

Jordbruksstatistisk årsbok 2002

med data om livsmedel

Sveriges officiella statistik
Jordbruksverket
Statistiska centralbyrån

Yearbook of agricultural statistics 2002 including food statistics

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2002

Tidigare publicering

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och Boskapskötsel: 1866–1963.

Previous publication

Yearbook of Agricultural Statistics has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of agriculture: 1866–1963.

ISSN 0082-0199
ISBN 91-618-1024

Omslag: Jan-Aage Haaland, Ateljén SCB
Foto: Jan-Peter Lahall, Örebro

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro, 2002.09

Förord

Jordbruksstatistisk årsbok 2002 är den trettio-åttonde årgången sedan starten 1965. Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att ge en bred och översiktlig men samtidigt koncentrerad redovisning av jordbruks- och livsmedelsstatistiken.

Från och med 1999 är Jordbruksverket ansvarig för större delen av jordbruksstatistiken. Statistiken produceras förutom av Statistiska centralbyrån (SCB) av andra statliga myndigheter och av organisationer med anknytning till jordbruk. Ansvarig för den livsmedelsstatistik som återges är nästan genomgående SCB.

År 2001 genomgick årsboken en genomgripande omarbetning. En utökning gjordes med information om livsmedel, vilken tidigare ingått i "När mat kommer på tal", medan viss statistik för lantbruket, i första hand statistik om skogsbruket och viss statistik som utarbetats av olika branschorganisationer utgick.

Vidare ändrades formatet till s.k. statsformat. Redigeringen av innehållet ändrades också genom att text och diagram/tabeller i varje kapitel separerades.

Boken har tagits fram inom SCB:s program för Lantbrukets ekonomi och produktion med Daniel Persson som huvudredaktör. För den tekniska framtagningen av boken svarar Jan Andersson, Charlotta Olsson och Lea Wedén. Ett flertal personer inom främst SCB och Jordbruksverket har medverkat med underlag till boken. Till alla dessa riktas härmed ett varmt tack.

Statistiska centralbyrån i augusti 2002

Svante Öberg
Generaldirektör

Gunnar Larsson
Programchef

Förfrågningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll kan i första hand ställas till Daniel Persson, Gunnar Larsson, Lars Persson, Rolf Selander och Gunnel Wahlstedt vid SCB:s avdelning för Miljö- och regionalstatistik i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är SCB, 701 89 Örebro.

Information to English speaking readers

The Yearbook of Agricultural Statistics 2002 is the thirtieth volume since the beginning 1965. From year 2001, the Yearbook of Agricultural Statistics is substantially revised compared to earlier editions. It has been extended with information on food while statistics on forestry and some statistics on agriculture have been removed. The book has also got a smaller format.

The Table of Contents is translated into English and so are the headings of all tables.

On page 21 there is a summary in English with brief descriptions of the different surveys and with references to the tables. The last pages have a Swedish-English list of terms with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

Inquiries for the content of the Yearbook can be made to Daniel Persson, Gunnar Larsson, Lars Persson, Rolf Selander and Gunnel Wahlstedt at the Department of Environment and Regional Statistics at Statistics Sweden in Örebro.

The postal address is SCB, 701 89 Örebro. Telephone +46 19 17 60 00.

Innehåll

Sida		
3	Förord	
4	Innehåll	
5	Teckenförklaring och förkortningar	
6	Tabellförteckning	
21	1	Summary
29	2	Jordbrukets struktur
43	3	Åkerarealens användning
55	4	Skördar
69	5	Trädgårdsodling
77	6	Husdjur
103	7	Arbetskraft inom jordbruket
111	8	Produktionsmedel inom jordbruket
121	9	Stödåtgärder
141	10	Jordbrukets ekonomi
165	11	Ekologisk produktion
175	12	Jordbrukets miljöpåverkan
197	13	Jordbruket i EU
211	14	Internationella uppgifter om jordbruk
223	15	Industriproduktion m.m.
239	16	Import och export av jordbruksvaror och livsmedel
257	17	Konsumtion av livsmedel
271	18	Livsmedelskvalitet
275	19	Priser på livsmedel
283	20	Internationella uppgifter om livsmedel
		Bilagor
297	1	Lantbruksregistret
300	2	Områdesindelningar i lantbruksstatistiken
304	3	Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation
308	4	Tentativ avgränsning av livsmedelssektorn
313	5	Varuklassificering enligt SITC/KN
321		Swedish-English Vocabulary

Contents

Page		
3	Preface	
4	Contents	
5	Symbols and abbreviations	
6	List of tables	
21	1	Summary
29	2	The structure of agriculture
43	3	Utilization of arable land
55	4	Yields and crop production
69	5	Horticulture
77	6	Livestock
103	7	Labour force in agriculture
111	8	Production means in agriculture
121	9	Support
141	10	Economics
165	11	Organic farming
175	12	Impacts from agriculture on environment
197	13	Agriculture in the European Union
211	14	International data on agriculture
223	15	Manufacturing
239	16	Imports and exports of agricultural products and foodstuffs
257	17	Consumption of foodstuffs
271	18	Quality of food
275	19	Prices on food
283	20	International data on food
		Appendices
297	1	The Farm Register
300	2	Regional break down of the agriculture statistics
304	3	Quality and the organisation of the agricultural statistics
308	4	Definition of the food sector
313	5	Classification on commodities according to SITC/KN
321		Swedish-English Vocabulary

Teckenförklaring

–	Intet finns att redovisa
0	Mindre än hälften av den använda enheten
0,0	Mindre än hälften av den använda enheten
..	Uppgift ej tillgänglig, redovisas ej av sekretesskäl eller alltför osäker för att anges
.	Uppgift kan ej förekomma

ha	Hektar
tkr	Tusen kronor
mkr	Miljoner kronor
milj. kr	”

En linje som avskär en tidsserie, markerar att uppgifterna på ömse sidor om linjen inte är fullt jämförbara

Symbols

–	Magnitude nil
0	Magnitude less than half of unit employed
0,0	Magnitude less than half of unit employed
..	Data not available
.	Category not applicable

ha	Hectares
tkr	Thousands of kronor
mkr	Millions of kronor
milj. kr	”

Substantial breaks in the homogeneity of a series are indicated by a line across the column/row

Lista över vissa förkortningar

A-index	Avräkningsprisindex	NR	Nationalräkenskaperna
BNP	Bruttonationalprodukt	PM-index	Produktionsmedelsprisindex
CFAR	Centrala företags- och arbetsställeregistret	PPI	Producentprisindex
CN	Combined Nomenclature	PPP	Purchasing Power Parities
EAA	Economic Accounts for Agriculture	PR-index	Prisregleringsprisindex
ENS	Europeiska Nationalräkenskapssystemet	RAMS	Registerbaserad sysselsättningsstatistik
EFTA	European Free Trade Association	SEK	Svenska kronor
EU	Europeiska Unionen	SITC	Standard International Trade Classification
FDB	Företagsdatabasen	SLU	Sveriges Lantbruksuniversitet
FoB	Folk- och bostadsräkningen	SLV	Statens livsmedelsverk
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade	SM	SCB:s publikationsserie Statistiska meddelanden
HS	Harmonized Commodity Description and Coding System	SNA	System of National Accounts
ICP	International Comparison Project	SNI	Standard för svensk näringsgrensindelning
KN	Kombinerade nomenklaturen	SNV	Statens naturvårdsverk
KPI	Konsumentprisindex	SOS	Sveriges officiella statistik
KSLA	Kungliga Skogs- och lantbruksakademien	SOU	Statens offentliga utredningar
LBR	Lantbruksregistret	ÅRSYS	Årlig regional sysselsättningsstatistik
LRF	Lantbrukarnas Riksförbund		

Tabellförteckning

List of tables

Sida/ **2. Jordbrukets struktur**

Page *The structure of agriculture*

33	Figur 2A	Total åkerareal länsvis 2001 <i>Total area of arable land by county</i>
33	Figur 2B	Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2001 <i>Average area of arable land per holding by county</i>
34	Figur 2C	Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2000 <i>Characteristic type of farming by county</i>
35	Tabell 2.1	Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2001 ¹ <i>Number of holdings by size group</i>
36	Tabell 2.2	Antal företag och areal åker efter brukningsform 1999 ¹ <i>Number of holdings and area of arable land by type of holding</i>
37	Tabell 2.3	Åkerareal efter storleksgrupp 2001 ¹ <i>Area of arable land by size group</i>
38	Tabell 2.4	Antal husdjur av olika slag 2001 <i>Number of different kinds of livestock</i>
39	Tabell 2.5	Antal företag med husdjur av olika slag 2001 <i>Number of holdings with different kinds of livestock</i>
40	Tabell 2.6	Antal företag efter driftsinriktning 2000 <i>Number of holdings by type of farming</i>
41	Tabell 2.7	Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2000, procent <i>Percentage of holdings by type of farming and county</i>
42	Tabell 2.8	Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 2000 <i>Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture</i>

3. Åkerarealens användning

Utilization of arable land

45	Figur 3A	Åkerarealens användning 2001 <i>Use of arable land</i>
45	Figur 3B	Antal företag med odling av vissa grödor 2001 <i>Number of holdings with cultivation of certain crops</i>
46	Figur 3C	Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2001 <i>Cultivation of certain crops, areas per holding</i>
46	Figur 3D	Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2001 <i>Cultivation of cereals, areas per holding</i>

-
- 47 **Tabell 3.1** Arealen av olika ägoslag 1999¹ samt areal åkermark 2001¹, hektar
Area of different types of land in 1999 and area of arable land in 2001
- 48 **Tabell 3.2** Åkerarealens användning 1996–2001, hektar
Use of arable land
- 49 **Tabell 3.3** Spannmål 2001. Arealer och antal företag med odling
Cereals. Areas and number of holdings with cultivation
- 50 **Tabell 3.4** Baljväxter 2001. Arealer och antal företag med odling
Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation
- 51 **Tabell 3.5** Oljeväxter 2001. Arealer och antal företag med odling
Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation
- 52 **Tabell 3.6** Vall och grönfoder 2001. Arealer och antal företag med odling
Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation
- 53 **Tabell 3.7** Potatis och sockerbetor 2001. Arealer och antal företag med odling
Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation
- 54 **Tabell 3.8** Träda, outnyttjad mark m.m. 2001. Arealer, hektar
Fallow and untilled land etc. Areas
- 4. Skördar**
Yields and crop production
- 59 **Figur 4A** Totalskördar av spannmål 1990–2001, 1 000-tals ton
Total production of cereals
- 59 **Figur 4B** Total skörd av matpotatis och sockerbetor 1990–2001, 1 000-tals ton
Total production of table potatoes and sugar beet
- 60 **Tabell 4.1** Spannmål 2001. Hektarskörd, kg/ha¹
Cereals. Yield per hectare
- 61 **Tabell 4.2** Spannmål 2001. Totalskördar, ton¹
Cereals. Total production
- 62 **Tabell 4.3** Ärtor 2001. Skörd, kg/ha¹ och total skörd, ton
Peas. Yield per hectare and total production
- 63 **Tabell 4.4** Oljeväxter 2001. Skörd, kg/ha¹ och total skörd, ton
Oilseed crops. Yield per hectare and total production
- 64 **Tabell 4.5** Potatis och sockerbetor 2001. Skörd, kg/ha och total skörd, ton
Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production
- 65 **Tabell 4.6** Stärkelse- och sockerhalt i potatis respektive sockerbetor
1994/95–2001/02 respektive 1994–2001, procent
Content of starch in potatoes and content of sugar in sugar beet
- 66 **Tabell 4.7** Normskördar 2001, kg/ha
Standard yields per hectare

5. Trädgårdsodling*Horticulture*

- 71 **Tabell 5.1** Växthus- och bänkgårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling den 31 december 1999
Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation and number of enterprises
- 72 **Tabell 5.2** Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–1999
Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises
- 73 **Tabell 5.3** Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoors cultivation of horticultural plants
- 74 **Tabell 5.4** Frilandsodlingens omfattning 1981–1999
Outdoors cultivation
- 75 **Tabell 5.5** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1999
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames
- 76 **Tabell 5.6** Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–1999
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

6. Husdjur*Livestock*

- 81 **Figur 6A** Antal nötkreatur 1970–2001
Number of cattle
- 81 **Figur 6B** Antal svin 1970–2001
Number of pigs
- 82 **Figur 6C** Nötkreaturens geografiska fördelning 2001
Geographical distribution of cattle
- 82 **Figur 6D** Svinens geografiska fördelning 2001
Geographical distribution of pigs
- 83 **Figur 6E** Antal höns och kycklingar 1972–2001
Number of fowls and chickens
- 83 **Figur 6F** Antal får 1970–2001
Number of sheep
- 84 **Figur 6G** Hönsens geografiska fördelning 2001
Geographical distribution of fowls
- 84 **Figur 6H** Fårens geografiska fördelning 2001
Geographical distribution of sheep
- 85 **Tabell 6.1** Antal djur av olika slag 1980–2001¹
Number of livestock

86	Tabell 6.2	Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin och höns 1980–2001 ¹ <i>Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs and fowls</i>
86	Tabell 6.3	Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2001 <i>Average size of herd</i>
87	Tabell 6.4	Antal nötkreatur 2001 <i>Number of cattle</i>
88	Tabell 6.5	Antal företag med nötkreatur 2001 <i>Number of holdings with cattle</i>
89	Tabell 6.6	Antal mjölkkor efter besättningsstorlek 2001 <i>Number of dairy cows by size of herd</i>
90	Tabell 6.7	Antal får 2001 <i>Number of sheep</i>
91	Tabell 6.8	Antal får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek ¹ 2000 <i>Number of sheep by size of herd</i>
92	Tabell 6.9	Antal företag med får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek ¹ 2000 <i>Number of holdings with sheep by size of herd</i>
93	Tabell 6.10	Antal svin 2001 <i>Number of pigs</i>
94	Tabell 6.11	Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek ¹ 2000 <i>Number of sows and boars by size of herd</i>
95	Tabell 6.12	Antal slaktsvin efter besättningsstorlek ¹ 2000 <i>Number of fattening pigs by size of herd</i>
96	Tabell 6.13	Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek ¹ 2000 <i>Number of holdings with sows and boars by size of herd</i>
97	Tabell 6.14	Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek ¹ 2000 <i>Number of holdings with fattening pigs by size of herd</i>
98	Tabell 6.15	Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek ¹ samt antal kycklingar av värpras 2000 <i>Number of fowls (chickens not included) by size of herd and number of laying hens</i>
99	Tabell 6.16	Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek ¹ 2000 <i>Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd</i>
100	Tabell 6.17	Antal hästar vid företag med mer än 2 hektar åker 1991–2000 <i>Number of horses at holdings with at least 2 hectares of arable land</i>
100	Tabell 6.18	Antal uppfödare av räv och mink samt antal avelshonor 1995/96–2000/01 <i>Number of breeders of minks and foxes and number of breeding animals</i>

10 *Tabellförteckning*

101 **Tabell 6.19** Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund, antal bisamhällen samt skörd av bioning under perioden 1996–2001
Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey

102 **Tabell 6.20** Antal renar och antal renskötsel­företag vid samebyar 2001
Number of reindeer and number of holdings by sami villages

7. Arbetskraft inom jordbruket

Labour force in agriculture

105 **Tabell 7.1** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 2000 efter arbetsplatsens belägenhet
Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work

106 **Tabell 7.2** Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2000
Age distribution of holders

107 **Tabell 7.3** Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 1999 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

108 **Tabell 7.4** Antal sysselsatta i jordbruket 1999 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter
Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

109 **Tabell 7.5** Sysselsatta personer efter timmar i företagets jordbruk 1999 (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)
Number of permanent and temporary occupied persons for different groups of hours in agriculture (temporary occupied non family workers excluded)

8. Produktionsmedel inom jordbruket

Production means in agriculture

114 **Tabell 8.1** Antal levererade traktorer 1990–2001
Number of delivered tractors

114 **Tabell 8.2** Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1996–2001, milj.kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

115 **Tabell 8.3** Antalet förprovade djurstallar under 2001
Number of pre-tested buildings for livestock

116 **Tabell 8.4** Total kvantitet certifierat utsäde 1999/00 och 2000/01, ton
Total quantity of state certified seed

- 117 **Tabell 8.5** Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket 1992–2000. Kvantitet verksam substans och värde
Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance and value
- 118 **Tabell 8.6** Förbrukning av handelsgödsel inom jord- och trädgårdsbruk 1996/97–2000/01, milj. kg
Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture
- 118 **Tabell 8.7** Produktion av foderblandningar för alla djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1996–2001, 1 000-tals ton
Production of feeding stuff for all kinds of animals and raw materials incl. in these mixtures
- 119 **Tabell 8.8** Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1996–2001, 1 000-tals ton
Production of feeding stuff for different kinds of animals and raw materials included in these mixtures

9. Stödåtgärder

Support

- 128 **Tabell 9.1** Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1997–2001¹, milj. kr
Disbursed direct support to the agricultural holdings
- 129 **Tabell 9.2** Arealersättningar samt generella djurbidrag för stödåret 2001 utbetalade t.o.m. juni 2002, 1 000-tals kr
Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines
- 130 **Tabell 9.3** Kompensationsbidrag (utbetalt t.o.m. juni 2002) samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2001, 1 000-tals kr
Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden
- 131 **Tabell 9.4a** Registrerade arealer för vissa miljöstöd (tidigare stöd) avseende år 2001, hektar
Areas for environmental support
- 132 **Tabell 9.4b** Registrerade arealer för vissa miljöstöd (nya stöd) avseende år 2001, hektar
Areas for environmental support
- 133 **Tabell 9.5a** Miljöstöd (tidigare stöd) för stödåret 2001 utbetalade t.o.m. juni 2002, 1 000-tals kr
Environmental support
- 135 **Tabell 9.5b** Miljöstöd (nya stöd) för stödåret 2001 utbetalade t.o.m. juni 2002, 1 000-tals kr
Environmental support

- 137 **Tabell 9.6** Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötselföretag 2001
Granted investment support to holdings in agriculture, horticulture and reindeer breeding
- 138 **Tabell 9.7a** Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning 1996–1999, 1 000-tals kr
Granted investment support to processing and marketing
- 138 **Tabell 9.7b** Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning enligt miljö- och landsbygdsprogrammet 2000–2006, 1 000-tals kr
Granted investment support to improved processing and marketing according to the environmental and rural development plan for Sweden for the period 2000–2006
- 139 **Tabell 9.8** Utbetalade stöd och ersättningar till rennäringen 1997–2001, 1 000-tals kr
Disbursed support and compensation to reindeer breeding
- 10. Jordbrukets ekonomi**
Economics
- 149 **Figur 10A** Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2000 i löpande priser, mkr
EEA at basic prices 2000 at current prices
- 149 **Figur 10B** Jordbrukets kostnader till baspriser år 2000 i löpande priser, mkr
EEA at basic prices 2000 at current prices
- 150 **Figur 10C** Jordbrukets prisindex 1995–2001 (1995=100)
Agricultural price indices
- 150 **Figur 10D** Försålda lantbruksenheter år 2001, köpeskillning medelvärde, 1 000-tals kr
Sold agricultural units, average market price
- 151 **Tabell 10.1** Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till faktorpris 1985–1999 enligt SNA 68/ENS95. Löpande priser, milj. kr
Contribution to gross domestic product by agriculture according to SNA.68/ENS95. Current prices
- 152 **Tabell 10.2** Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och företagsinkomst, netto till baspriser för åren 1996–2000 i löpande priser, mkr
EEA at basic prices 1996–2000 (current prices)
- 154 **Tabell 10.3** Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 1999 och 2000. Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag
Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours.
- 158 **Tabell 10.4** Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1992 och 1995–1998, kr per brukare inklusive maka/make samt 1999 kr per hushåll
The farmers' assessed net receipts from different sources of income. Average per holder incl. spouse 1992 and 1995–1998 and per household 1999

- 159 **Tabell 10.5** Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 1999. Medeltal i kronor per hushåll
The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household
- 160 **Tabell 10.6** Jordbrukets prisindex 1995–2001 (1995=100)
Agricultural price indices
- 161 **Tabell 10.7** Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1996–2001, kr
Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetable and animal products
- 162 **Tabell 10.8** Indextal för delposter i avräkningsprisindex 1997–2001 (1995=100)
Producer price index. Indices for subtotals
- 162 **Tabell 10.9** Genomsnittliga arrendepriser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 2000, kr per hektar
Average rent for agricultural land and for arable land
- 163 **Tabell 10.10** Utvecklingen av arrendepriser 1994–2000 (1994=100)
Rent for agricultural land, indices
- 163 **Tabell 10.11** Priser på jordbruksmark¹ 1993–2000, 1 000-tals kr per hektar
Prices on agricultural land
- 164 **Tabell 10.12** Försålda lantbruksenheter¹ 2000
Sold agricultural units

11. Ekologisk produktion

Organic farming

- 167 **Tabell 11.1** KRAV-kontrollerad åkerareal samt total åkerareal 2001
KRAV controlled arable land and total arable land
- 168 **Tabell 11.2** KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2001 (inkl. Demeter), hektar
KRAV certified areas for different crops and groups of crops
- 170 **Tabell 11.3** Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2001
Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings
- 171 **Tabell 11.4** Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 2001, hektar
Areas of certain KRAV controlled horticultural plants
- 172 **Tabell 11.5** Yta KRAV-godkänd växthusodling 2000, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses
- 173 **Tabell 11.6** Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2001
Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification

12. Jordbrukets miljöpåverkan*Impacts from agriculture on environment*

- 182 **Figur 12A** Utnyttjad areal betesmark i riksområden 1989–99¹
Utilized grazing land in major regions
- 182 **Figur 12B** Andel utnyttjad betesmark¹ med miljöstödd, hela riket
Percentage utilized grazing land with environment support
- 182 **Figur 12C** Försäljning av handelsgödselmedel till jord- och trädgårdsbruket
1985–2001, 1 000-tals ton
Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector
- 183 **Figur 12D** Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture
- 183 **Figur 12E** Kvävebelastning på havet¹ från åkermark i Götaland och Svealand,
1 000-tals ton
Pressure on the sea of nitrogen from arable land in Götaland and Svealand
- 183 **Figur 12F** Bruttobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet under
1990-talet
Pressure on water of phosphorus from human activities during the 1990:ies
- 183 **Figur 12G** Bruttobelastning på havet av kväve från mänsklig verksamhet under 1990-talet
Pressure on the sea of nitrogen from human activities during the 1990:ies
- 184 **Figur 12H** Ammoniakavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture
- 184 **Figur 12I** Kadmium i åkermark, tillförsel och bortförsel per år
Cadmium in arable land, supply and removal
- 184 **Figur 12J** Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge
- 184 **Figur 12K** Kalkning till åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land
- 185 **Figur 12L** Bekämpningsmedel i jordbruket, genomsnittlig hektardos 1991–2001
Pesticides in agriculture, mean dose per hectare
- 185 **Figur 12M** Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1991–2001
Pesticides in agriculture, number of doses per hectare
- 186 **Figur 12N** Andel behandlad areal med bekämpningsmedel, totalt
Percentage treated area with pesticides
- 186 **Figur 12O** Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (exkl.
trädgård)
*Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture
(horticulture excl)*

186	Figur 12P	Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård) <i>Emission of nitrogen dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl)</i>
186	Figur 12Q	Jordbrukets utsläpp av klimatgaser 2000 <i>Emission of climate gases from agriculture</i>
187	Tabell 12.1	Anslutning och måluppfyllelse för stöd för miljövänligt jordbruk 2001, hektar ¹ <i>Total area included and target fulfilment for Swedish environmental support.</i>
188	Tabell 12.2	Utnyttjad åkerareal, handels- och stallgödslade arealer samt djurantal 2001 <i>Utilized arable land, arable land treated with commercial fertilizers and manure and number of livestock</i>
189	Tabell 12.3	Förbrukning av växtnäringsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2001 <i>Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure</i>
191	Tabell 12.4	Kväve- och fosforbalanser för åkermark ("soil surface" balanser) <i>Nitrogen- and phosphorus balances for arable land</i>
192	Tabell 12.5	Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton <i>Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance</i>
194	Tabell 12.6	Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 1998. Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton <i>Use of pesticides in arable crops, treated crop area, per cent and active substance</i>

13. Jordbruket i EU

Agriculture in the European Union

200	Tabell 13.1	Sysselsättning fördelad på sektorer 2000, 1 000-tals personer och procent <i>Civilian employment by sector of activity</i>
201	Tabell 13.2	Total areal och jordbruksareal 2000, 1 000-tals hektar <i>Total and agricultural area</i>
202	Tabell 13.3	Antal företag och utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 1997 <i>Holdings and utilized agricultural area by size classes of holdings</i>
203	Tabell 13.4	Skördad areal och totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2000 <i>Harvested area and production of some of the most import crops</i>
205	Tabell 13.5	Skörd av vissa grönsaker 2000, 1 000-tals ton <i>Production of selected fresh vegetables</i>

- 206 **Tabell 13.6** Antal nötkreatur i maj/juni 2000, 1 000-tal
Number of bovines
- 207 **Tabell 13.7** Antal svin, får och getter i december 2000, 1 000-tal
Number of pigs, sheep and goats
- 208 **Tabell 13.8** Antal företag samt antal mjölkkor efter mjölkbesättningarnas storlek 1997, 1 000-tal
Structure of dairy cow holdings
- 209 **Tabell 13.9** Animalieproduktion 2000, 1 000-tals ton
Production of animal products
- 210 **Tabell 13.10** Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 1999, kg per person respektive procent
Human consumption and self sufficiency for certain food products

14. Internationella uppgifter om jordbruk

International data on agriculture

- 212 **Tabell 14.1** Åkerarealens användning i olika länder 2000¹, 1 000-tals hektar
Use of arable land in different countries
- 214 **Tabell 14.2** Totalskördens storlek i olika länder 2000¹, 1 000-tals ton
Crop production in different countries
- 216 **Tabell 14.3** Antal husdjur i olika länder 2000¹, 1 000-tal (höns i miljon-tal)
Number of livestock in different countries
- 218 **Tabell 14.4** Animalieproduktion i olika länder 2000¹
Livestock production in different countries
- 220 **Tabell 14.5** Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och dess andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen i olika länder 2000¹
Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries

15. Industriproduktion m.m.

Manufacturing

- 228 **Figur 15A** Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 1999, 1 000-tals ton
Industrial production of certain food products and groups of food products
- 229 **Figur 15B** Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2000
Number of employees in food manufacturing
- 230 **Tabell 15.1** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1996–2001¹
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle
- 231 **Tabell 15.2** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1996–2001¹
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs

- 231 **Tabell 15.3** Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1996–2001¹
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs
- 231 **Tabell 15.4** Antal slaktade kycklingar 1996–2001¹, 1 000-tal
Number of slaughtered chickens
- 231 **Tabell 15.5** Partihandelns invägning av ägg 1996–2001¹, 1 000-tals ton
Eggs delivered to wholesalers
- 232 **Tabell 15.6** Produktion av kött från ren och vilt¹ 1996–2001², ton
Production of meat from reindeer and wild animals
- 232 **Tabell 15.7** Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör, medelfetthalt samt medelproteinhalt 1996–2001¹
Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk and average content of fat and protein
- 233 **Tabell 15.8** Användning av vid mejerier invägd mjölk 1996–2001, 1 000-tals ton
Disposition of milk delivered to dairies
- 233 **Tabell 15.9** Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1996–2001, 1 000-tals ton
Dairy production and production of milk powder
- 234 **Tabell 15.10** Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 92
Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 92
- 236 **Tabell 15.11** Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 1996–2000, milj. kr
Industrial production of agricultural products and foodstuffs
- 237 **Tabell 15.12** Sysselsatta minst en timme per vecka inom olika livsmedelsbranscher 1999 och 2000 enligt SNI 92
Number of employees at least one hour/week in different branches of the food sector according to SNI 92

16. Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Imports and exports of agricultural products and food

- 243 **Figur 16A** Import och export av livsmedel och drycker 1993–2001, milj. kr
Imports and exports of foodstuffs and beverages
- 245 **Tabell 16.1** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1994–2001, milj. kr. Varugruppering enligt SITC
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC
- 246 **Tabell 16.2** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1996–2001, milj. kr, insamlade värden¹
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

- 248 **Tabell 16.3** Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1996–2001, 1 000-tals ton, insamlade värden¹
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data
- 250 **Tabell 16.4** Import och export av husdjur, ton resp. 1 000-tals kr, insamlade värden¹
Imports and exports of livestock, collected data
- 251 **Tabell 16.5** Import och export av förädlade livsmedel, milj. kr, insamlade värden¹
Imports and exports of processed foodstuffs, SEK, millions, collected data
- 253 **Tabell 16.6** Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2001, milj. kr, insamlade värden¹.
Varugruppering enligt SITC
Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC
- 255 **Tabell 16.7** Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2001, milj. kr, insamlade värden¹.
Varugruppering enligt SITC
Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC

17. Konsumtion av livsmedel

Consumption of foodstuffs

- 260 **Figur 17A** Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1993–2001
Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures
- 260 **Figur 17B** Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2001 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter
Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data
- 261 **Tabell 17.1** Direktkonsumtion av livsmedel 1996–2000, kilo eller liter per person
Consumption of food. Kilogrammes or litres per person
- 264 **Tabell 17.2** Direktkonsumtion av livsmedel 1995–1999, milj. kr
Consumption of food, million SEK
- 267 **Tabell 17.3** Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen
Nutritive values per capita and day. Means for the whole population
- 268 **Tabell 17.4** Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2000 med fördelning på olika livsmedel
Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs
- 268 **Tabell 17.5** Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2000, milligram. Preliminära uppgifter
Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams. Provisional data

- 269 **Tabell 17.6** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1994–2001 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices
- 270 **Tabell 17.7** Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1994–2001 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (1993=100)
Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers

18. Livsmedelskvalitet*Quality of food*

- 273 **Figur 18A** Andel prov med förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2000, procent
Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals
- 274 **Figur 18B** Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2000. Inhemskt respektive importerade produkter, procent
The frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively, percentages

19. Priser på livsmedel*Prices on food*

- 278 **Figur 19A** Konsumentprisindex 1980–2001 (1980=100)
Consumer Price Index
- 279 **Tabell 19.1** Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods
- 280 **Tabell 19.2** Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP¹, skuggindex² (1980=100)
Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers
- 282 **Tabell 19.3** Prisindex inom livsmedelsområdet (1995=100)
Price index numbers in the food sector

20. Internationella uppgifter om livsmedel*International data on food*

- 287 **Figur 20A** Index¹ för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 1999 (EU-15=100)
Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

- 288 **Figur 20B** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2000 för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100)
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland
- 289 **Tabell 20.1** Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 1999, procent
Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries
- 290 **Tabell 20.2** Indextal¹ för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 1999 (EU-15=100)
Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries
- 292 **Tabell 20.3** Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 1999 för EU-länderna och de nordiska länderna (EU-15=100)
Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and the nordic countries (EU-15=100)
- 294 **Tabell 20.4** Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna vissa år under 1990-talet (OECD=100)
Comparative price levels for total private consumption some years in the 1990-ties
- 295 **Tabell 20.5** Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100). Vissa huvudgrupper
Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland. Selected categories of foodstuffs
- 296 **Tabell 20.6** Mervärdskattesatser inom EU den 1 maj 2002, procent
VAT rates in EU-countries at 1st May 2002, per cent

1 Summary

The objective of the Yearbook of Agricultural Statistics is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture and food.

The main part of the yearbook covers agriculture – though there are also sections on horticulture, reindeer keeping and fur farming and also statistics on food.

For detailed information on forestry related to agriculture, please consult the Statistical Yearbook of Forestry, issued by the National Board of Forestry.

Until year 1999, information on food stuffs, such as food manufacturing, trade and consumption, were presented in "När mat kommer på tal – en livsmedelsstatistisk översikt" issued by Statistics Sweden (SCB). From year 2001, the food statistics is included in the Yearbook of Agricultural Statistics.

In many tables, the results are presented by Swedish counties and by production areas (a map of these will be found in Appendix 2).

In the beginning of the book, there is a Table of Contents and a List of Tables and Diagrams with translations into English. The translations of subject headings are, however, somewhat shortened. Information regarding units, years and so on should be obvious by the headings in Swedish, i.e.

Kg = kilogram

Milj. kg = million kilograms

Kr = Swedish kronor, SEK

Milj. kr = million SEK

Hektar = hectares

Ton = metric tons

Procent = per cent, percentages

1 000-tal = thousands

At the end of the book there is a Swedish-English list of terms translating most words and expressions found in the headings and lefthand columns of the tables.

In most cases, the data published in the Yearbook of Agricultural Statistics 2002 refer to the year of 2001 or the production year 2000/

01. Estimates pertaining to the whole country are also frequently given for the five previous years.

In the following, you will find a summary of some scopes regarding Swedish agriculture and after that a brief description, chapter by chapter, of the different surveys and other statistical material utilized in the presentation.

Scope

Structure, labour etc.

Structural developments in agriculture over the last few decades have led to fewer but larger farms. In 2001, the total number of agricultural holdings with more than 2 hectares of arable land was around 74 300. The average area of arable land at these farms was 36 hectares.

The table below shows the number of holdings in different size classes.

Agricultural holdings, by size

	1999	2000	2001
All holdings	80 119	76 798	74 291
2,1– 5,0 ha	11 344	11 784	11 522
5,1– 10,0 ha	15 229	14 110	13 657
10,1– 20,0 ha	16 656	15 453	14 732
20,1– 30,0 ha	9 295	8 717	8 199
30,1– 50,0 ha	11 445	10 624	10 052
50,1–100,0 ha	10 969	10 652	10 498
100,1– ha	5 181	5 458	5 631

In densely forested Sweden, farming and forestry often are combined. In the north of Sweden the farms mostly have small areas of arable land.

The number of people engaged in agriculture is steadily decreasing. Less than 3 % of the economically active population is engaged in farming. The farmers' average age is high, 55 % are older than 50 years.

Many Swedish farms are very small if measured by labour requirements. The number of full time enterprises where more than 1 600 hours of labour are required is about 24 000. Around 45% of the holdings requires

less than 800 hours of labour.

Animal husbandry is the dominant line of production. Only in the central part of Sweden the cropping farms dominates. In the north of Sweden there are mostly small farms.

Crop production

The conditions for crop production display great differences between the north and south of Sweden. More than 60 % of the arable land is found on the fertile plains of southern and central Sweden.

The crop production is strongly dominated by cereals and by leys, the former mainly being barley which is often used as feed for cattle and pigs. The proportion of leys increases towards the north of Sweden and makes up most of the area of arable land in Norrland. Oil seed production is mainly located on the plains in Götaland and Svealand. Potatoes are grown throughout the entire country. Sugar beets are grown in the counties of Skåne, Gotland, Kalmar, Blekinge och Halland.

In 2001, the arable land amounted to 2,7 million hectares. The arable land by crop is found in the table below.

Arable land by crop, 1 000 hectares

	1999	2000	2001
Total arable land	2 747	2 706	2 694
Wheat	275	402	399
Rye	25	35	34
Barley	482	411	397
Oats	306	296	278
Mixed grain	33	45	25
<i>Triticale</i>	33	41	40
Potatoes	33	33	32
Sugar beet	60	56	55
Leys,			
other fodder	980	921	956
Oilseed	110	59	49
Other crops	81	82	86
Fallow, untilled arable land	330	327	341

The total crop production in 2001 is estimated to 5,4 million tonnes of cereals, 109 000

tonnes of oilseed crops, 622 000 tonnes of table potatoes and 303 000 tonnes of potatoes for processing.

Compared to the average for the previous five years (1996–2000), the total yields divergate as follows: winter wheat + 17 %, winter rye + 17 %, spring barely – 10 % and oats – 17 %. For potatoes comparisons with earlier years are uncertain due to changes in the data collection methods in 1999.

The average yield varies in different parts of Sweden. For example for spring barley the average yield in Skåne in the south is 5 860 kg/ha and in Västerbotten in the north it is 1 930 kg/ha.

Total production and average yields are shown in the next table.

Crop production 2001

	Total production, 1 000 tons	Yield, kg/ha
Wheat	2 345	5 880
Rye	180	5 270
Barley	1 642	4 160
Oats	964	3 550
<i>Triticale</i>	174	4 410
Mixed grain	86	3 230
Potatoes	925	28 530
Sugar beet	2 659	48 500
Rape and Turnip rape	106	2 370

Livestock

The dairy sector is playing a central role in Swedish agriculture. The number of dairy cows has, however, been decreasing over a long period of time. The number of livestock is shown in the table below.

The number of farms with livestock has decreased the last decades whereas those remaining have increased their number of animals.

In 2000, there were dairy cows on 16 % of all farms. There is an average of 34 cows/herd.

In 2001 there are roughly 4 500 pig farms in Sweden. Around 95 % of the fattening pigs are found in herds with at least 100 animals.

Livestock, mid-year estimates, 1 000s

	1999	2000	2001
Cattle	1 713	1 684	1 652
Dairy cows	449	428	418
Suckler cows	165	167	166
Heifers, bulls, steers, calves	1 100	1 089	1 067
Sheep and lambs	437	432	452
Pigs	2 115	1 918	1 891
Boars, sows	224	206	216
Other pigs	1 891	1 712	1 676
Poultry of laying breed	7 850	7 324	7 408

The structure within sheep-rearing has had great stability during the last ten years. Egg production is dominated by few but large flocks. Around 90 % of the hens of laying breed are found in herds with at least 5 000 hens.

The number of agricultural holdings with different types of animals is shown below.

Number of agricultural holdings with different types of animals

	1999	2000	2001
Cattle	33 978	32 063	30 537
Dairy cows	13 963	12 676	11 828
Suckler cows	14 254	13 861	13 578
Sheep (lambs excl.)	8 209	8 041	8 051
Pigs	6 014	4 809	4 520
Fowls (chickens excl.)	6 441	5 678	5 768
With none of the above animals	36 800	33 300	34 502

*Brief description by chapter***Chapter 2 Structure of the enterprises**

Since 1968, SCB has carried out an annual registration of enterprises (holdings) in agriculture and forestry. Data have been recorded in the Farm Register. Detailed information on the Farm Register is given in appendix 1.

Some data on the number of holdings in different size groups are given in Table 2.1.

In Table 2.2, number of holdings and area of arable land by type of holdings are shown.

In Tables 2.8, information can be found on the number of holdings by type of farming and labour requirement.

Data on the number of holdings and arable land in different size groups of arable land are given in Table 2.3. Figures refer to holdings with at least 2 hectare of arable land.

Percentage of holdings by type of farming and county are shown in Table 2.7.

Data on animal breeding are given in Tables 2.4–2.6.

Chapter 3 Use of arable land

In the Tables 3.2–3.8 information is given on the use of arable land and on the number of holdings with different crops. In Table 3.1 data are given on different types of land in 1999.

Chapter 4 Crop production

The crop yield surveys comprise investigations of cereals, peas, oilseed crops and potatoes. The surveys cover a sample of holdings with more than 5 hectares or arable land. The statistics are presented in the Tables 4.1–4.5.

The statistics are mainly based on interviews with farmers. For potatoes, however, the yield levels are based on mail inquiries to a sample of farmers and for sugar beet data have been delivered by the Danisco Sugar Co. AB. Due to changes in the 1999 data collection methods for potatoes comparisons with earlier years should be made with great caution.

SCB makes annual estimates of the total production of cereals, peas, oilseed crops and potatoes on the basis of the crop yield surveys. Data on the total production of sugar beet are supplied by the Danico Sugar Co. AB.

Content of starch and sugar in potatoes and sugar beet respectively are supplied by The Swedish Starch Producers and the Danisco Sugar Co. AB respectively.

Standard yields are calculated every year for cereals, potatoes, oilseed crops and sugar beet. The standard yield is an estimate of the yield that can be expected if the weather and other conditions that influence the crops are normal (Table 4.7).

Chapter 5 Horticultural cultivation

All enterprises with horticultural production were until 1999 included in The Farm Register. The statistics in the Tables 5.1–5.6 are entirely based on the horticultural censuses, which have been performed every third year since 1981, the latest one referring to 1999.

Data on the main structure in the horticultural sector are given in the Tables 5.1–5.2. Data on outdoors cultivation of different plants are given in Tables 5.3–5.4 and on cultivation in greenhouses and frames in the Tables 5.5–5.6.

Chapter 6 Livestock

Data from the Farm Register on the number of domestic animals and data on the number of holdings with livestock are given in the Tables 6.1–6.6 (cattle), 6.1–6.3 and 6.7–6.9 (sheep), 6.1–6.3 and 6.10–6.14 (pigs), 6.1–6.3 and 6.15–6.16 (fowls). Data on other animals such as horses, minks, foxes, bees and reindeers are presented in the Tables 6.17–6.20.

Statistics on the number of organically bred animals, obtained from KRAV, a Swedish national control society for organic farming, are presented in chapter 11.

Chapter 7 Labour Force in agriculture

The general censuses of population and housing conducted by SCB include information about agriculture. They give statistics, for instance, on the distribution of the population in rural and urban areas. In connection with the Population and Housing Census in 1985, new statistics on regional employment were started. These statistics are based on administrative data and are published yearly. Some data on the size of the economically active population in agriculture and related fields are given in Table 7.1.

The Farm Register provides data on the age distribution of holders and the number of holders and employees in agriculture (Table 7.2).

Data on the number of occupied persons in agriculture for different groups are given in the Tables 7.3–7.4. In these tables also data on employment in terms of AWU (Annual Work

Unit) are given. These statistics are also provided by the Farm Register.

In Table 7.5 the number of occupied persons are distributed by working hours in agriculture on the holding.

Chapter 8 Production means

The Swedish Board of Agriculture provides data on the number of tractors and machinery purchased by the agricultural sector. The statistics are shown in tables 8.1–8.2.

The Swedish Board of Agriculture also provides data on the number of pre-tested buildings for livestock (Table 8.3).

Under current regulations, seed for marketing is controlled by the Swedish State Seed Testing Institute, which annually reports statistics on state certified seed (Table 8.4).

The Swedish Board of Agriculture makes an annual survey on the sale of pesticides in agriculture and horticulture. Data in this survey are supplied by manufacturers and importers (Table 8.5).

Information on the consumption of fertilizers in agriculture and horticulture, based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported by the Swedish Board of Agriculture (Table 8.6).

Information on the consumption of feeding stuff is annually compiled by the Swedish Board of Agriculture (Tables 8.7–8.8).

Chapter 9 Agricultural support

Support relating to the Common Agricultural Policy (CAP) is reported by the Swedish Board of Agriculture. In the Tables 9.1–9.3, 9.4 and 9.8 the statistics refer to the years for which support have been disbursed and in the Tables 9.6–9.7 the years when support have been granted. Table 9.4 shows areas registered for environmental support.

Chapter 10 Economics

SCB produces national accounts statistics. Some data regarding the agricultural sector and the gross domestic product are given in Table 10.1.

The Economic Accounts for Agriculture

(EAA) are shown in Table 10.2.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, SCB makes an annual farm economics survey. The 1999 study is based on the accounts of approx. 1 000 farms. Results from the survey are presented in the Table 10.3.

Some results from an investigation on farmers' assessed net receipts and income are presented in the Tables 10.4–10.5.

The development of prices and costs of agricultural products and requisites is reflected by the Swedish Board of Agriculture in the monthly calculations of different indices, i.a. Input and Output Price Indices and – for price regulated agriculture products – Price Index for the Food Industry and Consumer Price Index. (Tables 10.6 and 10.8)

The Swedish Board of Agriculture compiles average prices of tractors, fuel, fertilizers and vegetable and animal products (Table 10.7).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on rent prices for agricultural and arable land and on the development of rent prices (Tables 10.9–10.10).

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on prices of agricultural land (Table 10.11).

Statistics on the number of sold agricultural units are produced by SCB (Table 10.12).

Chapter 11 Organic farming

Statistics on organic farming and horticulture and on the number of organically bred animals are obtained from KRAV, a Swedish national control society for organic farming. The statistics on organic cultivation either show KRAV controlled areas (Tables 11.1 and 11.3) or areas/crops certified for organic cultivation (Tables 11.2 and 11.4–11.5). In table 11.3 also data on the number of cultivators on KRAV certified holdings are given. The number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification is shown in Table 11.6.

Chapter 12 Impacts from agriculture on environment

Data on impacts from agriculture on environ-

ment have been compiled by SCB together with the Federation of Swedish Farmers (LRF). The basic data for the information given have been collected by SCB, the Swedish Board of Agriculture, the Swedish Environmental Protection Agency and the National Chemicals Inspectorate.

Chapter 13 Agriculture in the European Union

Information on the agricultural sector in the European Union is mostly obtained from Eurostat; Agriculture – Statistical yearbook 1999. The book contains data produced by the different national statistics offices or the statistical services of the ministries on the basis of harmonised methodologies.

Civilian employment by sector of activity is shown in Table 13.1.

Total agricultural area, forest area and total area (water incl.) are shown in Table 13.2. Utilized agricultural area and number of holdings are shown in Table 13.3.

Harvested area and production of some of the most important crops are shown in Table 13.4.

Harvested production of selected fresh vegetables, berries and fruits are shown in Tables 13.5.

Data on livestock, and the structure of dairy cow holdings are shown in Tables 13.6–13.8.

Production of animal products is shown in Table 13.9.

Human consumption and self sufficiency for certain food products are shown in Table 13.10.

Chapter 14 International statistics on agriculture

Information on the agricultural sector in different countries is obtained from the statistics published annually by The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). These statistics include information on utilized areas (Table 14.1), harvested production of different crops (Table 14.2), number of livestock (Table

14.3), livestock production (Table 14.4) and on active population in agriculture and subsidiary industries (Table 14.5).

Chapter 15 Food manufacturing

The statistics in the Tables 15.1–15.6 and 15.9 on slaughtered animals and on production of eggs and milk products are based on data supplied by The Swedish Board of Agriculture. Information on the number of milk suppliers, the quantity of delivered milk, the uses of dairy milk etc. is found in the statistics on dairy operations published by the Swedish Dairies' Association (Tables 15.7–15.8).

The statistics in the Tables 15.10–15.11 on establishments, employees etc. in foodstuffs and beverage manufacturing and on production of different agricultural products are produced by SCB.

The statistics in Table 15.12 on employment in different branches of the food sector are produced by SCB.

Chapter 16 External trade

Statistics regarding foreign trade are produced by SCB. The system for collecting the basic data for the statistics was totally changed when Sweden entered EU in 1995. From 1995 on data on internal EU trade are collected by inquiries to importers and exporters (The Intra-stat System), which means that the statistics suffer from non response and errors caused by the omission of "small" actors in the statistics.

The basis for identification of agricultural products and foodstuffs has been the codes 0, 11, 12, 22 and 4 according to SITC rev.3. Further specification on products within these major SITC groups follows CN (Combined nomenclature). This system for divisions on items is also practiced by the Swedish Board of Agriculture in their presentation of statistics on foreign trade

In Table 16.1 imports and exports are given on SITC groups. Compensation has been made for lack of information depending on mostly non response error in the data delivered to the Intra-stat system. The tables 16.2–16.7 reflect

collected data, which means that compensation for non response has not been made. Such compensation is only possible for data on at most SITC two-digit level. Compensation is further not possible for different countries.

Table 16.5 shows imports and exports of processed foodstuffs. The identification of this group of products is based on similar compilations which recently were made by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 17 Consumption of food stuffs

The Swedish Board of Agriculture has since the middle of the 1940:ies calculated the consumption of different foodstuffs and produced data both in values and quantities. In Table 17.1 figures are presented for 1999 on consumption per head of different foodstuffs and in Table 17.2 on consumption in million SEK.

The Swedish Board of Agriculture also has made calculations on nutritive values in the intake of foodstuffs (Table 17.3), mean supply per head and day of energy, protein, fat and carbohydrates (Table 17.4) and of vitamins, iron, calcium, and fibres (Table 17.5). All these calculations are based on consumption calculations and on nutritive data from the National Food Administration in Sweden.

In the Swedish National Accounts data are available on private final consumption expenditures by purpose. Statistics for different foodstuffs and beverages are presented in Tables 17.6–17.7

Chapter 18 Food quality

Statistics on food quality are normally not produced on a regular basis. However, data on pesticide residues in food of plant origin are calculated every year by the National Food Administration which makes it possible to create time series.

Figure 18A shows for all products examined the levels of residues found and to what extent the limit values have been exceeded.

Figure 18B shows the frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables with division on domestic and imported products. The fre-

quency of exceeded limit values for residues amounts to about 3–4 % since the middle of the 1980:ies with very small dispersions from this average level. The findings are mainly limited to imported products. For the national products the level is much lower (less than one per cent).

Chapter 19 Prices of food stuffs

SCB calculates every month Consumer Price Index for different foodstuffs according to COICOP. Yearly indices are shown in Table 19.2 for the period 1980–2001. In Table 19.1 mean retail prices are listed for some common food products used as input in the calculation of Consumer Price Index.

In Table 19.3 price index numbers for the food sector are shown. These indices are partly calculated by the Swedish Board of Agriculture.

Chapter 20 International comparisons on food stuffs

The comparisons between different countries on consumption, price levels and price development for different kinds of foodstuffs are almost entirely based on Purchasing Power Parities for 1999. The basic statistics are presented by Eurostat. Table 20.1 shows to what extent the individual private consumption goes to food and Table 20.2 differences between countries in consumed volumes per head of different foodstuffs. Table 20.3 shows differences between countries in price levels for different foodstuffs and Table 20.5 the price development. Table 20.4 shows the general development of prices in different countries. These statistics are based on data from OECD.

In Table 20.6 Vat rates for food and beverages are shown for different EU countries.

Appendix 1

The Farm Register

The Swedish Farm Register (LBR) contains records on agricultural and forestry enterprises in Sweden and was set up in 1968. The original objectives of the LBR were to achieve a continuous recording of all holdings and their production resources and to provide a basis

for statistics.

The farm register has included the following types of enterprises:

- a) enterprises with at least 2,1 hectares of arable land
- b) enterprises with less than 2,1 hectares of arable land (including enterprises without arable land) which include real estate assessed as agricultural real estate
- c) enterprises with large stocks of livestock
- d) enterprises with horticultural production of a certain size.

Until 1999 data on enterprises of types a), c), and d) were collected from the holders by mail each year, while data for enterprises of type b) were collected only for certain years.

During 1968–1995 there was an annual data collection for the farm register of items relating to name, address, telephone number, personal identification number of the holder, real estates included in the enterprise, areas of arable and forest land, owner of leased property, tenant of leased land, the acreages under various crops and the number of livestock of different species. A number of other data is collected at intervals. The 1999 data collection was performed similar to the 1968–1995 method, i.e. data were collected for all farms.

In 1996–1998, information on name, address, telephone number, the number of holders on the holding, real estates included in the holding and their area of arable and forest land respectively, was collected for all enterprises. Other data were collected in a sample survey. The sample for the 1998 inquiry was drawn from the 1997 register and amounted to 18 % of the total number of farms. These data covered areas of various crops, area for horticultural plants on open ground and in greenhouses and the number of livestock of various kinds.

From year 2000 the data collection is mainly based on data from the Swedish administrative system for agricultural subsidies, containing data on farmers who have applied for such subsidies. The statistics are also based on information collected by a simplified mail inquiry

to all farmers including those who have not applied for subsidies.

Appendix 2

Geographical divisions

In the Swedish agricultural statistics, information is presented by administrative areas and by areas defined in accordance with natural farming conditions. For the current surveys, data usually are given for counties and larger areas, although, for some years the Farm Register provides information by individual parishes, municipalities, etc.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc. been divided into "natural farming areas". These areas can be combined into "production areas" and "major regions". See further Appendix 2 where a map of Sweden can be found.

For the crop yield surveys, the country is divided into 106 "yield survey districts", which have been made as homogeneous as possible with regard to annual yield outcome.

Appendix 3

Agricultural statistics quality and organization

Different aspects of quality is discussed in the first part. In the second part, the organisation of the agricultural statistics is presented.

Most of the data presented for the agricultural sector in this yearbook are based on surveys carried out at regular intervals by various agencies, the most important ones being Statistics Sweden (SCB) and the Swedish Board of Agriculture.

Appendix 4

Definition of the food sector

The food sector has no official definition in Swedish statistics. Appendix 4 informs on how the sector in terms of SNI (based on NACE, rev.1) has been delimited in the book.

Appendix 5

Classification on commodities according to SITC/KN

In the statistics on different food and agricultural products, SITC and CN has been used to identify different commodities. Appendix 5 informs on the codes in terms of these nomenclatures, on which the accounts on food manufacturing and foreign are based (Chapter 15 and 16).

2 Jordbrukets struktur

I kapitel 2 redovisas grundläggande uppgifter om jordbruksföretagens och åkerarealens fördelning efter storleksgrupper hektar åker och efter brukningsform (ägda respektive arrenderade företag). Vidare redovisas antal djur och antal företag med olika slags djur samt företagens driftsinriktning (typklassificering).

Samtliga resultat baseras på uppgifter från lantbruksregistret (LBR). Definitioner och begrepp i LBR som senare återkommer i boken redovisas i detta kapitel. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

Sammanfattning

Statistiken i detta kapitel grundas delvis på uppgifter för 1999.

Företag och brukningsförhållanden

Det totala antalet företag med mer än 2,0 hektar åker år 2001 var 74 300. Sedan 1996 har antalet företag minskat med 16 200 (**Tabell 2.1**).

Antalet helt ägda företag utgör något mindre än hälften av det totala antalet företag. Regionalt hade Värmlands län 1999 den högsta andelen helt ägda företag med 58 % av det totala antalet företag i länet (**Tabell 2.2**).

Andelen delvis arrenderade företag 1999 utgjorde 40 % av samtliga företag. Företag med både ägd och arrenderad mark var vanligast på Gotland med 52 % av det totala antalet företag.

Andelen helt ägda företag 1999 var högst i gruppen 2,1–10,0 hektar med 76 % av totalantalet företag i gruppen. Andelen sjunker med ökad åkerareal och var 15 % i grupperna över 50,0 hektar.

Arealer

Den totala åkerarealen år 2001 var 2,7 miljoner hektar. År 1999 svarade de helt ägda företagen för 25 % och de delvis arrenderade för 55 % av åkerarealen.

Sedan 1996 har antalet företag varje år minskat i de storleksgrupper där åkerarealen är mindre än 100 hektar åkermark och ökat i storleksgruppen över 100 hektar.

Andelen företag med högst 10 hektar åkermark är högst i Västernorrlands och Norrbottens län där omkring hälften av företagen fanns i detta storleksintervall år 2001.

Den högsta andelen företag med mer än 100 hektar åkermark fanns i Svealands slättbygder med Södermanlands län (19 %) och Östergötlands län (17 %) främst.

Förändringarna i åkerarealen inom olika storleksgrupper under de senaste åren följer ungefär samma mönster som förändringarna i antalet företag i motsvarande storleksgrupper. Av den totala åkerarealen år 2001, som var 2,7 miljoner hektar, svarade företag med mer än 50 hektar åkermark för 1,7 miljoner hektar eller 64 %. Motsvarande andel av antalet företag var 20 %. Västra Götalands län följt av Skåne län har de största åkerarealerna i landet.

De största genomsnittliga arealerna per företag noterades år 2001 för Södermanlands län med 61,0 hektar, Östergötlands län med 57,1 hektar, Uppsala län med 55,4 hektar och Västmanlands län med 54,2 hektar per företag. Lägst låg Kronobergs län med 18,8 hektar, Västernorrlands län med 21,0 hektar samt Jämtlands län med 22,6 hektar per företag. Genomsnittet för hela riket var 36,3 hektar, närmare ett hektar mer än 2000 (**Tabellerna 2.1–3**).

Husdjur

Antalet djur av olika slag samt antalet företag med olika djurslag framgår av **tabellerna 2.4-5**.

Samtliga djurslag hade fram till år 2001 gått ned i antal sedan 1996. Nedgången var störst för svin som minskade med 19 %. I övrigt var minskningen – med undantag för hönsen, som endast minskade marginellt – i storleksordningen 4–10 %.

Flest höns finns i Södra och Östergötlands län och flest svin i Skåne och Västra Götalands län

Driftsinriktning och arbetsbehov

Det svenska jordbruket är relativt specialiserat. Ungefär 21 400 företag var växtodlingsföretag år 2000 (de flesta av dessa var jordbruksväxtföretag), 29 700 var husdjursföretag (där nötkreatursföretagen dominerade) och endast 7 000 var blandföretag (med övervikt för husdjurskötsel) (**Tabell 2.6**).

Knappt 19 000 jordbruksföretag klassificeras som småbruk, vilket innebär att de har ett arbetsbehov under 400 standardtimmar. Det är en kraftig minskning från föregående år, 38 %. Dessa företag – 38 % av samtliga jordbruksföretag – torde spela en mycket liten roll för brukarnas försörjning.

Skillnaden i driftsinriktning var stor mellan olika delar av landet. I de fyra nordligaste länen var omkring 45 % av jordbruken småbruk. Bland övriga driftsinriktningar dominerade husdjurskötsel. En hög andel småbruk fanns också i Värmland (43 %) (**Tabell 2.7**).

I Svealand och norra Götaland finns en tämligen homogen grupp län – Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län – med hög andel växtodlingsföretag och få småbruk. Västra Götalands län representerar i det här avseendet nästan genomsnittet för riket.

I södra Sverige finns å ena sidan skogslän som Jönköpings och Kronobergs län med mycket hög andel husdjursföretag, obetydlig

andel växtodlings- och blandföretag och jämfört med grannlänen en hög andel småbruk. Å andra sidan finns Skåne län, som med sin tonvikt på växtodling på många sätt liknar ”Mälarlandskapen”.

Knappt hälften av de svenska jordbruksföretagen, närmare 36 000, har ett arbetsbehov under 800 standardtimmar. Även med hänsyn tagen till att verklig arbetstid inte är detsamma som standardiserat arbetsbehov kan dessa företag endast anses utgöra deltidjordbruk (**Tabell 2.8**).

Om man sätter gränsen för heltidjordbruk vid 1 600 standardtimmar blir antalet heltidjordbruk ca 24 000. Endast ca 5 300 företag är så stora, över 4 000 standardtimmar, att anställd arbetskraft kan antas spela någon större roll på företagen.

Skillnader i arbetsbehov mellan företag med olika driftsinriktning var stora. Husdjursföretagen har ganska ofta arbetsbehov över 1 600 timmar, vilket är ovanligt för växtodlingsföretagen (som dock har större säsongvariation över året).

Om statistiken

Företag, arealer, brukningsförhållanden

Uppgifter om företagens struktur m.m. insamlas varje år till LBR. Uppgifter inhämtas från företag med mer än 2,0 hektar åkermark eller med stor djurbesättning. Fr.o.m. 1996 ingår – till skillnad mot tidigare – även företag med mer än 2,0 hektar åkermark men med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åker i redovisningen.

Vissa år insamlas dessutom uppgifter från trädgårdsföretag och från företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark). En utförlig beskrivning av systemet för uppgiftsinsamling m.m. i LBR lämnas i bilaga 1.

De år då företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark) ingår i registreringen kallas uppgiftsin-

samlingen lantbruksräkning. Dessa år erhålls en fullständig arealredovisning för hela lantbruket. Den senast genomförda lantbruksräkningen avsåg 1992.

För år 2000 har uppgifter om brukningsform inte kunnat sammanställas, vilket sammanhänger med ändringar i metoden för datainsamling år 2000 (se bilaga 1).

Företagens driftsinriktning och arbetsbehov

Uppgifter om jordbruksföretagens driftsinriktning och arbetsbehov – typologidata, se nedan – belyser graden av specialisering inom jordbruket. De ger också genom företagets standardiserade arbetsbehov ett mått på företagets storlek. Till skillnad mot det traditionella måttet, åkerarealen, tar detta mått hänsyn också till antalet husdjur på företaget och till vilka grödor som odlas.

En pågående översyn av typologisystemet har medfört att uppgifter om driftsinriktning ännu inte kan lämnas för år 2000. Av den anledningen sker redovisningen i det följande för 1999.

Typologidata

Typologidata är samlingsnamnet för data om jordbruksföretagen avseende

- driftsinriktning i jordbruket
- arbetsbehov i jordbruket
- skogsbrukets betydelse för företaget
- arbetsbehov i skogsbruket.

Typologidata får man inte genom direkt datainsamling, utan genom att utnyttja sådana uppgifter om jordbruksföretagen som redan finns i lantbruksregistret, dvs. grödarealer och husdjursantal samt areal skogsmark. På basis av dessa uppgifter och med utnyttjande av normaltal som speglar arbetsbehovet för varje hektar av olika grödor respektive varje husdjur, får man en bild dels av företagets totala arbetsbehov, dels av hur detta arbetsbehov fördelas på olika driftsgrenar. Man skall vid tolkningen av typologidata komma ihåg att användningen

av normaltal innebär en standardisering som bygger på genomsnittsvärden – för det enskilda företaget kan arbetsbehovet vara större eller mindre beroende på bl.a. mekaniseringsgrad.

För att hänföras till en viss driftsinriktning (typklass) krävs att minst två tredjedelar av företagets arbetsbehov hänför sig till motsvarande driftsgren. Så har t.ex. ett mjölkföretag minst 67 % av arbetsbehovet inom mjölkproduktionen.

Typologidata tas fram med hjälp av en indelning i typklasser, normaltider för olika grödor och husdjur, regler för koppling mellan gröda/husdjur och driftsgrenar, m.m. Dessa moment beskrivs i bl.a. JO 35 SM 0001: Rapporter från lantbrukets företagsregister 1999. Jordbruksföretagens driftsinriktning den 10 juni 1999. Typologidata.

Typologidata för det svenska jordbruket har publicerats löpande fr.o.m. 1984. En översyn i slutet av 1980-talet ledde till vissa revideringar av systemet fr.o.m. 1990 års statistik. Bl.a. skedde en anpassning till den reviderade standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI 92), vilken baseras på den europeiska näringsgrensstandard NACE Rev 1.

Effekterna av omläggningen beskrivs i publikationen J 30 SM 9103.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Företag

Med företag menas inom jordbruk, skogsbruk, husdjursskötsel samt frukt- och trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Företagare

Med företagare menas den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten.

Åkermark

Mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöja.

Betesmark

Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöja.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål samt mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- och jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned. Mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad skall dock inte anses som skogsmark, om den på grund av särskilda förhållanden inte bör tas i anspråk för virkesproduktion. Mark skall anses lämplig för virkesproduktion, om den enligt vedertagna bedömningsgrunder kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke om året per hektar.

Annan mark

Mark som inte lämpligen kan användas till växtodling, bete eller virkesproduktion.

Ägoslagsdefinitionerna har tillämpats sedan 1981. De fastställdes som svensk standard i januari samma år och ansluter till motsvarande ägoslagsdefinitioner i fastighetstaxeringen.

I grova drag råder följande relationer gentemot den ägoslagsindelning som gällde före 1981:

Åkermark motsvarar den tidigare klassen åker.

Betesmark motsvarar dels hela den tidigare klassen kultiverad betesmark, dels en del av klassen annan gräsbärande mark.

Skogsmark motsvarar dels hela den tidigare klassen skogsmark, dels en del av klassen annan gräsbärande mark.

Annan mark motsvarar den tidigare klassen övrig mark.

Effekterna av den ändrade klassificeringen torde vara små beträffande åkermark och skogsmark vid företag med mer än 2,0 hektar åkermark under eget bruk. Större delen av den tidigare klassen annan gräsbärande mark har 1981 redovisats som betesmark och endast en mindre del har överförs till skogsmark.

Annan publicering

Uppgifter om företag och brukningsförhållanden, arealer samt husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 0101, JO 10 SM 0102 och JO 20 SM 0201.

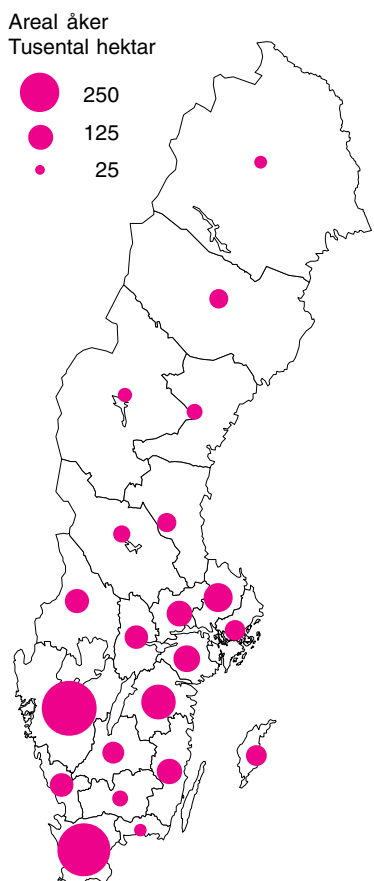
Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Uppgifter från lantbruksräkningarna har publicerats i Lantbruksräkningen 1971, 1976 och 1981. Uppgifter från Lantbruksräkningen 1988 har redovisats i Statistiska meddelanden J 13 SM 9002 och J 33 SM 9001 och Lantbruksräkningen 1992 i Statistiska meddelanden J 13 SM 9302.

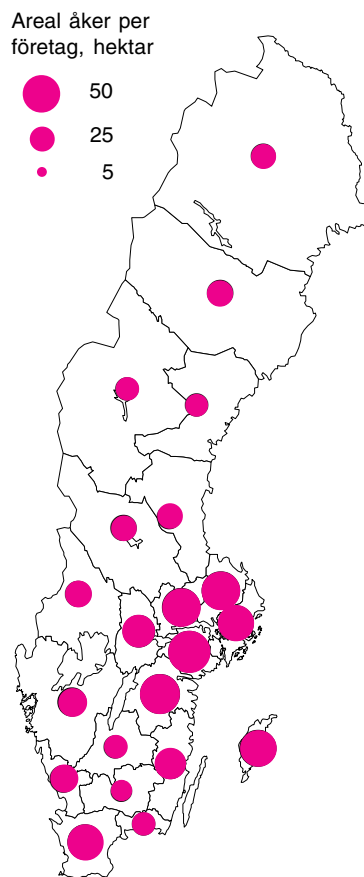
Typologidata har publicerats årligen fr.o.m. årgång 1984 av SCB i Statistiska meddelanden serie J och fr.o.m. 2000 i serie JO, senast JO 35 SM 0101.

Figur 2A
Total åkerareal länsvis 2001
Total area of arable land by county

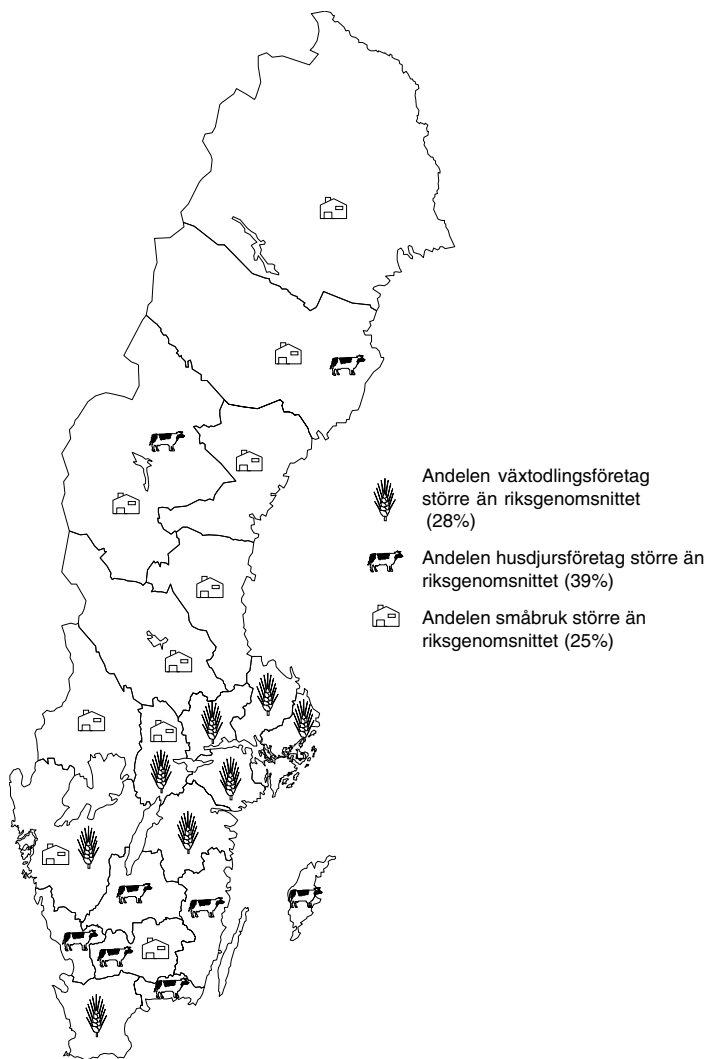
Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 2B
Genomsnittlig areal åker per företag länsvis 2001
Average area of arable land per holding by county

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 2C
Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 2000
Characteristic type of farming by county

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.1
Antal företag efter storleksgrupp åkermark 2001¹
Number of holdings by size group

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa	Åker per företag, hektar
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0		
<i>Län</i>									
Stockholms	190	264	389	225	234	288	242	1 832	47,5
Uppsala	195	264	407	307	465	667	412	2 717	55,4
Södermanlands	190	261	375	197	282	412	407	2 124	61,0
Östergötlands	346	406	510	370	557	837	617	3 643	57,1
Jönköpings	765	900	853	459	540	424	94	4 035	22,7
Kronobergs	638	713	547	279	294	223	42	2 736	18,8
Kalmar	446	573	666	426	539	607	244	3 501	36,3
Gotlands	158	169	227	186	358	440	205	1 743	49,4
Blekinge	311	327	307	146	197	136	39	1 463	22,6
Skåne	1 246	1 413	1 874	1 095	1 379	1 535	1 087	9 629	47,5
Hallands	554	701	844	495	524	485	202	3 805	30,3
Västra Götalands	2 357	2 991	3 377	1 738	2 008	1 815	920	15 206	31,5
Värmlands	854	965	749	366	428	376	234	3 972	27,8
Örebro	342	426	453	301	376	439	266	2 603	41,2
Västmanlands	140	207	370	286	432	514	333	2 282	54,2
Dalarnas	446	439	498	276	293	282	83	2 317	26,4
Gävleborgs	443	575	678	325	405	311	76	2 813	25,2
Västernorrlands	584	638	511	225	226	216	63	2 463	21,0
Jämtlands	454	442	355	191	215	181	55	1 893	22,6
Västerbottens	508	638	585	255	309	347	105	2 747	26,0
Norrbottnens	370	389	291	151	155	163	61	1 580	24,0
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	482	566	982	694	953	1 264	979	5 920	56,8
Gmb	806	933	1 337	876	1 319	1 478	815	7 564	42,6
Gns	777	1 104	1 723	1 048	1 502	1 754	1 245	9 153	49,2
Ss	1 030	1 355	1 982	1 347	1 832	2 359	1 718	11 623	53,3
Gsk	4 471	5 303	4 932	2 497	2 644	2 135	684	22 666	21,9
Ssk	1 438	1 740	1 525	787	875	851	397	7 613	25,7
Nn	1 495	1 592	1 487	691	779	672	194	6 910	22,9
Nö	1 048	1 149	964	443	505	533	170	4 812	24,2
<i>Hela riket</i>									
2001	11 522	13 657	14 732	8 199	10 052	10 498	5 631	74 291	36,3
2000	11 784	14 110	15 453	8 717	10 624	10 652	5 458	76 798	35,2
1999	11 344	15 229	16 656	9 295	11 445	10 969	5 181	80 119	34,3
1998	13 563	16 442	17 451	9 827	11 845	11 188	4 991	85 307	32,6
1997	14 273	17 179	18 066	10 127	12 249	11 268	4 864	88 026	31,8
1996	14 730	17 816	18 701	10 607	12 587	11 350	4 697	90 488	31,1

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.2
Antal företag och areal åker efter bruksform 1999¹
Number of holdings and area of arable land by type of holding

Område; storleksgrupp	Antal företag			Summa	Areal åker, hektar			Summa
	Helt ägda	Helt arren- derade	Delvis arren- derade		Helt ägd	Helt arren- derad	Delvis arren- derad	
<i>Län</i>								
Stockholms	788	460	608	1 856	17 702	33 611	37 757	89 070
Uppsala	1 169	555	1 115	2 839	36 491	42 419	73 384	152 293
Södermanlands	941	476	750	2 167	32 503	37 419	60 946	130 868
Östergötlands	1 473	922	1 380	3 775	48 683	64 195	96 710	209 587
Jönköpings	1 628	656	1 933	4 217	16 145	18 221	60 401	94 767
Kronobergs	1 161	304	1 328	2 793	10 171	6 899	36 895	53 965
Kalmar	1 343	568	1 650	3 561	26 980	23 377	78 497	128 854
Gotlands	676	208	982	1 866	16 227	11 847	58 422	86 496
Blekinge	720	160	614	1 494	8 550	5 371	20 748	34 669
Skåne	4 771	1 598	3 903	10 272	116 528	114 222	233 911	464 660
Hallands	1 973	488	1 573	4 034	32 688	21 273	64 434	118 395
Västra Götalands	8 406	1 743	6 052	16 201	144 787	73 353	269 974	488 113
Värmlands	2 495	390	1 442	4 327	34 335	16 693	61 761	112 789
Örebro	1 223	317	1 109	2 649	27 592	15 606	65 273	108 470
Västmanlands	1 190	391	808	2 389	37 147	30 160	56 882	124 189
Dalarnas	962	244	1 198	2 404	11 483	9 077	41 387	61 948
Gävleborgs	1 321	200	1 487	3 008	13 486	5 444	53 987	72 917
Västernorrlands	1 524	176	1 204	2 904	11 358	4 463	39 251	55 072
Jämtlands	1 052	186	940	2 178	8 338	5 733	30 579	44 649
Västerbottens	1 534	245	1 499	3 278	12 456	9 865	52 165	74 486
Norrbottens	1 052	138	717	1 907	9 369	4 401	26 902	40 672
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	2 605	1 154	2 389	6 148	82 573	89 658	167 419	339 649
Gmb	3 373	989	3 280	7 642	75 732	60 820	190 527	327 078
Gns	4 712	1 394	3 516	9 622	127 619	97 798	227 003	452 420
Ss	5 562	2 199	4 343	12 104	161 679	163 136	301 660	626 475
Gsk	10 701	2 874	9 706	23 281	123 355	79 925	310 850	514 130
Ssk	3 921	809	3 058	7 788	48 355	30 585	121 452	200 392
Nn	3 693	558	3 556	7 807	30 535	16 156	117 433	164 123
Nö	2 835	448	2 444	5 727	23 169	15 571	83 922	122 662
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 10,0	20 221	2 500	3 852	26 573	116 298	15 583	26 502	158 382
10,1– 20,0	8 481	1 889	6 286	16 656	122 355	27 910	93 741	244 007
20,1– 50,0	6 228	2 645	11 867	20 740	194 034	87 435	396 940	678 409
50,1–100,0	1 834	1 910	7 225	10 969	123 878	135 445	503 045	762 368
Över 100,0	638	1 481	3 062	5 181	116 450	287 276	500 039	903 765
<i>Hela riket</i>								
1999	37 402	10 425	32 292	80 119	673 016	553 648	1 520 266	2 746 929
1998	41 246	11 077	32 984	85 307	709 001	562 177	1 512 577	2 783 755
1997	42 736	11 753	33 537	88 026	728 701	575 241	1 494 631	2 798 574
1996	44 153	12 339	33 996	90 488	752 053	582 223	1 477 258	2 811 534
1995	40 557	12 656	34 092	87 305	726 885	580 619	1 459 136	2 766 641

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.3
Åkerareal efter storleksgrupp 2001¹
Area of arable land by size group

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0	
<i>Län</i>								
Stockholms	715	1 979	5 811	5 482	8 931	20 029	44 021	86 969
Uppsala	732	2 003	6 029	7 544	18 153	46 271	69 751	150 483
Södermanlands	695	1 990	5 436	4 878	11 129	28 943	76 446	129 516
Östergötlands	1 262	2 966	7 560	8 891	21 578	58 250	107 688	208 194
Jönköpings	2 808	6 633	11 940	10 999	20 000	27 328	12 085	91 793
Kronobergs	2 303	5 115	7 538	6 549	10 646	13 940	5 363	51 454
Kalmar	1 626	4 244	9 387	10 354	20 597	41 519	39 205	126 933
Gotlands	588	1 246	3 370	4 649	14 121	30 941	31 143	86 058
Blekinge	1 106	2 341	4 247	3 409	7 488	8 520	6 016	33 128
Skåne	4 520	10 525	27 346	26 954	53 381	106 944	227 777	457 448
Hallands	2 033	5 140	12 001	11 943	19 815	32 019	32 388	115 340
Västra Götalands	8 693	22 128	48 595	42 516	77 583	125 587	154 363	479 464
Värmlands	3 226	7 221	10 767	9 021	16 585	26 018	37 699	110 537
Örebro	1 218	3 165	6 590	7 312	14 655	30 551	43 721	107 212
Västmanlands	519	1 566	5 424	6 908	16 523	35 586	57 161	123 686
Dalarnas	1 643	3 169	7 119	6 719	11 192	19 146	12 206	61 193
Gävleborgs	1 659	4 228	9 814	7 922	15 546	21 308	10 457	70 933
Västernorrlands	2 255	4 774	7 305	5 418	8 795	14 293	8 767	51 607
Jämtlands	1 706	3 243	5 069	4 658	8 299	12 133	7 738	42 847
Västerbottens	1 959	4 843	8 285	6 214	11 926	24 591	13 578	71 396
Norrbottens	1 398	2 831	4 148	3 700	6 017	10 983	8 890	37 968
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 754	4 188	14 069	16 554	35 203	84 593	179 922	336 282
Gmb	2 919	6 827	19 032	20 784	49 151	96 029	127 140	321 882
Gns	2 871	8 103	25 242	25 563	57 757	119 939	211 149	450 624
Ss	3 824	10 248	29 209	33 007	71 286	166 142	305 617	619 331
Gsk	16 332	38 878	69 632	59 816	97 255	132 042	81 770	495 724
Ssk	5 319	12 866	21 698	18 769	32 574	54 091	50 514	195 831
Nn	5 684	11 700	21 242	16 770	30 243	45 095	27 242	157 977
Nö	3 961	8 541	13 658	10 776	19 491	36 971	23 112	116 510
<i>Hela riket</i>								
2001	42 665	101 352	213 781	202 038	392 960	734 902	1 006 465	2 694 162
2000 ²	43 780	104 774	224 457	215 019	415 572	742 556	959 826	2 705 984
1999	43 524	114 858	244 007	230 210	448 199	762 368	903 765	2 746 929
1998	51 681	124 320	256 710	243 919	464 441	775 465	867 220	2 783 755
1997	54 392	129 803	265 554	251 114	479 814	777 542	840 356	2 798 574
1996	56 141	134 909	275 112	263 248	493 524	781 526	807 075	2 811 534

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.
2) År 2000 kan åkerarealen efter storleksgrupp bara redovisas för riket.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.4
Antal husdjur av olika slag 2001
Number of different kinds of livestock

Område;	Antal				
	Nötkreatur	Varav mjölkkor	Får	Svin	Höns
<i>Län</i>					
Stockholms	27 246	6 781	16 656	19 086	186 235
Uppsala	50 675	13 212	14 794	57 566	82 512
Södermanlands	53 074	13 260	18 305	64 779	188 445
Östergötlands	119 541	30 182	32 374	122 478	977 482
Jönköpings	129 994	32 899	21 501	27 592	78 690
Kronobergs	67 155	15 428	14 720	20 292	61 826
Kalmar	152 452	42 456	33 130	100 262	447 917
Gotlands	67 215	16 816	61 022	58 337	119 541
Blekinge	33 432	6 524	11 772	49 162	92 695
Skåne	231 273	47 849	41 001	590 710	1 505 210
Hallands	102 366	29 353	17 034	255 573	601 950
Västra Götalands	280 167	72 129	66 020	308 890	710 168
Värmlands	49 859	11 206	19 794	55 477	40 782
Örebro	41 423	8 837	13 444	40 072	81 397
Västmanlands	27 449	7 032	8 712	57 696	103 078
Dalarnas	41 385	10 889	12 542	9 555	46 048
Gävleborgs	40 192	10 329	12 146	11 296	58 795
Västernorrlands	33 125	9 354	9 976	8 191	142 247
Jämtlands	36 382	11 851	9 003	..	24 703
Västerbottens	44 285	13 973	9 295	20 124	104 196
Norrbottnens	22 819	8 111	8 351
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	88 587	28 263	14 825	486 527	1 115 330
Gmb	235 315	70 776	99 155	408 061	1 077 621
Gns	147 460	49 580	33 852	360 727	1 207 698
Ss	167 147	51 737	72 283	278 194	604 015
Gsk	489 188	138 008	142 766	267 258	1 062 778
Ssk	88 333	24 932	34 421	35 939	302 572
Nn	92 073	31 220	33 349	24 522	178 946
Nö	59 658	23 954	20 943	30 228	137 934
<i>Hela riket</i>					
2001	1 651 511	418 471	451 594	1 891 456	5 686 894
2000	1 683 767 ¹	427 621 ¹	431 934 ²	1 917 917 ¹	5 669 655 ²
1999	1 712 920 ³	448 520 ³	437 249 ²	2 115 213 ³	5 647 509 ²
1998	1 738 496 ⁴	449 130 ⁴	421 189	2 286 030 ⁴	5 361 748
1997	1 780 823 ⁴	467 981 ⁴	442 102	2 351 201 ⁴	5 724 509
1996	1 790 240	466 265	469 035	2 348 754	5 708 518

- 1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.
- 2) År 1999 och 2000 (augusti) baseras statistiken på totalundersökningar.
- 3) År 1999 baseras statistiken på en totalundersökning (Lantbruksregistret).
- 4) År 1997 och 1998 baseras statistiken på urvalsundersökningar (lantbruksregistret).

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.5
Antal företag med husdjur av olika slag 2001
Number of holdings with different kinds of livestock

Område;	Antal företag med				
	Nöt- kreatur	Varav mjölkkor	Får	Svin	Höns
<i>Län</i>					
Stockholms	491	186	267	35	..
Uppsala	908	394	260	141	120
Södermanlands	712	309	258	86	..
Östergötlands	1 749	698	427	165	345
Jönköpings	2 539	966	573	112	670
Kronobergs	1 493	462	290	73	176
Kalmar	2 057	967	391	169	363
Gotlands	937	497	442	137	117
Blekinge	763	217	184	128	97
Skåne	3 710	1 087	748	1 323	700
Hallands	1 900	708	412	697	222
Västra Götalands	5 780	2 105	1 442	792	1 185
Värmlands	1 142	355	469	89	..
Örebro	871	242	244	116	122
Västmanlands	518	191	138	87	64
Dalarnas	993	428	316	..	175
Gävleborgs	895	397	296	66	124
Västernorrlands	872	371	220	35	99
Jämtlands	752	433	196	31	..
Västerbottens	995	540	278	78	105
Norrbottens	459	275	232	24	..
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	1 492	590	465	1 039	..
Gmb	3 740	1 653	904	828	453
Gns	2 824	1 213	550	578	594
Ss	3 476	1 372	1 113	452	900
Gsk	12 374	4 060	2 843	1 128	2 438
Ssk	2 446	811	832	247	467
Nn	2 537	1 216	762	132	341
Nö	1 649	912	613	116	..
<i>Hela riket</i>					
2001	30 537	11 828	8 082	4 520	5 768
2000	32 063 ¹	12 676 ¹	8 089 ⁴	4 809 ⁴	5 678 ⁴
1999	33 978 ²	13 963 ²	8 247 ⁴	6 014 ⁴	6 441 ⁴
1998 ³	36 594	14 859	8 657	7 267	6 825
1997 ³	38 531	15 788	9 411	8 431	8 340
1996 ³	40 318	16 464	9 701	9 648	8 696

- 1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.
- 2) År 1999 baseras statistiken på totalundersökning (Lantbruksregistret).
- 3) Åren 1996–1998 baseras statistiken på urvalsundersökningar (Lantbruksregistret).
- 4) År 1999 och 2000 (augusti) baseras statistiken på totalundersökningar (Lantbruksregistret).

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.6
Antal företag efter driftsinriktning 2000
Number of holdings by type of farming

Driftsinriktning	Antal företag
Jordbruksväxter	19 721
Köks-, prydnads- och plantskoleväxter	392
Frukt och bär	437
Blandad växtodling	827
Summa växtodling	21 377
Nötkreatur	23 403
Får och getter	2 506
Svin	1 177
Fjäderfä	255
Blandad husdjursskötsel	2 369
Summa husdjursskötsel	29 710
Blandat jordbruk, mest växtodling	2 704
Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel	4 381
Summa blandat jordbruk	7 085
Småbruk ¹	18 938
<i>Samtliga</i> ² 2000	77 110
1999	80 435
1998	85 599
1997	88 389
1996	90 854
1995	87 682

1) Företag med arbetsbehov under 400 standardtimmar.

2) Företag med minst 2,1 hektar åkermark eller stor djurbesättning
(Se kapitel 6).

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.7
Andel företag efter driftsinriktning länsvis 2000, procent
Percentage of holdings by type of farming and county

Län	Driftsinriktning, procent				Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	%	Antal företag
Stockholms	43	23	13	22	100	1 833
Uppsala	43	26	14	17	100	2 783
Södermanlands	37	29	14	21	100	2 174
Östergötlands	34	34	12	20	100	3 757
Jönköpings	8	62	3	27	100	4 084
Kronobergs	7	56	4	33	100	2 751
Kalmar	15	55	8	22	100	3 568
Gotlands	20	46	17	17	100	1 802
Blekinge	17	45	10	28	100	1 469
Skåne	37	32	11	19	100	9 980
Hallands	20	44	9	26	100	3 881
Västra Götalands	28	34	8	31	100	15 758
Värmlands	24	26	8	43	100	4 030
Örebro	37	25	10	28	100	2 656
Västmanlands	53	17	10	19	100	2 347
Dalarnas	25	33	7	35	100	2 353
Gävleborgs	26	34	6	34	100	2 871
Västernorrlands	16	36	4	44	100	2 575
Jämtlands	13	42	3	41	100	1 950
Västerbottens	19	39	5	37	100	2 835
Norrbottnens	22	29	4	45	100	1 653
<i>Hela riket</i> 2000	28	39	9	25	100	77 110
1999	18	38	6	38	100	80 435
1998	17	38	7	38	100	85 599
1997	16	38	7	39	100	88 389
1996	15	39	7	38	100	90 854
1995	15	42	8	36	100	87 682

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 2.8
Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 2000

Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture

Arbetsbehov (standardtimmar)	Driftsinriktning			Småbruk	Samtliga
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk		
– 799	10 438	4 858	1 428	18 938	35 662
800– 1 599	6 220	9 001	2 059	–	17 280
1 600– 2 399	2 340	4 149	1 632	–	8 121
2 400– 3 199	984	4 261	909	–	6 154
3 200– 3 999	516	3 601	443	–	4 560
4 000– 5 599	443	2 819	366	–	3 628
5 600–	436	1 021	248	–	1 705
<i>Samtliga</i> 2000	21 377	29 710	7 085	18 938	77 110
1999	14 261	30 502	5 193	30 479	80 435
1998	14 937	32 328	5 956	32 378	85 599
1997	14 070	34 018	6 095	34 206	88 389
1996	13 922	35 424	6 581	34 927	90 854
1995	12 887	36 607	6 819	31 369	87 682

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

3 Åkerarealens användning

I kapitel 3 redovisas statistik över jordbruksarealens uppdelning på olika ägoslag samt över åkerarealens användning. Bland annat lämnas uppgifter om arealen av olika grödor och antal företag med odling av olika växtslag.

Sammanfattning

Ägoslag

Ägoslag (Tabell 3.1)

Den totala arealen på jordbruksföretag med mer än 2,0 hektar åker var 7,6 milj. hektar år 1999. Merparten var skogsmark (3,7 milj. ha) och åkermark (2,7 milj. ha).

Åkerarealens minskning med 1,5 % mellan 1999 och 2000 kan till en del förklaras av ändringar i metoderna för datafångst fr.o.m. år 2000 (se bilaga 1).

I sammanhanget bör nämnas att landets totala landareal är 41,1 milj. hektar varav en betydande del utgörs av fjällområden ej lämpliga för jordbruksproduktion.

Åkerarealens användning

Åkerarealens fördelning på olika grödgrupper och antal företag med odling år 2001 framgår översiktligt av **figurerna 3A och 3B** och **tabell 3.2**. I övriga tabeller lämnas redovisning bl.a. för län.

Spannmål (Tabell 3.3)

Spannmålsarealen, nästan 45 % av den totala åkerarealen, uppgick år 2001 till 1 174 300 hektar vilket innebar en minskning med drygt 4 % sedan 2000. För minskningen svarade främst *blandsäd* och *havre*, vilka minskade med 44 % respektive 6 %. *Höstvete* var den enda gröda där arealen ökade, från 353 000 till 354 000 ha. *Vårkorn* och *höstvete* står för störst andel av spannmålsarealen, dvs. 33 % (388 000 ha) respektive 30 % (354 000 ha).

Vete och *råg* odlades år 2001 på totalt

434 000 hektar varav merparten avsåg höstvete. Av övriga spannmålsgrödor, 741 000 hektar, svarade *korn* för 54 % av arealen, *havre* för 38 %, *rågvete* för drygt 5 % och *blandsäd* för drygt 3 %.

Baljväxter (Tabell 3.4)

Den totala *baljväxtarealen* år 2001 var 40 000 hektar, en ökning med drygt 6 % sedan 2000. Merparten av baljväxtarealen upptas av *ärter* och *åkerbönor*.

Oljeväxter (Tabell 3.5)

Arealen *raps* och *rybs* minskade med 7 % jämfört med 2000 och omfattar 2001 45 000 ha. Minskningen är tydligast för *vårrybs* som minskat med 56 %. Arealmässigt störst minskning stod dock höstrapsen för som minskade från 24 900 till 19 900 ha. Arealen *höstraps* var 2001 på 20 000 ha, *vårrops* 14 000 ha, *vårrybs* 10 000 ha och *höstrybs* 1000 ha.

Odlingen av *oljelin* har minskat med 58 % sedan 2000 och arealen uppgick år 2001 till 4 400 hektar. Detta ska jämföras med 1999 års oljelinsareal som låg på 34 200 ha. Sedan 1999 har oljelinsarealen minskat med 87 %.

Vall och grönfoderväxter (Tabell 3.6)

Slätter- och betesvall var den arealmässigt största grödan och täckte år 2001 930 000 ha, vilket var en ökning med 4 % jämfört med 2000. Slätter- och betesvall odlas också av flest antal företag. Den arealminskning som syns för Slätter- och betesvall mellan 1999 och 2000 torde förklaras av att viss areal kan ha hamnat under ospecificerad åkermark, vilket i sin tur hänger samman med ändringar i metoderna för

datafångst fr.o.m. år 2000 (se bilaga 1). I de fyra nordligaste länen samt i Gävleborgs-, Jönköpings-, Kronobergs- och Kalmar län utgör vall och grönfoderväxter mer än halva totala åkerarealen.

Potatis och sockerbetor (Tabell 3.7)

Den totala *potatisarealen* uppgick år 2001 till 32 000 hektar, vilket är ungefär densamma som tidigare år. *Sockerbetsarealen* uppgick till 55 000 hektar, vilket också är ungefär densamma som för år 2000. Odlingen av *matpotatis* är främst förlagd till Skåne- och Västra Götalands län, *stärkelsepotatis* till Skåne- och Blekinge län och *sockerbetor* till Skåne- och Gotlands län.

Flest *matpotatisföretag* finns i storleksklassen 10,1–20,0 ha (1 195 st.), men de nyttjar dock endast 5 % av *matpotatisarealen*.

Träda, outnyttjad åker m.m. (Tabell 3.8)

Trädesarealen ökade med drygt 7 % mellan 2000 och 2001.

Energiskogsarealen låg kvar på ungefär samma nivå som tidigare och var 2001 på 15 000 ha.

Om statistiken

Ägoslag

Vid lantbruksräkningarna har uppgifter erhållits om jordbruksmarkens fördelning på ägoslag för samtliga lantbruksenheter, dvs. även för företag med enbart skog. Den senaste lantbruksräkningen avsåg år 1992. Vid lantbruksregistreringen i juni varje år har erhållits underlag till en årlig ägoslagsstatistik för mark på företag med mer än 2,0 hektar åkermark. Omläggningar i metoden för datafångst fr.o.m. år 2000 har dock medfört att en fullständig statistik över ägoslag på jordbruksföretagen fortsättningsvis bara kommer att kunna tas fram intermittert.

Åkerarealens användning

Uppgifter om åkerarealens användning har tidigare erhållits årligen genom gamla Lantbruksregistret. År 1999 och 2000 har uppgifter erhållits för samtliga företag med minst 2,1 hektar åkermark. År 1999 erhöles dock uppgifter på blankett direkt ifrån jordbrukarna och fr.o.m. år 2000 används, till övervägande del, Jordbruksverkets register avseende arealbaserade stöd. En beskrivning av Lantbruksregistret lämnas i bilaga 1. Där beskrivs också närmare de ändrade förutsättningarna för statistiken fr.o.m. år 2000.

Annan publicering

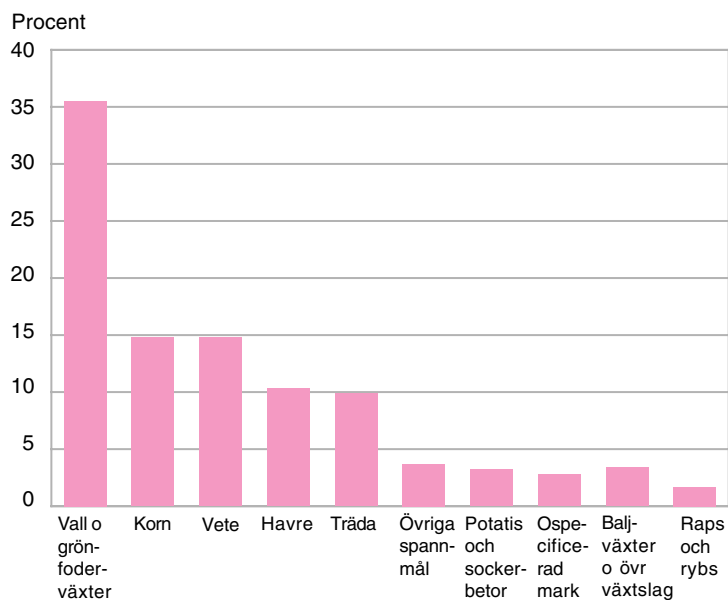
Uppgifter från lantbruksregistret om åkerarealens användning publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0201. Uppgifter om åkerarealens användning, som redovisas i denna årsbok, är reviderade siffror av de publicerade i nyss nämnda JO 10 SM 0201.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, SDB, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 3A
Åkerarealens användning 2001

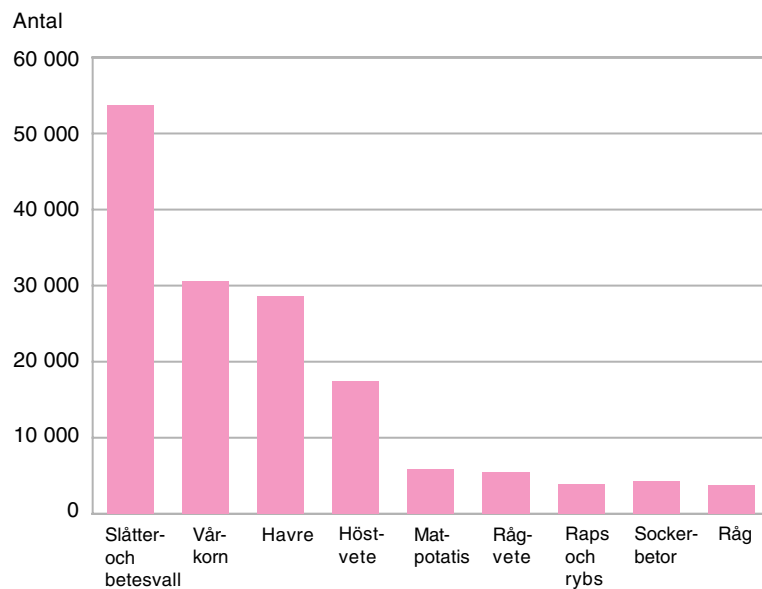
Use of arable land

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3B
Antal företag med odling av vissa grödor 2001

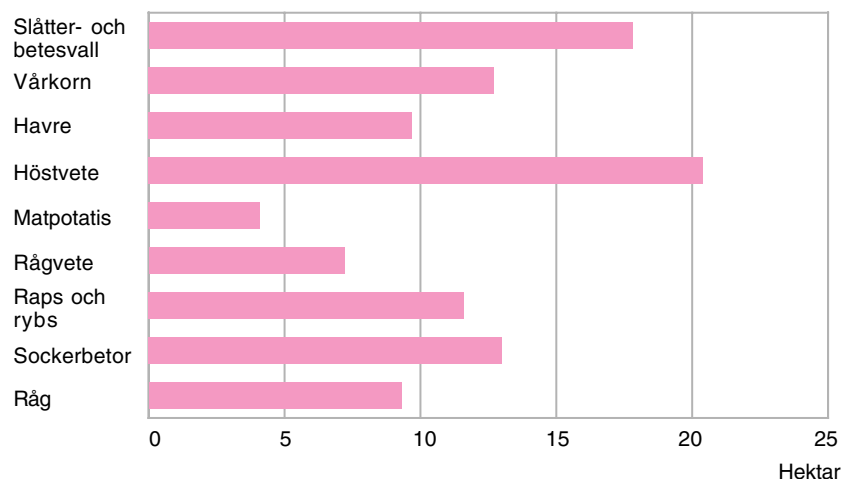
Number of holdings with cultivation of certain crops

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3C
Odling av vissa grödor, genomsnittliga arealer per företag 2001

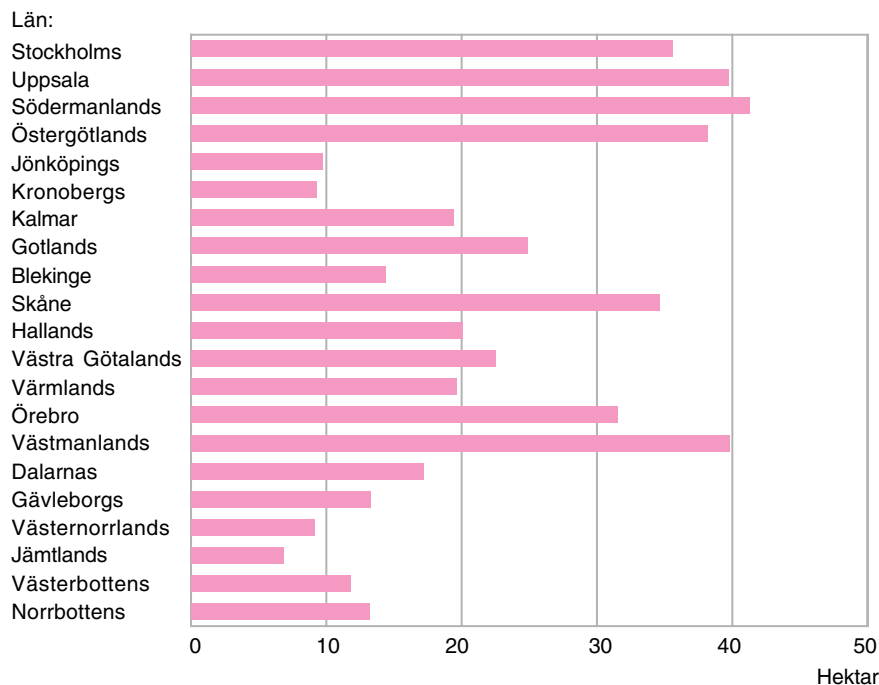
Cultivation of certain crops, areas per holding

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 3D
Odling av spannmål, genomsnittliga arealer per företag 2001

Cultivation of cereals, areas per holding

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.1
Arealen av olika ägoslag 1999¹ samt areal åkermark 2001¹, hektar
Area of different types of land in 1999 and area of arable land in 2001

Avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.
Figures refer to holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område; storleksgrupp	1999				Summa	2001
	Åker- mark, hektar	Betes- mark, hektar	Skogs- mark, hektar	Annan mark, hektar		Åker- mark, hektar
<i>Län</i>						
Stockholms	89 070	13 626	92 672	15 733	211 101	86 970
Uppsala	152 293	18 172	115 592	14 200	300 258	150 483
Södermanlands	130 868	17 886	137 611	19 366	305 731	129 516
Östergötlands	209 587	48 999	183 472	27 110	469 168	208 200
Jönköpings	94 767	42 847	206 556	34 977	379 147	91 793
Kronobergs	53 965	21 016	144 195	25 103	244 279	51 454
Kalmar	128 854	57 970	210 787	33 094	430 705	126 935
Gotlands	86 496	15 390	68 161	21 223	191 270	86 060
Blekinge	34 669	11 155	74 234	6 987	127 044	33 130
Skåne	464 660	56 424	123 346	22 448	666 878	457 454
Hallands	118 395	15 792	90 842	21 835	246 863	115 340
Västra Götalands	488 113	68 685	444 281	119 594	1 120 673	479 467
Värmlands	112 789	8 872	237 185	24 476	383 321	110 537
Örebro	108 470	8 836	125 817	14 793	257 917	107 213
Västmanlands	124 189	9 252	132 037	11 569	277 046	123 686
Dalarnas	61 948	6 369	141 770	11 534	221 620	61 193
Gävleborgs	72 917	5 329	256 673	17 941	352 860	70 933
Västernorrlands	55 072	6 428	240 037	33 144	334 682	51 607
Jämtlands	44 649	6 333	252 323	93 096	396 402	42 847
Västerbottens	74 486	4 145	253 760	63 911	396 301	71 396
Norrbottens	40 672	3 625	202 846	70 314	317 456	37 968
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	339 649	18 337	37 996	11 300	407 282	336 286
Gmb	327 078	80 544	187 867	46 837	642 325	321 887
Gns	452 420	49 241	193 335	37 358	732 353	450 629
Ss	626 475	66 008	587 358	74 010	1 353 851	619 332
Gsk	514 130	181 383	1 037 441	201 056	1 934 011	495 731
Ssk	200 392	23 787	471 155	49 450	744 783	195 832
Nn	164 123	18 154	692 256	98 234	972 768	157 977
Nö	122 662	9 696	526 787	184 204	843 348	116 510
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1– 5,0	43 524	19 857	352 371	91 631	507 383	42 507
5,1– 10,0	114 858	37 969	573 993	121 684	848 505	101 196
10,1– 20,0	244 007	60 832	702 071	128 413	1 135 323	213 512
20,1– 30,0	230 210	48 808	420 223	75 530	774 771	202 035
30,1– 50,0	448 199	81 387	552 188	90 964	1 172 737	392 829
50,1– 100,0	762 368	109 048	605 728	108 126	1 585 270	735 107
100,1–	903 765	89 248	527 619	86 100	1 606 732	1 006 998
<i>Hela riket</i>						
2001						2 694 184
2000						2 705 984
1999	2 746 929	447 149	3 734 193	702 449	7 630 720	2 746 929
1998	2 783 755	448 855	3 928 340	755 657	7 916 607	2 783 755
1997	2 798 574	449 651	3 997 400	773 998	8 019 622	2 798 574
1996	2 811 534	446 458	4 077 481	798 687	8 134 160	2 811 534

1) Fr.o.m. 1996 ingår även företag med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åkermark i redovisningen.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.2
Åkerarealens användning 1996–2001, hektar
Use of arable land

Gröda	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Spannmål ¹	1 216 200	1 268 700	1 282 800	1 153 200	1 228 900	1 174 300
därav vete	334 600	344 200	398 000	275 400	401 600	399 200
korn	468 600	482 900	445 000	482 000	411 200	397 500
havre	283 600	315 500	311 500	305 700	295 500	278 200
Baljväxter	27 200	42 700	58 600	39 700	37 300	39 500
Vall och grönfoderväxter ¹	1 019 700	1 006 000	985 400	980 200	920 800	956 000
Potatis	36 600	35 800	33 700	32 800	32 900	32 200
Socketbetor	59 200	60 500	58 700	59 900	55 500	54 800
Raps och rybs	65 400	63 600	54 600	75 900	48 200	44 800
Övriga växtslag ²	49 900	52 100	54 700	75 600	55 000	51 200
Träda	268 700	204 400	193 000	270 700	247 700	266 193
Ospecificerad åkermark ³	79 700	75 100
Ej utnyttjad åkermark	68 500	64 900	62 300	59 000
Summa åkermark	2 811 500	2 798 600	2 783 800	2 746 900	2 706 000	2 694 200

- 1) I spannmålsarealen år 2000 ingår vissa arealer stråsådd till grönfoder och stråsådd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.
- 2) Frövall, oljelin, energiskog, trädgårdsväxter samt alla övriga mindre åkergrödor som inte ingår i ovanstående redovisning.
- 3) Arealer som ej kunnat fördelas på gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.3
Spannmål 2001. Arealer och antal företag med odling
Cereals. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Arealer, hektar									Antal företag med odling areal
	Höst- vete	Vår- vete	Råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd	Summa spann- måls- areal	
<i>Län</i>										
Stockholms	14 394	1 314	702	162	11 604	10 170	592	589	39 528	1 109
Uppsala	25 660	5 715	1 149	251	37 113	12 441	516	1 443	84 288	2 123
Södermanlands	25 458	3 372	1 006	108	14 162	17 665	1 459	1 515	64 743	1 568
Östergötlands	55 383	3 345	4 489	441	18 908	16 592	3 879	2 452	105 490	2 762
Jönköpings	994	112	34	117	8 130	9 536	1 872	1 431	22 228	2 281
Kronobergs	364	21	89	37	3 808	6 219	1 663	591	12 790	1 369
Kalmar	11 840	643	1 484	2 141	15 274	6 779	4 363	1 135	43 659	2 249
Gotlands	7 420	1 450	1 561	1 366	16 377	1 982	4 323	134	34 614	1 388
Blekinge	2 784	991	422	155	4 017	1 434	1 439	175	11 417	795
Skåne	96 826	11 447	14 389	3 179	86 094	14 201	3 498	468	230 103	6 643
Hallands	11 231	1 510	540	165	20 068	12 735	4 107	1 577	51 933	2 587
V:a Götalands	73 652	4 451	6 895	447	38 528	88 294	9 805	8 797	230 870	10 249
Värmlands	4 010	486	304	227	13 747	16 527	583	508	36 392	1 857
Örebro	8 688	4 954	786	36	17 530	22 846	1 039	809	56 689	1 800
Västmanlands	14 674	4 508	425	85	26 449	24 689	317	1 908	73 055	1 834
Dalarnas	777	274	88	113	15 219	5 012	31	167	21 680	1 263
Gävleborgs	320	68	41	200	14 662	7 108	62	548	23 008	1 724
Västernorrlands	21	1	0	134	6 263	830	37	243	7 530	827
Jämtlands	–	–	–	28	2 532	241	1	255	3 057	454
Västerbottens	–	–	–	126	13 019	1 948	48	524	15 666	1 328
Norrbottens	–	–	–	58	4 416	923	8	99	5 503	418
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	81 999	9 665	7 293	1 879	68 641	16 505	4 588	1 235	191 805	4 910
Gmb	39 536	5 829	9 696	4 829	54 624	9 156	10 564	706	134 940	5 525
Gns	114 784	6 555	10 178	734	39 646	72 949	9 657	6 714	261 217	7 576
Ss	91 217	19 690	4 125	704	110 955	92 524	4 008	6 293	329 515	8 506
Gsk	20 162	1 553	2 251	597	44 680	53 111	9 259	7 262	138 875	12 069
Ssk	6 733	1 352	829	361	29 629	25 263	1 429	1 505	67 101	4 020
Nn	64	26	31	282	22 241	5 779	82	999	29 503	2 804
Nö	–	–	–	192	17 507	2 885	57	655	21 296	1 798
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1– 5,0	344	48	89	41	1 302	1 573	101	77	3 575	1 730
5,1– 10,0	1 661	196	367	209	5 834	7 215	458	517	16 458	4 757
10,1– 20,0	9 418	951	1 539	620	23 249	24 617	2 067	1 494	63 954	9 396
20,1– 30,0	12 955	1 283	1 717	582	27 517	24 486	2 449	1 846	72 835	6 507
30,1– 50,0	33 142	3 567	3 861	1 328	58 300	46 120	5 668	4 130	156 116	8 796
50,1– 100,0	86 133	9 986	8 787	2 831	115 445	77 711	12 088	8 015	320 996	9 702
Över 100,0	210 842	28 639	18 044	3 965	156 274	96 450	16 812	9 292	540 318	5 453
<i>Hela riket</i>										
2001	354 495	44 670	34 403	9 577	387 922	278 172	39 642	25 370	1 174 252	46 341
2000 ¹	353 201	48 364	34 533	12 997	398 227	295 544	40 728	45 328	1 228 922	50 679
1999	209 641	65 777	24 507	11 883	470 104	305 658	32 586	33 022	1 153 178	51 472
1998	359 024	39 021	34 617	15 949	429 011	311 467	66 751	26 972	1 282 812	..
1997	299 594	44 588	29 416	15 272	467 628	315 465	66 473	30 247	1 268 683	..
1996	292 170	42 392	33 558	22 061	446 503	283 588	61 694	34 230	1 216 196	..

1) I spannmålsarealen år 2000 ingår arealer av stråsäd till grönfoder och stråsäd/baljväxtblandningar avsedda att skördas som grönfoder.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.4

Baljväxter 2001. Arealer och antal företag med odling*Leguminous plants. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Ärtor, åkerbönor m.m.		Konservärter		Bruna bönor		Summa balj- växter Areal hektar
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	
<i>Län</i>							
Stockholms	1 219	118	–	–	–	–	1 219
Uppsala	2 687	287	–	–	–	–	2 687
Södermanlands	2 827	235	–	–	–	–	2 827
Östergötlands	5 376	500	–	–	–	–	5 376
Jönköpings	127	25	–	–	–	–	127
Kronobergs	44	12	–	–	–	–	44
Kalmar	954	126	–	–	756	91	1 710
Gotlands	1 029	180	–	–	–	–	1 029
Blekinge	106	18	–	–	–	–	106
Skåne	4 479	521	6 303	393	–	–	10 782
Hallands	1 750	233	379	38	–	–	2 129
Västra Götalands	4 645	583	2 180	150	–	–	6 825
Värmlands	742	101	–	–	–	–	742
Örebro	1 226	143	–	–	–	–	1 226
Västmanlands	2 370	260	–	–	–	–	2 370
Dalarnas	254	46	–	–	–	–	254
Gävleborgs	83	27	–	–	–	–	83
Västernorrlands	1	..	–	–	–	–	1
Jämtlands	4	3	–	–	–	–	4
Västerbottens	–	–	–	–	–	–	–
Norrbottnens	4	..	–	–	–	–	4
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	4 282	475	5 539	360	–	–	9 821
Gmb	3 499	511	791	49	756	91	5 046
Gns	8 587	883	2 180	150	–	–	10 767
Ss	10 759	1 083	–	–	–	–	10 759
Gsk	1 713	300	353	27	–	–	2 066
Ssk	1 059	160	–	–	–	–	1 059
Nn	22	16	–	–	–	–	22
Nö	5	3	–	–	–	–	5
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 5,0	61	40	4	..	–	–	65
5,1– 10,0	198	77	7	..	2	..	207
10,1– 20,0	831	265	144	15	5	..	980
20,1– 30,0	871	243	143	17	23	7	1 037
30,1– 50,0	2 457	500	534	53	99	20	3 090
50,1– 100,0	7 083	1 030	1 949	175	250	39	9 282
Över 100,0	18 427	1 259	6 081	319	376	22	24 884
<i>Hela riket</i>							
2001	29 928	3 414	8 862	581	756	91	39 546
2000	27 892	3 495	8 525	562	835	121	37 252
1999	30 053	3 718	8 752	558	872	130	39 677
1998	49 150	5 649	8 524	549	938	128	58 612
1997	32 742	4 162	9 028	635	921	131	42 691
1996	17 713	2 540	8 821	621	690	98	27 224

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.5
Oljev växter 2001. Arealer och antal företag med odling
Oilseed crops. Areas and number of holdings with cultivation

Område; Storleksgrupp	Arealer, hektar					Summa areal av raps och rybs	Antal företag med odling	Oljelin	
	Höstraps	Våraps	Höstrybs	Vårrys	Areal hektar			Antal företag	
<i>Län</i>									
Stockholms	111	1 108	152	973	2 344	157	253	23	
Uppsala	64	1 865	89	1 412	3 430	279	449	44	
Södermanlands	214	990	241	1 533	2 977	176	213	17	
Östergötlands	2 715	1 745	113	1 240	5 814	484	1 397	123	
Jönköpings	48	91	–	12	151	19	3	..	
Kronobergs	6	31	–	59	96	14	2	..	
Kalmar	913	198	5	99	1 215	128	143	23	
Gotlands	937	318	34	215	1 503	211	84	15	
Blekinge	45	97	–	–	142	23	3	3	
Skåne	12 558	2 250	61	40	14 910	1 179	200	25	
Hallands	276	596	19	311	1 202	157	44	12	
Västra Götalands	1 936	2 488	87	2 390	6 900	650	941	117	
Värmlands	5	117	22	375	520	47	103	21	
Örebro	67	635	29	478	1 210	119	253	34	
Västmanlands	5	1 060	6	911	1 981	169	289	41	
Dalarnas	–	–	–	285	285	36	53	8	
Gävleborgs	1	1	–	89	90	19	8	..	
Västernorrlands	–	3	–	1	4	5	–	–	
Jämtlands	–	0	–	–	0	..	–	–	
Västerbottens	–	0	–	–	0	..	1	..	
Norrbottens	–	–	–	–	0	–	–	–	
<i>Produktionsområden</i>									
Gss	9 857	1 979	45	301	12 181	967	160	21	
Gmb	4 610	1 077	65	215	5 967	650	243	39	
Gns	4 329	3 729	153	3 153	11 364	1 023	1 975	180	
Ss	466	5 682	531	5 498	12 177	921	1 400	158	
Gsk	601	839	47	572	2 059	226	339	68	
Ssk	37	283	17	655	991	106	319	46	
Nn	1	3	–	32	35	11	0	..	
Nö	–	0	–	–	0	..	1	..	
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>									
2,1– 5,0	16	17	–	16	49	20	31	16	
5,1– 10,0	58	50	7	76	191	54	145	47	
10,1– 20,0	342	268	11	244	865	213	446	92	
20,1– 30,0	512	413	15	356	1 295	265	254	44	
30,1– 50,0	1 353	891	90	969	3 304	546	513	75	
50,1– 100,0	4 636	3 069	185	2 477	10 367	1 235	917	112	
Över 100,0	12 984	8 884	549	6 286	28 702	1 539	2 131	124	
<i>Hela riket</i>									
2001	19 900	13 591	857	10 425	44 774	3 872	4 437	510	
2000	24 870	12 112	1 395	9 791	48 168	4 475	10 660	1 142	
1999	19 626	31 273	1 206	23 784	75 890	6 198	34 172	2 921	
1998	23 159	16 705	1 407	13 238	54 571	5 391	15 056	1 362	
1997	22 888	19 475	1 787	19 432	63 582	6 225	9 534	1 106	
1996	21 737	18 976	811	23 869	65 394	6 676	7 407	879	

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.6

Vall och grönfoder 2001. Arealer och antal företag med odling*Ley and green fodder. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Grönfoder ¹		Slätter- och betesvall		Frövall		Summa vall
	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar	Antal företag	Areal hektar
<i>Län</i>							
Stockholms	360	58	27 051	1 345	130	6	27 541
Uppsala	697	89	34 364	1 944	105	9	35 166
Södermanlands	350	56	34 130	1 604	510	35	34 990
Östergötlands	740	131	53 398	2 811	1 551	121	55 689
Jönköpings	1 343	404	60 600	3 515	12	..	61 955
Kronobergs	451	144	33 582	2 316	3	..	34 036
Kalmar	906	171	62 702	3 026	32	5	63 640
Gotlands	751	139	34 390	1 476	120	16	35 261
Blekinge	167	56	13 310	1 144	5	..	13 482
Skåne	3 488	598	88 190	6 868	4 021	273	95 699
Hallands	1 237	205	40 863	2 945	516	46	42 616
Västra Götalands	2 774	487	153 860	10 471	1 924	134	158 558
Värmlands	1 106	178	50 014	2 552	199	17	51 319
Örebro	576	86	26 996	1 796	495	44	28 067
Västmanlands	190	37	21 107	1 477	626	43	21 923
Dalarnas	899	213	28 975	1 658	7	..	29 881
Gävleborgs	2 191	339	36 708	1 953	4	3	38 903
Västernorrlands	2 098	484	33 038	1 540	7	..	35 143
Jämtlands	2 768	519	32 114	1 294	1	..	34 883
Västerbottens	2 576	445	41 326	1 741	12	5	43 914
Norrbottens	749	131	22 893	870	1	..	23 643
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	1 524	235	38 159	3 860	3 295	246	42 978
Gmb	3 099	511	107 976	5 935	1 062	80	112 137
Gns	1 462	210	85 872	5 706	3 208	231	90 542
Ss	2 131	304	148 894	8 205	1 928	142	152 953
Gsk	5 458	1 342	288 503	18 533	538	48	294 499
Ssk	2 074	355	90 881	5 307	226	22	93 181
Nn	6 829	1 327	99 489	4 562	12	5	106 330
Nö	3 840	704	69 835	2 951	13	6	73 688
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 5,0	169	163	17 955	5 563	2	..	18 126
5,1– 10,0	644	448	51 364	8 646	22	7	52 030
10,1– 20,0	1 943	866	106 861	10 914	72	15	108 876
20,1– 30,0	2 121	668	96 363	6 508	79	20	98 563
30,1– 50,0	4 610	1 027	172 367	8 230	309	51	177 286
50,1– 100,0	9 080	1 214	271 854	8 955	1 989	232	282 923
Över 100,0	7 847	569	212 848	4 874	7 810	439	228 505
<i>Hela riket</i>							
2001	26 416	4 955	929 611	53 690	10 282	765	966 309
2000	3 478	918	917 305	54 673	8 465	690	929 248
1999	21 867	4 671	958 318	60 943	8 165	770	988 350
1998	21 935	5 319	963 486	65 239	9 013	930	994 434
1997	24 443	5 519	981 509	67 395	8 470	852	1 014 422
1996	22 268	5 552	997 454	70 187	7 854	953	1 027 576

1) Inkl. majs. År 2000 redovisas stråsäd till grönfoder samt vissa arealer stråsäd/baljväxtblandningar under spannmål.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.7
Potatis och sockerbetor 2001. Arealer och antal företag med odling
Potatoes and sugar beet. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse ¹		Sockerbetor	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	132	125	–	–	–	–
Uppsala	376	177	–	–	–	–
Östergötlands	1 831	229	–	–	–	–
Jönköpings	405	351	–	–	–	–
Kronobergs	257	209	19	6	0	..
Kalmar	584	230	801	74	1 921	132
Gotlands	872	130	3	..	4 571	450
Blekinge	106	141	2 751	242	976	128
Skåne	7 485	864	4 580	373	46 604	3 341
Hallands	3 155	480	111	13	761	161
Västra Götalands	3 804	1 055	189	25	–	–
Värmlands	683	156	0	..	–	–
Örebro	793	225	5	..	–	–
Västmanlands	162	71	–	–	–	–
Dalarnas	752	256	0	..	–	–
Gävleborgs	402	289	0	..	–	–
Västernorrlands	282	285	–	–	–	–
Jämtlands	187	189	–	–	–	–
Västerbottens	551	186	–	–	–	–
Norrbottens	764	111	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	7 127	864	830	107	38 576	2 622
Gmb	4 598	678	6 843	536	15 860	1 611
Gns	4 892	565	188	23	–	–
Ss	1 874	633	–	–	–	–
Gsk	1 716	1 543	594	84	398	72
Ssk	975	434	5	3	–	–
Nn	1 247	807	0	3	–	–
Nö	1 345	347	–	–	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1– 5,0	153	312	4	6	23	14
5,1– 10,0	387	687	35	18	173	71
10,1– 20,0	1 228	1 195	160	57	1 223	361
20,1– 30,0	1 355	728	324	75	1 993	411
30,1– 50,0	2 571	973	1 071	151	5 658	838
50,1– 100,0	6 485	1 142	2 459	222	14 919	1 366
Över 100,0	11 597	805	4 408	209	30 845	1 152
<i>Hela riket</i>						
2001	23 776	5 842	8 460	738	54 834	4 213
2000	23 610	6 310	9 293	827	55 484	4 370
1999	24 422	8 517	8 391	868	59 881	4 578
1998	25 133	9 803	8 567	872	58 737	4 858
1997	26 732	11 699	9 081	969	60 459	4 947
1996	27 577	13 009	9 060	1 011	59 223	5 074

1) År 2000 inkluderas vissa arealer matpotatis i potatis för stärkelse.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.8
Träda, outnyttjad mark m.m. 2001. Arealer, hektar

Fallow and untilled land etc. Areas

Område; storleksgrupp	Energi- skog	Träd- gårds- växter	Andra växtslag	Träda	Ospecifi- cerad åker- mark ¹	Annan obrukad åker	Ej ut- nyttjad slätter- och betesvall	Hela åker- arealen
<i>Län</i>								
Stockholms	720	159	648	11 872	2 554	86 969
Uppsala	2 185	69	495	19 743	1 596	150 483
Södermanlands	2 031	131	818	19 183	1 410	129 516
Östergötlands	1 423	594	660	28 487	1 433	208 194
Jönköpings	0	123	279	3 845	2 678	91 793
Kronobergs	41	41	112	1 948	2 068	51 454
Kalmar	113	1 009	474	9 743	1 922	126 933
Gotlands	10	599	222	6 519	770	86 058
Blekinge	24	700	78	2 191	1 151	33 128
Skåne	2 763	4 051	1 652	31 324	7 295	457 448
Hallands	122	707	540	9 718	2 301	115 340
Västra Götalands	813	994	1 688	56 372	11 508	479 464
Värmlands	433	163	519	12 277	7 386	110 537
Örebro	2 049	207	538	14 220	1 957	107 212
Västmanlands	1 538	87	456	20 445	1 380	123 686
Dalarnas	308	143	307	4 699	2 832	61 193
Gävleborgs	114	61	425	3 411	4 427	70 933
Västernorrlands	48	98	309	2 125	6 068	51 607
Jämtlands	-	74	166	523	3 946	42 847
Västerbottens	151	62	535	5 225	5 290	71 396
Norrbottens	63	120	431	2 318	5 121	37 968
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	1 266	3 270	1 412	24 138	2 719	336 282
Gmb	1 387	3 414	947	25 744	4 756	321 882
Gns	1 790	1 172	1 433	61 407	3 876	450 624
Ss	8 560	719	3 058	89 557	8 760	619 331
Gsk	741	862	1 744	33 318	18 513	495 724
Ssk	913	331	918	19 263	10 773	195 831
Nn	79	240	851	5 161	14 509	157 977
Nö	214	182	989	7 601	11 188	116 510
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1– 5,0	47	148	165	836	19 444	42 665
5,1– 10,0	367	338	537	4 530	25 954	101 352
10,1– 20,0	927	776	1 172	14 571	18 603	213 781
20,1– 30,0	880	705	894	16 572	5 330	202 038
30,1– 50,0	1 569	1 172	1 572	35 328	3 711	392 960
50,1– 100,0	2 893	2 830	2 685	76 433	1 713	734 902
Över 100,0	8 265	4 223	4 328	117 918	339	1 006 465
<i>Hela riket</i>								
2001	14 949	10 191	11 352	266 189	75 094	2 694 162
2000	15 079	10 389	10 447	247 734	79 696	2 705 984
1999	14 311	13 565	5 376	270 735	..	33 331	25 649	2 746 929
1998	14 533	13 080	2 999	192 951	..	31 973	30 296	2 783 755
1997	15 564	14 600	3 978	204 388	..	33 754	31 106	2 798 574
1996	16 236	14 962	3 476	268 680	..	36 637	31 888	2 811 534

1) Arealer som ej kunnat fördelas per gröda.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

4 Skördar

Kapitel 4 innehåller information om hektar- och totalskördar samt normskördar för olika grödor. Skördar inom trädgårdsodlingen redovisas dock i kapitel 5.

Sammanfattning

Allmänt

År 2001 lämnades stora arealer oskördade i sydöstra Sverige och längs Norrlandskusten. I genomsnitt för riket blev uppemot 3 % av arealen obärgad för de stora grödgrupperna spannmål, raps- och rybs samt potatis. Hektarskördarna var på riksnivå också lägre än femårsnittet för samtliga spannmålsgrödor och potatis. Det ostadiga vädret under säsongen medförde även kvalitetsskador.

Hektarskördar

Spannmål (Tabell 4.1)

I Södermanlands-, Stockholms-, Uppsala-, och Örebro län samt i länen efter Norrlandskusten blev hektarskördarna genomgående låga. I dessa län var hektarskörderna av *vårkorn* mellan 10 och 30 % lägre än motsvarande normskörd.

I Skåne län var dock hektarskördarna överlag högre än normskörden.

När det gäller *havre* så var variationerna mellan länen stora. I Skåne och Hallands län blev hektarskördarna 19 % högre än normskörden. I Kronobergs- och Gävleborgs län sjönk dock hektarskörderna av *havre* dramatiskt med 44 respektive 39 % jämfört med normskörden.

Hektarskörderna av *höstvet* var endast över normskörden i Skåne- och Hallands län. Hektarskörderna av *höstvet* sjönk på riksnivå med 6 % jämfört med normskörden.

Ärter (Tabell 4.3)

Hektarskörderna av *ärter* var normal och låg på samma nivå som genomsnittet för de senaste

fem åren, dvs. de år då ärter ingått i skördeuppskattningarna.

Oljevaxter (Tabell 4.4)

Höstraps och *vårrips* har gett bra avkastning. På riksnivå är hektarskörderna 19 respektive 9 % högre än normskörden. Hektarskörderna för *vår-rybs* är dock normal.

Skörden av *olja* har för 2001 beräknats till 780 kg per hektar. Total skörd för riket ligger på 3 300 ton vilket är en minskning med nästan 60 % jämfört med året innan. Den totala skörden varierar dock mycket mellan åren.

Potatis och sockerbetor (Tabell 4.5–6)

Hektarskörderna av *matpotatis* var för riket 26 200 kg/ha. Detta var en minskning med 21 % jämfört med år 1996. Hektarskörderna låg också under i samtliga län jämfört med normskörden. Län som år 2000 drabbades av ogynnsamma odlingsförhållanden med bland annat översvämningar som följd, hade en mer normal hektarskörd i år. Exempel på ett sådant län är Örebro län som 2000 hade en skörd på 13 300 kg/ha medan skörden 2001 var på 23 200 kg/ha.

Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörderna för riket beräknades till 35 800 kg/ha vilket var 7 % lägre än 2000.

Medelstärkelsehalten för potatis framgår av **tabell 4.6**. År 2000/2001 låg den på 18,6 %. Vid sammanvägningen av stärkelsehalten till riksmedelstal har hänsyn tagits till den mängd potatis som mottagits.

Enligt uppgifter från Danisco Sugar AB var 2001 års skörd av *sockerbetor* 48 500 kg/ha för riket, vilket var en ökning med 3 % jämfört med 2000.

Totalskördar

Totalskördarna av olika grödor är förutom av skörden per hektar beroende av odlingens omfattning och andelen obärgad areal.

Vete och råg (Tabell 4.2)

Totalskörden av *höstvete* uppgick år 2001 till drygt 2,1 miljoner ton och är den näst största som uppmätts. I första hand beror detta på en kraftig ökning av den odlade höstvetearealen. Störst total skörd uppmättes i Skåne- respektive Västra Götalands län med 748 000 respektive 441 000 ton.

En allt större andel av höstvetet utgörs av s.k. *fodervete* som här har inräknats i totalskörden.

Den totala skörden av *vårvete*, 207 000 ton, var 16 % högre än för år 2000.

Totalskörden av *höstråg* uppgick till 180 000 ton vilket var lägre än föregående år.

Korn, havre, rågvete och blandsäd (Tabell 4.2)

Skörden av *vårkorn* har beräknats till 1,6 miljoner ton vilket var något under genomsnittet för de fem föregående åren. I första hand sammanhänger detta med en minskning av den odlade arealen.

Totalskörden av *havre* blev nästan 1,0 miljoner ton och skörden av *höstkorn* nästan 47 000 ton. Totalskörden av *rågvete* och *blandsäd* har uppskattats till 175 000 respektive 86 000 ton.

Ärter (Tabell 4.3)

Ärter ingår för sjätte året i skördeuppskattningarna. Totalskörden 2001 blev 763 000 ton vilket är 9 % lägre än genomsnittet för de senaste fem åren. Detta beror i första hand på en minskning av den odlade arealen.

Oljevaxter (Tabell 4.4)

Totalskördarna av *raps* och *rybs* har för år 2001 uppskattats till 106 000 ton, vilket är en minskning med 13 % jämfört med 2000.

Av *höstraps* bärgades 62 000 och av *vår-*

raps 27 000 ton. Jämfört med den senaste femårsperioden har skörden av *våraps* minskat medan totalskörden av *höstraps* är normal. Totalskördarna av *vårrys* och *höstrybs* har beräknats till 16 200 respektive 1 200 ton.

Totalskörden av *olja* har beräknats till 3 300 ton.

Potatis och sockerbeter (Tabell 4.5)

Totalskörden av *matpotatis* har beräknats till sammanlagt 622 000 ton. Den för matpotatisen redovisade totalskörden är betydligt lägre än tidigare år vilket delvis torde sammanhånga med ändringar i datainsamlingsmetoden 1999 (se vidare under *Om statistiken*).

Totalskörden för *potatis för stärkelse* har beräknats till 303 000 ton, vilket var 7 % mer än 2000 års skörd.

Enligt Danisco Sugar AB blev 2001 års totalskörd av sockerbeter nästan 2,7 miljoner ton vilket är i nivå med genomsnittet för de senaste fem åren.

Om statistiken

Hektar- och totalskördar

Skördeuppskattningar

Under mer än 35 år har de objektiva skördeuppskattningarna med provtagningar utgjort grunden för beräkning av skörden av slåttervall, spannmål och potatis. Av besparings-skäl har man under de senaste åren genomfört successiva förändringar i beräkningsmetoderna. Med början 1995 infördes ett nytt skördestatistiskt system baserat på en kombination av en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare och objektiva mätningar av skörden på provtytor i 32 av rikets 106 skördeområden (SKO). En beskrivning av de objektiva skördeuppskattningarna i spannmål, slåttervall och potatis finns i Jordbruksstatistisk årsbok 1998.

Skördestatistiken för *spannmål*, *ärter* och *oljevaxter* baseras fr.o.m. 1998 enbart på en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare. Uppgifter om skörd av *slåttervall*

har inte samlats in sedan 1998.

För *sockerbetor* erhålls uppgifter från Danisco Sugar AB. För *oljeväxterna* har uppgifter tidigare erhållits från Jordbruksverkets Oljeväxtkontor men fr.o.m. 1995 ingår oljeväxterna i skördeuppskattningarna.

Framtagning av skördestatistik för *potatis* med hjälp av provgrävningar ersattes 1999 med postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser bakåt bara bör göras med 1999.

Omfattning

För 2001 års intervjuundersökning i spannmål, oljeväxter och ärter uttogs genom sannolikhetsurval totalt ca 4 200 undersökningsenheter (UE) fördelade på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för fem fjällbygdsområden i vilka praktiskt taget ingen odling av spannmål, ärter eller oljeväxter förekommer. En UE motsvarar i regel ett jordbruksföretag. Genom intervjuer med jordbrukarna inhämtas uppgifter om skörden av de åtta spannmålsgrödorna, skörden av oljeväxter samt ärtskörden. Med ärter avses kokärter och foderärter till mognad.

För 2001 års skördeuppskattning i potatis uttogs med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval 1 282 matpotatisodlare och 173 odlare av stärkelsepotatis.

Bearbetning

I intervjuundersökningen inhämtas uppgifter om bärgade kvantiteter av varje gröda och vilken vattenhalt uppgiften avser. Dessutom inhämtas uppgifter om obärgade arealer. För spannmål och ärter omräknas uppgiven kvantitet till 15,0 procents vattenhalt och för oljeväxter till 9,0 procents. Hektarskörden erhålls genom att kvantiteten divideras med UE:s areal av grödan. Innan år 2000 var arealuppgifterna i regel de samma som redovisats för företagen i Lantbruksregistret, LBR. Fr.o.m. år 2000 är grödarealerna dock de som brukarna redovisat i sina ansökningar om arealersättning tidigare under året, dvs uppgifter som finns hos Jordbruksverket förda i stödregistret IAKS.

I postenkäten om potatisskörden inhämta-

des uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med hjälp av standardtal.

Innan *matpotatisen* når konsumenten orsakar t.ex. bortsortering och lagringsförluster ytterligare förluster som dock inte beaktas vid skördeberäkningen.

Skattningen av hektarskörd görs i båda undersökningarna för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. På basis av hektarskörden och arealuppgifter från Lantbruksregistret har bärgad totalskörd beräknats.

Uppgifterna om hektarskörd av spannmål, ärter och oljeväxter avser företag vilkas totala åkerareal är mer än 5,0 hektar. Endast sådana företag ingår i urvalet för intervjuundersökningen om skörd av spannmål, ärter och oljeväxter. Uppgifterna om totalskörd avser dock företag med minst 2,1 hektar åkermark.

Undersökningen om skörd av spannmål, ärter och oljeväxter har genomförts på 95 % av de uttagna företagen. Bortfallet beror främst på att uttagna företag har upphört. Vägran att medverka i undersökningarna var begränsad till endast 2,7 % av antalet utvalda företag.

Svarsbortfallet i potatisundersökningarna uppgick till 13 respektive 3 % (matpotatis respektive stärkelsepotatis).

Totalskördeberäkningarna utgår från erhållna hektarskördar för olika grödor vilka multipliceras med motsvarande arealer. De arealuppgifter som utnyttjas är dock uppgivna arealer före skörd vilka ibland avvika från faktiskt skördade arealer. Exempelvis har rätt stora arealer som enligt Lantbruksregistret (IAKS) uppgivits som blandsäd och ärter, skördats som grönfoder och vidare har i viss utsträckning potatis för stärkelse skördats som matpotatis. Denna typ av avvikelser mellan uppgivna och skördade arealer, till vilka också kan räknas smärre fel i IAKS, har bidragit till att skördestatistikens arealer i större eller mindre utsträckning avviker från de arealer som redovisas i arealstatistiken (se kap 3). I nedanstående tablå visas arealstatistikens uppgifter för olika grödor och skördestatistikens samt den procentuella skillnaden dem emellan.

Gröda	Areal, hektar, enligt		Skillnad %
	Areal- statistiken	Skörde- statistiken	
Höstvete	354 495	354 040	-0,1
Vårvete	44 670	44 530	-0,3
Höstråg	34 403	34 140	-0,8
Höstkorn	9 577	8 820	-7,9
Vårkorn	387 922	385 690	-0,6
Havre	278 174	271 620	-2,4
Rågvete	39 642	39 600	-0,1
Blandsäd	25 370	26 510	4,5
Ärter	29 928	26 650	-11,0
Höstraps	19 900	19 900	0,0
Vårrops	13 591	13 590	0,0
Höstrybs	857	860	0,4
Vårrys	10 425	10 420	0,0
Oljelin	4 437	4 260	-4,0
Matpotatis	23 776	23 780	0,0
Stärkelsepotatis	8 460	8 460	0,0

Normskördar

SCB beräknar årligen normskördar för följande grödor som omfattas av skördeuppskattningarna: höstvete, vårvete, råg, vårkorn, havre, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrys, matpotatis samt potatis för stärkelse. Förutom dessa grödor ingår även sockerbetor i beräkningarna. Med normskörd menas den skörd, som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskörden i ett område utgörs

av medeltalet av hektarskördarna enligt skördeuppskattningarna (leveransuppgifter för sockerbetor) under de senaste 15 åren före det aktuella normskördeåret plus en beräknad skördeförändring från 15-årsperiodens mitt t.o.m. det aktuella skördeåret.

Normskördarna används bl.a. som underlag vid rådgivning till lantbrukare, drifts-ekonomiska beräkningar och vid värderingar vid intrång.

Annan publicering

Definitiva resultat från SCB:s skördeuppskattningar rörande hektar- och totalskördar redovisas av SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 16 SM 0201. Redovisning sker här också av obärgade arealer.

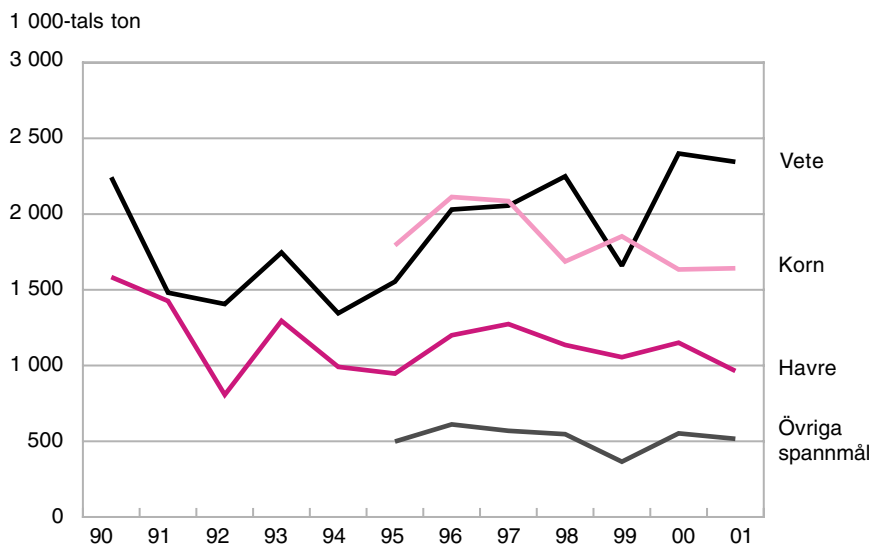
Normskördar publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden serie JO, för år 2001 i JO 15 SM 0101.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, SDB, i anslutning till SCB:s webbplats.

Figur 4A
Totalskördar av spannmål 1990–2001, 1 000-tals ton

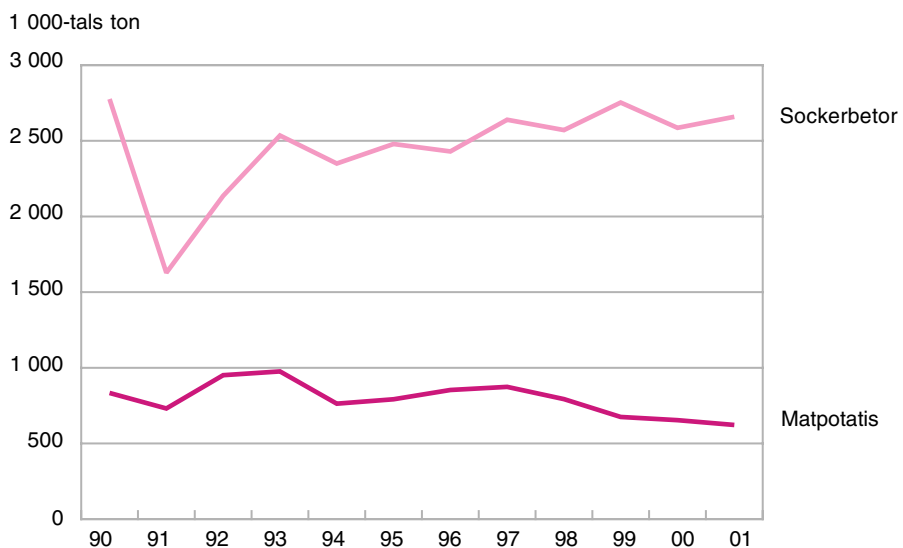
Total production of cereals

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 4B
Total skörd av matpotatis och sockerbeter 1990–2001, 1 000-tals ton

Total production of table potatoes and sugar beet

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 4.1
Spannmål 2001. Hektarskörd, kg/ha¹
Cereals. Yield per hectare

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	4 710	3 570	3 380	..	3 260	2 410
Uppsala	4 830	3 920	3 110	–	3 670	3 350	..	2 550
Södermanlands	4 850	3 700	3 470	–	3 320	2 940	3 830	2 980
Östergötlands	5 870	4 460	5 130	..	4 350	3 440	5 150	3 140
Jönköpings	–	..	2 890	3 150	3 640	..
Kronobergs	..	–	3 010	1 870	2 910	..
Kalmar	4 990	..	4 060	5 460	3 990	3 060	4 310	..
Gotlands	4 500	4 230	3 610	4 350	3 770	3 630	3 830	..
Blekinge	5 120	3 950	3 890	5 370	..
Skåne	7 730	6 090	6 560	5 970	5 860	5 620	5 170	..
Hallands	6 070	3 880	5 020	4 830	5 060	4 120
Västra Götalands	5 990	4 300	5 090	..	4 020	3 880	4 480	3 680
Värmlands	3 450	3 420	2 790	3 350	..
Örebro	4 530	4 420	3 430	–	3 760	3 510	3 520	..
Västmanlands	4 300	4 130	4 040	3 650	..	3 910
Dalarnas	–	3 120	3 460
Gävleborgs	–	2 150	1 640
Västernorrlands	–	–	–	–	1 530
Jämtlands	–	..	–	–	2 280	..	–	..
Västerbottens	–	–	–	–	1 930
Norrbottns	–	–	–	–	1 660
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	7 850	6 320	6 560	6 640	6 070	5 540	5 530	4 660
Gmb	6 000	4 810	5 490	4 990	4 630	4 360	4 290	..
Gns	6 090	4 420	5 230	..	4 520	4 010	4 930	3 930
Ss	4 680	3 990	3 430	..	3 720	3 270	3 830	3 010
Gsk	4 780	3 750	4 110	..	3 530	3 250	3 920	3 120
Ssk	4 540	3 920	3 320	..	2 970	2 700	3 930	2 270
Nn	–	2 120	1 960	..	1 430
Nö	–	–	–	–	1 850	1 420	..	1 340
<i>Hela riket</i>								
2001	6 040	4 650	5 270	5 270	4 140	3 550	4 410	3 230
2000	6 100	5 100	5 430	5 090	3 970	3 960	4 600	3 470
1999	6 320	5 060	4 790	4 930	3 820	3 450	4 730	2 820
1998	5 740	4 820	4 640	5 360	3 730	3 650	4 600	2 920
1997	6 210	5 350	4 810	4 970	4 390	4 120	4 920	3 700
1996	6 270	5 680	5 040	4 580	4 600	4 320	5 180	3 950

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.2
Spannmål 2001. Totalskördar, ton¹
Cereals. Total production

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Höst- korn	Vår- korn	Havre	Råg- vete	Bland- säd
<i>Län</i>								
Stockholms	67 800	4 500	2 400	..	37 800	23 800
Uppsala	124 000	22 400	3 600	..	136 100	41 400	..	4 200
Södermanlands	122 700	12 500	3 500	..	46 800	51 800	5 600	4 400
Östergötlands	324 900	14 900	23 000	..	81 800	55 700	20 000	8 200
Jönköpings	22 900	27 200	6 800	..
Kronobergs	10 700	11 000	4 800	..
Kalmar	59 100	..	5 100	11 700	60 000	19 500	18 800	..
Gotlands	33 200	6 100	5 600	5 900	60 700	6 700	16 400	..
Blekinge	14 300	15 900	4 900	7 700	..
Skåne	748 100	69 500	94 200	18 800	503 100	75 700	18 100	..
Hallands	66 900	5 900	100 700	59 900	20 800	7 100
Västra Götalands	440 700	19 000	35 000	..	152 000	338 200	43 900	34 400
Värmlands	13 600	45 400	45 000	2 000	..
Örebro	39 400	21 900	2 700	..	65 800	80 200	3 700	..
Västmanlands	63 200	18 600	106 900	90 100	..	7 600
Dalarnas	–	47 800	17 400
Gävleborgs	–	31 500	10 400
Västernorrlands	..	–	–	–	9 800
Jämtlands	–	..	–	–	5 800	..	–	..
Västerbottens	–	–	–	–	25 300
Norrbottnens	–	–	–	–	7 400
<i>Produktionsområden</i>								
Gss	643 200	61 100	47 600	12 500	416 600	88 700	25 400	6 200
Gmb	237 200	28 000	51 700	23 900	250 900	37 400	45 200	..
Gns	698 200	29 000	53 200	..	178 900	292 300	47 600	26 300
Ss	426 500	78 300	14 100	..	412 500	300 500	15 300	19 300
Gsk	95 600	5 600	9 200	..	152 000	160 800	36 300	25 200
Ssk	30 500	5 300	2 700	..	87 500	67 200	5 600	4 200
Nn	–	47 300	9 700	..	1 100
Nö	–	–	–	–	32 600	3 400	..	800
<i>Hela riket</i>								
2001	2 137 700	207 100	180 000	46 500	1 595 600	963 700	174 500	85 600
2000	2 154 500	245 400	187 300	60 700	1 573 700	1 151 100	187 300	110 300
1999	1 325 800	333 100	117 400	58 600	1 793 900	1 055 100	154 200	93 200
1998	2 060 700	188 000	160 500	85 400	1 601 500	1 136 200	307 400	78 700
1997	1 822 400	233 800	138 700	74 400	2 011 900	1 274 300	320 800	109 800
1996	1 793 800	236 100	165 700	99 300	2 014 100	1 199 800	312 900	132 400

1) Avser bärgad skörd vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.3
Ärter 2001. Skörd, kg/ha¹ och total skörd, ton

Peas. Yield per hectare and total production

Område	Hektar- skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>		
Stockholms	2 460	2 900
Uppsala	2 390	6 100
Södermanlands	2 450	6 400
Östergötlands	3 490	18 200
Jönköpings
<i>Kronobergs</i>		
Kalmar	2 800	2 500
Gotlands	2 430	2 400
Blekinge
Skåne	3 550	14 700
<i>Hallands</i>		
Västra Götalands	3 050	3 600
Värmlands	2 600	9 100
Örebro	2 240	1 300
Västmanlands	2 410	2 800
Västmanlands	2 250	4 800
<i>Dalarnas</i>		
Gävleborgs
Västernorrlands
Jämtlands
Västerbottens
Norrbottens
<i>Produktionsområden</i>		
Gss	3 520	12 400
Gmb	3 060	10 400
Gns	3 230	24 800
Ss	2 400	23 900
Gsk	2 270	2 800
Ssk	2 420	2 000
Nn
Nö
<i>Hela riket</i>		
2001	2 860	76 300
2000	2 660	67 400
1999	2 720	81 800
1998	1 780	87 700
1997	3 490	114 300
1996	3 850	68 300

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.4
Oljevaxter 2001. Skörd, kg/ha¹ och total skörd, ton
Oilseed crops. Yield per hectare and total production

Område	Höstraps		Vårrops		Höstrybs		Vårrys		Oljelin	
	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd	Hektar- skörd	Total skörd
<i>Län</i>										
Stockholms	1 920	2 100	1 510	1 500
Uppsala	2 010	3 800	1 480	2 100
Södermanlands	1 780	1 800	1 350	2 100
Östergötlands	2 560	7 000	1 970	3 400	1 620	2 000	1 050	1 400
Jönköpings
Kronobergs
Kalmar	3 340	3 000
Gotlands	2 630	2 500
Blekinge
Skåne	3 370	42 300	1 830	4 100
Hallands	2 160	1 300
V:a Götalands	2 700	5 200	2 160	5 400	1 740	4 200	600	500
Värmlands
Örebro	2 470	1 600	2 020	1 000
Västmanlands	2 260	2 400	1 760	1 600
Dalarnas
Gävleborgs
Västernorrlands
Jämtlands
Västerbottens
Norrbottens
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	3 360	33 100	1 880	3 700
Gmb	3 210	14 800	1 520	1 600
Gns	2 720	11 800	2 100	7 800	1 690	5 300	1 000	1 900
Ss	2 060	11 700	1 380	700	1 510	8 300	500	700
Gsk	2 520	1 500	1 910	1 600
Ssk	1 390	900
Nn
Nö
<i>Hela riket</i>										
2001	3 100	61 700	1 980	26 900	1 460	1 200	1 550	16 200	780	3 300
2000	3 250	80 900	2 010	23 100	1 750	2 400	1 550	15 100	770	7 900
1999	2 860	56 200	2 040	63 800	1 880	2 300	1 670	39 800	950	32 500
1998	2 990	69 300	1 950	32 500	1 630	2 400	1 460	19 300	420	6 400
1997	2 300	52 600	1 840	35 800	1 510	2 600	1 540	30 000	1 280	12 200
1996	2 290	49 900	2 200	41 800	1 680	40 200	1 340	9 900

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.5
Potatis och sockerbeter 2001. Skörd, kg/ha och total skörd, ton

Potatoes and sugar beet. Yield per hectare and total production

Område	Matpotatis		Potatis för stärkelse		Sockerbeter	
	Hektar-skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total skörd, ton	Hektar-skörd, kg/ha	Total skörd, ton
<i>Län</i>						
Stockholms	–	–	–	–
Uppsala	–	–	–	–
Södermanlands	–	–	–	–
Östergötlands	27 880	51 100	–	–	–	–
Jönköpings	22 610	9 200	–	–	–	–
<i>Kronobergs</i>						
Kalmar	20 160	11 800	47 200	90 700
Gotlands	28 070	24 500	–	..	41 900	191 500
Blekinge	34 610	95 200	48 700	47 500
Skåne	29 990	224 500	38 170	174 800	49 200	2 292 900
<i>Hallands</i>						
Västra Götalands	31 050	98 000	–	..	48 000	36 500
Värmlands	25 770	98 000
Örebro	22 120	15 100	–	–	–	–
Västmanlands	23 190	18 400	–	..	–	–
..	–	–	–	–
<i>Dalarnas</i>						
Gävleborgs	19 220	14 500	–	–	–	–
Västernorrlands	15 070	6 100	–	–	–	–
Jämtlands	–	–	–	–
Västerbottens	11 930	6 600	–	–	–	–
Norrbottens	14 420	11 000	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	32 260	229 900	39 200	32 500
Gmb	26 630	122 500	35 850	245 300
Gns	27 290	133 500
Ss	23 720	44 500	–	–	–	–
Gsk	22 280	38 200
Ssk	18 490	18 000	–	..	–	–
Nn	15 240	19 000	–	–	–	–
Nö	13 520	18 200	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>						
2001	26 160	621 900	35 820	303 100	48 500	2 659 400
2000	26 720	654 400	38 700	325 700	46 900	2 602 200
1999 ¹	28 820	675 200	37 620	315 600	46 400	2 752 600
1998 ¹	34 720	792 500	47 440	406 400	43 400	2 570 800
1997 ¹	35 640	874 300	37 420	339 800	44 200	2 639 100
1996 ¹	33 210	853 200	38 370	347 700	41 100	2 430 000

1) Avser odlingar om minst 0,5 ha.

Källa: Jordbruksverket och SCB samt Danisco Sugar AB.

Tabell 4.6
Stärkelse- och sockerhalt i potatis
respektive sockerbetor 1994/95–
2001/02 respektive 1994–2001, procent
Content of starch in potatoes and content of
sugar in sugar beet

År	Medel- stärkelse- halt, %	År	Socket- halt %
2001/02	18,6	2001	16,7
2000/01	19,5	2000	17,6
1999/00	19,1	1999	17,5
1998/99	19,0	1998	17,5
1997/98	19,0	1997	17,5
1996/97	18,7	1996	17,5
1995/96	18,8	1995	18,3
1994/95	17,6	1994	16,5

Källa: Jordbruksverket och SCB
 samt Sveriges Stärkelseproducenters
 förening och Danisco Sugar AB.

Tabell 4.7
Normskördar 2001, kg/ha
Standard yields per hectare

Län	Spannmål ¹		Råg	Korn	Havre
	Höst- vete	Vår- vete			
Stockholms	5 827	4 472	4 712	4 290	3 716
Uppsala	5 657	4 710	4 465	4 436	4 021
Södermanlands	5 987	4 386	4 623	4 318	3 743
Östergötlands	6 416	5 025	5 431	4 677	3 901
Jönköpings	4 692	–	–	3 008	2 851
Kronobergs	4 962	–	4 657	3 276	3 356
Kalmar	6 071	4 819	3 766	3 674	3 598
Gotlands	4 967	3 781	4 403	3 800	3 177
Blekinge	6 581	6 653	4 366	4 097	4 355
Skåne	7 686	5 903	6 161	5 302	4 705
Hallands	6 044	4 617	4 245	4 207	4 050
Västra Götalands	6 041	4 334	5 444	4 017	3 686
Värmlands	5 206	3 724	4 464	3 229	3 183
Örebro	6 207	5 072	4 402	4 310	3 768
Västmanlands	5 509	3 994	4 249	4 242	3 680
Dalarnas	4 467	–	–	3 434	3 422
Gävleborgs	–	–	–	2 800	2 680
Västernorrlands	–	–	–	2 082	1 971
Jämtlands	–	–	–	2 065	2 616
Västerbottens	–	–	–	2 282	2 259
Norrbottns	–	–	–	2 385	2 775
<i>Hela Riket</i>					
2001	6 408	5 134	5 348	4 168	3 685
2000	6 446	5 059	5 204	4 137	3 658
1999	6 503	5 017	5 103	4 153	3 710
1998	6 592	5 021	5 010	4 136	3 714
1997	6 477	5 151	4 705	4 153	3 897
1996	6 393	5 078	4 600	4 103	3 882

1) Vattenhalter: Spannmål 15 % och oljevaxter 9 %.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 4.7 (forts.)

Län	Oljevaxter ¹				Mat- potatis	Potatis för stjär- kelse	Socker- betor
	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs			
Stockholms	2 974	1 580	1 721	1 489	–	–	–
Uppsala	–	1 988	1 726	1 703	22 212	–	–
Södermanlands	2 363	1 604	1 759	1 509	–	–	–
Östergötlands	2 552	1 879	1 423	1 433	36 727	–	–
Jönköpings	2 041	–	–	–	28 458	–	–
Kronobergs	–	–	–	–	38 493	–	–
Kalmar	2 378	1 521	–	1 152	32 457	40 974	44 699
Gotlands	2 178	1 441	–	1 355	29 177	–	42 127
Blekinge	2 240	1 916	–	–	26 373	40 860	45 720
Skåne	2 725	1 799	–	–	43 157	40 451	46 601
Hallands	–	1 720	–	1 516	36 481	–	44 938
Västra Götalands	2 335	1 814	–	1 494	34 546	–	–
Värmlands	–	1 705	–	1 338	28 157	–	–
Örebro	–	1 941	–	1 599	29 079	–	–
Västmanlands	–	1 787	1 282	1 560	20 785	–	–
Dalarnas	–	–	–	1 206	26 797	–	–
Gävleborgs	–	–	–	1 471	17 457	–	–
Västernorrlands	–	–	–	–	14 464	–	–
Jämtlands	–	–	–	–	15 525	–	–
Västerbottens	–	–	–	–	18 609	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	18 919	–	–
<i>Hela Riket</i>							
2001	2 607	1 809	1 444	1 483	34 608	40 268	46 249
2000	2 609	1 720	1 471	1 451	35 146	40 401	46 300
1999	2 638	1 657	1 474	1 431	35 598	40 665	46 637
1998	2 681	1 607	1 523	1 420	34 910	39 706	46 686
1997	2 735	1 680	1 622	1 533	31 832	37 613	46 838
1996	2 752	1 679	1 682	1 542	31 817	37 651	46 985

1) Vattenhalter: Spannmål 15 % och oljevaxter 9 %.

5 Trädgårdsodling

Kapitel 5 innehåller information om

- *Frilandsarealer*
 - *Växthus- och bänkgårdsytor*
 - *Skördar av köks- och trädgårdsväxter, frukt och bär*
- Ekologisk odling av trädgårdsväxter redovisas i kapitel 11*

Sammanfattning

År 1999 bedrevs enligt trädgårdsräkningen 2000 trädgårdsodling vid ca 3 200 företag i landet. Frilandsodling förekom på 73 procent av företagen på en sammanlagd areal av 12 200 hektar. Växthusodling förekom på 1 300 företag med en sammanlagd yta av 3,3 milj. m² (**Tabellerna 5.1–2**).

Av arealen för köksväxter var morotsarealen störst följt av arealen för isbergssallat (**Tabell 5.3**).

Äpplen och jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär.

Av den totala frilandsarealen år 1999 upp- tog morötter och jordgubbar mer än en tredjedel. Morötter odlades av 500 och jordgubbar av 771 företag.

Odlingen av trädgårdsväxter i växthus och bänkgård dominerades på köksväxtsidan av tomater och gurka. Bland snittblomorna användes mer än hälften av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna var tulpaner helt dominerande (**Tabell 5.5**).

Både antalet företag och den odlade ytan i växthus/bänkgård har minskat under senare år. Ytan för köksväxter har dock ökat något sedan 1996, med ca 8 procent (**Tabell 5.6**).

Om statistiken

Trädgårdsodling

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och an-

dra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor vid lantbruksregistreringen

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor har i huvudsak erhållits årligen under perioden 1970–1999 genom lantbruksregistreringen i juni. Undantag har skett främst de år då särskild trädgårdsräkning/-inventering görs. LBR-insamlingen syftar enbart till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen vad avser antal företag, arealer, växthusytor m.m.

Trädgårdsräkningar och -inventeringar

Intermittent sedan 1977 har med 3–5 års mellanrum uppgifter insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/-inventeringar. Räkningarna/inventeringarna syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. I trädgårdsräkningarna erhålls för frilandsodlingen bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar som genomförts för 1985, 1991 och 1996 skiljer sig från trädgårdsräkningarna främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/-inventeringar avses

ske växelvis vart tredje år.

År 2001 gjordes en urvalsundersökning som bl.a. omfattade odling av vissa trädgårdsväxter på friland. Dessa uppgifter finns med i **tabell 5.3**.

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodling enligt LBR har publicerats av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 10 SM 0001. Uppgifter från trädgårdsinventeringen 1997 har publicerats i J 10 SM 9703 och från trädgårdsräkningen 2000 i JO 36 SM 0001.

Trädgårdsräkningen 2000 är tillgänglig på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Statistik rörande den ekologiskt odlade trädgårdsarealen redovisas fortlöpande av KRAV (se kapitel 11) som publicerar statistiken på sin webbplats www.krav.se.

Tabell 5.1
Växthus- och bänkgårdsyta samt frilandsareal för trädgårdsodling och antal företag med odling den 31 december 1999

Areas of greenhouses, frames and outdoors cultivation and number of enterprises

Storleksgrupp, hektar åkermark	Växthus		Bänkgård, plasttunnlar		Friland		Totala antalet företag ¹
	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Yta, 1 000-tals m ²	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
– 2,0	2 474	794	20	41	212	203	890
2,1– 5,0	292	144	4	11	557	282	351
5,1– 10,0	171	71	3	7	779	259	288
10,1– 20,0	124	79	2	4	1 484	369	393
20,1– 30,0	26	44	–	–	1 044	218	235
30,1– 50,0	60	44	1	3	1 420	295	304
50,1–100,0	52	48	14	7	3 197	409	419
100,1–	75	40	2	4	3 541	311	319
<i>Hela riket</i>							
1999	3 273	1 264	44	77	12 233	2 346	3 199
1996	3 394	1 414	– ²	– ²	13 412	2 869	3 729
1993	3 357	1 524	81	174	12 921	3 300	4 214
1990	3 282	1 460	– ²	– ²	12 144	3 452	4 326
1987	3 345	1 609	97	287	13 456	4 106	5 028
1984	3 370	1 696	– ²	– ²	13 463	4 388	5 296
1981	3 545	1 854	160	517	11 898	3 961	4 907

1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling kan överstiga totala antalet.

2) Bänkgårdsytan redovisas inte vid trädgårdsinventeringar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.2**Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1981–1999***Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises*

	1981 ¹	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Växthus							
yta, m ²	3 545 382	3 369 751	3 345 207	3 281 512	3 356 624	3 394 191	3 273 226
antal	1 854	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414	1 264
Bänkgård							
yta, m ²	159 525	.. ²	96 835	.. ²	80 607	.. ²	44 424
antal	517	.. ²	287	.. ²	174	.. ²	77
Friland							
yta, m ²	11 898	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412	12 233
antal	3 961	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869	2 346
Totalt							
antal företag	4 907	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729	3 199

1) Fr.o.m. 1981 är statistiken avgränsad till företag med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal.

2) Bänkgårdsyta redovisas inte vid trädgårdsinventeringarna.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.3
Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland
Outdoors cultivation of horticultural plants

Avser frilandsodlingar om minst 0,3 hektar.
 Figures refer to outdoors cultivation of at least 0.3 hectares.

Växtslag	1999 ¹			2001 ¹	
	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²	Areal, hektar	Skörd, ton
<i>Köksväxter</i>					
Gurka	293,3	13 276	159	268	12 327
Blomkål	340,5	6 028	105	344	7 034
Vitkål	447,3	19 842	201	442	21 881
Salladskål	69,3	1 194	47
Matlök	790,7	35 283	313	820	30 783
Purjolök	138,2	3 245	105
Morötter	1 755,8	84 308	500	1 633	77 568
Rödbetor	303,2	14 400	162
Isbergssallat	686,7	19 325	138	917	21 092
Annan sallat	38,6	538	42
Majs	83,8	524	87
Kålrötter	196,6	5 945	154
Övriga köksväxter	1 005,6	..	478
Summa köksväxter	6 149,6	..	1 158
<i>Frukt</i>					
Äpple	1 530,7	18 006	296	1 418	19 903
Päron	184,7	1 159	133	135	1 298
Plommon	101,2	388	148
Körsbär	194,8	196	73	195	912
Summa frukt	2 011,4	..	365
<i>Bär</i>					
Jordgubbar	2 707,3	12 520	771	1 907	9 323
Hallon	116,6	118	156
Svarta vinbär	415,4	478	186
Övriga bär	118,9	159	56
Summa bär	3 358,3	..	949
<i>Blommor</i>	47,1	6 156 ³	97
<i>Plantskolor</i>	615,8	24 284 ³	181

- 1) Totalundersökning 1999 (Trädgårdsräkningen).
Urvalsundersökning 2001.
- 2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.
- 3) Blommor och plantskoleväxter redovisas i 1 000 styck.

Källa: Jorbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning.

Tabell 5.4
Frilandsodlingens omfattning 1981–1999

Outdoors cultivation

	1981	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Köksväxter							
areal, hektar	5 398	6 412	6 235	5 790	6 257	6 572	6 150
antal företag	2 022	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424	1 158
Frukt							
areal, hektar	3 039	3 110	3 116	2 390	2 334	2 231	2 011
antal företag	620	623	558	503	460	425	365
Bär							
areal, hektar	2 562	2 991	3 240	3 139	3 439	3 733	3 358
antal företag	1 285	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140	949
Snittblommor							
areal, hektar	92	87	73	65	89	67	47
antal företag	267	231	200	156	200	168	97
Plantskola							
areal, hektar ¹	750	793	737	706	740	761	615
antal företag	327	310	303	246	230	194	181

1) Exklusive 30–50 ha containerodling.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

Tabell 5.5
Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1999
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

Växtslag	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000-tal	Antal företag ¹
<i>Köksväxter</i>			
Tomater	557 254	19 307 ²	301
Gurka	621 253	23 339 ²	258
Melon	22 793	155 ²	34
Kruksallat	22 760	8 196	8
Huvud-, annan sallat	87 020	3 106	25
Kryddväxter	21 779	11 023	22
Jordgubbar	34 250	82 ¹	17
Övriga köksväxter	85 879		61
Summa köksväxter	1 452 988		462
<i>Snittblommor</i>			
Rosor	92 023	13 303	23
Krysanthemum	24 997	679	56
Alstroemeria	5 195	794	8
Övriga snittblommor	38 133	2 495	28
Summa snittblommor	160 348	17 271	90
<i>Krukväxter</i>			
Begonia		7 891	248
Krysanthemum		2 925	42
Cyklamen		1 335	142
Julstjärna		6 646	273
Pelargon		10 647	537
Saint paulia		2 463	27
Kalanchoe		3 166	30
Impatiens		1 793	227
Primula		1 302	58
Marguerite		1 965	246
Gröna växter		1 387	113
Övriga krukväxter		6 991	280
Summa krukväxter		48 511	608
<i>Lökblommor</i>			
Tulpaner		101 614	259
Narcisser		2 080	193
Hyacinter		596	71
Övriga lökblommor		384	30
Summa lökblommor		104 675	283
<i>Övrigt</i>			
Utplanteringsväxter		63 101	705
Sticklingar eller plantor för vidare kultur		176 556	203

- 1) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.
 2) Tomater, gurka, melon och jordgubbar redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000-tal.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning.

Tabell 5.6
Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1984–1999
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames

	1984	1987	1990	1993	1996	1999
Köksväxter						
yta, 1 000-tals m ²	1 580	1 562	1 774	2 048	1 349	1 453
antal företag	739	641	566	607	517	462
Snittblommor						
yta, 1 000-tals m ²	534	399	309	266	185	160
antal företag	424	341	228	211	134	90
Krukväxter						
kvantitet, 1 000-tal	37 384	46 719	46 347	49 835	47 451	48 511
antal företag	834	812	697	765	630	608
Lökblommor						
kvantitet, 1 000-tal	130 602	133 880	122 488	126 919	116 806	116 145 ¹
antal företag	641	587	467	487	383	380
Utplanteringsväxter						
kvantitet, 1 000-tal	51 672	60 229	70 410	68 487	64 759	63 101
antal företag	.. ²	970	846	916	779	705
Sticklingar och småplantor						
kvantitet, 1 000-tal	61 699	111 074	117 605	180 675	144 965	176 556
antal företag	.. ³	586	326	709	216	203

1) Uppgifter för både lökblommor/snitt och i kruka.

2) Uppgiften ej tillgänglig för utplanteringsväxter totalt.

3) Uppgiften ej tillgänglig för sticklingar och småplantor totalt.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Trädgårdsräkning/-inventering.

6 Husdjur

I kapitel 6 redovisas statistik över antal husdjur och antal företag med husdjur av olika slag samt om besättningsstorlekar. Statistik lämnas rörande nötkreatur, får, svin, höns samt om biodling, pälsdjursuppfödning och rennäring. För hästar lämnas enbart summariska uppgifter.

Uppgifter om ekologisk djurhållning redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Antal djur och antal företag

Tabell 6.1 visar antal husdjur av olika slag inom jordbruket fr.o.m. 1980 och **tabell 6.2** antalet företag med olika djurslag.

Antalet *nötkreatur* har sedan 1980 minskat med drygt 280 000 djur. Minskningen skedde främst under 1980-talet. Under första hälften av 1990-talet var antalet djur tämligen stabilt men fortsatte därefter återigen att minska. Antalet företag med nötkreatur har minskat fortlöpande sedan 1980.

Antalet *mjölkkor* har sedan 1980 minskat med närmare 240 000 djur. Nedgången var kraftigast under andra hälften av 1980-talet och början av 1990-talet och kan ses mot bakgrund av det tvåprissystem för mjölk som infördes 1986.

Antalet *kor för köttproduktion* har mer än fördubblats sedan 1980 och uppgick 2001 till 166 000 djur. Framförallt skedde ökningen under första hälften av 1990-talet och torde ha sammanhängt med den då pågående omställningen inom jordbruket. Tre fjärdedelar av den areal som ställdes om till annat än livsmedelsproduktion ställdes om till extensivt bete och därmed krävdes betande djur. Sedan 1996 har antalet varit i stort sett oförändrat. Antalet företag med kor för köttproduktion ökade från 12 400 år 1980 till knappt 13 600 år 2001.

Får fanns år 2001 vid 8 100 företag. Sedan 1980 har antalet företag med får minskat med 20 %.

Antalet *tackor och baggar* uppgick år 2001 till 208 000 och antalet *lamm* till 244 000 djur. Antalet lamm kan dock ha underskattats något beroende på att en del fårägare, i bidrags-sammanhang, bara redovisat tackorna. Totalt sedan 1980 har fårstammen ökat med 60 000 djur.

Antalet *svin*, som år 2001 uppgick till 1,9 milj. djur, har minskat med närmare en tredjedel sedan 1980. Minskningen var kraftigast under 1980-talet. Antalet företag med svin har sedan 1980 minskat med drygt 80 %.

Antalet *höns* ökade under den första hälften av 1980-talet men har därefter minskat. De senaste åren har dock antal höns varit i stort sett oförändrat.

Jordbruksföretag utan djur

År 2001 var antalet företag utan nötkreatur, får, svin eller höns 34 500. År 1980 var motsvarande siffror, för företag med mer än 2,0 hektar åker, 32 000 (**Tabell 6.2**).

Nötkreatur

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–5)

Trenden med färre men större brukningsenheter inom mjölkproduktionen tycks fortgå med oförminskad takt. Antal företag med mjölkkor minskade med 6,7 % jämfört med år 2000, dvs. från 12 676 till 11 828 företag. Samtidigt steg den genomsnittliga besättningsstorleken från 33,7 till 35,4 mjölkkor.

Den kraftiga minskningen i antalet mjölkkor sedan 1980 motsvarades av en minskning av antalet mjölkko-företag med nästan tre fjärdedelar, till ca 13 600 år 2001. Nedgången, som var mest markerad under 1980-talet torde till stor del kunna ses mot bakgrund av tvåpris-systemet för mjölk som infördes 1986 och införandet av avgångsersättning till äldre mjölkproducenter. En del av dessa företag övergick sannolikt till köttproduktion.

Under hela 1980-talet skedde en omfördelning av antalet nötkreatur från mindre besättningar till större. Strukturuomvandlingen mot allt större besättningar har fortsatt även under 1990-talet. Alla besättningsstorlekar under 50 mjölkkor har minskat under perioden. Det största antalet mjölkkor, 172 000, fanns i besättningar med mellan 25 och 49 mjölkkor.

Figur 6C ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av nötkreatur.

Flest nötkreatur finns i Västra Götalands län och Skåne län med sammanlagt drygt 30 % av landets nötkreatur.

Andelen företag med nötkreatur är högst i Smålandslänen där närmare två tredjedelar av företagen har nötkreatur. Motsvarande andel i riket är drygt 42 % mot 48 % 1995.

Kalvarna har minskat i antal sedan 1995, vilket till en del torde förklaras av att EU under perioden lämnat bidrag för att stimulera utslaktning av kalvar.

Den genomsnittliga köttkobsbesättningen var i genomsnitt 12,2 djur år 2001 mot 5,7 djur år 1980.

Får

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 7–9)

Får fanns år 2001 vid 8 100 företag. Totalt fanns i riket 208 000 tackor och baggar och 244 000 lamm.

Fårskötseln som helhet har en småskalig karaktär. Nästan vart tredje företag med får har högst 9 vuxna djur och endast 11 % av företagen har 50 vuxna djur eller fler. Samtidigt som antalet företag med får minskat kraftigt sedan 1980 har en förskjutning skett mot större be-

sättningar.

Kartan i **figur 6H** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av fåren.

De två län som har flest får är Västra Götalands och Gotlands län.

Drygt vart tionde jordbruksföretag har får. Andelen får-företag är högst på Gotland där vart fjärde företag har får.

Den genomsnittliga fårbesättningen (exklusive lamm) var 25,8 djur år 2001 mot 15,9 djur 1980.

Svin

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 10–14)

I augusti år 2001 fanns svin vid 4 500 företag (6 % av samtliga företag).

De kraftiga förändringarna i antalet suggor och galtar vid företag med högst 2,0 hektar åkermark under första hälften av 90-talet sammanhängde med uppbyggnaden av leasing-system för suggor. Leasingsystemen fungerar så att suggorna under sinperioderna befinner sig i suggpooler, där de även betäcks. I samband med grisningen överförs suggorna till leasingföretagen, satellitbesättningarna. Enligt de redovisningsprinciper som gäller skall de vuxna djuren redovisas av suggpoolerna och smågrisarna redovisas av leasingföretagen. Då suggpoolerna i allmänhet inte har någon åkermark, sker genom uppbyggandet av leasing-system en omfördelning av suggor från företag med åkermark, till företag utan åkermark.

År 2000 fanns 21 000 suggor och galtar och 108 000 slaktsvin vid företag med högst 2,0 hektar åkermark. Det innebär att 10 % av samtliga svin fanns vid företag med högst 2,0 hektar åkermark.

Kartan i **figur 6D** ger en översiktlig bild av svinens geografiska fördelning.

Nästan en tredjedel av svinen finns i Skåne.

Endast 3 % av suggorna och galtarna finns i Norrland. Två tredjedelar av djuren återfinns i besättningar med minst 100 suggor och galtar.

Närmare hälften av företagen med slaktsvin har mellan 10 och 50 hektar åkermark. Endast

18 % har mer än 100 hektar åkermark.

Av företagen med slaktsvin har knappt 60 % färre än 100 djur. Totalt återfinns 5 % av slaktsvinen hos denna grupp av företag.

Närmare 60 % av slaktsvinen finns i besättningar med minst 750 slaktsvin.

Av företagen med suggor och galtar har 98 % av företagen minst 2 hektar åkermark, och 35 % minst 50 hektar åkermark.

Ungefär vart sjunde företag har minst 100 suggor och galtar. Som nämnts återfinns två tredjedelar av djuren hos denna grupp av företag.

Figur 6B visar att det totala antalet svin sjönk under 1980-talet men att antalet under 1990 talet varit konstant men med tendens till minskning de senaste åren.

Mellersta Sveriges skogsbygder, Götalands skogsbygder och Nedre Norrland är de tre områden som har högst andel småföretag. Omkring tre fjärdedelar av företagen har här färre än 100 slaktsvin.

Närmare 95 % av suggorna och galtarna finns vid företag med 20 suggor och galtar eller fler. Andelen företag av denna storleksordning utgör endast 49 % av de företag som har suggor och galtar.

Den genomsnittliga besättningen av suggor och galtar år 2001 bestod av 71 djur. Motsvarande siffra för övriga svin var 301 djur. År 1980 var genomsnittet 15 respektive 81.

Höns

Antal djur, besättningar (tabellerna 6.1–3, 15–16)

I augusti år 2001 fanns höns vid 5 800 företag och kycklingar av värpras vid 1 000 företag.

Närmare 40 % av hönsen finns på företag med högst 2,0 hektar åkermark.

Företag med mer än 100 hektar åkermark har en dryg fjärdedel av hönsen.

Andelen företag med mer än 5 000 höns är mycket liten (5 % av totala antalet företag med höns). Kartan i **figur 6G** ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av höns. De län som har flest värphöns är Skåne, Östergötlands, Västra Götalands och Hallands län.

Två tredjedelar av landets värphöns finns i något av dessa fyra län.

En mycket stor andel av hönsen (91 %) finns vid företag med mer än 5 000 höns. Motsvarande andel 1995 var 86 %. Sedan dess har antalet höns i besättningar med mindre än 200 höns minskat med 49 %.

Den genomsnittliga besättningsstorleken för höns var 990 djur år 2001 mot 252 djur 1980. För kycklingar av värpras var motsvarande siffror 1 700 respektive 517.

Övriga djur

Uppgifter om antal *hästar* (**tabell 6.17**) vid företag med minst 2,1 hektar åkermark har genom åren samlats in intermittent. Antalet uppgick år 2000 till 89 000 djur. Antalet hästar som redovisats till Lantbruksregistret bedöms vara mindre än hälften av det totala antalet hästar. Enligt en särskild utredning vid SCB år 2000 uppgår det totala antalet hästar till närmare 300 000.

Antalet *minkar* (avelshonor) redovisades 2000/2001 till 280 000 mot 260 000 1995/1996 (**tabell 6.18**).

Antalet *biodlare* (medlemmar i Sveriges Biodlares Riksförbund) uppgick år 2001 till drygt 11 000 mot 13 000 år 1996. Skörden av honung låg år 2001 på 1 500 ton (**tabell 6.19**).

Antalet *renar* uppgick år 2001 till 220 000 mot 284 000 år 1994 (**tabell 6.20**).

Om statistiken

Husdjur inom jordbruket

Statistiken över antal husdjur har sedan 1968 erhållits från lantbruksregistret. Årligen har insamlats uppgifter från företag med mer än 2 hektar åkermark. Dessutom har inhämtats uppgifter från företag med mindre än 2 hektar åkermark men med stor djurbesättning. De minimigränser som gäller för att djur vid företag med djurbesättningar och högst 2,0 hektar åkermark skall medräknas är minst 50 kor, minst 250 nötkreatur, minst 50 tackor, minst 50 suggor, minst 250 svin eller minst 1 000 höns inklusive

kycklingar.

Åren 1996–1998 baserades husdjursstatistiken på uppgifter från ett urval av lantbruksföretag (25, 35 resp. 18 %). Tidigare år liksom för 1999 har statistiken baserats på totalundersökningar. Statistiken för 1996–1998 bör därför utnyttjas med viss försiktighet. Studier rörande den tidsmässiga utvecklingen fram till 1999 och framåt bör därför främst utgå från 1995. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 1.

År 2000 har uppgifter tagits in på annat sätt. Till grund för statistiken över får, hästar, svin och höns ligger uppgifter från en postenkät i september månad. Redovisningen avser förhållandena den 1 augusti. För nötkreatur och svin hade dessförinnan genomförts en urvalsundersökning (djurräkning) i juni. Statistiken över nötkreatur baseras på denna räkning eftersom insamlingen i september inte var heltäckande. Uppgifter om antalet svin i riket har också hämtats från djurräkningen eftersom juniuppgifterna ger bättre jämförbarhet med uppgifterna för tidigare år. För andra djurslag anses smärre avvikelser i räkningstidpunkt mellan olika år ha mindre betydelse.

År 2001 samlades uppgifterna in via en postenkät i början av juni. Undersökningen baseras på ett riksomfattande urval av 15 100 lantbruk.

Annan djurskötsel

Statistik rörande *pälsdjurskötsel* utarbetas fortlöpande av Sveriges Pälsdjursuppfödarens Riksförbund.

Sveriges Biodlarens Riksförbund utarbetar utifrån postenkäter statistik över biodlingen.

Uppgifter om *rennäringen*, vad avser antalet samebyar, antalet företag och antalet rennar, är hämtade från Jordbruksverket via bearbetning av de s.k. renlängderna.

Annan publicering

Uppgifter om antal husdjur publiceras årligen av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 0201.

Publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av statistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser, SDB, i anslutning till SCB:s webbplats.

Uppgifter om pälsdjurskötsel är hämtade ur en årlig redovisning från Sveriges Pälsdjursuppfödarens Riksförbund.

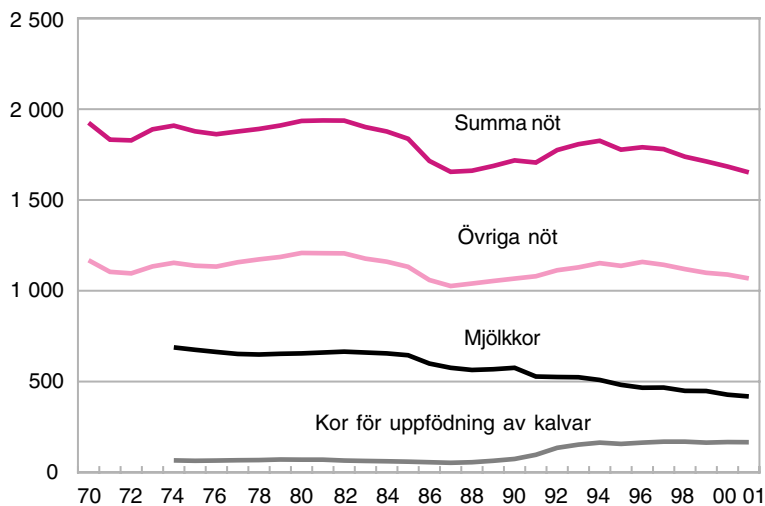
Uppgifter om biodling publiceras regelmässigt i Bitidningen vilken ges ut av Sveriges Biodlarens Riksförbund.

Uppgifter om antalet samebyar, antalet företag och antalet rennar 1998 är hämtade från underlag vid Jordbruksverket.

Figur 6A
Antal nötkretur 1970–2001

Number of cattle

Tusental

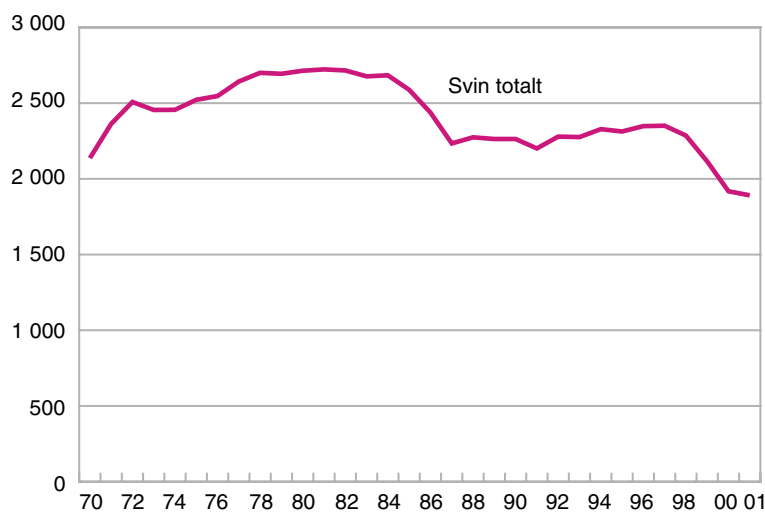

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6B
Antal svin 1970–2001

Number of pigs

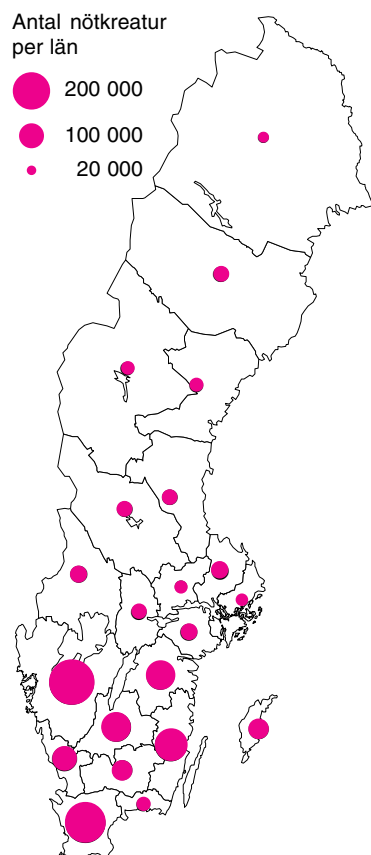
Tusental

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6C
Nötkreaturens geografiska fördelning 2001

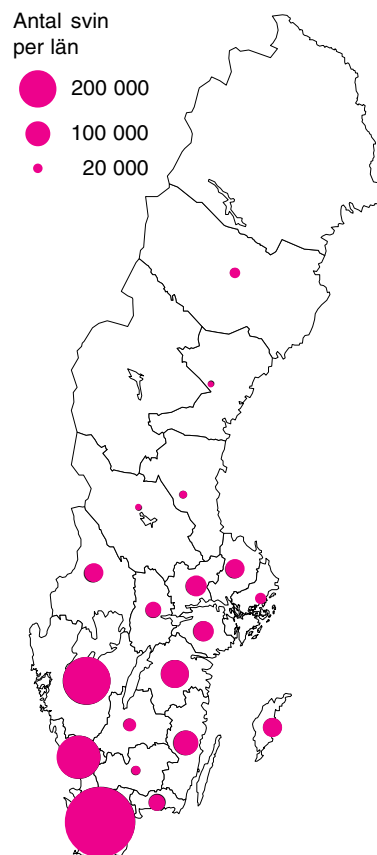
Geographical distribution of cattle

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6D
Svinens geografiska fördelning 2001

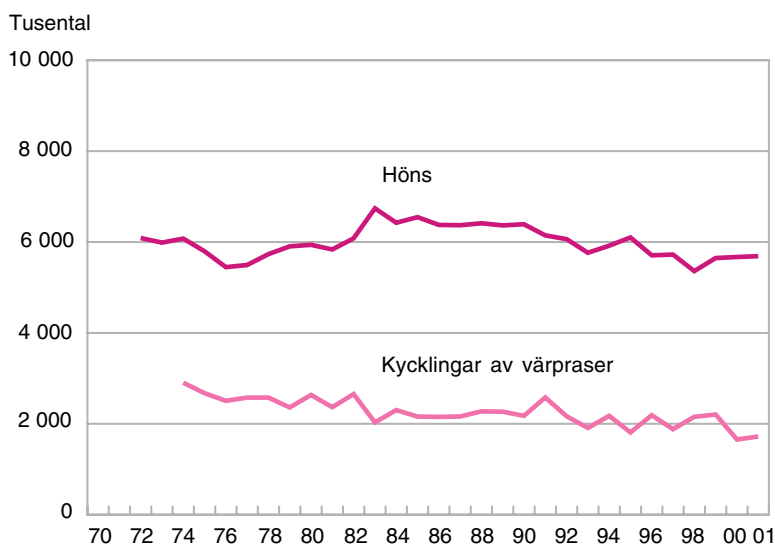
Geographical distribution of pigs

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6E
Antal höns och kycklingar 1972–2001

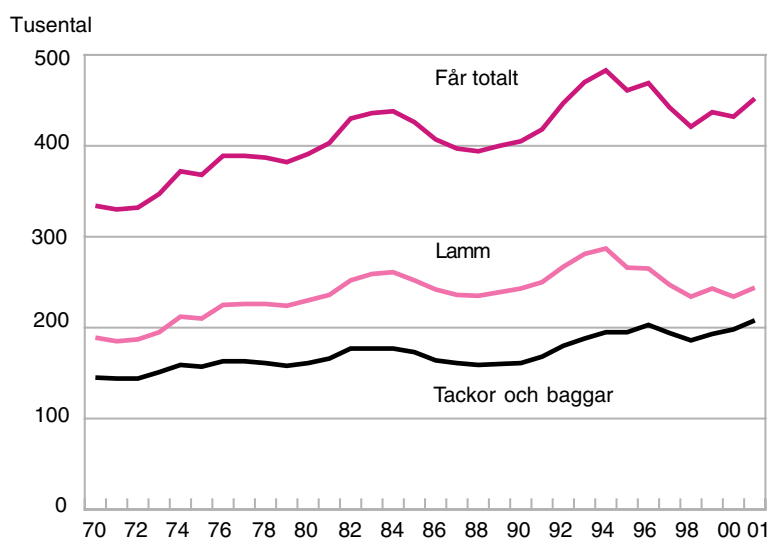
Number of fowls and chickens

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6F
Antal får 1970–2001

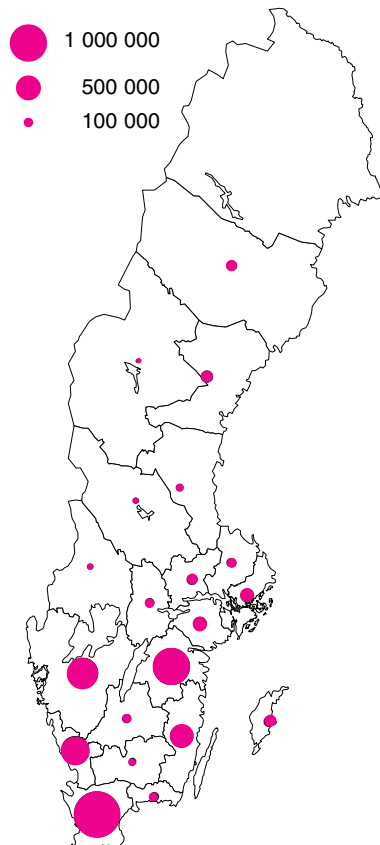
Number of sheep

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6G
Hönsens geografiska fördelning 2001
Geographical distribution of fowls

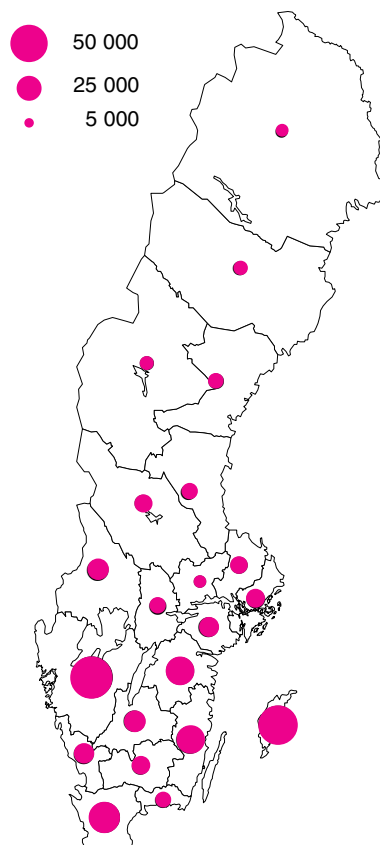
Antal höns per län

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Figur 6H
Fårens geografiska fördelning 2001
Geographical distribution of sheep

Antal får (inkl lamm) per län

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.1
Antal djur av olika slag 1980–2001¹
Number of livestock

Djurslag	1980	1985	1990	1995	1999	2000	2001
Kor för mjölkproduktion	655 738	645 706	576 409	482 118	448 520	427 621	418 471
Kor för uppfödning av kalvar	70 916	59 227	74 544	157 128	164 801	167 277	165 738
Övriga nöt 1 år och däröver	613 818	569 626	543 458	595 521	600 130	588 686	573 286
Kalvar under 1 år	594 550	562 642	524 032	542 328	499 469	500 183	494 016
Summa nötkreatur	1 935 022	1 837 201	1 718 443	1 777 095	1 712 920	1 683 767	1 651 511
Tackor och baggar	161 043	173 334	161 178	195 439	193 644	198 268	207 623
Lamm	230 586	251 644	243 621	266 410	243 605	233 666	243 971
Summa får	391 629	424 978	404 799	461 849	437 249	431 934	451 594
Galtar	11 932	10 946	8 591	7 595	4 175	4 161	3 924
Suggor	278 249	249 248	221 092	237 355	220 205	201 896	211 842
Övriga svin 20 kg och däröver ²	1 253 804	1 127 036	1 024 820	1 299 843	1 239 480	1 145 856	1 089 452
Övriga svin 20 kg och därunder ³	1 170 212	1 112 843	1 009 440	768 843	651 353	566 004	586 238
Summa svin	2 714 197	2 500 073	2 263 943	2 313 137	2 115 213	1 917 917	1 891 456
Höns	5 937 152	6 548 298	6 391 943	6 100 270	5 647 509	5 669 655	5 686 894
Kycklingar av värpras	2 635 620	2 159 298	2 175 676	1 811 509	2 202 333	1 654 063	1 721 342
Summa höns och kycklingar	8 572 772	8 707 596	8 567 619	7 911 779	7 849 842	7 323 718	7 408 236

1) T.o.m. 1985 är endast nöt och får vid företag med mer än 2 hektar åkermark medräknade.

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

3) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.2**Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin och höns 1980–2001¹***Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs and fowls*

Djurslag	1980	1985	1990	1995	1999	2000	2001
Kor för mjölkproduktion	44 143	35 063	25 921	17 743	13 963	12 676	11 828
Kor för uppfödning av kalvar	12 436	10 310	10 883	17 069	14 254	13 861	13 578
Övriga nöt 1 år och däröver	42 696	39 160	32 231	30 457	29 072
Kalvar under 1 år	41 986	36 542	29 189	27 733	26 286
Nötkreatur	70 503	58 872	47 292	41 990	33 978	32 063	30 537
Får (exkl. lamm)	10 125	10 536	9 688	9 985	8 209	8 041	8 051
Svin	26 122	19 937	14 301	10 753	6 014	4 809	4 520
Höns	23 603	17 531	12 900	9 593	6 441	5 678	5 768
Kycklingar av värpras	1 875	1 405	829	715	1 003
Utan nötkreatur, får, svin eller höns	32 258	35 443	36 695	33 560	36 800	33 300	34 502

1) T.o.m. 1985 är endast företag med mer än 2 hektar medräknade.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.3**Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–2001***Average size of herd*

Djurslag	1980	1985	1990	1995	1999	2000	2001
Kor för mjölkproduktion	14,9	18,4	22,2	27,2	32,1	33,7	35,4
Kor för uppfödning av kalvar	5,7	5,7	6,8	9,2	11,6	12,1	12,2
Nötkreatur	27,4	31,2	36,3	42,3	50,4	52,5	54,1
Får (exkl. lamm)	15,9	16,5	16,7	19,6	23,6	24,7	25,8
Suggor och galtar ¹	15,1	17,7	21,2	30,8	54,5	63,9	71,3
Övriga svin ^{1,2}	81	95	119	157	252	294	301
Höns	252	374	495	636	880	1 000	990
Kycklingar av värpras	517	796	1 160	1 289	2 700	2 300	1 700

1) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyttor med "Övriga svin".

Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Suggor och galtar".

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

Fr.o.m. 1994 avser uppgiften svin över 20 kg.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.4
Antal nötkreatur 2001
Number of cattle

Område; storleksgrupp	Kor		Summa kor	Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa nötkreatur
	För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	6 781	3 911	10 692	8 470	8 084	27 246
Uppsala	13 212	4 031	17 243	17 279	16 153	50 675
Södermanlands	13 260	4 516	17 776	18 336	16 963	53 074
Östergötlands	30 182	12 729	42 911	39 597	37 033	119 541
Jönköpings	32 899	13 054	45 953	45 725	38 316	129 994
Kronobergs	15 428	6 960	22 388	24 317	20 451	67 155
Kalmar	42 456	11 471	53 926	54 925	43 601	152 452
Gotlands	16 816	5 308	22 124	25 541	19 551	67 215
Blekinge	6 524	5 212	11 736	11 363	10 333	33 432
Skåne	47 849	35 477	83 325	79 212	68 735	231 273
Hallands	29 353	7 446	36 799	36 188	29 378	102 366
Västra Götalands	72 129	25 964	98 093	97 493	84 581	280 167
Värmlands	11 206	6 648	17 854	16 733	15 273	49 859
Örebro	8 837	4 959	13 796	14 441	13 187	41 423
Västmanlands	7 032	2 987	10 019	8 828	8 602	27 449
Dalarnas	10 889	3 894	14 784	14 505	12 097	41 385
Gävleborgs	10 329	3 861	14 190	14 298	11 704	40 192
Västernorrlands	9 354	2 878	12 232	11 437	9 456	33 125
Jämtlands	11 851	2 415	14 266	11 985	10 131	36 382
Västerbottens	13 973	1 475	15 447	15 854	12 984	44 285
Norrbottens	8 111	545	8 656	6 760	7 404	22 819
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	28 263	10 755	39 018	35 704	31 303	88 587
Gmb	70 776	27 352	98 128	98 780	79 787	235 315
Gns	49 580	16 157	65 737	60 200	57 897	147 460
Ss	51 737	20 631	72 368	68 405	64 519	167 147
Gsk	138 008	66 291	204 299	208 535	174 251	489 188
Ssk	24 932	12 817	37 749	39 108	32 154	88 333
Nn	31 220	9 191	40 411	37 758	32 139	92 073
Nö	23 954	2 545	26 498	24 796	21 964	59 658
<i>Hela riket</i>						
2001	418 471	165 738	584 209	573 286	494 016	1 651 511
2000 ¹	427 621	167 277	594 898	588 686	500 183	1 683 767
1999 ²	448 520	164 801	613 321	600 130	499 469	1 712 920
1998 ³	449 130	169 926	619 056	610 724	508 716	1 738 496
1997 ³	467 981	169 009	636 991	613 945	529 888	1 780 823
1996	466 265	164 115	630 381	616 860	542 999	1 790 240

1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.

2) År 1999 baseras statistiken på en totalundersökning (lantbruksregistret).

3) År 1997 och 1998 baseras statistiken på urvalsundersökningar (lantbruksregistret).

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.5
Antal företag med nötkreatur 2001
Number of holdings with cattle

Område; storleksgrupp	Kor		Samt- liga kor	Kvigor, tjurar o. stutar	Kalvar under 1år	Samtliga företag med nötkreatur
	För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar				
<i>Län</i>						
Stockholms	186	241	415	452	452	491
Uppsala	394	339	723	871	783	908
Södermanlands	309	243	525	682	623	712
Östergötlands	698	878	1 488	1 652	1 577	1 749
Jönköpings	966	1 191	2 062	2 459	2 316	2 539
Kronobergs	462	734	1 160	1 444	1 235	1 493
Kalmar	967	853	1 724	2 035	1 843	2 057
Gotlands	497	334	783	917	855	937
Blekinge	217	453	644	724	671	763
Skåne	1 087	2 171	3 099	3 605	3 206	3 710
Hallands	708	742	1 397	1 821	1 579	1 900
Västra Götalands	2 105	2 639	4 545	5 394	4 806	5 780
Värmlands	355	550	884	1 063	941	1 142
Örebro	242	462	688	856	744	871
Västmanlands	191	255	426	487	416	518
Dalarnas	428	430	815	908	756	993
Gävleborgs	397	283	656	847	784	895
Västernorrlands	371	298	654	809	745	872
Jämtlands	433	207	625	689	679	752
Västerbottens	540	217	724	929	888	995
Norrbottns	275	59	329	429	388	459
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	590	678	1 202	1 433	1 196	1 492
Gmb	1 653	1 663	3 144	3 638	3 351	3 740
Gns	1 213	1 220	2 325	2 679	2 544	2 824
Ss	1 372	1 436	2 719	3 324	2 937	3 476
Gsk	4 060	6 176	9 812	11 833	10 581	12 374
Ssk	811	1 254	2 000	2 295	2 034	2 446
Nn	1 216	817	1 953	2 343	2 195	2 537
Nö	912	335	1 208	1 527	1 448	1 649
<i>Hela riket</i>						
2001	11 828	13 578	24 362	29 072	26 286	30 537
2000 ¹	12 676	13 861	25 500	30 457	27 733	32 063
1999 ²	13 963	14 254	27 226	32 231	29 189	33 978
1998 ³	14 859	15 307	29 227	34 499	31 491	36 594
1997 ³	15 788	16 093	30 675	36 286	33 616	38 531
1996 ³	16 464	16 545	31 653	37 848	35 148	40 318

1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.

2) Åren 1995 och 1999 baseras statistiken på totalundersökningar (lantbruksregistret).

3) Åren 1996–1998 baseras statistiken på urvalsundersökningar (lantbruksregistret).

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.6
Antal mjölkcor efter besättningsstorlek 2001
Number of dairy cows by size of herd

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkcor					Summa
	1-9	10-24	25-49	50-74	Över 74	
<i>Län</i>						
Stockholms	3 816	6 781
Uppsala	..	2 291	6 226	1 940	2 645	13 212
Södermanlands	..	989	5 222	3 354	3 579	13 260
Östergötlands	..	3 160	11 374	5 667	9 866	30 181
Jönköpings	474	5 332	14 717	6 766	5 611	32 899
Kronobergs	..	2 684	6 943	3 713	2 024	15 428
Kalmar	..	3 579	15 016	12 178	11 548	42 456
Gotlands	..	3 515	6 543	3 253	3 359	16 816
Blekinge	..	1 449	3 322	6 524
Skåne	494	4 556	15 759	9 185	17 854	47 848
Hallands	..	4 145	8 311	7 625	9 040	29 353
Västra Götalands	907	11 192	31 990	14 335	13 707	72 130
Värmlands	..	1 954	3 744	2 443	2 818	11 206
Örebro	..	1 483	3 021	1 383	2 861	8 837
Västmanlands	2 626	7 032
Dalarnas	450	2 694	3 742	2 607	..	10 889
Gävleborgs	..	3 018	4 629	10 329
Västernorrlands	435	2 373	4 223	..	1 888	9 354
Jämtlands	..	2 798	5 343	2 918	..	11 851
Västerbottens	299	3 593	6 926	2 240	..	13 973
Norrbottns	..	1 589	4 389	8 111
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	..	2 817	6 968	6 919	11 351	28 263
Gmb	347	7 616	24 083	16 656	22 073	70 776
Gns	404	5 079	20 801	9 698	13 599	49 580
Ss	406	6 436	21 808	10 501	12 586	51 737
Gsk	1 642	23 414	59 663	28 972	24 318	138 009
Ssk	448	5 212	8 771	4 231	6 270	24 932
Nn	1 225	7 278	13 627	5 309	3 780	31 220
Nö	520	6 003	12 161	3 278	1 992	23 954
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0- 2,0
2,1- 5,0
5,1- 10,0
10,1- 20,0
20,1- 30,0
30,1- 50,0
50,1- 100,0
Över 100,0
<i>Hela riket</i>						
2001	5 201	63 856	167 884	85 562	95 968	418 471
2000	6 747	75 578	171 934	88 268	85 094	427 621
1999	7 396	84 842	188 880	85 049	82 353	448 520
1998	8 622	95 077	197 582	78 060	69 789	449 130
1997	8 855	106 126	205 652	77 921	69 428	467 981
1996	11 198	112 997	209 562	72 476	60 032	466 265

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.7
Antal får 2001
Number of sheep

Område; storleksgrupp	Tackor och baggar	Lamm	Summa får
<i>Län</i>			
Stockholms	7 427	9 229	16 656
Uppsala	6 654	8 140	14 794
Södermanlands	8 706	9 599	18 305
Östergötlands	14 477	17 897	32 374
Jönköpings	9 523	11 978	21 501
<i>Kronobergs</i>			
Kronobergs	6 680	8 040	14 720
Kalmar	14 843	18 287	33 130
Gotlands	26 843	34 179	61 022
Blekinge	5 289	6 483	11 772
Skåne	18 776	22 225	41 001
<i>Hallands</i>			
Hallands	8 107	8 927	17 034
Västra Götalands	30 733	35 287	66 020
Värmlands	9 448	10 346	19 794
Örebro	6 288	7 156	13 444
Västmanlands	4 037	4 675	8 712
<i>Dalarnas</i>			
Dalarnas	5 922	6 620	12 542
Gävleborgs	5 557	6 589	12 146
Västernorrlands	5 660	4 316	9 976
Jämtlands	4 103	4 900	9 003
Västerbottens	4 678	4 617	9 295
Norrbottens	3 871	4 480	8 351
<i>Produktionsområden</i>			
Gss	7 100	7 725	14 825
Gmb	43 964	55 191	99 155
Gns	15 494	18 358	33 852
Ss	33 171	39 112	72 283
Gsk	65 091	77 675	142 766
Ssk	16 091	18 330	34 421
Nn	16 538	16 811	33 349
Nö	10 174	10 769	20 943
<i>Hela riket</i>			
2001	207 623	243 971	451 594
2000 ¹	198 268	233 666	431 934
1999 ¹	193 644	243 605	437 249
1998	186 707	234 482	421 189
1997	194 948	247 154	442 102
1996	203 338	265 697	469 035

1) År 1999 och 2000 (augusti) baseras statistiken på totalundersökningar.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.8
Antal får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek¹ 2000
Number of sheep by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	404	1 952	2 321	2 325	7 002
Uppsala	457	1 596	1 857	2 414	6 324
Södermanlands	396	1 857	1 607	4 519	8 379
Östergötlands	449	2 618	3 092	7 800	13 959
Jönköpings	713	2 973	1 989	3 392	9 067
Kronobergs	398	1 948	1 536	2 408	6 290
Kalmar	357	2 609	3 349	7 739	14 054
Gotlands	210	2 418	3 820	19 717	26 165
Blekinge	253	1 106	1 432	2 424	5 215
Skåne	1 262	3 937	3 636	9 316	18 151
Hallands	781	2 175	1 724	3 397	8 077
Västra Götalands	2 724	8 253	7 727	10 194	28 898
Värmlands	844	3 103	2 722	2 416	9 085
Örebro	380	1 394	1 358	1 879	5 011
Västmanlands	205	908	1 061	1 782	3 956
Dalarnas	481	1 866	1 418	1 981	5 746
Gävleborgs	515	1 740	1 402	1 809	5 466
Västernorrlands	475	1 714	1 339	1 356	4 884
Jämtlands	428	1 257	948	1 496	4 129
Västerbottens	584	2 304	946	574	4 408
Norrbottens	355	1 365	1 116	1 166	4 002
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	715	1 567	1 514	3 248	7 044
Gmb	892	4 868	7 265	29 674	42 699
Gns	1 089	3 322	3 318	6 904	14 633
Ss	1 795	7 450	8 092	12 798	30 135
Gsk	4 118	17 102	15 304	25 663	62 187
Ssk	1 462	5 412	4 467	4 496	15 837
Nn	1 458	5 201	4 013	5 128	15 800
Nö	1 142	4 171	2 427	2 193	9 933
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	3	48	-	2 154	2 205
2,1- 5,0	4 157	12 000	4 487	2 223	22 867
5,1- 10,0	3 221	12 995	10 649	5 379	32 244
10,1- 20,0	2 255	11 028	13 371	14 972	41 626
20,1- 30,0	997	3 807	5 120	15 502	25 426
30,1- 50,0	889	3 922	5 679	17 192	27 682
50,1- 100,0	796	3 125	4 568	21 303	29 792
Över 100,0	353	2 168	2 526	11 379	16 426
<i>Hela riket</i>					
2000	12 671	49 093	46 400	90 104	198 268
1999	14 186	48 083	45 196	86 179	193 644
1998	14 763	55 623	40 384	75 937	186 707
1997	17 135	54 981	45 885	76 948	194 948
1996	18 604	54 964	49 984	79 786	203 338
1995	19 770	55 336	46 033	74 300	195 439

1) Redovisning efter besättningsstorlek blir nästa gång aktuellt för data avseende 2003.

Källa: jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.9
Antal företag med får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek¹ 2000
Number of holdings with sheep by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal får (exkl. lamm)				Summa företag med får
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	78	125	69	30	302
Uppsala	93	105	54	26	278
Södermanlands	80	114	50	38	282
Östergötlands	86	161	92	81	420
Jönköpings	149	195	61	36	441
Kronobergs	86	131	48	23	288
Kalmar	74	168	98	70	410
Gotlands	38	148	109	168	463
Blekinge	47	78	44	24	193
Skåne	288	255	108	74	725
Hallands	155	147	53	34	389
Västra Götalands	561	549	230	114	1 454
Värmlands	158	210	78	25	471
Örebro	77	89	39	25	230
Västmanlands	41	59	32	19	151
Dalarnas	86	123	42	24	275
Gävleborgs	104	116	41	23	284
Västernorrlands	93	117	40	17	267
Jämtlands	84	84	28	17	213
Västerbottens	112	150	28	8	298
Norrbotens	67	91	34	15	207
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	161	107	46	29	343
Gmb	183	304	212	250	949
Gns	234	214	100	72	620
Ss	360	480	241	132	1 213
Gsk	844	1 128	457	262	2 691
Ssk	279	356	129	54	818
Nn	278	350	120	63	811
Nö	218	276	73	29	596
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0- 2,0	..	4	-	28	33
2,1- 5,0	812	811	141	25	1 789
5,1- 10,0	632	845	326	75	1 878
10,1- 20,0	461	712	390	200	1 763
20,1- 30,0	200	246	149	157	752
30,1- 50,0	194	252	168	165	779
50,1- 100,0	179	204	132	162	677
Över 100,0	78	141	72	79	370
<i>Hela riket</i>					
2000	2 556	3 215	1 378	891	8 041
1999	2 916	3 119	1 325	849	8 209
1998	2 990	3 640	1 215	794	8 638
1997	3 569	3 620	1 391	793	9 372
1996	3 806	3 562	1 504	807	9 678
1995	4 183	3 668	1 367	767	9 985

1) Redovisning efter besättningsstorlek blir nästa gång aktuellt för data avseende 2003.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.10
Antal svin 2001
Number of pigs

Område; storleksgrupp	Galtar	Suggor	Övriga svin		Summa svin
			20 kg och däröver	Under 20 kg	
<i>Län</i>					
Stockholms	13 462	..	19 086
Uppsala	120	7 152	28 809	21 485	57 566
Södermanlands	263	8 013	34 426	22 077	64 779
Östergötlands	134	11 804	76 912	33 628	122 478
Jönköpings	68	4 189	15 221	8 114	27 592
Kronobergs	44	2 706	11 573	5 969	20 292
Kalmar	144	10 362	55 339	34 417	100 262
Gotlands	81	6 974	35 064	16 218	58 337
Blekinge	65	2 312	38 205	8 580	49 162
Skåne	1 467	69 524	333 221	186 498	590 710
Hallands	551	27 039	150 141	77 842	255 573
Västra Götalands	582	35 411	169 715	103 182	308 890
Värmlands	69	5 338	32 790	17 280	55 477
Örebro	49	3 998	26 072	9 953	40 072
Västmanlands	70	7 612	29 762	20 252	57 696
Dalarnas	..	1 030	4 627	3 868	9 555
Gävleborgs	40	1 235	7 258	2 763	11 296
Västernorrlands	3 849	..	8 191
Jämtlands
Västerbottens	63	2 288	12 851	4 922	20 124
Norrbottnens	..	972
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	938	53 453	288 262	143 874	486 527
Gmb	750	43 443	236 061	127 807	408 061
Gns	519	36 261	214 699	109 248	360 727
Ss	558	31 972	156 293	89 371	278 194
Gsk	910	34 082	143 268	88 998	267 258
Ssk	75	6 228	16 194	13 442	35 939
Nn	101	3 124	14 117	7 180	24 522
Nö	73	3 279	20 558	6 318	30 228
<i>Hela riket</i>					
2001	3 924	211 842	1 089 452	586 238	1 891 456
2000 ¹	4 161	201 896	1 145 856	566 004	1 917 917
1999 ²	4 175	220 205	1 239 480	651 353	2 115 213
1998 ³	4 772	255 361	1 292 885	733 012	2 286 030
1997 ³	5 782	268 704	1 312 673	764 043	2 351 201
1996	6 922	273 106 ⁴	1 303 413 ⁴	765 313	2 348 754

- 1) År 2000 baseras statistiken på uppgifter från djurräkningen i juni.
- 2) År 1999 baseras statistiken på en totalundersökning (lantbruksregistret).
- 3) År 1997 och 1998 baseras statistiken på urvalsundersökningar (lantbruksregistret).
- 4) 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Slaktsvin över 20 kg". Fr.o.m. 1996 samredovisas de med "Suggor och galtar". Se även sidan 78.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.11
Antal suggor och galtar efter besättningsstorlek¹ 2000

Number of sows and boars by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar					Summa
	1– 19	20– 49	50– 99	100– 199	Över 199	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	2 229	7 077	10 022	10 309	17 859	47 496
Gmb	1 973	4 023	6 931	10 590	12 027	35 544
Gns	930	1 930	4 726	9 514	14 615	31 715
Ss	998	1 565	3 058	7 106	16 055	28 782
Gsk	3 346	4 621	5 497	5 117	12 535	31 116
Ssk	226	337	714	862	3 609	5 748
Nn	300	389	686	527	789	2 691
Nö	277	517	724	370	1 244	3 132
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	7	127	911	2 711	16 981	20 737
2,1– 5,0	386	274	216	174	–	1 050
5,1– 10,0	917	540	282	122	2 542	4 403
10,1– 20,0	2 521	2 409	1 929	1 627	1 039	9 525
20,1– 30,0	1 813	3 231	3 504	1 564	3 591	13 703
30,1– 50,0	2 368	5 599	6 999	6 831	3 588	25 385
50,1– 100,0	1 793	6 096	11 540	13 584	12 974	45 987
Över 100,0	474	2 183	6 977	17 782	38 018	65 434
<i>Hela riket</i>						
2000	10 279	20 459	32 358	44 395	78 733	186 224
1999	13 453	25 437	38 474	44 644	102 372	224 380
1998	19 912	31 635	46 789	53 067	108 730	260 133
1997	20 390	40 670	58 007	49 908	105 509	274 485
1996	27 054	49 005	58 930	280 028
1995	31 724	55 139	63 852	39 580	54 655	244 950

1) Redovisning efter besättningsstorlek blir nästa gång aktuellt för data avseende 2003.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.12
Antal slaktsvin efter besättningsstorlek¹ 2000
Number of fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa
	1– 99	100– 249	250– 499	500– 749	Över 749	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	13 039	26 599	49 053	57 440	152 252	298 383
Gmb	9 545	18 675	34 014	33 702	132 794	228 730
Gns	5 519	9 748	22 222	37 985	134 597	210 071
Ss	4 871	8 832	22 887	22 377	103 446	162 413
Gsk	12 503	16 429	19 574	16 024	66 875	131 405
Ssk	1 266	1 715	4 221	2 027	8 117	17 346
Nn	1 889	1 496	4 563	2 478	3 905	14 331
Nö	1 098	1 635	5 720	2 943	9 702	21 098
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	314	2 550	10 844	7 785	86 785	108 278
2,1– 5,0	1 519	1 080	1 246	–	1 100	4 945
5,1– 10,0	2 485	884	721	1 585	4 566	10 241
10,1– 20,0	9 512	4 457	4 056	2 621	4 201	24 847
20,1– 30,0	8 432	9 127	10 487	3 810	4 950	36 806
30,1– 50,0	11 755	23 977	28 832	19 432	33 352	117 348
50,1– 100,0	11 773	28 828	54 884	61 947	114 909	272 341
Över 100,0	3 940	14 226	51 184	77 796	361 825	508 971
<i>Hela riket</i>						
2000	49 730	85 129	162 254	174 976	611 688	1 083 777
1999	75 452	112 356	200 458	181 742	669 472	1 239 480
1998	88 860	145 387	222 697	166 643	669 298	1 292 885
1997	97 782	144 504	234 197	201 573	634 617	1 312 673
1996	120 573	155 031	251 445	187 554	588 809	1 303 413
1995	1 187 990 ²

1) Redovisning efter besättningsstorlek blir nästa gång aktuellt för data avseende 2003.
 2) Svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.13**Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek¹ 2000***Number of holdings with sows and boars by size of herd*

Område; storleksgrupp	Antal suggor och galtar					Summa företag med suggor och galtar
	1– 19	20– 49	50– 99	100– 199	Över 199	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	296	218	144	79	38	775
Gmb	291	126	96	79	27	619
Gns	149	57	67	68	26	367
Ss	163	48	43	50	28	332
Gsk	596	147	76	38	27	884
Ssk	55	10	10	6	5	86
Nn	60	11	11	4	..	88
Nö	41	14	11	3	3	72
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	4	4	13	19	26	66
2,1– 5,0	98	9	3	..	–	111
5,1– 10,0	209	17	4	..	3	234
10,1– 20,0	459	77	28	12	3	579
20,1– 30,0	271	100	50	12	8	441
30,1– 50,0	323	176	100	52	9	660
50,1– 100,0	232	189	163	104	35	723
Över 100,0	55	59	97	126	72	409
<i>Hela riket</i>						
2000	1 651	631	458	325	156	3 223
1999	2 240	796	547	328	208	4 119
1998	2 945	947	662	388	217	5 158
1997	3 242	1 264	838	371	219	5 935
1996	4 159	1 500	853	7 110
1995	4 878	1 729	934	301	116	7 958

1) Redovisning efter besättningsstorlek blir nästa gång aktuellt för data avseende 2003.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.14
Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek¹ 2000
Number of holdings with fattening pigs by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal slaktsvin					Summa företag med slaktsvin
	1– 99	100– 249	250– 499	500– 749	Över 749	
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	431	158	138	95	96	918
Gmb	357	111	96	56	87	707
Gns	201	59	63	62	92	477
Ss	229	56	63	37	74	459
Gsk	696	109	56	27	45	933
Ssk	94	11	11	3	7	126
Nn	144	9	13	4	4	174
Nö	66	11	17	5	4	103
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	8	15	31	13	43	110
2,1– 5,0	141	7	3	–	..	152
5,1– 10,0	246	6	..	3	3	260
10,1– 20,0	528	28	13	4	5	578
20,1– 30,0	361	63	32	6	4	466
30,1– 50,0	431	145	82	33	24	715
50,1– 100,0	392	177	154	103	97	923
Över 100,0	111	83	140	127	232	693
<i>Hela riket</i>						
2000	2 218	524	457	289	409	3 897
1999	2 872	707	566	302	462	4 909
1998	3 404	899	624	274	463	5 665
1997	4 242	910	659	338	441	6 591
1996	5 028	991	710	313	412	7 455
1995	8 276 ²

1) Redovisning efter besättningsstorlek blir nästa gång aktuellt för data avseende 2003.
 2) Företag med svin 20 kg och däröver.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.15

Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek¹ samt antal kycklingar av värpras 2000*Number of fowls (chickens not included) by size of herd and number of laying hens*

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa höns	Antal kycklingar av värpras
	1– 49	50– 199	200– 4 999	Över 4 999		
<i>Län</i>						
Stockholms	2 698	1 795	8 530	149 242	162 265	4 040
Uppsala	2 617	1 608	7 225	74 522	85 972	8 970
Södermanlands	3 113	1 869	14 530	220 433	239 945	93 507
Östergötlands	3 354	1 621	56 025	990 050	1 051 050	318 408
Jönköpings	7 012	2 250	14 348	56 770	80 380	47 733
Kronobergs	3 824	730	15 445	42 100	62 099	84 767
Kalmar	5 411	655	3 270	436 383	445 719	244 223
Gotlands	1 615	50	23 878	109 100	134 643	37 237
Blekinge	1 482	645	10 745	85 731	98 603	85 185
Skåne	8 717	3 548	28 200	1 324 535	1 365 000	202 044
Hallands	2 504	1 515	37 000	563 750	604 769	120 023
Västra Götalands	16 676	7 737	84 063	613 330	721 806	261 763
Värmlands	2 994	720	20 489	17 600	41 803	1 550
Örebro	2 131	2 223	11 470	65 550	81 374	101 398
Västmanlands	1 604	1 333	30 097	74 000	107 034	645
Dalarnas	2 637	1 210	1 800	44 100	49 747	3 649
Gävleborgs	2 737	485	438	51 000	54 660	949
Västernorrlands	1 733	460	2 800	103 500	108 493	139
Jämtlands	1 294	697	1 500	23 540	27 031	355
Västerbottens	1 020	850	10 144	94 800	106 814	37 409
Norrbottnens	448	100	3 900	36 000	40 448	69
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	3 445	2 280	40 150	1 056 595	1 102 470	75 090
Gmb	7 510	1 568	37 343	948 858	995 279	518 169
Gns	6 469	4 045	99 163	1 162 420	1 272 097	470 516
Ss	11 718	7 725	81 841	548 547	649 831	166 341
Gsk	31 865	10 098	90 428	897 536	1 029 927	337 512
Ssk	7 009	3 337	13 790	283 040	307 176	47 281
Nn	5 730	2 048	8 838	148 240	164 856	1 573
Nö	1 875	1 000	14 344	130 800	148 019	37 581
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0– 2,0	108	100	54 282	2 193 728	2 248 218	633 098
2,1– 5,0	14 155	3 698	15 425	117 540	150 818	79 581
5,1– 10,0	15 804	5 421	27 662	346 976	395 863	245 399
10,1– 20,0	19 162	7 199	43 380	140 335	210 076	84 300
20,1– 30,0	9 500	4 163	33 130	129 600	176 393	43 710
30,1– 50,0	8 529	5 710	61 060	331 630	406 929	91 199
50,1– 100,0	6 945	4 000	92 783	475 145	578 873	147 233
Över 100,0	1 418	1 810	58 175	1 441 082	1 502 485	329 543
<i>Hela riket</i>						
2000	75 621	32 101	385 897	5 176 036	5 669 655	1 654 063
1999	87 884	39 514	418 818	5 101 293	5 647 509	2 202 333
1998	95 712	42 741	504 692	4 718 602	5 361 748	2 154 682
1997	115 137	56 645	535 168	5 017 559	5 724 509	1 881 407
1996	125 479	70 561	601 233	4 911 246	5 708 518	2 188 722
1995	133 368	78 218	643 724	5 244 960	6 100 270	1 811 509

1) Redovisning efter besättningsstorlek blir nästa gång aktuellt för data avseende 2003.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.16
Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek¹ 2000
Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of herd

Område; storleksgrupp	Antal höns (exklusive kycklingar)				Summa företag med höns
	1–	50–	200–	Över	
	49	199	4 999	4 999	
<i>Län</i>					
Stockholms	153	20	9	9	191
Uppsala	160	20	8	3	191
Södermanlands	180	23	10	8	221
Östergötlands	192	17	18	52	279
Jönköpings	448	26	8	5	487
Kronobergs	252	11	6	5	274
Kalmar	312	10	5	14	341
Gotlands	98	..	12	9	120
Blekinge	97	8	7	6	118
Skåne	595	43	19	35	692
Hallands	188	17	17	35	257
Västra Götalands	997	92	50	42	1 181
Värmlands	206	9	7	..	224
Örebro	138	29	8	7	182
Västmanlands	100	17	14	3	134
Dalarnas	173	15	..	4	194
Gävleborgs	169	8	..	3	182
Västernorrlands	126	6	..	4	137
Jämtlands	100	10	3	..	114
Västerbottens	95	7	6	5	113
Norrbottens	40	4	46
<i>Produktionsområden</i>					
Gss	256	26	23	40	345
Gmb	455	22	23	33	533
Gns	377	47	42	68	534
Ss	697	94	51	27	869
Gsk	2 015	121	49	55	2 240
Ssk	444	43	11	16	514
Nn	410	28	6	8	452
Nö	165	9	8	9	191
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0– 2,0	6	..	20	92	119
2,1– 5,0	1 018	44	10	8	1 080
5,1– 10,0	1 080	66	19	6	1 171
10,1– 20,0	1 168	89	29	10	1 296
20,1– 30,0	560	53	23	12	648
30,1– 50,0	501	68	38	26	633
50,1– 100,0	393	48	50	36	527
Över 100,0	93	21	24	66	204
<i>Hela riket</i>					
2000	4 819	390	213	256	5 678
1999	5 449	478	242	272	6 441
1998	5 746	501	327	251	6 825
1997	6 987	725	353	275	8 340
1996	7 266	812	333	286	8 696
1995	7 952	945	410	286	9 593

1) Redovisning efter besättningsstorlek blir nästa gång aktuellt för data avseende 2003.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.17
Antal hästar vid företag med mer än 2 hektar åker 1991–2000

Number of horses at holdings with at least 2 hectares of arable land

Område; storleksgrupp	Antal hästar
2000	88 621
1999	79 710
1998	–
1997	87 477
1996	–
1995	82 938
1994	85 628
1993	–
1992	–
1991	76 785

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 6.18
Antal uppfödare av rävar och mink samt antal avelshonor 1995/96–2000/01

Number breeders of minks and foxes and number of breeding animals

År	Antal uppfödare av				Antal avelshonor av	
	Mink	Mink och räv	Räv	Summa upp- födare	Mink	Räv
2000/01	183	–	–	183	280 000	–
1999/00	185	4	5	194	275 000	700
1998/99	189	4	6	199	275 000	750
1997/98	190	5	8	203	270 000	1 500
1996/97	190	7	10	207	270 000	2 500
1995/96	190	8	12	210	260 000	3 500

Källa: Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Tabell 6.19
Antal medlemmar i Sveriges Biodlares Riksför-
bund, antal bisamhällen samt skörd av bioning
under perioden 1996–2001

Number of members of The Swedish Beekeepers Association, number of bee colonies and production of bee honey

År	Antal med- lemmar	Antal bisamhällen		Skörd av honing 1 000-tals kg
		Invintrade föregående höst	Därav vinter- förluster	
2001	11 430	44 584	4 384	1 458
2000	11 726	42 586	3 673	1 088
1999	12 099	44 919	6 276	1 394
1998	12 362	44 855	4 038	774
1997	12 274	49 584	6 421	1 426
1996	13 038	54 277	8 852	1 422

Källa: Sveriges Biodlares Riksförbund.

Tabell 6.20**Antal renar och antal renskötselföretag vid samebyar 2001***Number of reindeer and number of holdings by sami villages*

Område; typ av sameby	Antal					
	Same- byar	Före- tag	Ren- ägare	Renar ¹	Renar/ företag	Renar/ renägare
Jämtlands län						
Fjällsamebyar	12	99	285	44 450	449	156
Västerbottens län						
Samebyar	7	102	327	53 687	526	164
Norrbottens län						
N:a fjällsamebyar	9	333	1 238	48 104	144	39
S:a fjällsamebyar	6	244	771	33 837	139	44
Skogssamebyar	9	122	897	27 888	229	31
Koncessions- samebyar	8	15	982	11 538	769	12
<i>Hela riket</i>						
2001	51	915	4500	219 504	240	49
2000	51	930	4 525	221 164	238	49
1999	51	934	4 522	220 107	236	49
1998	51	932	4 654	227 150	244	49
1997	51	943	4 698	238 567	253	51
1996	51	978	4 815	240 951	246	50
1995	51	..	4 806	253 300	..	53
1994	51	972	4 746	283 841	292	60

1) Renantalet bygger på upprättade renlängder och avser renar i vinterhjorden.
Företag i koncessionssamebyarna avser koncessionshavare.

Källa: Jordbruksverket, Företagsregistret för rennäringen.

7 Arbetskraft inom jordbruket

I kapitel 7 redovisas uppgifter om arbetsinsatserna inom framförallt jordbruk och skogsbruk. Från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) har hämtats uppgifter om förvärvsarbetande inom jordbruk och skogsbruk och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Uppgifter lämnas vidare om jordbrukarnas åldersfördelning.

Sammanfattning

Förvärvsarbetande

År 2000 var enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS, 77 000 personer sysselsatta inom jordbruk med binäringar, varav 59 000 inom jordbruk. Detta innebär 1,9 respektive 1,5 % av samtliga förvärvsarbetande personer. Den största andelen sysselsatta i jordbruk med binäringar noteras för Gotlands län med 7,1 % medan andelen är lägst i Stockholms län med endast 0,4 % (Tabell 7.1).

Företagarnas åldersfördelning

Jordbrukarnas medianålder ligger i intervallet 50–54 år. 18 % är 65 år eller äldre och 8 % är yngre än 35 år. Förändringarna i de här avseendena har varit små under senare år (Tabell 7.2).

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Antalet sysselsatta i det svenska jordbruket, beräknade enligt EU:s statistikkrav, uppgick 1999 till totalt till 177 000 personer, vilket framgår av tabell 7.3. Vid företag som drivs av fysisk person var antalet sysselsatta företagare och familjemedlemmar 133 000. Stadigvarande sysselsatta, som ej var familjemedlemmar till företagaren, eller som var sysselsatta i företag drivna av juridisk person uppgick till 24 000. Antalet tillfälligt sysselsatta utan familjeknytning till företagaren och med i allmänhet mycket låg sysselsättning var 20 000 personer.

Den totala sysselsättningen omräknad till arbetskraftsenheter, Annual Work Unit (AWU) enligt EU:s definition uppgick till 74 000. En AWU motsvarar arbetstiden för en heltids-sysselsatt, för Sverige räknat efter 1 800 timmar per år. Är sysselsättningen mindre räknas motsvarande andel av en AWU. En redovisad sysselsättning på 1 800 timmar eller mer räknas alltid som en AWU. Företagaren och dennes familjemedlemmar svarar för tre fjärdedelar av det totala antalet arbetskraftsenheter (Tabell 7.4).

Sysselsättningen i jordbruket domineras av männen både vad gäller antal personer och antal AWU. Av alla företagare och familjemedlemmar (såväl stadigvarande som tillfälligt sysselsatta) samt övriga stadigvarande sysselsatta utgör männen 106 000 (67 %) och kvinnorna 51 000 (33 %). Räknat i arbetskraftsenheter blir skillnaden ännu större. Männen svarade för 75 % av dessa (Tabell 7.4).

Närmare hälften av samtliga sysselsatta redovisar under 25 % arbetstid i jordbruket. Av företagarna har en fjärdedel motsvarande heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Från tidigare undersökningar och från kommentarer i samband med SCB:s undersökning vet vi att en stor andel av dem som redovisat 1 800 timmar eller mer anser sig ha väsentligt högre arbetsinsatser än vad som motsvarar normal heltid (Tabell 7.5).

Kvinnornas andel minskar i timgrupper med stigande timantal. I högsta timgruppen finns t.ex. endast ca 5 700 kvinnor redovisade jämfört med ca 29 000 män (tabell 7.5).

Om statistiken

Förvärvsarbete

I **tabell 7.1** redovisas uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS (tidigare benämnd årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS) om antal förvärvsarbete i jordbruk med binärningar år 2000. Resultaten avser förvärvsarbete i åldern 16 år och äldre vilka bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november 2000.

Branschindelningen i RAMS är fr.o.m. 1995 gjord efter standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI92).

RAMS grundas på administrativa dataregister som inhämtas eller sammanställs av SCB. Den viktigaste källan är registret över kontrolluppgifter från arbetsgivare men uppgifter hämtas även från andra källor, t.ex. taxeringsbanden och SCB:s företagsregister.

RAMS genomfördes första gången 1985 och har sedan dess tagits fram varje år. Den senast framtagna årgången avser sysselsättningen 2000. RAMS ligger också till grund för sysselsättningsstatistiken i de två senaste folk- och bostadsräkningarna (FoB 85 och FoB 90).

Det är viktigt att påpeka att fördelningen på näringsgren i RAMS grundas på det s.k. mestkriteriet, vilket förklarar varför RAMS redovisar betydligt färre personer inom jordbruk än Lantbruksregistret. I Lantbruksregistrets registrering kommer i princip alla personer med som under året varit sysselsatta på jordbruksföretag, dvs. även personer som är huvudsakligen verksamma i andra näringar. RAMS anses å andra sidan något underskatta antalet förvärvsarbete inom jordbruk (se kapitel 15).

Företagarnas åldersfördelning

Vid den årliga uppgiftsinsamlingen till lantbruksregistret erhålls bl.a. uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning. Resultaten avser företagare vid företag med mer än 2 hektar åkermark. Som företagare i Lantbruksregistret rä-

nas definitionsmässigt den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten. Sålunda redovisas endast uppgifter för den förste företagaren även om flera personer gemensamt brukar ett företag. Fram t.o.m. 1995 kunde ytterligare högst två företagare ingå i redovisningen. Ändringen 1996 skedde som anpassning till EU:s riktlinjer på området.

Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkraV

I anslutning till uppgiftsinsamlingen för lantbruksregistret har SCB för åren 1995, 1997 och 1999 genomfört särskilda sysselsättningsundersökningar anpassade till EU:s krav. Resultat från 1999 års undersökning redovisas i **tabellerna 7.3–5**.

Sysselsatta personer redovisas som företagare, familjemedlemmar till företagaren eller som ej familjemedlemmar. Enligt EU:s bestämmelser skall endast en person redovisas som företagare.

Annan publicering

Antalet förvärvsarbete enligt RAMS med fördelning på näringsgren finns samlade i det årliga statistikpaketet AMPAK vid SCB. Bl.a. sker redovisning på län och kommun och med uppdelning på kön.

Redovisning på begränsad näringsgrensnivå sker också i Sveriges Statistiska Databaser, som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning (årligen sedan 1968) publiceras av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 34 SM 0101. Sysselsättningen i jordbruket enligt EU:s statistikkraV har likaledes redovisats i Statistiska meddelanden, senast J 30 SM 0001.

SM-publikationerna för senare år är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s eller Jordbruksverkets webbplats (www.scb.se respektive www.sjv.se).

Delar av jordbruksstatistiken publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser i anslutning till SCB:s webbplats.

Tabell 7.1**Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 2000 efter arbetsplatsens belägenhet***Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing by place of work*

Område	Förvärvsarbetande inom jordbruk skogsbruk m.m.				Förvärvsarbetande inom jordbruk, skogsbruk m.m. i procent av samtliga förvärvsarbetande			
	Män	Kvinnor	Summa	Därav jordbruk ¹	Män	Kvinnor	Samtliga	Därav jordbruk ¹
<i>Län</i>								
Stockholms	2 981	1 173	4 154	3 674	0,6	0,3	0,4	0,4
Uppsala	2 147	610	2 757	2 243	3,6	1,0	2,3	1,9
Södermanlands	1 886	612	2 498	2 095	3,5	1,2	2,4	2,0
Östergötlands	3 751	871	4 622	3 723	3,9	1,0	2,6	2,1
Jönköpings	2 804	803	3 607	2 572	3,3	1,1	2,3	1,6
Kronoberg	1 785	511	2 296	1 468	3,9	1,3	2,7	1,7
Kalmar	3 342	798	4 140	3 242	6,1	1,7	4,0	3,2
Gotlands	1 351	426	1 777	1 670	10,5	3,5	7,1	6,7
Blekinge	1 418	371	1 789	1 375	4,0	1,2	2,7	2,1
Skåne	8 820	3 042	11 862	11 007	3,5	1,3	2,5	2,3
Hallands	2 920	955	3 875	3 350	5,2	1,8	3,6	3,1
Västra Götalands	8 261	2 381	10 642	8 975	2,3	0,7	1,5	1,3
Värmlands	2 166	510	2 676	1 583	3,6	0,9	2,3	1,4
Örebro	2 107	525	2 632	1 899	3,3	0,9	2,2	1,6
Västmanlands	1 709	470	2 179	1 775	2,9	0,9	2,0	1,6
Dalarnas	2 460	584	3 044	1 416	3,9	1,0	2,6	1,2
Gävleborgs	2 369	639	3 008	1 777	3,7	1,1	2,5	1,5
Västernorrlands	2 145	531	2 676	1 345	3,8	1,0	2,5	1,2
Jämtlands	2 046	425	2 471	1 263	7,1	1,6	4,4	2,3
Västerbottens	2 138	545	2 683	1 537	3,7	1,0	2,4	1,4
Norrbottnens	1 734	352	2 086	1 031	3,1	0,7	1,9	1,0
Hela riket	60 340	17 134	77 474	59 020	2,8	0,9	1,9	1,5

1) Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill (SNI 01).

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Tabell 7.2
Jordbruksföretagarnas åldersfördelning 2000

Age distribution of holders

Storleksgrupp; produktions- område	Antal företagare i åldern, år								Juridisk person eller uppgift saknas	Summa
	Under 25	25– 34	35– 44	45– 49	50– 54	55– 59	60– 64	Över 64		
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1– 5,0	64	706	1 875	1 318	1 547	1 655	1 274	3 098	247	11 784
5,1– 10,0	71	880	2 401	1 634	1 894	1 945	1 595	3 337	353	14 110
10,1– 20,0	96	965	2 734	1 749	2 163	2 180	1 735	3 374	457	15 453
20,1– 30,0	62	598	1 740	1 128	1 255	1 165	1 031	1 429	309	8 717
30,1– 50,0	53	800	2 366	1 447	1 672	1 507	1 163	1 147	469	10 624
50,1– 100,0	44	815	2 591	1 542	1 555	1 451	928	694	1 032	10 652
100,1–	15	313	1 062	714	660	546	336	208	1 604	5 458
<i>Produktionsområden</i>										
Gss	20	388	1 067	704	744	765	560	960	670	5 878
Gmb	50	610	1 469	886	944	903	722	1 208	550	7 342
Gns	62	594	1 779	1 104	1 303	1 219	945	1 670	660	9 336
Ss	47	661	2 279	1 477	1 709	1 691	1 218	1 862	933	11 877
Gsk	121	1 589	4 446	2 834	3 101	2 932	2 452	4 472	778	22 725
Ssk	52	493	1 397	953	1 127	1 103	786	1 324	295	7 530
Nn	26	451	1 414	941	1 113	1 050	823	1 041	267	7 126
Nö	27	291	918	633	705	786	556	750	318	4 984
<i>Hela riket</i>										
2000	405	5 077	14 769	9 532	10 746	10 449	8 062	13 287	4 471	76 798
1999	310	4 878	14 617	9 784	11 261	10 126	8 339	15 842	4 962	80 119
1998	363	5 436	15 491	10 507	12 049	10 177	8 673	17 323	5 288	85 307
1997	410	6 013	16 244	10 945	12 324	9 924	8 781	17 930	5 455	88 026
1996	425	6 386	16 825	11 340	12 348	9 730	8 938	18 328	6 174	90 488

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.3

**Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 1999
i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU**

*Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups
and number of working hours expressed in annual work units AWU*

Område	Företagare och familjemedlemmar, stadigvarande och tillfälligt sysselsatta		Ej familjemedlemmar				Totalt	
			Stadigvarande sysselsatta		Tillfälligt sysselsatta			
	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU
<i>Län</i>								
Stockholms	2 975	1 249	1 127	706	429	104	4 531	2 059
Uppsala	4 833	2 242	858	530	541	72	6 232	2 844
Södermanlands	3 523	1 638	1 059	742	620	95	5 202	2 475
Östergötlands	6 110	2 980	1 819	1 197	1 162	158	9 091	4 335
Jönköpings	7 448	3 283	813	464	671	70	8 932	3 817
Kronobergs	4 799	2 013	370	213	347	33	5 516	2 259
Kalmar	6 212	3 192	1 215	881	1 863	182	9 290	4 256
Gotlands	3 255	1 790	623	441	412	61	4 290	2 292
Blekinge	2 445	1 122	425	272	1 292	134	4 162	1 528
Skåne	16 725	8 061	5 028	3 666	5 201	730	26 954	12 457
Hallands	6 559	3 013	1 596	1 078	1 269	167	9 444	4 258
Västra Götaland	26 619	10 678	3 474	2 071	2 525	350	32 618	13 098
Värmlands	6 989	2 165	743	403	763	75	8 495	2 643
Örebro	4 438	1 802	707	444	489	58	5 634	2 304
Västmanlands	3 994	1 626	738	452	409	48	5 141	2 125
Dalarnas	4 068	1 527	556	333	346	43	4 970	1 903
Gävleborgs	4 978	1 908	578	304	460	50	6 016	2 261
Västernorrlands	4 826	1 633	516	262	355	34	5 697	1 929
Jämtlands	3 658	1 390	482	265	400	41	4 540	1 695
Västerbotten	5 432	1 856	799	467	401	46	6 632	2 368
Norrbottens	2 918	1 008	503	284	260	45	3 681	1 337
Hela riket	132 824	56 172	24 029	15 473	20 215	2 596	177 068	74 242

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.4**Antal sysselsatta i jordbruket 1999 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter***Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU*

Grupper sysselsatta	Antal företag	Personer				Arbetskraftsenheter			
		Män	Kvinnor	Totalt	Procent	Män	Kvinnor	Totalt	Procent
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>									
Företagare	75 619	68 332	7 594	75 916	43	35 378	2 512	37 889	51
Makar/sambor och övriga familjemedlemmar		19 885	37 023	56 908	32	6 674	11 609	18 283	25
Stadigvarande sysselsatta (ej familjemedlemmar)		6 155	1 765	7 890	4	3 787	828	4 616	6
Tillfälligt sysselsatta (ej familjemedlemmar)		13 714	8	1 441	2
Totalt		154 428	87	62 229	84
<i>Sysselsatta i företag som drivs av juridisk person</i>									
Stadigvarande sysselsatta	5 491	11 313	4 826	16 139	9	8 139	2 719	10 858	15
Tillfälligt sysselsatta		6 501	4	1 156	1
Totalt		22 640	13	12 013	16
Samtliga sysselsatta	81 407	177 068	100	74 242	100

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 7.5

Sysselsatta personer efter timmar i företagets jordbruk 1999 (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)*Number of permanent and temporary occupied persons for different groups of hours in agriculture (temporary occupied non family workers excluded)*

	Timmar per år i jordbruket. Personer					Totalt
	1–	450–	900–	1 350–	1 800–	
	449	899	1 349	1 799		
Män						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	26 184	10 656	7 407	4 767	19 308	68 322
– Makor/sambor till företagare	2 270	665	349	157	441	3 882
– Övriga familjemedlemmar	10 167	2 047	1 059	685	2 045	16 003
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	4 042	1 691	1 630	2 456	7 619	17 438
<i>Samtliga¹</i>	42 663	15 059	10 445	8 065	29 413	105 645
Kvinnor						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	591	1 700	1 946	1 939	1 418	7 594
– Makor/sambor till företagare	19 508	4 620	2 771	1 674	3 007	31 578
– Övriga familjemedlemmar	4 324	483	296	112	230	5 445
<i>Övriga stadigvarande sysselsatta</i>	2 282	919	964	889	1 537	6 591
<i>Samtliga¹</i>	30 916	7 010	4 622	2 994	5 666	51 208
Båda könen						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
– Företagare	30 988	11 644	7 998	5 086	20 200	75 916
– Makor/sambor till företagare	21 776	5 285	3 120	1 831	3 448	35 460
– Övriga familjemedlemmar	14 491	2 530	1 355	797	2 275	21 448
<i>Övriga sysselsatta stadigvarande</i>	6 324	2 610	2 594	3 345	9 156	24 029
<i>Samtliga¹</i>	73 579	22 069	15 067	11 059	35 079	156 853

1) P.g.a. avrundning överensstämmer inte alltid en summering över rader och kolumner med redovisade totaler.

Källa: Jordbruksverket och SCB, Lantbruksregistret.

8 Produktionsmedel inom jordbruket

I kapitel 8 redovisas uppgifter om jordbrukarnas inköp av traktorer och andra maskiner och redskap. Vidare redovisas uppgifter om Jordbruksverkets förprovning av byggnader. Dessutom redovisas statistik rörande försäljningen till jordbruket av bekämpningsmedel och handelsgödsel samt produktion av jordbrukets fodermedel. Statistik över bekämpningsmedel och handelsgödsel i jordbruket redovisas också i kapitel 12.

Sammanfattning

Traktorer

Totalt levererades 3 600 traktorer till det svenska jordbruket under år 2001, vilket var 400 färre än 2000. Det genomsnittliga effektuttaget uppgick till 79,1 kilowatt. Sedan 1990 har det genomsnittliga effektuttaget på inköpta traktorer ökat med runt 30 % (**Tabell 8.1**).

Värdet av jordbrukets inköp av traktorer uppgick till 1 637 milj. kr. I fasta priser har värdet av traktorinköpen ökat med knappt 7 % sedan 1996 (**Tabell 8.2**).

Övriga maskiner och redskap

Inköp av andra maskiner och redskap än traktorer uppgick till 2 361 milj. kr under 2001. Dominerande var redskap för skörd och tröskning som uppgick till 655 milj. kr. eller 28 % av jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap exklusive traktorer. I fasta priser har jordbrukets inköp av övriga maskiner och redskap ökat med 4 % sedan 1996 (**Tabell 8.2**).

Förprovning av byggnader

Under 2001 förprovades flest byggnader i Västra Götalands län följt av Hallands län och Kalmar län. Förprovningarna avser vanligtvis byggnader för övrig nöt eller mjölkkor (**Tabell 8.3**).

Utsäde

Officiell statistik saknas beträffande utsädesmängder. Statens utsädeskontrolls uppgifter om certifierade utsädesmängder kan dock ses som en uppskattning av den totala försäljningen av utsäde.

Av **tabell 8.4** framgår att det totalt certifierades ca 196 900 ton utsäde av fröburna växtslag och ca 25 900 ton potatis under 2000/2001. Under samma period importerades drygt 5 500 ton fröburna växtslag som införts från annat land inom EES-området. Vad gäller utsädespotatis finns inget krav på införselanmälan vid import från annat EES-land. Därmed finns heller inga tillförlitliga uppgifter om kvantiteten importerat potatisutsäde

Bekämpningsmedel

Tabell 8.5 visar försäljningen av bekämpningsmedel under perioden 1992–2000. Som synes dominerar försäljningen av ogräsmedel, såväl volymmässigt som värdemässigt. För samtliga slag av bekämpningsmedel gäller att kvantiteterna varierar mellan enskilda år under perioden. Den statliga prisregleringsavgift som infördes 1986 på jordbrukskemikalier avskaffades i december 1992.

Förekomsten av olika slags preparat inom varje grupp av bekämpningsmedel och tillkomsten av nya medel på marknaden gör det svårt

att tolka kvantitetsuppgifterna. Övergång till mer verksamma substanser och/eller ändrade koncentrationer kan medföra att en förbättrad effekt erhålls utan att detta avspeglar sig i kvantitetsciffrorna.

Uppgifterna om värde i **tabell 8.5** baseras på Jordbruksverkets sammanställning av prisuppgifter från återförsäljare. Då mängduppgiften avser försäljning till återförsäljare utgör försäljarnas lagerhållning en osäkerhetskälla.

Uppgifter gällande trädgårdsodlingen saknas för senare år. Fr.o.m. 1997 gör Jordbruksverket även beräkningar för trädgårdsnäringen. Tidigare uppgifter från Lantbrukets utredningsinstitut visade en användning i den kommersiella trädgårdssektorn som motsvarade ca 5 % av användningen inom jordbruket. Enligt Jordbruksverkets beräkningar för 1998, uppgick användningen inom trädgårdsnäringen till knappt 4 % av användningen inom jordbruket. År 1998 såldes till trädgårdsnäringen 59 ton växtskyddsmedel till ett värde av 32,3 milj. kr.

Handelsgödsel

Tabell 8.6 visar den totala försäljningen av handelsgödsel samt i vilka former som kväve, fosfor och kalium sålts. Observera att redovisningen avser vikten av den sålda varan och inte respektive näringsämne. Enkla kvävegödselmedel kan t.ex. innehålla mellan 15 och 46 % kväve.

Av tabellen framgår att användningen av enkla handelsgödselmedel totalt är betydligt större än användningen av sammansatta medel. De rena kvävegödselmedlen utgörs främst av kalksalpeter N 15,5 (15,5 % kväve), av kalkammonsalpeter/Axan (27–28 % kväve) samt av ammoniumnitrat N 34 (34 % kväve). Bland de sammansatta gödselmedlen är NP 26-4 (26 % kväve, 4 % fosfor) dominerande i gruppen NP-medlen, medan PK 11-21, NK 20-15 samt NPK 20-4-8 är dominerande i övriga grupper.

Statistiken visar en tendens till minskad försäljning av gödselmedel under senare år som dock kan vara tillfällig. Nedgången 1999 torde delvis kunna förklaras av minskad höstsådd och att EU:s krav på outnyttjad areal höjts.

Fodermedel

Produktionen av foderblandningar samt råvaror ingående i dessa blandningar har successivt minskat de senaste åren. Produktionen uppgick 2001 till 1 900 000 ton, vilket var en minskning med 18 % sedan 2000.

Som framgår av **tabell 8.8** används drygt 55 % av den totala produktionen av foderblandningar (ca 1 900 tusen ton år 2001) till nötkreatur. Ca 17 % används till svin och 21 % till fjäderfä.

Spannmål är den dominerande råvaran i blandningarna för fjäderfä och svin.

Bland råvarorna till nötkreatursblandningarna dominerar ”raps, rybs, senap”, ”betmassa, soja, melass” samt ”havre, korn”.

Vid tolkningen av uppgifterna i tabell 8.7 bör beaktas att användningen av köpfoderblandningar påverkas av den aktuella tillgången på fodersäd och för nötkreatur också av grovfodertillgången.

Om statistiken

Maskiner och redskap

Jordbruksverket genomför varje år sedan 1979 en undersökning om försäljningen av lantbruksmaskiner och -redskap. Fram till och med den undersökning som avsåg 1991 var dessa undersökningar totalundersökningar. Därefter har totalundersökningar genomförts intermitent. Den senast genomförda totalundersökningen avsåg 1997 medan undersökningar fram t.o.m. 2001 varit urvalsundersökningar.

Undersökningen grundas på angivna katalogpriser, vilket medför att hänsyn ej kunnat tas till eventuella rabatter. Mervärdesskatt ingår inte i tabelluppgifterna.

Förprovning av byggnader

Djurstallar får inte uppföras, byggas till eller byggas om utan att byggnaden från början har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Detsamma gäller när ett stall eller en anläggning ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djur-

hälsosynpunkt, eller när en byggnad som förut använts på något annat sätt börjar utnyttjas som djurstall. Kraven på förprovning och besiktning av djurstallar finns i djurskyddsförordningen.

Länsstyrelsen förprövar djurstallet med hjälp av ritningar eller dylikt, och besiktigar stallet när det är färdigbyggt för att kontrollera att granskningsunderlaget har följts vid byggandet.

Stallar som totalt innehåller färre än 10 hästar, 10 vuxna nötkreatur, 20 ungnöt, 10 vuxna svin, 50 slaktsvin, 20 vuxna får eller getter, 500 fjäderfän, 20 rävar eller 50 minkar behöver inte förprövas.

Statistik rörande förprovning av byggnader sammanställs fortlöpande av jordbruksverket.

Utsäde

Officiell statistik om använda utsädesmängder etc. saknas i stort sett. Däremot kan försäljningen av utsäde uppskattas genom statistik över certifierade kvantiteter från den officiella utsädeskontrollen. För denna gäller följande:

Utsäde av lanbruksväxter måste vara certifierat för att få släppas ut på marknaden. För köksväxtutsäde gäller krav på certifiering eller märkning som godkänt standardutsäde. Utsäde som har certifierats i annat land inom EES-området får importeras och säljas i Sverige utan krav på ny certifiering.

Certifiering av utsäde utförs av Statens utsädeskontroll. Certifiering av fröburna växtslag får också utföras av fristående juridisk person som har förklarats behörig av Jordbruksverket.

Beslut om certifiering grundas på kontroll av generationssamband, officiell fältbesiktning, officiell provtagning, analys av frövaru- respektive knolkvalitet samt kontroll av sortrenhet och sortäktighet.

Certifiering innebär att utsädet godkänns för olika typer av användningar, t.ex. som förädlarutsäde, stamutsäde, certifikatutsäde och basutsäde.

Statistik rörande utsädescertifieringen sam-

manställs av Statens utsädeskontroll.

Fodermedel

I Jordbruksverkets foderstatistik redovisas tillverkade och importerade kvantiteter av foder för olika djurslag. Uppdelning sker på råvaru- användning, dvs. vilka råvaror som används i tillverkningen. I statistiken ingår inte foder som tillverkas på gårdsnivå eller importeras för eget bruk.

En liten del av foderbehovet täcks av importerade varor. Importen utgörs främst av proteinrika fodermedel som ingår i foderblandningar.

Ungefär hälften av fodertillgången, uttryckt i energiinnehåll, utgörs av kraftfoder.

Annan publicering

Uppgifter om *traktorer och skördetröskor* i jordbruket har redovisats intermitterat av Jordbruksverket och SCB i Statistiska meddelanden, senast JO 30 SM 0001

Jordbrukarnas *investeringar i maskiner och redskap* år 2001 har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Uppgifter om *förprovningar av jordbrukets byggnader* redovisas varje år i Jordbruksverkets verksamhetsstatistik.

Uppgifter om *certifierat utsäde* publiceras i Meddelanden från Statens utsädeskontroll (tidigare Statens centrala frökontrollanstalt).

Uppgifter om *bekämpningsmedel i jordbruket* är hämtade från publikationen "Jordbrukets kostnader för växtskyddsmedel 2000" och finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats (www.sjv.se) under rubriken Statistik och fakta.

Statistik över *förbrukningen av handelsgödsel i jordbruket* har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Foderstatistik för 1999 har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Djur och veterinär.

Tabell 8.1
Antal levererade traktorer 1990–2001
Number of delivered tractors

År	Antal levererade traktorer	Genomsnittlig effekt på kraftuttaget. Kilowatt
2001	3 600	79,1
2000	4 000	76,0
1999	4 000	76,7
1998	3 600	72,8
1997	3 839	74,6
1996	3 600	74,1
1995	2 900	69,0
1994	2 512	64,5
1993	1 550	62,3
1992	2 000	59,8
1991	2 722	60,1
1990	3 988	60,7

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.2
Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1996–2001, milj. kr
Purchases of machinery and implements by the agricultural sector

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
<i>Löpande priser</i>						
Traktorer och jeepar						
Egentliga traktorer	1 395	1 515	1 448	1 764	1 673	1 637
Övriga tillhörande gruppen traktorer	3	4	2	3	21	15
Jordbearbetningsredskap	173	220	194	182	224	207
Redskap för sådd, spridning m.m.	214	259	238	238	234	235
Redskap för skörd och tröskning	520	655	689	706	640	655
Vagnar	65	78	78	92	94	73
Torkar, kvarnar, silor m.m.	126	157	174	200	206	195
Potatis och rotfruktsredskap	140	69	57	82	77	81
Transportredskap och lastapparater ¹	169	203	236	282	292	286
Utrustning för mjölkning och mjölkhantering	90	98	107	118	164	210
Stallutrustningar	329	237	301	291	309	293
Bevattningsutrustningar	34	25	25	25	14	14
Diverse	48	52	57	78	75	97
Summa	3 303	3 572	3 606	4 061	4 023	3 998
<i>2000 års priser</i>						
Traktorer	1 535	1 645	1 554	1 881	1 673	1 637
Övriga maskiner och redskap	2 284	2 443	2 537	2 684	2 350	2 361
Summa ²	3 819	4 088	4 091	4 565	4 023	3 998

1) Exklusive vagnar.

2) Inklusive skattning med ledning av undersökning 1976.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.3
Antalet förprovade djurstallar under 2001
Number of pre-tested buildings for livestock

Område	Mjölkor	Di-kor	Övriga nöt	Suggor	Slaktsvin	Övriga svin	Övriga djur ¹
<i>Län</i>							
Stockholms	4	2	2	–	1	–	30
Uppsala	3	4	12	1	1	1	12
Södermanlands	13	5	23	2	1	1	22
Östergötlands	24	22	46	11	5	–	32
Jönköpings	28	16	45	–	2	–	15
Kronobergs	13	18	21	1	2	–	15
Kalmar	31	18	91	3	–	3	26
Gotlands	16	11	48	11	5	7	26
Blekinge	2	3	3	1	3	–	11
Skåne	31	30	6	22	9	5	42
Hallands	36	10	74	17	12	19	26
Västra Götalands	79	27	96	13	8	7	37
Värmlands	16	7	11	3	5	1	8
Örebro	5	11	12	3	4	3	16
Västmanlands	4	3	7	10	1	–	13
Dalarnas	9	4	10	–	1	–	7
Gävleborgs	10	2	15	1	1	–	15
Västernorrlands	17	15	23	–	–	–	10
Jämtlands	12	10	21	1	–	–	11
Västerbottens	21	3	28	–	–	–	10
Norrbottnens	13	2	3	1	–	–	9
<i>Hela riket</i>							
2001	387	223	597	101	61	47	393
2000	466	240	606	78	54	37	301
1999	518	205	536	49	50	16	191
1998	754	163	552	130	82	36	192
1997	446	143	449	177	173	72	214
1996	319	129	291	216	80	39	165

1) Hästar, får/getter, fjäderfä och pälsdjur.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.4
Total kvantitet certifierat utsäde 1999/00 och
2000/01, ton

Total quantity of state certified seed

Utsädeslag	Certifierat i Sverige		Importerat certifierat utsäde	
	1999/00	2000/01	1999/00	2000/01
Stråsäd				
Höststråsäd	66 289	72 359	749	254
Vårstråsäd	112 946	109 056	630	821
Foderväxter				
Baljväxter	7 969	10 243	1 210	880
Gräs	4 573	4 051	1 938	3 209
Övr. foderväxter	7	7	14	30
Betor	414	287	282	269
Olje- och fiberväxter	1 579	698	145	70
Köksväxter	1	244	–	–
S:a fröburna växtslag	193 778	196 945	4 968	5 533
Potatis	29 078	25 860	–	–

Källa: Statens utsädeskontroll.

Tabell 8.5
Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket 1992–2000.
Kvantitet verksam substans och värde
Total sale of pesticides to agriculture. Quantities of active substance and value

Bekämpningsmedel	Totalt	därav			
		insekts- medel	svamp- medel ¹	betnings- medel ²	ogräs- medel ³
<i>Kvantitet verksam substans, ton</i>					
2000	1 652	17	186	52	1 397
1999	1 698	57	260	63	1 318
1998	1 629	27	226	74	1 302
1997	1 609	15	187	75	1 332
1996	1 529	13	175	78	1 263
1995	1 224	17	133	67	1 007
1994	1 961	40	280	90	1 551
1993	1 464	15	242	76	1 131
1992	1 512	29	426	90	967
<i>Värde, milj. kr</i>					
2000	697,1	45,4	173,4	62,8	413,5
1999 ⁴
1998	735,4	46,4	155,8	84,6	448,6
1997	720,9	38,7	123,0	72,5	485,8
1996	682,7	40,3	120,2	69,2	452,2
1995	589,1	32,1	85,5	54,5	416,4
1994	752,7	90,6	84,6	64,5	512,9
1993	562,2	45,9	62,8	57,7	395,3
1992	619,1	78,6	89,9	64,1	386,5

- 1) Inklusive micronäringsämnen och baljväxtbakterier.
 2) Förbrukning huvudsakligen inom utsädesbranschen.
 3) Inklusive medel för tillväxtreglering.
 4) Ingen undersökning gjordes.

Källa: Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket.

Tabell 8.6
Förbrukning av handelsgödsel inom jord- och trädgårdsbruk
1996/97–2000/01, milj. kg

Use of commercial fertilizers in agriculture and horticulture

	1996/97	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01
<i>Enkla gödselmedel</i>					
Kvävegödsel	599,0	607,3	498,4	571,0	579,4
Fosforgödsel	4,1	4,1	2,9	2,5	2,6
Kaliumgödsel	8,1	8,4	7,8	8,6	9,2
Svavelgödsel	0,4	0,5	0,5	0,8	0,6
<i>Sammansatta gödselmedel</i>					
NP-gödsel	63,7	56,7	57,0	45,2	44,5
PK-gödsel	60,4	59,5	38,2	39,1	33,5
NK-gödsel	12,4	10,7	9,3	11,9	20,2
NPK-gödsel	280,1	288,8	267,6	274,9	284,8
Totalt	1 028,2	1 036,0	881,8	954,0	974,8

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.7
Produktion av foderblandningar för alla djurslag samt råvaror
ingående i dessa blandningar 1996–2001, 1 000-tals ton

Production of feeding stuff for all kinds of animals and raw materials
incl. in these mixtures

Råvara	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Havre, korn	432	308	288	268	323	272
Råg, vete	406	436	422	523	487	372
Annan spannmål ¹	131	180	193	116	85	103
Kvarnprodukter, inkl. majs gluten	196	175	167	170	165	117
Kokos	28	16	7	5	6	..
Raps, rybs, senap	265	291	278	293	281	243
Soja	335	276	332	352	306	277
Ärter, åkerbönor, lupiner	18	43	50	66	42	24
Andra vegetabiliska proteinfoder ²	111	132	119	121	155	112
Köttfodermjöl ³	27	25	25	26	24	5
Fiskmjöl	14	18	10	10	10	9
Fetter	53	52	54	55	45	47
Andra animaliska proteinfoder ⁴	10	6	6	8	18	18
Betmassa, melass	227	249	235	221	206	195
Mineralråvaror	76	76	76	74	66	71
Övriga råvaror ⁵	178	174	194	146	144	80
Summa	2 507	2 457	2 456	2 453	2 362	1 944

1) Fr.o.m. år 2001 inkl. vetekli, rågvete, havrekli och ris.

2) Fr.o.m. år 2001 exkl. solros men inkl. pot. protein o linfrö och majs.

3) Fr.o.m. år 2001 kött- och benmjöl.

4) Fr.o.m. år 2000 inkl. färskslaktbiprodukter, samt fr.o.m. 2001 inkl. grevar o. fiskbiprodukter.

5) Fr.o.m. år 2001 ingår enbart biprodukter ifrån öl, sprit o stärkelse.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 8.8
Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror ingående i
 dessa blandningar 1996–2001, 1 000-tals ton

Production of feeding stuff for different kinds of animals and raw materials included in these mixtures

Råvara	1996	1997	1998	1999	2000	2001
<i>Blandningar för fjäderfä</i>						
Havre, korn	97,1	68,1	53,3	40,5	47,4	34,8
Råg, vete	179,8	188,0	171,9	200,2	209,7	181,7
Annan spannmål ¹	37,4	42,3	49,7	26,7	20,0	21,8
Kvarnprodukter	18,6	16,6	16,3	17,9	23,5	17,0
Raps, rybs, senap	22,8	28,8	25,6	26,4	24,9	22,4
Soja	85,6	83,6	90,1	85,9	81,0	71,5
Ärter, åkerbönor, lupiner	7,4	17,6	17,0	22,0	14,3	9,9
Andra veg.proteinfoder ²	6,3	9,2	6,5	2,3	5,8	1,3
Köttfodermjöl ³	7,7	7,4	6,9	10,3	12,0	0,0
Fiskmjöl	5,0	6,4	3,1	2,9	3,8	3,4
Anra anim. proteinfoder ⁴	11,6	12,1	13,8	13,4	12,7	11,6
Mineralråvaror	29,6	30,9	31,9	28,7	27,0	28,8
Övriga råvaror ⁵	22,9	23,7	21,0	18,8	14,6	10,8
Summa	531,8	534,7	507,1	496,0	496,7	414,9
<i>Blandningar för svin</i>						
Havre, korn	184,6	140,6	122,4	102,0	104,9	80,6
Råg, vete	131,6	130,4	121,4	150,1	132,3	67,2
Annan spannmål ¹	54,6	72,8	69,6	35,0	21,9	28,2
Kvarnprodukter	82,0	78,7	76,9	69,0	55,6	26,6
Raps, rybs, senap	73,5	79,7	66,0	55,2	31,4	26,9
Soja	73,0	52,5	60,6	56,4	46,5	48,1
Ärter, åkerbönor, lupiner	8,9	22,7	29,0	32,8	14,3	7,1
Andra veg. proteinfoder ²	9,8	14,2	8,8	8,3	22,8	4,8
Köttfodermjöl ³	13,2	12,9	11,8	9,2	10,1	0,0
Fiskmjöl	8,4	9,9	6,1	6,4	5,6	5,1
Andra anim. proteinfoder ⁴	8,5	8,4	7,9	6,2	4,1	3,9
Mineralråvaror	24,4	22,4	22,5	19,9	14,8	17,7
Övriga råvaror ⁵	31,2	35,3	35,0	28,0	22,4	8,6
Summa	703,7	680,5	638,2	578,5	486,7	324,9
<i>Blandningar för nötkreatur</i>						
Havre, korn	137,8	89,6	102,0	115,6	158,2	142,3
Råg, vete	79,1	97,5	111,1	155,5	123,8	97,8
Annan spannmål ¹	32,5	59,3	67,8	48,6	36,1	45,4
Kvarnprodukter	84,5	70,1	62,1	71,0	75,0	61,4
Kokos	28,2	15,5	7,1	4,6	5,7	?
Raps, rybs, senap	168,2	181,1	185,4	208,7	224,0	193,1
Soja	175,4	138,1	177,5	202,9	170,1	155,1
Ärter, åkerbönor, lupiner	1,4	2,8	4,2	10,6	9,1	7,0
Andra veg. proteinfoder ²	94,6	107,9	102,8	108,7	124,7	103,3
Köttfodermjöl ³ , fiskmjöl	–	–	–	–	–	–
Fetter	30,5	28,9	29,9	33,4	26,8	29,1
Andra anim. proteinfoder ⁴	5,7	5,3	5,5	7,4	3,2	4,7
Betmassa, melass	209,6	228,5	212,1	202,1	191,2	184,1
Mineralråvaror	20,7	21,0	19,8	23,8	22,6	22,1
Övriga råvaror ⁵	120,6	109,3	113,8	95,7	104,7	54,5
Summa	1 188,8	1 154,9	1 201,1	1 288,6	1 275,2	1 100,0
<i>Blandningar för häst m.fl.</i>	83,0	86,7	109,8	90,1	103,9	104,6

1) Fr.o.m. år 2001 inkl. vetekli, rågvete, havrekli och ris.

2) Fr.o.m. år 2001 exkl. solros men inkl. pot. protein o linfrö och majs.

3) Fr.o.m. år 2001 kött- och benmjöl.

4) Fr.o.m. år 2000 inkl. färska slaktbiprodukter, samt fr.o.m. 2001 inkl. grevar o. fiskbiprodukter.

5) Fr.o.m. år 2001 ingår enbart biprodukter ifrån öl, sprit o stärkelse.

Källa: Jordbruksverket.

9 Stödåtgärder

I kapitel 9 redovisas direktstöden till det svenska jordbruket inom ramen för EU:s jordbrukspolitik. Redovisningen omfattar även direktstöden till rennäringen samt till företag verksamma inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter. En beskrivning av den svenska jordbrukspolitiken under åren närmast före Sveriges inträde i EU lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Utöver direktstöd förekommer exempelvis exportbidrag och stöd till lagring av jordbruksprodukter. Dessa stöd omfattas inte av redovisningen.

EU:s jordbrukspolitik

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stödsystem. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik och de olika stöden görs i det följande.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar, men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

Ministerrådet, där den svenska jordbruksministern deltar, fattar beslut om jordbrukspolitiken efter förslag från kommissionen. Kommissionen verkställer sedan ministerrådets beslut, utfärdar bestämmelser och övervakar att reglerna följs.

Pris- och marknadsregleringarna finansieras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste då först godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

I **tabell 9.1** ges en sammanfattning av utbetalade direktstöd till jordbruket, dvs. arealersättningar, djurbidrag, regionala stöd samt miljöstöd och i **tabellerna 9.2–5** mer detaljerad statistik om dessa stöd. Uppgifterna avser de år för vilka utbetalning skett, oavsett när. Utöver dessa stöd ges stöd till investeringar och s.k. startstöd. Dessa redovisas i **tabell 9.6** och statistiken där avser de år under vilka stöden beviljats för utbetalning under ett antal år framåt i tiden. Stöd till rennäringen redovisas i en särskild tabell (**Tabell 9.8**).

Många av stöden till det svenska jordbruket är delvis finansierade av Sverige och vissa helt, t.ex. de nationella stöden till jordbruket i

norra Sverige. Mer detaljerad information lämnas i Jordbruksstatistisk Årsbok 2000.

Arealersättning

Arealersättning infördes i EU fr.o.m. 1993 för att kompensera jordbrukarna för sänkta produktpriser. I Sverige representerar arealersättningarna ca hälften av de totalt utbetalade direktstöden. Varje land har en av EU fastställd basareal, vilken är den högsta areal som landet kan få arealersättning för. I Sverige är den 1,737 milj. hektar, varav 130 000 hektar avser gränsensilage. Om basarealen överskrids sänks arealersättningen procentuellt för alla jordbrukare som har sökt ersättning. I Sverige utnyttjades t.o.m. 1999 i genomsnitt 91 % av basarealen. I och med att ersättning för odling av gränsensilage infördes år 2000 steg utnyttjandegraden till 100 %.

Arealersättning utgår per hektar och kan sökas av alla jordbrukare som odlar spannmål, oljeväxter, baljväxter, oljelin och gränsensilage. Ersättningen är förknippad med krav på att ta en del av arealen ur livsmedels- och foderproduktion. Under 2001 var kravet 10 % av den totala areal (ersättningsberättigade grödor + uttagen areal) som jordbrukaren sökte arealersättning för. Högst 50 % av den totala arealen får vara uttagen areal. Den uttagna arealen kan antingen trädas eller odlas med industri- eller energigrödor.

Av **tabell 9.2** framgår att under 2001 utbetalades ca 4 084 miljoner kr i arealersättning till svenska producenter. De största utbetalningarna skedde i Skåne län följt av Västra Götalands län.

Anläggningsstöd för energiskog

För uttagen areal som planteras med energiskog lämnas ett stöd som helt finansieras av Sverige. Odling av energiskog berättigar till arealersättning samt ett anläggningsstöd på 5 000 kr/ha år 2001.

Djurbidrag

Inom EU utgår djurbidrag till producenter av nötkött samt får- och lammkött. För att minska

överproduktionen är djurbidragen kvoterade med hjälp av bidragsrätter. Sverige har fått bidragsrätter för 250 000 handjur (nötkreatur), 155 000 am- och dikor samt 180 000 tackor. Slaktbidrag får beviljas för maximalt drygt 500 000 storboskap och knappt 30 000 kalvar. För handjur är bidragsrätterna endast fördelade på nationell nivå. Bidragsrätterna för am- och dikor samt tackor är fördelade på gårdsnivå. Köp och försäljning samt leasing är tillåten av bidragsrätter för am- och dikor samt tackor.

För att få fulla djurbidrag krävs en viss foderareal relaterad till djurantalet på gården. Foderareal är betes- eller åkermark som är tillgänglig för uppfödning av nötkreatur, får eller getter. Kravet på foderareal innebär att en mer extensiv produktion gynnas. För samtliga djurbidrag krävs också att vissa regler om bl.a. märkning och journalföring skall vara uppfyllda samt att djuret skall ha hållits i producentens besättning under en viss tid.

Generella djurbidrag utbetalade t.o.m. juni 2002 redovisas i **tabell 9.2**. Totalt utbetalades 1 151 milj. kr. De största utbetalningarna skedde i Västra Götalands län följt av Skåne län.

En tredjedel av djurbidragen avsåg det s.k. *handjursbidraget*. Detta lämnas för tjurar med en slaktvikt på minst 185 kg och stutar som uppnått en ålder av nio månader (22 månader för två bidrag per djur). Stöbeloppet varierade mellan ca 1 180 och 2 360 kr per djur.

Am- och dikobidraget representerade ungefär en femtedel av de totalt utbetalade djurbidragen under 2001. Det uppgick till ca 1 580 kr per djur. För att bidrag skall utgå krävs att jordbrukaren har minst tre am- eller dikor.

Extensifieringsbidrag utgår som ett extra bidrag till producenter som får am- och dikobidrag eller handjursbidrag. För att erhålla extensifieringsbidrag krävs att djurtätheten understiger 1,4 djurenheter per hektar foderareal. Extensifieringsbidraget uppgick år 2001 till ca 870 kr per bidrag. 23 % av de totalt utbetalade djurbidragen år 2001 var extensifieringsbidrag.

Slaktbidraget var nytt år 2000 och repre-

senterade år 2001 22 % av de totalt utbetalade djurbidragen. Det lämnas för nötkreatur som vid slaktstillfället är åtta månader eller äldre. Det lämnas också för kalvar som vid slakt är äldre än en månad men yngre än sju månader och vars slaktvikt är lägre än 152,5 kg.

Tackbidraget uppgick år 2001 till ca 85 kr per djur, med ett tillägg av ca 60 kr inom stöd-områdena. En ansökan måste innehålla minst 10 bidragsberättigade tackor för att stöd skall utgå. År 2001 representerade det 2 % av de totalt utbetalade djurbidragen.

Regionala stöd

Kompensationsbidrag

EU:s regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras. Det viktigaste regionalpolitiska bidraget är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas) än andra regioner. I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att få kompensationsbidrag måste jordbrukaren åta sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Det krävs också ett visst djurinnehav. Pensionärer kan inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för vall och betesmark, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Kompensationsbidraget kan utgå med mellan 250 och 1 750 kr per hektar. **Tabell 9.3** visar att Västerbottens län följt av Gävleborgs och Västra Götalands län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått. Totalt utbetalades 570 milj. kronor i kompensationsbidrag för år 2001 vilket utgjorde 7 % av de totala direktstöden till jordbruket år 2001.

Nationellt stöd till norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jordbruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för suggor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Nationellt stöd lämnas inte till jordbrukare som vid ansökningstillfället har statlig ålderspension eller hel förtidspension.

Tabell 9.3 visar att det nationella stödet till norra Sverige under år 2001 uppgick till 287 milj. kr. vilket var 3 % av de totala direktstöden till jordbruket år 2001. Mer än 90 % av stöden lämnades för mjölk. Mest nationellt stöd utgick till Västerbottens län.

Miljöstöd

Miljöstöden syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten).

Det tidigare miljöprogrammet upphörde att gälla den 31 december 1999. Fr.o.m. år 2000 ingår miljöstöden i miljö- och landsbygdsprogrammet som gäller för perioden 2000–2006.

Flertalet nya miljöstödet kan sökas fr.o.m. 2001. Endast miljöstödet för ekologisk produktion och miljöstödet för bevarande av värdefulla kulturmiljöer i renskötselområdet gick att söka redan år 2000.

I det följande beskrivs de stöd som utbetalades för år 2001 och som ingår i det nya miljö- och landsbygdsprogrammet. För information om stöd som ingår i det tidigare programmet, och som redovisas i **tabell 9.5a**, hänvisas till Jordbruksstatistisk Årsbok 2001, eller till Jordbruksverket, www.sjv.se.

Tabell 9.5b visar utbetalningarna enligt det nya programmet. Totalt utbetalades det år 2001 2 387 milj. kr i miljöstödet. Mest stöd utgick till Västra Götalands län följt av Skåne län, vilka står för 15 % respektive 11 % av de utbetalade miljöstöden.

I **tabell 9.4** visas storleken av de arealer för vilka miljöstödet söktes för år 2001.

Betesmarker och slåtterängar

Syftet med miljöstödet för betesmarker och slåtterängar är att bevara och förstärka hävdgivande natur- och kulturmiljövärden.

Ersättning lämnas för skötsel av betesmarker, slåtterängar, fäbodbetes, skogsbetes och alvarbetes på Öland och Gotland. Grundersättningen ligger på 1 000 kr/ha, därutöver kan en tilläggsersättning på 1 400 kr/ha lämnas för särskild skötsel av betesmarker och slåtterängar med höga natur- och kulturhistoriska värden. Kompletterande åtgärder såsom lövtäkt, lieslåtter och efterbetes ger också ytterligare ersättning. Ett jordbruksskifte ska vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning.

Natur- och kulturmiljöer

Ersättning lämnas för skötsel av åkermarkens värdefulla lämningar och miljöer (landskapselement) som vittnar om den äldre markanvändningen. Ersättning utgår för skötsel av vissa landskapselement belägna på eller i anslutning till åkermark. Exempel på sådana landskapselement är renar mellan åkerskiften, stenmurar, trädrader, stentippar, källor och åkerholmar. Ersättningsbeloppet ges per landskapselement och skiljer sig åt mellan ele-

menten. För att ersättning skall utgå krävs att det sammanlagda ersättningsbeloppet för värdefulla landskapselement på åtagandeenheten uppgår till minst 3 000 kr. Landskapselementen ska till väsentlig del ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, dvs. före 1940.

Kulturmiljöer i renskötselområdet

Syftet med stödet är att tydliggöra och bevara spåren av samisk tradition, arbete och liv. Ersättning ges för skötsel av renvallar och renhågn som är förknippade med äldre renskötsel.

Utrotningshotade husdjursraser

Syftet med detta stöd är att öka antalet vuxna, renrasiga djur av svenska utrotningshotade husdjursraser så att rasernas fortlevnad och den biologiska mångfalden säkras. Ersättning lämnas för att hålla djur av utrotningshotade raser som t.ex. fjällko, gutefår, lantrasget o linderödssvin. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 000 kr per djurenhet för nötkreatur, får och getter och 1 500 kr per djurenhet för linderödssvin.

Öppet och varierat odlingslandskap

Syftet med detta stöd är att bevara odlingslandskapet och förhindra omfattande nedläggning av jordbruksmark. Därigenom bevaras en biologisk mångfald och värdefulla kulturmiljöer. Ersättning lämnas för skötsel av slåttervall och betesvall på åkermark. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning och odlingen ska omfatta minst 0,10 ha under varje år under åtagandeperioden. Ersättningsbeloppet skiljer sig åt mellan stöd-områdena, men ligger mellan 400–2 050 kr/ha.

Ekologiska produktionsformer

Syftet med stöd till ekologiska produktionsformer är att öka omfattningen av den ekologiska odlingen och djurhållningen. Ersättning lämnas till jordbrukare med ekologisk odling med eller utan ekologisk djurhållning. Den årliga ersättningen varierar beroende på grödslag men ligger mellan 500–7 500 kr/ha. Ersättning

för ekologisk djurhållning lämnas i form av en extra ersättning för ekologisk odlad slåttervall, betesvall och grönfodergrödor. Ersättningen baseras på antalet mjölkkor, am- och dikor, ungnöt, tackor, getter (hondjur) och suggor som finns inom företaget. 1,00 djurenhet kvalificerar för ersättning för 1,00 ha. Djurantalet får variera genom åren under åtagandeperioden men måste omfatta minst ett djur under hela åtagandeperioden. Antal djur som motsvarar en djurenhet varierar mellan 1,00 för mjölkkor, am- och dikor till 6,67 för tackor och getter (hondjur). Ersättningen per djurenhet är 1 700 kr/ha.

Minskat kväveläckage

Ersättning lämnas för insatser med syfte att minska kväveutlakningen under vinterhalvåret. Ersättning kan lämnas för två åtgärder, dels för sådd av fånggröda, dels för vårbearbetning, dvs. att ingen jordbearbetning sker efter skörden på hösten. Syftet är att minska den kvävebelastning i havet som orsakas av mänsklig verksamhet. Åtgärden riktas till områden i södra Sverige där kväveutlakningen är hög. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger för fånggröda på 900 kr/ha och för vårbearbetning på 400 kr/ha.

Våtmarker och småvatten

Från och med 2001 finns två stöd för våtmarker och småvatten. Dels ett projektstöd för anläggning av våtmarker och småvatten och dels ett stöd för skötsel av dem. Syftet med projektstödet är att våtmarker och småvatten anläggs för att minska kväveläckaget från jordbruket samt för att gynna den biologiska mångfalden inom jordbruket. Syftet med stödet för skötsel av våtmarker och småvatten är att stimulera en ökning av arealen våtmarker och småvatten på jordbruksmark. Syftet är också att våtmarkerna och småvatten sköts så att deras värden för miljön består eller ökar.

Stödnivån för anläggning av våtmarker och småvatten kan högst vara 90 % av stödbe-

rättigande kostnader och ersättning kan lämnas med högst 200 000 kr/ha i Blekinge, Skåne och Halland och med högst 100 000 kr/ha i övriga län. Den årliga ersättningsnivån för skötsel av våtmarker och småvatten ligger på 3 000 kr/ha. Dessutom kan ytterligare ersättning på 800 kr/ha utgå för slåtter och bete. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning.

Bruna bönor på Öland

Ersättning lämnas till jordbrukare med traditionell odling av lokala sorter av bruna bönor på Öland. Syftet med detta stöd är att främja en odlingsmetod som bidrar till att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnäring-utlakning till Östersjön. Dessutom bevaras odlingen av lokala sorter av bruna bönor. Odlingen är en viktig del av öns kulturarv. Ersättningen lämnas enbart på Öland och ett jordbruksskifte måste vara på minst 0,10 ha för att vara berättigad till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger på 2 700 kr/ha.

Sockerbeter på Gotland

Ersättning lämnas till jordbrukare på Gotland med miljövänlig odling av sockerbeter. Syftet är att minska riskerna med bekämpningsmedels- och växtnäring-utlakning till Östersjön. Ersättning lämnas endast på Gotland. Ett jordbruksskifte måste vara minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån ligger på 1 350 kr/ha.

Skyddszoner

Syftet med stödet för skyddszoner är att minska erosionen av växtnäringssämnen från åkermark till vatten. Skyddszoner gynnar också växt- och djurlivet. Ersättning lämnas för anläggning av zoner besådda med vall utmed vattendrag. Skyddszonen skall vara minst 6 meter bred och ersättning lämnas för högst 20 meters bredd. Dessutom måste skifteslängden mot vattenområdet vara minst 20 meter och den sammanlagda arealen av alla skyddszonsskiften minst 0,10 ha för att berättiga till ersättning. Den årliga ersättningsnivån är 3 000 kr/ha.

Strukturstöd

De statliga insatserna för jordbrukets rationalisering samordnas av Jordbruksverket och administreras av länsstyrelserna.

De viktigaste rationaliseringsinsatserna består av startstöd till yngre jordbrukare samt investeringsstöd. Det senare infördes 1997. Även trädgårds- och renskötsföretagare kan få dessa stöd. Tidigare kunde även lånegaranti (statlig borgen för banklån) utgå vid etablering på och effektivisering av företag. Lånegaranti kan numera endast beviljas för trädgårdsföretag. Till så kallad yttre rationalisering (fastighetsombildning) utgår dessutom ett totalt bidrag med 5 milj. kr per år som i huvudsak går till Dalarnas län. I rationaliseringssyfte kan länsstyrelserna köpa fastigheter och sälja till jordbrukare som är i behov av tillskottsmark för att förbättra strukturen. Genom ändringar i jordförvärvslagen 1991 har rationaliseringsmomentet tonats ner och andelen tillståndspliktiga förvärv har minskat kraftigt i hela landet.

Till strukturstöden kan även räknas de stöd som fr.o.m. 1995 lämnas till företag med verksamhet inom förädling och avsättning av jordbruksprodukter.

Fr.o.m. år 2000 kan också utgå s.k. projektstöd för att främja utvecklingen av landsbygden. Det finansieras både av EU-medel och nationella medel. Någon statistik över dessa stöd har ännu inte sammanställts.

Investeringsstöd (Tabell 9.6)

Investeringsstödet utgår i form av bidrag som varierar geografiskt. I södra och mellersta Sverige ingår stödet i Sveriges program för landsbygdsutveckling år 2000–2006. Syftet är att stimulera investeringar som gynnar miljön, djurmiljön, arbetsmiljön och livsmedelshygien samt konkurrensförmågan och sysselsättningen vid lantbruksföretagen. Stödet lämnas för fasta investeringar med högst 480 000 kr per företag och fyraårsperiod. Av stödet betalas 25 % av EU och 75 % av Svenska staten.

I norra Sverige ingår investeringsstödet i strukturfondsprogrammen för mål 1¹ och beta-

las till 75 % av EU. Syftet med stödet är i huvudsak samma som i södra Sverige. Stödet varierar mellan högst 800 000 och 1 200 000 kr per företag och fyraårsperiod. Det högre beloppet kan utgå till företag i kustområdena i Gävleborgs och Västernorrlands län.

EU-regler begränsar i vissa fall möjligheterna att lämna stöd till utökning av animalieproduktion, särskilt svinproduktion.

Totalt beviljades 1 126 investeringsstöd till ett sammanlagt belopp av 232 milj. kr för år 2001. En stor del av stöden avsåg nya lösdriftsladugårdar för mjölkkor.

Startstöd (Tabell 9.6)

Startstöd kan lämnas till yngre företagare med jordbruks-, trädgårds- eller renskötsföretag. Reglerna för stöd, som är lika i hela landet, ändrades den 1 januari 2000 varvid bl.a. åldersgränsen höjdes från 35 till 40 år. Stödet lämnas med en startpremie om högst 100 000 kr plus en räntesubvention om högst 100 000 kr efter två år. Stödet ingår i samma program som investeringsstödet (se ovan) och finansieras på samma sätt av EU respektive Sverige. Bidrag kan beviljas vid förstagångsetablering om sökanden är under 40 år och har teoretisk och praktisk jordbruksutbildning. Företaget skall ge brukaren tillfredsställande sysselsättning och försörjning.

Under år 2001 beviljades 393 startpremier till ett sammanlagt belopp av 39 milj. kr.

Mjölproduktion är den dominerande driftsriktningen och förekommer vid knappt hälften av företagen. Det är viktigt att påpeka att de stöd som redovisas i tabellen enbart avser de startpremier som beviljats det första året. Formellt beslut om utbetalning av räntesubventionen fattas efter ca två år.

Stöd till investeringar som avser förbättrad bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter (Tabell 9.7a och Tabell 9.7b)

Syftet med stödet är att främja varaktigt nya avsättningsmöjligheter för jordbruksprodukter genom att stödja den svenska livsmedelsproduktionen. Stödet riktar sig till de som bedriver småskalig livsmedelsförädling och till

de som producerar högförädlade livsmedel av innovativ karaktär.

Stödet handläggs dels av jordbruksverket och dels av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen handlägger stöd i områden som omfattas av mål 1¹ i Sverige.

I **tabell 9.7a** redovisas beviljade stöd inom det gamla stödprogrammet. I **tabell 9.7b** visas de beviljade stöd som ingår i det nya miljö- och landsbygdsprogrammet, dvs. exklusive mål 1-området. Totalt beviljades 46 milj. kr till investeringar för förädling och saluföring av jordbruksprodukter år 2001. Mjök och mjölkprodukter stod för den största delen av dessa stöd, nämligen 36 %, dvs. 17 milj. kr.

1) Mål 1 i Sverige omfattar följande områden: Norrbottens och Västerbottens län, Jämtlands och Västernorrlands län, kommunen Torsby i Värmlands län, kommunen Ljusdal i Gävleborgs län, kommunerna Malung, Orsa, Vansbro och Älvdalen och samhällena Venjan och Våmhus i Dalarnas län.

Prisstöd m.m. till rennärningen

Utöver de stöd till rennärningen i form av investerings- och startstöd samt kulturmiljöstöd som redovisats ovan utgår ett särskilt prisstöd för kontrollslaktade renar, vilka godkänns som livsmedel.

Efter Tjernobyolyckan betalades ersättning till rennärningen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I siffran ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

I **tabell 9.8** redovisas även ersättningar från Banverket för tågdödade och från trafikförsäkringen för vägtrafikdödade renar.

Annan publicering

Uppgifterna i detta kapitel om utbetalda stöd grundas på underlag från Jordbruksverket. Statistiken hänför sig till de år för vilka stöd utgätt. Jordbruksverket publicerar detaljerad statistik över stöd som utbetalats eller beviljats under olika kalenderår i sin verksamhetsstatistik, senast i Verksamhetsstatistik för perioden 2001-01-01–2001-12-31, April 2002.

Tabell 9.1
Direktstöd till jordbruket utbetalade för 1997–2001¹, milj. kr
Disbursed direct support to the agricultural holdings

	1997	1998	1999	2000	2001
<i>Arealersättning</i>	3 653	3 651	3 368	3 480	4 084
Djurbidrag, generella	753	677	662	940	1 151
Handjursbidrag	378	379	386	331	380
Am- och dikobidrag	246	244	241	198	227
Tackbidrag	27	38	36	31	20
BSE	85	–	–	–	–
Kalvslaktbidrag	16	15	–	–	–
Slaktbidrag	–	–	–	130	259
Extensifieringsbidrag ²	–	–	–	250	265
<i>Regionala stöd</i>	887	888	875	864	857
Kompensationsbidrag	594	595	586	574	570
Nationellt stöd norra Sverige	293	293	289	289	287
<i>Miljöstöd, gamla</i>	1 631	1 936	2 053	1 929	671
Öppet odlingslandskap	568	607	613	582	14
Ekologisk odling	236	290	352	268	105
Flerårig vallodling	412	423	439	433	426
Biologisk mångfald o. kulturmiljövärden	399	510	522	520	17
Betesmarker	205	319	332	333	16
Slätterängar	11	14	14	14	1
Kulturmiljö	182	177	176	173	0
Miljökänsliga områden	11	18	23	24	12
Våtmarker och småvatten	4	6	7	9	8
Extensiv vall, skydds zoner	5	6	6	6	3
Fånggrödor	2	7	9	9	1
Resurshållande konventionellt jordbruk	–	80	94	94	93
Återskapande av slätterängar	–	2	3	3	3
Odling av bruna bönor på Öland	2	3	2	2	0
Utrotningshotade djurraser	3	3	3	3	0
Kulturmiljöstöd för renkötselområdet	–	–	1	0	0
NOLA, landskapsvård	–	–	–	–	–
<i>Miljöstöd, nya</i>	–	–	–	128	1 716
Betesmarker och slätterängar	–	–	–	–	579
Natur- och kulturmiljöer	–	–	–	–	148
Kulturmiljöer i renkötselområdet	–	–	–	1	0
Utrotningshotade husdjursraser	–	–	–	–	3
Öppet och varierat odlingslandskap	–	–	–	–	479
Ekologisk produktion	–	–	–	126	347
Minskat kväveläckage	–	–	–	–	151
Våtmarker och småvatten	–	–	–	–	0
Bruna bönor på Öland	–	–	–	–	2
Sockerbeter på Gotland	–	–	–	–	2
Skydds zoner	–	–	–	–	5
<i>Summa utbetalade direktstöd</i>	6 924	7 152	6 957	7 340	8 479

1) För perioden 1997–2000 ingår i tabellen samtliga medel som avser respektive år oavsett när de utbetalats. För år 2001 avser beloppen de medel som utbetalats t.o.m. juni år 2002.

2) Åren 1997–1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handjursbidraget.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.2
Arealersättningar samt generella djurbidrag för stödåret 2001 utbetalade
t.o.m. juni 2002, 1 000-tals kr

Disbursed area support and premiums for suckler cows, ewes and male bovines

Län	Areal- ersätt- ningar	Djurbidrag					Summa djur- bidrag
		Am- o. diko- bidrag	Tack- bidrag	Han- djurs- bidrag	Slakt- bidrag	Extensi- fierings- bidrag	
Stockholms	146 403	5 063	562	5 022	3 536	4 877	19 060
Uppsala	288 312	6 840	542	11 860	8 891	8 519	36 651
Södermanlands	242 925	8 074	699	13 072	8 019	9 991	39 855
Östergötlands	451 195	16 490	1 403	27 973	17 370	21 130	84 367
Jönköpings	73 104	15 977	961	33 384	21 091	24 644	96 058
Kronobergs	39 987	11 620	828	19 686	11 869	15 435	59 438
Kalmar	152 623	15 308	1 587	33 309	21 983	24 342	96 529
Gotlands	111 814	7 858	3 071	16 390	10 251	9 133	46 703
Blekinge	37 828	7 681	558	7 398	5 145	6 522	27 304
Skåne	819 717	49 307	1 738	51 507	39 294	36 014	177 860
Hallands	171 310	11 154	647	20 418	15 207	10 078	57 506
Västra Götalands	749 178	34 820	2 801	66 069	46 444	42 418	192 551
Värmlands	112 626	8 648	856	12 298	7 915	10 889	40 606
Örebro	185 631	5 249	455	10 976	7 185	6 290	30 155
Västmanlands	241 018	3 676	317	6 466	4 958	4 416	19 832
Dalarnas	64 629	4 887	635	8 213	5 871	5 833	25 439
Gävleborgs	64 468	4 884	579	9 856	6 403	7 190	28 912
Västernorrlands	31 033	3 461	506	6 121	4 222	4 628	18 938
Jämtlands	20 829	3 631	426	6 101	4 480	4 990	19 629
Västerbottens	55 854	1 443	413	9 350	6 159	5 265	22 630
Norrbottens	23 998	667	381	4 292	3 108	2 168	10 616
<i>Hela riket</i>							
2001	4 084 483	226 741	19 965	379 760	259 400	264 773	1 150 638
2000	3 480 024	198 114	30 630	330 836	129 710	250 382	939 672
1999	3 368 140	240 718	35 535	385 627	–	–	661 880
1998	3 651 472	244 248	38 378	379 169	–	–	677 095 ¹
1997	3 653 165	246 255	26 829	378 344	–	–	752 786 ²
1996	3 730 539	209 636	28 624	394 507	–	–	776 509 ³

Anm. Under åren 1996–1999 ingår extensifieringsbidraget i am- och dikobidraget samt handjursbidraget.

1) Inkl. kalvslaktbidrag på 15 300 tkr.

2) Inkl. BSE-bidrag på 85 158 tkr och kalvslaktbidrag på 16 200 tkr.

3) Inkl. BSE-bidrag på 142 742 tkr och kalvslaktbidrag på 1 000 tkr.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.3**Kompensationsbidrag (utbetalt t.o.m. juni 2002) samt nationellt stöd till norra Sverige för stödåret 2001, 1 000-tals kr***Disbursed support for less favoured areas and national support to the north of Sweden*

Län	Kompensationsbidrag	Nationellt stöd			Summa nationellt stöd
		Suggor, getter potatis, ägg bär o. grönsaker	Mjök	Slaktsvin	
Stockholms	1 027	–	–	–	–
Uppsala	5 429	–	–	–	–
Södermanlands	122	–	–	–	–
Östergötlands	7 210	–	–	–	–
Jönköpings	47 536	–	–	–	–
Kronobergs	21 795	–	–	–	–
Kalmar	35 652	–	–	–	–
Gotlands	8 661	–	–	–	–
Blekinge	5 080	–	–	–	–
Skåne	16 835	–	–	–	–
Hallands	10 299	–	–	–	–
Västra Götalands	57 010	–	–	–	–
Värmlands	47 440	243	3 529	193	3 965
Örebro	10 501	–	–	–	–
Västmanlands	2 017	–	–	–	–
Dalarnas	38 060	577	3 956	91	4 624
Gävleborgs	61 144	877	20 553	1 449	22 879
Västernorrlands	46 847	1 261	36 402	3 184	40 846
Jämtlands	46 013	1 320	62 343	988	64 651
Västerbottens	68 515	2 929	86 653	5 169	94 751
Norrbotens	32 962	2 348	51 511	1 333	55 192
<i>Hela riket</i>					
2001	570 155	9 555	264 946	12 407	286 908
2000	574 125	9 450	266 751	13 269	289 469
1999	585 645	10 171	266 345	12 542	289 058
1998	595 021	11 225	268 330	13 174	292 729
1997	593 930	12 766	267 742	12 610	293 118
1996	574 144	13 441	241 849	9 766	265 056

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4a
Registrerade arealer för vissa miljöstödd (tidigare stöd) avseende år 2001, hektar
Areas for environmental support

	Öppet odlingslandskap			Ekolo- gisk odling	Biologisk mångfald		Fler- årig vallodling
	Vall på åker	Betes- mark	Sum- ma		Betes- marker	Slätter- ängar	
<i>Län</i>							
Stockholms	1 701	514	2 215	5 500	970	15	22 265
Uppsala	967	161	1 128	4 370	1 213	4	28 141
Södermanlands	618	72	690	6 682	659	11	28 678
Östergötlands	2 243	353	2 596	8 786	1 061	1	45 515
Jönköpings	1 340	782	2 122	2 816	209	13	56 157
Kronobergs	791	327	1 118	1 605	46	0	30 179
Kalmar	803	327	1 130	4 218	282	8	58 063
Gotlands	615	86	700	2 722	351	15	30 618
Blekinge	267	151	417	708	284	3	11 422
Skåne	1 638	442	2 080	6 269	2 810	129	73 585
Hallands	817	287	1 105	2 662	465	4	36 202
Västra Götalands	3 973	994	4 967	13 356	1 127	10	134 547
Värmlands	1 149	229	1 378	3 615	49	3	42 845
Örebro	479	49	529	2 752	262	6	22 705
Västmanlands	2 198	363	2 561	3 605	528	11	15 745
Dalarnas	616	152	769	1 713	369	22	24 917
Gävleborgs	629	74	703	3 203	165	6	32 473
Västernorrlands	739	97	836	4 042	78	12	29 499
Jämtlands	406	119	525	3 819	681	30	29 270
Västerbottens	913	36	949	3 398	93	2	38 930
Norrbottens	570	89	659	2 309	150	83	20 477
<i>Hela riket</i>							
2001	23 472	5 703	29 175	88 151	11 850	387	812 233
2000	595 417	170 584	766 001	342 946	202 855	4 576	811 886
1999	614 697	180 422	755 119	306 743	206 477	4 775	808 753
1998	590 330	183 159	787 089	250 250	196 799	4 692	773 684
1997	563 396	188 113	751 509	196 258	175 805	4 382	723 308
1996	538 705	183 600	722 305	162 312	170 871	4 230	–

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.4b**Registrerade arealer för vissa miljöstödet (nya stöd) avseende år 2001, hektar***Areas for environmental support*

	Betesmarker och slätter- ängar	Öppet och varierat odlingslandskap	Ekologisk produktion	Minskat kväve- läckage
<i>Län</i>				
Stockholms	8 546	9 449	8 676	–
Uppsala	14 126	13 935	13 190	–
Södermanlands	14 345	9 123	14 581	–
Östergötlands	41 022	29 709	15 758	83
Jönköpings	36 444	56 818	15 739	8
Kronobergs	20 203	31 262	8 384	1
Kalmar	70 342	52 840	9 932	10 181
Gotlands	22 271	31 764	8 738	6 168
Blekinge	10 808	5 982	2 174	2 719
Skåne	42 790	29 473	16 031	51 120
Hallands	13 052	14 867	9 306	18 708
Västra Götalands	49 303	91 914	56 443	64 242
Värmlands	5 232	44 460	19 254	80
Örebro	7 474	13 942	9 375	1
Västmanlands	6 187	6 312	10 024	405
Dalarnas	10 250	25 772	9 553	–
Gävleborgs	4 283	29 898	15 168	–
Västernorrlands	1 964	26 707	17 130	–
Jämtlands	8 420	27 271	16 989	–
Västerbottens	1 376	34 854	9 942	–
Norrbottnens	1 427	18 793	7 909	7
<i>Hela riket</i>				
2001	389 866	605 144	294 298	153 722

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5a
Miljöstöd (tidigare stöd) för stödåret 2001 utbetalade t.o.m. juni 2002,
1 000-tals kr
Environmental support

	Öppet odlings- landskap	Ekolo- gisk odling	Bevarande av utrot- ningshotade husdjurs- raser	Biologisk mångfald, värdefulla kulturmiljöer Slätter- ängar	Betes- marker	Värdefulla natur- och kultur- miljöer
<i>Län</i>						
Stockholms	850	8 115	29	47	1 411	–
Uppsala	394	5 923	28	7	1 709	–
Södermanlands	282	10 081	6	16	954	–
Östergötlands	989	12 594	42	3	1 267	–
Jönköpings	991	2 379	8	34	329	–
Kronobergs	543	1 444	14	–	68	–
Kalmar	616	4 887	4	25	464	–
Gotlands	233	3 569	10	15	387	–
Blekinge	156	1 001	5	9	452	–
Skåne	839	8 637	53	259	3 727	–
Hallands	417	3 456	17	12	663	–
Västra Götalands	1 930	15 539	35	28	1 506	–
Värmlands	1 071	3 080	43	6	57	–
Örebro	253	3 453	24	12	310	–
Västmanlands	1 164	5 378	8	28	757	–
Dalarnas	450	1 475	22	65	483	–
Gävleborgs	258	2 756	18	11	190	–
Västernorrlands	561	3 400	24	36	87	–
Jämtlands	496	3 208	10	94	478	–
Västerbottens	927	2 824	5	4	104	–
Norrbottens	400	1 917	16	304	219	–
<i>Hela riket</i>						
2001	13 820	105 116	421	1 015	15 623	–
2000	581 876	268 256	3 091	14 158	332 729	172 751
1999	612 818	352 016	3 461	14 366	331 705	175 509
1998	607 001	289 511	3 081	14 437	318 827	176 830
1997	568 308	235 970	2 805	11 216	205 130	182 449
1996	563 776	179 832	2 457	10 865	205 678	245 767

Anm. I summa miljöstöd 1996 ingår 18 milj. kr NOLA, landskapsvård.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5a (forts.)

	Miljökänsliga områden			Flerårig vall- odling	Bruna bönor	Resurs- hållande konven- tionellt jordbruk	Återska- pande av slätter- ängar	Kultur- miljöstöd för ren- skötsel- området	Summa miljöstöd
	Våt- marker, små- vatten	Extensiv vall och skydds- zoner	Fång- grödor						
<i>Län</i>									
Stockholms	164	118	–	11 187	–	1 527	–	–	23 449
Uppsala	215	227	–	13 994	–	3 970	222	–	26 689
Södermanlands	959	282	–	14 123	–	2 057	118	–	28 878
Östergötlands	679	282	446	22 886	–	8 641	193	–	48 022
Jönköpings	158	8	219	28 297	–	2 263	3	–	34 688
Kronobergs	168	8	300	15 329	–	421	98	–	18 394
Kalmar	663	42	–	29 309	169	4 877	226	–	41 281
Gotlands	722	12	8	15 180	–	5 325	56	–	25 517
Blekinge	38	44	3	5 584	–	614	19	–	7 925
Skåne	663	1 164	58	37 012	–	31 531	9	–	83 952
Hallands	440	179	56	18 280	–	5 589	133	–	29 241
Västra Götalands	2 452	271	62	69 742	–	11 280	44	–	102 890
Värmlands	195	72	–	29 081	–	3 055	6	–	36 666
Örebro	63	215	–	13 817	–	2 360	7	–	20 513
Västmanlands	237	499	–	8 326	–	3 182	352	–	19 931
Dalarnas	5	10	–	16 967	–	1 016	126	–	20 620
Gävleborgs	–	–	–	17 391	–	509	228	–	21 361
Västernorrlands	–	–	–	14 630	–	313	35	–	19 087
Jämtlands	–	–	–	14 602	–	1 350	34	–	20 271
Västerbottens	–	–	–	19 900	–	2 143	–	–	25 908
Norrbottens	–	–	–	10 611	–	615	1 145	–	15 228
<i>Hela riket</i>									
2001	7 821	3 432	1 152	426 249	169	92 640	3 053	–	670 509
2000	8 590	6 295	9 147	432 646	2 217	94 172	3 109	0	1 929 037
1999	7 189	6 345	9 404	439 450	2 419	94 079	2 733	1 055	2 052 549
1998	5 830	5 743	6 734	423 128	2 626	80 257	1 512	–	1 935 517
1997	4 247	4 621	1 915	411 845	2 447	–	–	–	1 630 953
1996	2 202	2 581	2 248	–	2 109	–	–	–	1 235 515

Tabell 9.5b
Miljöstöd (nya stöd) för stödåret 2001 utbetalade t.o.m. juni 2002, 1 000-tals kr
Environmental support

	Betes- marker och slätterängar	Natur- och kulturmiljöer	Kulturmiljöer i renskötse- området	Utrotnings- hotade hus- djursraser	Öppet och varierat odlings- landskap	Ekologisk produktion
<i>Län</i>						
Stockholms	12 677	2 713	–	88	3 714	10 039
Uppsala	23 070	5 096	–	91	5 508	15 583
Södermanlands	26 255	3 670	–	34	3 604	17 991
Östergötlands	68 595	13 151	–	54	11 365	19 655
Jönköpings	43 425	8 597	–	68	22 314	20 398
Kronobergs	26 145	6 671	–	53	12 290	12 384
Kalmar	108 120	19 105	–	135	20 972	12 355
Gotlands	38 011	1 307	–	116	12 590	11 716
Blekinge	19 509	3 968	–	109	2 335	3 007
Skåne	70 830	32 326	–	172	10 854	20 813
Hallands	14 042	11 717	–	60	5 769	12 692
Västra Götalands	63 394	21 183	–	279	39 844	71 410
Värmlands	6 320	1 580	–	148	48 090	21 094
Örebro	13 077	5 227	–	53	9 604	10 286
Västmanlands	11 048	3 077	–	22	2 588	11 062
Dalarnas	11 685	1 886	–	277	29 897	11 269
Gävleborgs	6 794	839	–	114	48 120	16 577
Västernorrlands	2 597	548	–	141	44 165	15 779
Jämtlands	9 222	1 642	–	383	49 232	17 211
Västerbottens	2 099	2 259	–	330	63 312	8 550
Norrbottens	2 109	1 479	–	133	32 886	6 771
<i>Hela riket</i>						
2001	579 024	148 041	–	2 858	479 050	346 644
2000	–	–	1 461	–	–	126 484

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.5b (forts.)

	Minskat kväve- läckage	Våtmarker och småvatten	Bruna bönor på Öland	Sockerbeter på Gotland	Skydds-zoner	Summa miljöstöd
<i>Län</i>						
Stockholms	–	5	–	–	173	29 320
Uppsala	–	–	–	–	369	49 626
Södermanlands	–	140	–	–	457	52 117
Östergötlands	81	41	–	–	224	113 112
Jönköpings	–	74	–	–	61	94 869
Kronobergs	1	–	–	–	32	57 524
Kalmar	9 417	66	1 824	–	139	171 998
Gotlands	5 434	–	–	2 167	80	71 304
Blekinge	2 580	–	–	–	33	31 433
Skåne	50 534	33	–	–	545	185 935
Hallands	19 091	15	–	–	206	63 532
Västra Götalands	63 581	–	–	–	1 281	260 692
Värmlands	–	–	–	–	88	77 173
Örebro	–	–	–	–	561	38 756
Västmanlands	516	–	–	–	862	29 152
Dalarnas	–	–	–	–	34	54 772
Gävleborgs	–	–	–	–	30	72 359
Västernorrlands	–	–	–	–	–	63 089
Jämtlands	–	–	–	–	–	77 307
Västerbottens	–	–	–	–	–	76 220
Norrbottnens	–	–	–	–	–	43 245
<i>Hela riket</i>						
2001	151 235	373	1 824	2 167	5 176	1 716 393
2000	–	–	–	–	–	127 945

Tabell 9.6
Beviljade investerings- och startstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötselföretag 2001

Granted investment support to holdings in agriculture, horticulture and reindeer breeding

	Investeringsstöd		Startstöd	
	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr	Antal stöd	Beviljade stöd, 1 000-tals kr
<i>Län</i>				
Stockholms	15	3 514	5	500
Uppsala	5	1 440	13	1 300
Södermanlands	50	6 213	11	1 050
Östergötlands	66	11 585	21	2 050
Jönköpings	62	9 316	24	2 350
Kronobergs	51	7 431	12	1 200
Kalmar	82	16 165	42	3 900
Gotlands	39	4 643	19	1 750
Blekinge	16	1 383	1	100
Skåne	142	25 294	68	6 750
Hallands	23	5 211	9	850
Västra Götalands	165	30 530	64	6 300
Värmlands	35	7 055	29	2 900
Örebro	19	4 552	2	200
Västmanlands	24	2 643	10	1 000
Dalarnas	35	6 217	17	1 700
Gävleborgs	47	11 977	12	1 200
Västernorrlands	71	23 444	3	300
Jämtlands	90	25 560	15	1 500
Västerbottens	56	19 626	5	500
Norrbottnens	33	8 502	11	1 100
<i>Produktionsinriktning</i>				
Växtodling jordbruk		8 380	51	4 950
Trädgårdsodling		15 147	20	2 000
Fruktodling		496	–	–
Annan odling		1 130	1	100
Mjölproduktion		141 801	182	17 950
Nötköttsproduktion		39 002	78	7 500
Smågrisproduktion		3 843	21	2 100
Slaktsvinproduktion		3 388	8	750
Integrerad svinproduktion		3 262	3	300
Fjäderfåproduktion		783	1	100
Äggproduktion		4 318	4	400
Renskötsel		1 444	9	900
Övrig djurproduktion		5 771	13	1 250
Övrigt		3 536	2	200
<i>Hela riket</i>				
2001	1 126	232 301	393	38 500
2000	360 ¹⁾	86 451	121	12 100
1999	1 297	152 214	266	12 685
1998	1 229	143 478	182	8 116
1997	585	67 803	155	6 680
1996	–	–	162	7 019

1) P.g.a. att EU:s regler för stöden dröjde blev antalet beviljade stöd år 2000 onormalt lågt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7a**Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning
1996–1999, 1 000-tals kr***Granted investment support to improved processing and marketing*

	1996	1997	1998	1999
Nöt- och griskött	1 787	47 511	21 498	14 708
Mjök och mjölkprodukter	135	68 395	35 360	23 190
Fågelkött	..	24 527	6 002	9 863
Frukt, bär och grönsaker	..	26 447	3 851	5 020
Potatis	..	16 127	1 218	9 026
Blommor och plantor	..	2 952	259	1 125
Renkött	..	466	92	60
Skog	2 275	0	3 458	1 660
Totalt	4 197	186 425	71 738	64 652

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 9.7b**Beviljade stöd till investeringar för förädling och avsättning
enligt miljö- och landsbygdsprogrammet
2000–2006, 1 000-tals kr***Granted investment support to improved processing and marketing
according to the environmental and rural development plan for
Sweden for the period 2000–2006*

	2000	2001
Nöt-, gris-, får-, lamm- och renkött	20 271	9 202
Mjök och mjölkprodukter	12 537	16 661
Fågelkött	7 422	2 666
Ägg	4 576	1 043
Spannmål	2 881	236
Frukt, bär och grönsaker	8 056	9 269
Potatis	1 779	6 607
Blommor och plantor	0	768
Totalt	57 522	46 452

Källa: Jordbruksverket och Länsstyrelsen.

Tabell 9.8
Utbetalade stöd och ersättningar till rennärigen 1997–2001, 1 000-tals kr
Disbursed support and compensation to reindeer breeding

Typ av stöd	1997	1998	1999	2000	2001
Pristöd, tkr	14 816	14 601	13 150	14 663	15 514
Ersättning p.g.a. Tjernobylyolyckan, utbet av;	13 241	10 822	10 400	9 884	10 983
Övriga medel för främjande av rennärigen, varav;	1 501	2 886	7 619	6 779	7 040
katastrofskadeskydd	751	986	3 165	566	2 804
projektstöd, m.m.	750	1 900	4 454	6 213	4 236
Ersättning för rov- djursrivna renar	30 000	30 000	35 000	35 000	35 000
Ersättning för tåg- dödade renar	2 718	3 556	3 175	2 326	1 791
Ersättning för vägtrafik- dödade renar	4 664	4 864	4 709	4 499	4 217

Källa: Jordbruksverket, Länsstyrelsen, Sametinget, Banverket och Trafikförsäkringsföreningen.

10 Jordbrukets ekonomi

I kapitel 10 beskrivs jordbrukssektorn i dess helhet och sektorns roll i samhälls-ekonomi. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per familj redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Totalt omfattar redovisningen:

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Jordbrukarfamiljernas inkomster
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Markpriser
- Priser på lantbruksenheter

Sammanfattning

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Jordbrukets bidrag till BNP uppgick 1999 till 18,2 miljarder kr, vilket motsvarade 1,1 % av BNP. Sedan mitten av 1980-talet har jordbrukets andel successivt minskat men det bör påpekas att fullständig jämförbarhet – p.g.a. omläggning av beräkningssystemet – bara föreligger bakåt t.o.m 1993 (**Tabell 10.1**).

Sektorskalkyler för jordbruket

Fram t.o.m. 1999 utförde Jordbruksverket årliga beräkningar av jordbrukssektorns totala intäkter, kostnader och driftsöverskott. Resultat enligt sektorskalkylerna redovisades i Jordbruksstatistisk årsbok 2000 (se även nedan under Om statistiken). Dessa sektorskalkyler har fr.o.m. 2000 ersatts av s.k. EAA-kalkyler för jordbruket, som ingår i EU:s statistiksystem. EAA-kalkylen redovisas i **tabell 10.2**.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

I Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är företagen grupperade efter olika driftinriktningar med hjälp av jordbruksstatistikens typklassificeringssystem, vilket dock inte innebär att redovisningen av resultatutvecklingen är renodlad till en produktionsgren. Detta sammanhänger med att företagen väljs efter sin huvudsakliga driftsinriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster, inkomster från körslor utanför företaget, inventariehyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i gruppen kan således inte helt tillskrivas pris- och/eller kvantitetsförändringar för jordbruksväxter.

Intäkter i jordbruket redovisas i **tabell 10.3** med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, av-

skrivningar, arrendekostnader och räntenetto. I tabellen sker även redovisning för skogsbruket. Intäkterna avser årets försäljningar och inkluderar inte värdeändring i skogsförrådet.

Det kan konstateras att mjölk- och växtodlingsföretagen redovisat ett i genomsnitt positivt resultat för jordbruket år 2000. Övriga driftsinriktningar dvs. företag med svin eller kött djur har redovisat ett negativt resultat för jordbruket år 2000.

Jordbrukarhushållens inkomster

I **tabell 10.4** redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter i olika storleksgrupper av jordbruksföretag. T.o.m 1998 avsåg redovisningen brukare inklusive maka/make. Fr.o.m 1999 avser redovisningen hela hushållets inkomster, varför resultaten för 1999 inte är fullt jämförbara med tidigare år.

I **tabell 10.5** återfinns med uppdelning på län jordbrukarhushållens genomsnittliga taxerade inkomst för 1999 av näringsverksamhet och tjänst samt nettointkomst av kapital. Genom att därutöver beakta underskott av näringsverksamhet, nettoförändring av expansionsmedel samt allmänna avdrag har hushållsinkomsten före transfereringar erhållits. Vidare redovisas positiva ej skattepliktiga transfereringar, negativa transfereringar samt hushållsinkomsten efter dessa transfereringar.

Av **tabell 10.5** framgår att jordbrukarhushållen i Västerbottens län hade den högsta genomsnittliga hushållsinkomster efter transfereringar, 207 800 kr, vilket var 9 % över riksgenomsnittet. Därefter följde Jönköpings, Kronobergs och Västernorrlands län. Lägst inkomst redovisades för Gotlands län med 164 400 kr, vilket var 14 % under riksgenomsnittet.

Näringsverksamhetens andel av Summa förvärvs- och kapitalinkomst varierade mellan 28 % (Gotlands län) och 10 % (Värmlands län).

Prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex visar att jordbrukets avräkningspriser sjunkit med runt 5 % sedan 1995 medan kostnaderna för att ta fram olika produkter stigit med 10 %. Sämst har avräkningspriserna utvecklats för animalierna där man kan notera en 6-procentig minskning (**Tabell 10.6**). Prisutvecklingen i detaljledet, som varit förhållandevis måttlig, påverkas till en del av sänkningen av matmomsen sedan 1995 (se kapitel 19).

I **tabell 10.7** visas några av de prisserier som utnyttjats vid indexberäkningarna. Något helt entydigt mönster är svårt att se i tabellen. I allmänhet har dock priserna på produktionsmedel som dieselolja och handelsgödsel samt jordbrukarnas avräkningspriser för vegetabilier gått upp under det senaste året. Jordbrukarnas avräkningspriser för animalier varierar dock.

I **tabell 10.8** visas indextal för olika delposter i avräkningsprisindex. Prisutvecklingen sedan 1995 har varit rätt så splittrad. Exempelvis har avräkningspriset på matpotatis gått ned med drygt 20 % medan avräkningspriset på oljevaxter gått upp med drygt 15 %.

Arrendepriser

Jordbruksarrendena har ökat kontinuerligt under senare år. Jämför **tabell 2.2**.

Jordbruksverkets arrendeprisundersökning visar att antalet arrenden per företag med arrenden i genomsnitt var 2,6 år 1997. Antalet var störst i Norra Sverige och lägst i Väst-sverige. Arrenden inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan t.ex. avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendepriserna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

Det är också vanligt att arrenden är gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i tabblån nedan.

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 1999 och 2000:

Område	Län	1999, %	2000, %
Sydsverige	K,M	5	5
Västsverige	N,O	15	15
Småland med öarna	F,G,H,	12	13
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T	7	7
Norra Mellansverige	S,W,	44	43
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	71	70
Hela riket		16	16

Sammanställningen avser enbart marknads-
mässiga arrenden, dvs. släktarrenden och
arrenden genom självägda bolag ingår inte.
Gratisarrendena är vanligast i Norra Sverige
där 70 % av arrendena var gratis 2000. Lägst
var andelen i Sydsverige (5 %).

I **tabell 10.9** redovisas de genomsnittliga
arrendepriserna år 2000 för jordbruksmark, dvs.
både åker- och betesmark, samt för enbart åker-
marken. För jordbruksmarken var genomsnitts-
priset 969 kr per hektar om gratisarrendena
medräknas och 1 051 kr om de inte tas med. För
enbart åkermarken var arrendepriserna i genom-
snitt drygt 100 kronor högre än för jordbruks-
marken. De regionala skillnaderna var stora.
Arrendepriserna i det jordbruksdominerade
Sydsverige var avsevärt högre än i Norra Sve-
rige.

Sedan 1994 har arrendepriserna stigit med
22 %. Kraftigast var ökningen mellan 1996 och
1997 då de steg med närmare 7 % (**Tabell 10.10**).

Priset på jordbruksmark

Priset på jordbruksmark (åker- och betesmark)
skiljer sig kraftigt mellan olika regioner. I det
jordbruksdominerade Sydsverige är de i ge-
nomsnitt runt tio gånger högre än i Norrland.

Priserna har i kronor räknat legat i stort sett
stilla i Norrland sedan början av 1990-talet,
medan de i t.ex. Götalands södra slättbygder
ökat med närmare 15 000 kr per hektar. I ge-
nomsnitt för riket har markpriserna ökat med
runt 7 000 kr eller med närmare 70 % sedan
1993. Ökningen var kraftigast under periodens
senare del. Sålunda steg de med drygt 40 %
mellan 1996 och 2000 (**Tabell 10.11**).

Det bör understrykas att prisstatistiken
bygger på ett relativt litet antal köp. Den kraf-
tiga variationen mellan olika år kan i viss ut-
sträckning bero på detta (se nedan).

Priser på lantbruksenheter

År 2001 redovisades totalt 2 900 köp av fastig-
heter för jord- och skogsbruksändamål med en
genomsnittlig köpeskilling av 1 010 000 kr. Ett
ovägt medelvärde för köpeskillingskoeffi-
cienten var 2,22 (**Tabell 10.12**).

Om statistiken

Jordbrukssektorn i national- räkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovi-
sas i nationalräkenskaperna i form av den s.k.
bruttonationalprodukten. Produktionen redo-
visas på dels näringsliv och hushåll, dels of-
fentliga myndigheter. Nationalräkenskaperna
redovisar även uppgifter om försörjnings-
balansen och nationalinkomsten och dess an-
vändning. SCB svarar för redovisningen av
nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till
SNI 92 (standard för svensk näringsgrensin-
delning 1992). Jordbruk räknas till ekonomisk
aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt
jordbruk med husdjurskötsel även trädgårds-
bruk, pälsdjurskötsel, hästavel, renskötsel,
biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av
skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller

veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till faktorpris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagens driftsöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras på jordbrukets sektorskalkyl.

EAA – ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn

Fram t.o.m. 1999 har den s.k. *sektorskalkylen* utgjort den officiella statistiken avseende jordbrukssektorns intäkter, kostnader och driftsöverskott. Inom EU finns en motsvarande kalkyl, Economic Accounts for Agriculture (EAA). Medlemsländerna ansvarar för beräkningarna avseende det egna landet och överlämnar beräkningarna till EU:s statistikkontor, Eurostat, som sammanställer dessa. EAA avseende Sverige, som beräknas av Jordbruksverket, utgör fr.o.m. 2000 officiell statistik avseende jordbrukssektorns intäkter, kostnader och nettoresultat. Beräkningarna avses bl.a. visa produktionsutvecklingen i jordbrukssektorn.

EAA följer principen att produktion av alla jordbruksvaror skall medräknas och avsikten med kalkylen är att beräkna alla intäkter och kostnader som är hänförliga till sektorn för att kunna upprätta en resultaträkning. Värdet av alla produkter som finns med på en lista över jordbruksprodukter ingår, oavsett på vilken typ av företag de produceras, och oavsett kostnaderna för denna produktion. EAA visar således jordbrukets och inte jordbrukarnas produktion. Jordbrukarnas intäkter från annan verksamhet som t.ex. skogsbruk eller anställning ingår därför inte.

Intäkter från och kostnader för försäljning av vidareförädlade produkter skall i princip inte ingå i EAA. För företag som har flera produktionsprocesser vertikalt integrerade, exempelvis djuruppfödning och gårdsslakteri med försäljning, gäller således att enbart intäktsvärdet från och kostnaderna för primärproduktionen

av jordbruksprodukter skall ingå i EAA. Inte heller ingår förädlade mjölkprodukter.

Jämfört med sektorskalkylen innebär EAA-kalkylen för Sveriges del en utvidgning med i huvudsak följande verksamheter:

1. Intern omsättning och användning av egenproducerade produkter i verksamheten, t.ex. fodermedel.
2. Trädgårdsodling under glas, renskötsel, bi-odling, pälsdjursuppfödning, hästavel samt maskinstationsverksamhet.
3. Vidareförädlingsverksamhet av jordbruksprodukter eller sidoverksamhet vars kostnader inte kan särskiljas från kostnaderna för den rena jordbruksverksamheten. För Sveriges del gäller detta enbart maskintjänster utanför sektorn, t.ex. snöröjning åt den egna kommunen.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU), som genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag, redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s bokföringssystem Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU antagit

för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då det var fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU angivna urvalsstorleken. I kommande undersökningsårgångar kommer urvalet att successivt förnyas.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärden. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontantredovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

JEU förändrades i väsentliga delar under perioden 1995–1998, bl.a. som följd av anpassning till EU:s FADN-system. Undersökningsresultaten för 1999 kan på grund av dessa ändringar bara jämföras bakåt t.o.m. JEU 1996. Även efter 1996 kan dock jämförbarheten störas av omläggningarna i urvalssystemet.

Härutöver bör vid jämförelser beaktas den statistiska osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Jordbrukarfamiljernas inkomster

Fr.o.m. inkomståret 1991 baseras statistiken över Jordbrukarnas nettointäkter m.m. helt på en sambearbetning av lantbruksregistret (LBR) och SCB:s inkomst- och förmögenhetsregister (IoF). För inkomståren 1993 och 1994 har inga undersökningar genomförts.

Stora förändringar i taxeringsstatistiken blev följden av den stora skattereformen som ge-

nomfördes åren 1990 och 1991. Många inkomstbegrepp förändrades och jämförbarheten med tidigare år försämrades. Från att tidigare ha funnits sex inkomstslag som tillsammans bildade inkomstbegreppet *Sammanräknad inkomst* finns numera endast tre inkomstslag: *Inkomst av tjänst*, *Inkomst av näringsverksamhet* och *Inkomst av kapital*. Inkomst av tjänst och näringsverksamhet bildar efter avdrag för allmänna avdrag och förlustavdrag det nya inkomstbegreppet *Taxerad förvärvsinkomst*, medan Inkomst av kapital särredovisas i taxeringsstatistiken. Längre tillbaka användes ofta *Sammanräknad inkomst* för jämförelser över tiden. För åren efter skatteomläggningen redovisas *Summaförvärvs- och kapitalinkomst*, som i stort sett motsvarar tidigare års *Sammanräknad inkomst*.

Även under de senare åren har reglerna för inkomstbeskattningen ändrats. För jordbrukarna är det speciellt de till inkomståret 1994 införda reglerna om positiv och negativ räntefördelning respektive avsättning till expensionsmedel, som påverkat inkomstredovisningen. Helt kort kan sägas att positiv räntefördelning innebär att en schablonmässigt beräknad ränta på ett underlag, som i princip utgörs av eget kapital i näringsverksamheten, får dras av i näringsverksamheten och i stället tas upp som kapitalinkomst. Resultaten för inkomståret 1999 är inte helt jämförbara med resultaten för tidigare år. T.o.m. 1998 avsåg redovisningen inkomsten för brukaren inklusive maka/make. Fr.o.m. inkomståret 1999 däremot redovisas uppgifterna per hushåll med i princip samma betydligt vidare definition av hushållet som i registret över totalbefolkningen (RTB).

Undersökningen om jordbrukarnas nettointäkter m.m. genomförs av SCB på Jordbruksverkets uppdrag.

Prisindex

Jordbruksverket beräknar och publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Fr.o.m. år 2000 publice-

ras indexserierna med 1995 som basår. I samband härmed har en anpassning skett till Eurostats motsvarande indexserier.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 4 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1 och 2 utarbetas av Jordbruksverket och 3 och 4 av SCB. Indextalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indextalen är 1995. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–3 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–3 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU. Nuvarande vikter baseras på normerade värden avseende produktion, konsumtion och inköp under budgetåret 1993/94. Innehållsmässigt har serierna 1 och 2 fr.o.m. 1995 utvidgats till att även omfatta trädgårdsnäringsens produkter.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket, med undantag för lejt arbete. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, avskrivning, underhåll och ränta på lånat kapital. I samband med EU-inträdet 1995 infördes även produktionsmedel för trädgårdsnäringsen i indexberäkningarna. Vägningstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktionsmedel. Priserna i EAA-kalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Fram t.o.m. 1994 ingick i denna indexserie enbart de produkter som omfattades av den dåvarande svenska jordbruksregleringen. Inom EU ingår trädgårdsnäringsen i jordbrukssektorn, varför A-index fr.o.m. 1995 utvidgats till att omfatta prisutvecklingen även på dessa produkter. Dock publiceras även en delserie av A-index som endast innehåller de tidigare ingående produkterna. Vägningstalen i A-index grundas på den ekonomiska kalkylen (EAA) för jordbruket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård. Priserna inkluderar inte de numera mycket betydelsefulla produktobundna direktstöden till jordbruksproduktionen (t.ex. areal- och djurbidrag).

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Liksom för PR-index och PPI-J ingår inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter i KPI-J.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier (se även kapitel 19).

Utöver de index som redovisas i **tabell 10.6** beräknar Jordbruksverket bl.a. två delserier av det officiella konsumentprisindex (KPI), den ena serien för ej jordbruksreglerade livsmedel och den andra för prisutvecklingen totalt exklusive jordbruksreglerade livsmedel.

Fram t.o.m. 1999 beräknade Jordbruksverket

även *Primärförädlingsprisindex (PR-index)*, vilken mätte prisutvecklingen i det led den tidigare svenska jordbruksprisregleringen verkade och för de produkter som ingick i denna reglering.

Arrendepriser

Arrendeprisundersökningar har genomförts intermittent av Jordbruksverket sedan 1994. Syfte och urvalsstorlek har varierat något över åren. I undersökningen för år 2000 var urvalet 1 800 jordbrukare vilka enligt lantbruksregistret arrenderade åker. Medelfelet i de siffror som presenteras i **tabell 10.9** är vid ett 95-procentigt konfidensintervall mycket stora, mellan 8 % och 66 %.

Priset på jordbruksmark

EU-inträdet innebar bl.a. önskemål om en statistisk redovisning av marknadspriserna på jordbruks- och åkermark. Regelbunden statistik avseende rena markpriser, uttryckt i kronor per hektar, hade tidigare inte framtagits för Sverige. Dock har vissa överslagsmässiga beräkningar gjorts av Jordbruksverket.

Köp av enbart jordbruksmark är så sällan förekommande att statistik baserad på enbart sådana köp skulle bli alltför bristfällig för statistisk redovisning. De flesta köp av jordbruksmark omfattar också andra ägoslag eller byggnader. Till grund för redovisningen i **tabell 10.11** ligger dels det prismaterial (köpeskillingsstatistik) som används av SCB vid beräkning av fastighetsprisutvecklingen, dels uppgifter om det totala fastighetsbeståndet.

Det använda prismaterialet begränsas till vanliga köp, vilka representerar marknadsvärdet enligt fastighetstaxeringslagen. Endast köp med en total areal på minst två hektar och ett taxeringsvärde på minst 1 000 kr ingår. Vidare omfattar statistiken bara köp med köpeskillingskoefficienter i intervallet 0,5–6,0, vilket innebär att s.k. extrema köp inte tas med. Inte heller ingår köp med intressegemenskap (såsom mellan nära släktingar) eller köp där lösöre ingår i köpeskillingen.

För varje köp har uppskattats värdet av jordbruksmarken genom antagandet att denna andel av det totala priset är detsamma som jordbruksmarkens andel av taxeringsvärdet för den köpta egendomen.

För att statistiken skall ge en rättvisande och representativ bild av markpriserna vid genomförda köp har använts s.k. efterstratifiering. Vid denna har använts uppgifter från det totala fastighetsbeståndet i taxeringsregistret.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiften och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenheter.

Den s.k. köpeskillingskoefficienten som redovisas i **tabell 10.12** utgör kvoten mellan köpeskillning och basvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 1998 års allmänna fastighetstaxering. Den redovisas som ovägt medelvärde. Vid beräkningen av köpeskillingskoefficienten tas inte med s.k. släktköp, dvs. köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Annan publicering

EAA: Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se. Statistiska meddelanden JO45 SM 0201.

Nationalräkenskaperna: Tabellen grundas på beräkningsunderlag från Nationalräkenskaperna vid SCB.

Jordbruksekonomska undersökningen: Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska Meddelanden, senast i JO 40 SM 0001. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller klassificeras företagen efter region och storleksklass efter standardtimmar.

Jordbruksekonomska undersökningen publiceras också i Sveriges Statistiska Databaser (SDB) som kan nås via SCB:s webbplats

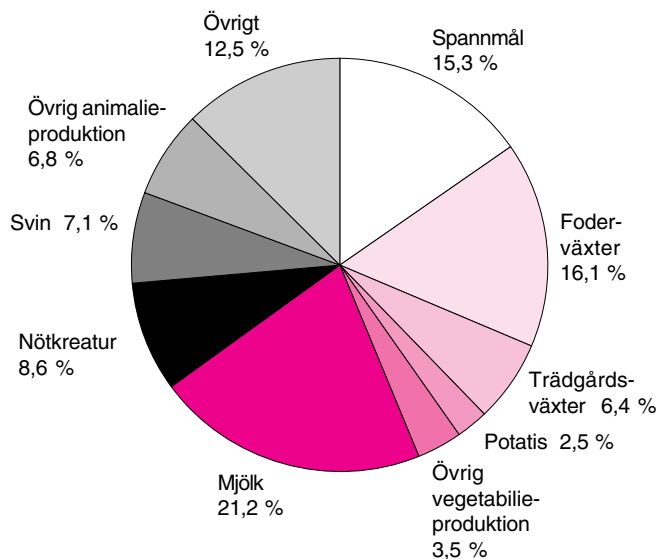
www.scb.se.

Jordbrukarfamiljernas inkomster: Statistiska meddelanden, Nettointäkter m.m. för jordbrukare 1998, JO 42 SM 0001.

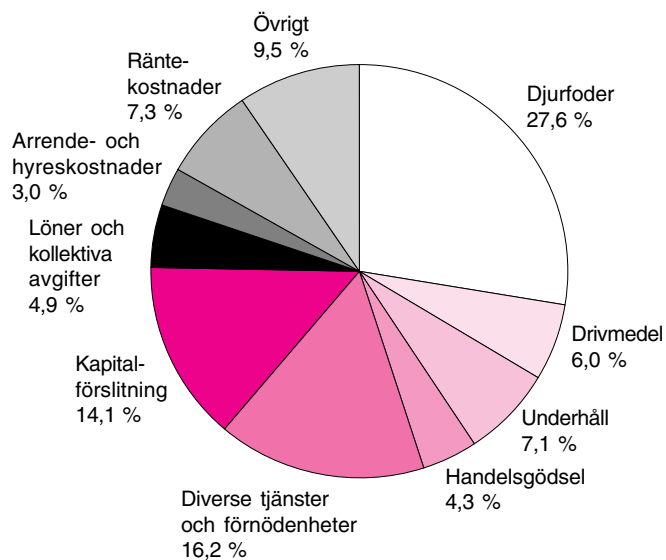
Prisindex: Priser och prisindex inom livsmedelsområdet, Jordbruksverket Månadsstatistik. Statistiken är numera tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Arrende- och markpriser: Utveckling av arrende-, mark- och fastighetspriser i jordbruket, Jordbruksverket, Rapport 2000:8. Rapporten finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Priser på lantbruksenheter: SCB, Statistiska meddelanden, BO 41 SM 0201.

Figur 10A**Jordbrukets produktionsvärde till baspriser år 2000 i löpande priser, mkr***EAA at basic prices 2000 at current prices*

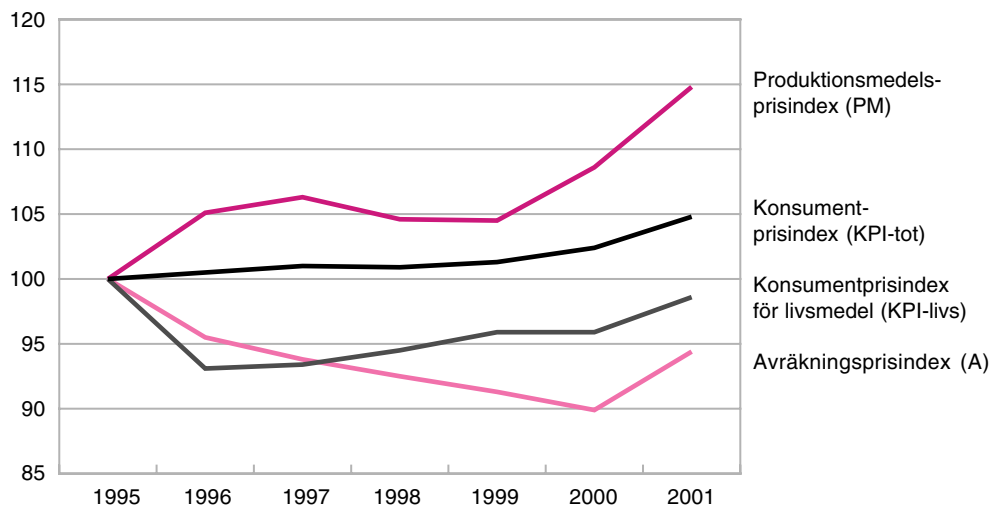
Källa: Jordbruksverket.

Figur 10B**Jordbrukets kostnader till baspriser år 2000 i löpande priser, mkr***EAA at basic prices 2000 at current prices*

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10C**Jordbrukets prisindex 1995–2001 (1995=100)***Agricultural price indices*

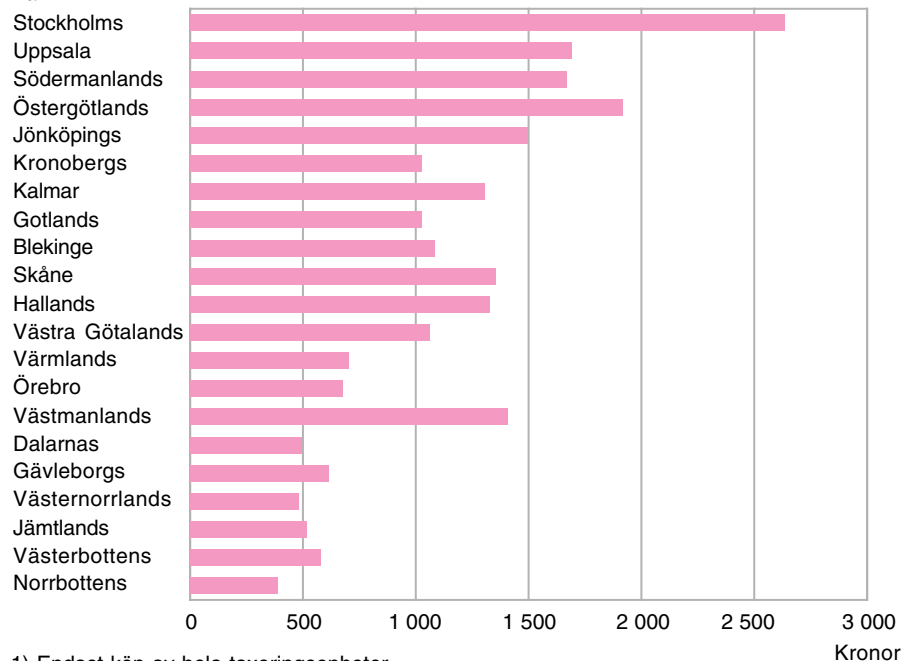
Procent

Källa: Jordbruksverket.

Figur 10D**Försålda lantbruksenheter¹ år 2001, köpeskillning medelvärde, 1 000-tals kr***Sold agricultural units, average market price*

Län:

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Tabell 10.1
Jordbrukets bidrag till bruttonational-
produkten till faktorpris 1985–1999
enligt SNA 68¹/ENS95². Löpande
priser, milj. kr

*Contribution to gross domestic product by
 agriculture according to SNA.68/ENS95.
 Current prices*

År	Totala brutto- nationalproduk- ten till faktorpris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlings- värde till faktorpris)	
		Miljoner kr	Procentuell andel
1999	1 706 078	18 231	1,1
1998	1 650 636	18 497	1,1
1997	1 598 624	17 733	1,1
1996	1 555 974	17 556	1,1
1995	1 535 234	19 513	1,3
1994	1 432 960	15 814	1,1
1993	1 339 631	16 969	1,3
1992	1 285 290	15 158	1,2
1991	1 263 231	15 355	1,2
1990	1 189 785	18 347	1,5
1989	1 088 535	16 268	1,5
1988	980 655	15 102	1,5
1987	895 137	13 491	1,5
1986	834 416	14 205	1,7
1985	767 430	13 463	1,8

1) Avser 1985–1992.

2) Avser 1993–1999.

Källa: SCB, Nationalräkenskaper.

Tabell 10.2

Jordbrukets produktionsvärde, kostnader och företagsinkomst, netto till baspriser för åren 1996–2000 i löpande priser, mkr*EAA (Economic Accounts for Agriculture) at basic prices 1996–2000 (current prices)*

EAA	1996	1997	1998	1999	2000
01 Spannmål (inkl. utsäde)	8 029	8 218	7 108	6 552	7 158
02 Industrigrödor	1 784	1 896	1 905	1 948	1 592
02.1 Oljeväxtfrön (inkl. utsäde)	510	504	509	643	374
02.2 Proteingrödor (inkl. utsäde)	145	247	257	182	146
02.4 Sockerbetor	1 122	1 133	1 128	1 113	1 064
02.5 Andra industrigrödor	8	12	11	9	7
03 Foderväxter	6 180	5 887	7 384	6 347	7 560
04 Köks- och plantskoleväxter	2 261	2 345	2 408	2 712	2 723
04.1 Färska grönsaker	1 021	1 085	1 137	1 113	1 227
04.2 Blommor och växter	1 241	1 260	1 270	1 599	1 496
05 Potatis	1 140	995	1 757	1 228	1 152
06 Frukt och bär	307	319	302	349	301
09 Andra växter och vegetabiliska produkter	28	32	24	47	47
10 Vegetabilieproduktion (01 till 09)	19 730	19 692	20 887	19 183	20 533
11 Djur	10 061	10 425	9 608	8 958	9 311
11.1 Nötkreatur	4 121	4 023	4 226	3 808	4 014
11.2 Svin	4 241	4 663	3 639	3 305	3 335
11.3 Hästar	395	436	451	499	557
11.4 Får och getter	132	120	138	145	145
11.5 Fjäderfä	766	777	779	828	866
11.6 Andra djur	406	406	375	373	394
12 Animaliska produkter	11 370	11 280	11 233	11 189	11 155
12.1 Mjök	10 229	10 094	10 023	10 016	9 945
12.2 Ägg	817	840	883	804	801
12.3 Andra animaliska produkter	324	347	327	369	409
13 Animalieproduktion (11+12)	21 431	21 705	20 841	20 147	20 466
14 Produktion av jordbruksvaror (10+13)	41 161	41 397	41 727	39 330	40 999
15 Produktion av jordbrukstjänster	520	492	856	880	920
16 Jordbruketsproduktion (14+15)	41 681	41 889	42 583	40 210	41 920

Källa: Jordbruksverket

Tabell 10.2 (forts.)

EAA	1996	1997	1998	1999	2000
17 Sekundära icke jordbruksaktiviteter	803	778	1 285	1 320	1 381
18 Jordbrukssektorns produktion (16+17)	42 484	42 667	43 868	41 530	43 300
19 Total insatsförbrukning	28 104	27 837	28 672	28 155	29 155
19.01 Utsäde	1 169	1 193	1 124	1 182	1 118
19.021 Elektricitet	1 058	1 114	1 383	990	987
19.023 Drivmedel	1 988	2 070	1 969	1 980	2 472
19.03 Handelsgödsel	2 040	2 013	1 707	1 716	1 757
19.04 Växtskyddsmedel	720	751	759	719	640
19.05 Veterinärkostnader	231	236	241	236	236
19.06 Djurfoder	11 615	11 207	11 787	11 060	11 386
19.07 Underhåll maskiner	2 184	2 065	2 080	2 111	2 110
19.08 Underhåll ekonomibyggnader	870	814	832	839	843
19.09 Tjänster från andra jordbruksföretag	520	492	856	880	920
19.10 Diverse tjänster och förnödenheter	5 708	5 882	5 933	6 440	6 686
20 Förädlingsvärde brutto till baspris (18-19)	14 381	14 830	15 196	13 375	14 145
21 Kapitalförslitning	5 816	5 796	5 792	5 846	5 827
21.1 Utrustning	4 669	4 610	4 575	4 547	4 493
21.2 Byggnader	1 147	1 186	1 218	1 299	1 334
22 Förädlingsvärde netto till baspris (20-21)	8 565	9 034	9 404	7 529	8 317
23 Löner och kollektiva avgifter	2 136	2 033	2 063	2 084	2 037
24 Övriga produktionsskatter	0	0	0	0	0
25 Övriga produktionssubventioner	2 884	2 957	3 254	3 502	3 421
26 Faktorinkomst (22-24+25)	11 449	11 991	12 658	11 030	11 738
27 Driftöverskott netto (22-23-24+25)	9 313	9 958	10 595	8 947	9 701
28 Arrende- och hyreskostnader	1 095	1 163	1 204	1 233	1 257
29 Räntekostnader	3 499	2 890	3 355	3 113	3 026
30 Ränteintäkter	426	274	172	157	153
31 Företagsinkomst netto (27-28-29+30)	5 145	6 179	6 208	4 758	5 570

Tabell 10.3

**Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 1999 och 2000.
Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsinriktningar samt
storleksklasser efter standardtimmar, kr per företag**

Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours

	JEU 1999			JEU 2000				
	RO 1		RO 2	RO 1		RO 2		
	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök		
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	438 459	976 074	87 451	40 321	428 338	959 691	146 370	77 733
Animalier	15 390	11 436	833 512	855 352	245	12 821	966 574	959 344
Övrigt	87 616	142 746	86 278	120 727	102 488	167 099	110 029	124 880
Summa intäkter	541 464	1 130 256	1 007 241	1 016 401	531 071	1 139 611	1 222 973	1 161 957
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	156 988	340 314	292 231	294 729	161 029	318 983	320 134	323 129
Underhåll	47 207	92 899	71 368	61 986	42 969	79 638	78 034	64 701
Övrigt	112 801	189 839	239 251	224 103	103 774	150 559	258 937	237 678
Summa kostnader	316 996	623 052	602 849	580 818	307 771	549 180	657 106	625 509
Resultat före avskrivningar, arbets- o. arrendekostnader samt räntenetto	224 468	507 204	404 392	435 583	223 300	590 431	565 867	536 448
Arbetskostnader	4 852	41 628	14 857	25 671	865	20 392	21 694	20 700
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	219 616	465 575	389 534	409 912	222 435	570 039	544 173	515 749
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader	21 793	32 231	40 612	30 753	23 915	31 972	42 487	34 967
Byggnadsinvent.	16 655	18 258	71 188	62 521	14 762	19 099	69 866	68 359
Markinvent. och markanläggning	1 246	1 772	2 275	863	1 007	11 861	2 192	781
Maskiner och redskap	70 679	147 215	75 070	88 209	82 104	151 444	91 627	101 369
Summa avskrivningar	110 373	199 476	189 146	182 346	121 787	214 376	206 172	205 475

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 1999				JEU 2000			
	RO 1		RO 2		RO 1		RO 2	
	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	Mjök	Jordbruksväxter	Mjök	Mjök	
	800–	1 600–	3 200–	3 200–	800–	1 600–	3 200–	3 200–
	1 599	3 199	5 599	5 599	1 599	3 199	5 599	5 599
Jordbruket								
Arrendekostnader	25 636	89 902	19 251	21 263	22 406	101 020	31 336	23 634
Resultat före räntenetto	83 607	176 197	181 137	206 303	78 242	254 643	306 665	286 639
Räntenetto	46 472	86 198	61 583	32 085	49 959	82 091	60 476	32 684
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	37 135	89 999	119 554	174 218	28 283	172 553	246 189	253 955
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	31 723	38 001	29 110	72 096	21 869	22 855	38 947	56 138
Kostnader	2 791	4 694	2 254	6 237	2 109	5 817	5 294	12 796
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	28 932	33 307	26 856	65 859	19 761	17 038	33 654	43 342
Arbetskostnader	212	1 766	778	796	–	629	981	331
Avskrivningar på maskiner och redskap	1 619	755	1 091	1 742	3 184	686	1 443	2 501
Resultat före räntenetto	27 100	30 786	24 987	63 320	16 577	15 724	31 230	40 510
Räntenetto	5 150	8 093	14 282	17 929	6 100	7 941	13 237	21 568
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o. ersättn. för eget arbete	21 951	22 693	10 706	45 391	10 477	7 782	17 994	18 941
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	59 086	112 692	130 260	219 609	38 760	180 335	264 183	272 896

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 1999			JEU 2000		
	Riket			Riket		
	Mjök	Kött djur	Svin	Mjök	Kött djur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
<i>Intäkter</i>						
Vegetabilier	23 082	38 582	242 957	45 937	43 523	243 189
Animalier	333 853	143 572	814 293	381 550	180 247	788 761
Övrigt	107 990	95 209	74 541	109 884	115 392	74 324
Summa intäkter	464 925	277 363	1 131 791	537 370	339 162	1 106 274
<i>Kostnader</i>						
Förnödenheter	124 080	76 408	457 738	134 942	82 591	429 407
Underhåll	35 753	33 038	64 274	31 215	34 901	59 784
Övrigt	123 867	82 622	234 038	132 401	90 439	204 809
Summa kostnader	283 700	192 068	756 050	298 558	207 931	694 001
Resultat före avskrivningar, arbets- o. arrendekostnader samt räntenetto	181 225	85 295	375 741	238 812	131 231	412 273
Arbetskostnader	3 127	2 847	17 925	2 271	1 717	19 160
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	178 097	82 447	357 816	236 542	129 515	393 114
<i>Avskrivningar</i>						
Ekonomibyggnader	22 979	29 000	69 379	23 877	30 507	58 535
Byggnadsinventarier	38 063	47 889	206 674	38 488	52 836	195 128
Markinventarier och markanl.	993	150	1 545	255	269	2 082
Maskiner och redskap	50 345	49 269	80 028	53 419	55 935	91 956
Summa avskrivningar	112 380	126 308	357 626	116 038	139 547	347 700

Tabell 10.3 (forts.)

	JEU 1999			JEU 2000		
	Riket			Riket		
	Mjök	Köttjur	Svin	Mjök	Köttjur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
Arrendekostnader	5 895	6 158	19 842	8 399	7 595	27 915
Resultat före räntenetto	59 823	–50 019	–19 652	112 105	–17 627	17 499
Räntenetto	8 382	20 955	109 588	7 337	22 220	122 425
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital o.ersättning för eget arbete	51 440	–70 974	–129 240	104 768	–39 848	–104 926
Skogsbruket						
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	67 505	75 500	41 379	59 919	63 659	28 623
Kostnader	16 983	19 594	4 204	10 834	5 318	4 975
Resultat före avskrivningar, arbetskostnader och räntenetto	50 522	55 906	37 175	49 085	58 341	23 648
Arbetskostnader	668	352	374	327	225	400
Avskrivningar på maskiner och redskap	2 266	2 669	1 554	2 286	1 928	776
Resultat före räntenetto	47 588	52 885	35 247	46 472	56 188	22 472
Räntenetto	5 988	17 992	24 013	7 783	16 464	15 966
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital o.ersättning för eget arbete	41 600	34 893	11 234	38 688	39 724	6 506
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	93 040	–36 081	–118 006	143 456	–124	–98 420

Tabell 10.4**Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1992 och 1995–1998, kr per brukare inklusive maka/make samt 1999 kr per hushåll***The farmers' assessed net receipts from different sources of income: Average per holder incl. spouse 1992 and 1995–1998 and per household 1999*

Storleksgrupp hektar åker	1992	1995	1996	1997	1998	1999
<i>Näringsverksamhet</i>						
2,1– 5,0	10 600	9 100	9 000	9 700	10 700	11 000
5,1– 10,0	14 400	11 600	11 400	12 300	13 100	13 800
10,1– 20,0	28 400	19 900	19 300	20 000	20 300	20 800
20,1– 30,0	51 600	39 600	38 800	40 600	41 400	40 700
30,1– 50,0	78 300	66 300	65 900	69 500	70 800	71 000
50,1– 100,0	96 300	93 200	95 800	103 800	108 000	111 100
100,1– 200,0	103 000	107 800	116 400	126 500	131 100	131 100
200,1–	98 400	111 400	120 500	129 700	129 500	139 000
Samtliga	44 800	39 200	38 400	41 600	43 500	45 300
<i>Tjänst</i>						
2,1– 5,0	184 300	213 700	222 200	227 900	236 000	267 800
5,1– 10,0	172 900	201 900	210 700	218 300	226 500	256 700
10,1– 20,0	150 100	179 200	187 900	194 200	201 500	236 100
20,1– 30,0	123 200	147 800	155 200	163 300	170 300	206 000
30,1– 50,0	97 900	118 100	123 500	129 800	137 300	171 300
50,1– 100,0	90 000	101 100	104 200	107 200	111 400	146 500
100,1– 200,0	93 600	101 700	102 700	105 400	109 400	144 700
200,1–	107 900	115 700	115 200	112 200	111 000	146 500
Samtliga	138 800	162 500	171 300	176 800	183 200	215 300
<i>Taxerad förvärvsinkomst¹</i>						
2,1– 5,0	192 700	220 200	228 300	234 500	243 400	274 800
5,1– 10,0	185 100	210 900	219 200	227 400	236 200	266 500
10,1– 20,0	176 300	196 700	204 500	211 300	218 600	253 000
20,1– 30,0	172 800	185 400	191 600	201 200	208 700	243 200
30,1– 50,0	174 300	182 300	187 200	196 900	205 600	239 200
50,1– 100,0	184 000	192 200	197 800	208 600	217 000	254 700
100,1– 200,0	192 800	206 700	216 500	229 200	237 600	272 400
200,1–	199 300	221 600	230 700	238 900	237 600	281 500
Samtliga	181 400	199 300	207 100	215 600	223 700	257 000
<i>Summa förvärvs- och kapitalinkomst²</i>						
2,1– 5,0	208 100	239 800	250 200	257 500	266 500	303 500
5,1– 10,0	200 700	233 500	243 900	253 400	261 600	299 000
10,1– 20,0	192 200	224 900	235 200	242 900	250 300	291 300
20,1– 30,0	188 200	220 900	231 000	240 400	247 800	287 700
30,1– 50,0	188 700	223 400	233 700	242 300	251 500	290 600
50,1– 100,0	200 500	240 400	254 800	262 300	271 000	314 200
100,1– 200,0	216 400	267 500	288 400	297 600	306 100	345 600
200,1–	246 200	311 200	320 100	336 200	317 700	374 900
Samtliga	197 400	232 100	243 500	252 100	260 400	300 100

1) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

2) Beräknad som summan av taxerad inkomst av näringsverksamhet och tjänst samt överskott av kapital. 1990 och tidigare lika med sammanräknad inkomst.

Källa: SCB, Nettointäkter m.m. för jordbrukare.

Tabell 10.5**Jordbrukarhushållens taxerade inkomster av näringsverksamhet och tjänst, nettoinkomst av kapital samt hushållsinkomst före och efter transfereringar år 1999. Medeltal i kronor per hushåll**

The farmers' assessed income from business (incl. agriculture) and employment, net income from capital and household income before and after transfers. Average per household

Län	Taxerad inkomst av närings- tjänst verksam- het		Netto- inkomst av kapital	Hushållsin- komst före skattefria transfere- ringar och skatter m.m	Positiva ej skatteplik- tiga trans- fereringar	Skatter och övriga negativa transfe- ringar	Hushålls- inkomst efter transfe- ringar
Stockholms	48 900	215 100	29 500	286 700	9 300	107 500	188 500
Uppsala	57 300	204 600	27 900	278 500	9 500	103 500	184 500
Södermanlands	54 800	202 800	30 300	286 600	10 400	104 000	193 000
Östergötlands	60 200	191 000	39 100	284 400	9 600	102 800	191 200
Jönköpings	51 500	216 900	39 700	302 100	10 500	105 600	207 000
Kronobergs	42 000	213 800	41 500	291 600	8 700	102 400	198 000
Kalmar	62 700	176 900	43 200	278 700	9 600	100 300	188 000
Gotlands	60 600	157 900	27 100	241 700	11 000	88 300	164 400
Blekinge	37 000	199 600	37 000	263 800	8 900	96 900	175 700
Skåne	54 700	200 100	39 500	285 900	9 900	101 100	194 700
Hallands	42 700	200 000	30 500	264 400	9 600	93 500	180 500
Västra Götalands	38 800	221 500	25 300	277 700	9 200	100 200	186 700
Värmlands	27 600	242 100	19 400	279 700	8 600	104 300	184 000
Örebro	47 300	224 900	29 000	294 100	9 500	108 200	195 300
Västmanlands	52 800	220 500	32 300	297 800	9 900	109 900	197 700
Dalarnas	38 700	225 900	26 400	282 500	9 500	102 900	189 000
Gävleborgs	42 800	220 100	26 500	280 300	9 100	101 600	187 800
Västernorrlands	33 900	248 800	25 500	298 000	9 600	109 800	197 800
Jämtlands	42 800	216 800	22 400	276 900	10 100	100 400	186 600
Västerbottens	36 600	257 100	26 500	311 000	9 800	113 100	207 800
Norrbottnens	30 600	247 800	15 100	281 400	8 700	103 200	186 900
Hela riket	45 300	215 300	30 400	283 300	9 500	102 400	190 400

Källa: SCB, Nettointäkter m.m. för jordbrukare

Tabell 10.6
Jordbrukets prisindex 1995–2001 (1995=100)
Agricultural price indices

Index	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Produktionsmedelsprisindex							
Löpande utgifter	100,0	106,1	107,2	104,6	104,3	108,9	115,9
Kostnader för investerings- varor och -tjänster	100,0	101,6	102,8	104,3	105,3	107,7	110,9
Totalt	100,0	105,1	106,3	104,6	104,5	108,6	114,8
Avräkningsprisindex							
Vegetabilier	100,0	92,8	89,4	92,5	95,6	87,5	95,6
Animalier	100,0	96,8	96,0	92,5	89,0	91,1	93,8
Totalt	100,0	95,5	93,8	92,5	91,3	89,9	94,4
Producentprisindex för livs- medelsindustrin, jordbruks- reglerade livsmedel							
Vegetabilier	100,0	96,9	95,4	95,9	102,1	102,2	106,8
Animalier	100,0	99,9	104,2	101,4	101,8	102,6	107,9
Totalt	100,0	98,9	100,0	99,4	102,0	102,5	107,7
Konsumentprisindex för jord- bruksreglerade livsmedel							
Vegetabilier	100,0	91,3	89,4	91,0	96,5	95,8	96,7
Animalier	100,0	94,0	94,3	94,1	93,9	95,1	98,3
Totalt	100,0	93,1	92,6	93,1	94,9	95,4	97,8
Konsumentprisindex							
Livsmedel	100,0	93,1	93,4	94,5	95,9	95,9	98,6
Totalt	100,0	100,5	101,0	100,9	101,3	102,4	104,8

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7

Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1996–2001, kr*Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetable and animal products*

Varuslag	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Traktorer, kr/st	372 000	388 000	396 000	456 000	415 000	..
Drivmedel, kr/100 liter						
Dieselolja	454	453	427	445	572	583
Handelsgödselmedel, kr/100 kg						
Kalksalpeter, 15,5 % N	136	129	127	114 ¹	120 ¹	155 ¹
Kalkammonsalpeter, 28,0 % N	207	196	190	173 ¹	177 ¹	217 ¹
Superfosfat, P 20	223	217	222	221 ¹	224 ¹	238 ¹
Supra PK 11–21	208	202	202	196 ¹	197 ¹	209 ¹
Supra NPK 17– 4–13	227 ²	229	214	207 ¹	213 ¹	245 ¹
Supra NPK 21–4–7	221 ³	212	213	203 ¹	207 ¹	242 ¹
Vegetabilier, kr/100 kg						
Vete ⁴	111	104	100	102	97	103
Råg ⁴	102	99	95	97	91	95
Korn ⁴	101	96	92	93	88	92
Havre ⁴	102	95	89	93	87	99
Potatis för stärkelse	51	52	55	51	50	51
Sockerbetor	39	39	41	39	38	41
Vetekli	128	124	118	115	117	121
Melass	131	130	119	101	107	132
Animalier, kr/100 kg						
Kött av						
Storboskap	1 955	1 861	1 953	1 819	1 829	1 830
Mellankalv	2 092	1 740	1 808	2 101	1 850	1 852
Mindre kalv	1 101	520	191	122	115	112
Häst	576	649	716	743	702	694
Får och lamm	1 883	1 884	1 875	1 954	1 778	1 773
Slaktsvin	1 262	1 323	1 037	964	1 102	1 117
Fjäderfä ⁵	738	678	685	668	663	689
Mejerimjök	309	306	305	306	306	300
Ägg	741	782	827	752	784	851

1) T.o.m. 1998 50 kg säck. Fr.o.m. 1999 storsäck.

2) T.o.m. juni 1996 NPK 8–6–12.

3) T.o.m. juni 1996 NPK 20–4–8.

4) Genomsnittspris vid leveransort för vara av normal kvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för normalvete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

5) T.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.8
Indextal för delposter i avräkningsprisindex
1997–2001 (1995=100)

Producer price index. Indices for subtotals

Varuslag	1995	1997	1998	1999	2000	2001
Spannmål	100,0	84,8	81,4	84,8	77,5	83,1
Matpotatis	100,0	49,5	61,1	110,3	54,4	77,4
Potatis för stärkelse	100,0	90,6	95,9	89,7	87,6	91,7
Sockerbetor	100,0	102,7	106,7	101,9	99,9	106,6
Oljeväxter	100,0	66,4	113,2	78,0	91,9	115,8
Mjök	100,0	100,2	99,5	99,6	99,6	97,1
Ägg	100,0	100,8	101,7	92,3	97,7	104,4
Storboskap	100,0	78,7	83,1	73,0	71,0	71,8
Kalv	100,0	78,0	78,9	82,3	70,8	73,2
Får och lamm	100,0	92,3	83,5	76,8	70,0	71,4
Gris	100,0	100,2	82,4	77,0	87,4	102,1
Köksväxter	100,0	98,9	100,5	90,6	102,6	107,6
Fruktar och bär	100,0	116,1	112,3	86,7	71,9	97,8
Blommor och plantskoleväxter	100,0	101,2	103,5	99,8	100,6	102,7

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.9
Genomsnittliga arrendepriiser för jordbruksmark med och utan
gratisarrenden samt för åkermark 2000, kr per hektar

Average rent for agricultural land and for arable land

Område	Län	Genomsnittliga arrendepriiser för		
		jordbruksmark		åkermark
		inkl.gratis- arrenden kr/ha	exkl.gratis- arrenden kr/ha	inkl.gratis- arrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	1 750	1 785	2 106
Västsverige	N,O	1 060	1 145	1 223
Småland med öarna	F,G,H,I	715	743	885
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	882	905	934
Norra Mellansverige	S,W,X	458	606	485
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	204	381	203
Hela riket		969	1 051	1 079

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.10
Utvecklingen av arrendepriiser 1994–2000 (1994=100)
Rent for agricultural land, indices

Område	Län	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Sydsverige	K,M	100	102	106	113	114	116	119
Västsverige	N,O	100	100	110	112	115	118	124
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	107	116	121	126	133
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	100	103	107	113	122	125	121
Norra Mellansverige	S,W,X	100	100	113	124	124	129	139
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	100	98	103	103	103	107	115
Hela riket		100	102	107	114	117	120	122

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.11
Priser på jordbruksmark¹ 1993–2000, 1 000-tals kr per hektar
Prices on agricultural land

Produktions- område	Pris per hektar (vägt medelvärde)								Antal försäljn. 2000	Försåld areal, ha 2000
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000		
Gss	24,9	26,2	25,8	29,9	37,5	40,4	39,2	40,1	184	2 775
Gmb	13,7	16,7	13,8	15,2	15,4	20,3	20,9	22,8	215	3 025
Gns	11,7	12,7	13,3	13,4	14,5	15,8	19,0	20,1	261	3 728
Ss	8,0	8,3	8,7	8,3	9,1	12,1	11,9	13,9	273	3 947
Gsk	8,5	8,8	9,1	10,2	10,4	11,4	11,7	14,2	729	6 220
Ssk	5,8	4,9	5,1	6,6	6,5	5,5	7,2	6,5	231	1 354
Nn	2,4	2,8	2,9	2,6	2,7	3,1	3,2	3,0	329	1 657
Nö	2,3	2,4	2,2	2,4	2,6	3,0	3,2	3,2	173	1 193
Hela riket	10,1	10,9	10,8	11,6	12,8	14,6	15,4	16,8	2 395	23 899

1) Avser både åker- och betesmark

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.12
Försålda lantbruksenheter¹ 2001
Sold agricultural units

Område	Samtliga lagfarna köp (ej slätköp)			
	Antal köp	Köpeskilling medelvärde, 1 000-tal kr	Basvärde medelvärde, 1 000-tal kr	Köpeskilling-koefficient ² , ovägt medelvärde
<i>Län</i>				
Stockholms	62	2 634	872	3,18
Uppsala	60	1 691	593	2,81
Södermanlands	48	1 667	752	2,56
Östergötlands	64	1 917	719	2,64
Jönköpings	118	1 497	738	2,09
Kronobergs	121	1 024	456	2,38
Kalmar	82	1 306	681	1,96
Gotlands	66	1 028	445	2,37
Blekinge	64	1 083	492	2,28
Skåne	313	1 354	571	2,47
Hallands	135	1 328	650	2,18
Västra Götalands	534	1 062	488	2,29
Värmlands	283	703	345	2,14
Örebro	96	976	447	2,14
Västmanlands	33	1 407	533	2,72
Dalarnas	130	496	253	2,17
Gävleborgs	116	612	359	1,83
Västernorrlands	181	483	285	1,93
Jämtlands	161	516	305	1,95
Västerbottens	187	579	322	1,90
Norrbottens	84	386	205	2,04
Hela riket	2 938	1 010	466	2,22

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Se texten.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

11 Ekologisk produktion

I kapitel 11 redovisas uppgifter från KRAV om ekologisk odling inom jordbruk och trädgård samt ekologisk djurhållning.

Statistik rörande miljöstöd för ekologisk odling redovisas i kapitel 9.

Sammanfattning

Ekologiskt odlade arealer

Ekologisk odling är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlösligt handelsgödsel och bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna med ekologisk odling. Målsättningen är också att producera jordbruksprodukter av bra kvalitet med hjälp av uthålliga produktionsmetoder.

Från konsumentsynpunkt är det nödvändigt med garantier för hur de ekologiskt odlade produkterna odlas. Två kontrollföreningar svarar för sådana garantier, KRAV och Demeterförbundet (biodynamisk odling), vilka sinsemellan ställer något olika krav på godkännande. Vid biodynamisk odling krävs inte bara frånvaro av kemiska bekämpnings- och gödselmedel utan även att biodynamiska preparat används för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden i syfte att erhålla livsmedel med hög kvalitet. Båda organisationerna svarar för viss statistik rörande den ekologiska odlingens omfattning. I det följande återges vissa delar av den statistik som tas fram av KRAV.

I **tabell 11.1** redovisas andelen KRAV-kontrollerad åkerareal (dvs. inklusive s.k. karensareal, se nedan) i landet med uppdelning på län. Den totala KRAV-kontrollerade åkerarealen år 2001 var 160 000 hektar, vilket är en ökning med 17 % jämfört med år 2000.

De högsta andelarna redovisas för Södermanlands, Gotlands, Västmanlands och Uppsala län. Den lägsta andelen har Västerbottens

och Norrbottens län där endast 2,2 % av åkerarealen är ekologiskt odlad. Genomsnittet för landet är 6,0 %. Andelen har ökat kontinuerligt sedan 1991 då endast 1,1 % av åkerarealen var ekologiskt odlad.

I **tabell 11.2** har den för ekologisk odling godkända arealen delats upp på grödor. Av denna areal upptas knappt 40 % av "Vall och bete på åker", drygt 26 % av "Spannmål" och knappt 20 % av "Bete och slätter, ej åker".

I **tabell 11.3** redovisas antalet odlare på KRAV-anslutna gårdar. De uppgick år 2001 till 3 328 jordbrukare varav 788 var odlare vars gårdar inte var helt omställda, dvs. gårdar med både ekologisk och konventionell odling. Anslutningen har ökat kontinuerligt sedan 1997. I tabellen redovisas även den KRAV-kontrollerade arealen med uppdelning på godkänd areal och karensareal. Det bör understrykas att arealuppgifterna även inkluderar "Bete och slätter (ej åker) (närmast betesmark i SCB:s terminologi, se nedan). Arealen "Bete och slätter, ej åker" uppgick år 2001 till knappt 32 000 hektar (**Tabell 11.2**).

Ekologisk trädgårdsodling

Den för ekologisk odling godkända arealen av frukt, bär och grönsaker på åker redovisas i **tabell 11.2**. I **tabell 11.4** har den KRAV-kontrollerade arealen delats upp på vissa trädgårdsprodukter. Relativt sett har denna odling ungefär samma omfattning som den har på jordbrukssidan (jämför trädgårdsarealer enligt kapitel 5). Arealen frukt, bär och grönsaker år 2001 var 774 hektar, vilket är en minskning med 10 % sedan år 1997. Morötter upptar störst andel (23 %) av den totala KRAV-kontrollerade

rade trädgårdsarealen, dvs. 178 av 774 hektar.

Den KRAV-godkända odlingen i växthus framgår av **tabell 11.5**. Den ekologiskt odlade växthusytan ökade fram till 1999 men gick ned år 2000, med 14 %. Totalt representerar den ekologiska odlingen i växthus ungefär 5 % av den totala växthusytan (jämför växthusytan enligt kapitel 5).

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling. Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling för att förse djuren med egenproducerat ekologiskt foder i så stor utsträckning som möjligt. En god hälsa hos djuren anses främjas och de ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro. Den ekologiska djurhållningen enligt KRAV:s statistik redovisas i **tabell 11.6**. Sedan 1997 har i gott som alla KRAV-godkända djurslag ökat i antal, med undantag för slaktkycklingar som minskat från 36 700 till 19 100. Den största procentuella ökningen står värphöns för som ökat i antal med 1 124 % sedan 1997.

EU-stöd för ekologisk odling

Utöver de ekologiskt odlade arealer och växtusytor som redovisas nedan finns viss areal som omfattas av särskilda EU-stöd för ekologisk odling utan att odlarna är anslutna till den särskilda kontrollen. Statistik rörande stödet till ekologisk odling tas fram av Jordbruksverket och redovisas översiktligt i kapitel 9.

Om statistiken

Statistiken rörande den ekologiska odlingen i landet tas fortlöpande fram av kontrollföreningen KRAV, till vilken odlare med intresse för ekologisk odling kan ansluta sig. Följande begrepp som används inom ekologisk odling kan behöva förtydligas:

Karens, karensår, karensareal

Det första året en åker odlas enligt KRAV:s regler blir varken grödan eller marken godkänd. Detta år kallas "karensår". På samma sätt blir djurhållning godkänd först efter en viss "karenstid". Under karenstid sker kontroll precis på samma sätt som för all produktion som är ansluten till KRAV. Statistik över den KRAV-kontrollerade arealen inkluderar som regel karensarealen.

KRAV-godkänd odling

Odling som uppfyller KRAV:s alla regler för ekologiskt lantbruk.

Konventionell odling

All odling som ej kan klassas som ekologisk kallas för konventionell odling.

Bete och slåtter (ej åker)

Betesmarker som ej är lämplig att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa marker benämns hos KRAV som permanenta beten och redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

Annan publicering

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning publicerar KRAV på sin webbplats www.krav.se.

Tabell 11.1
KRAV-kontrollerad åkerareal samt total åkerareal 2001
KRAV controlled arable land and total arable land

	Areal åkermark, ha		Andel KRAV-kontrollerad åkerareal %
	KRAV-kontrollerad	Total åkerareal	
<i>Län</i>			
Stockholms	6 627	86 970	7,6
Uppsala	12 466	150 483	8,3
Södermanlands	13 012	129 516	10,0
Östergötlands	13 314	208 200	6,4
Jönköpings	5 530	91 793	6,0
Kronobergs	3 050	51 454	5,9
Kalmar	4 247	126 935	3,3
Gotlands	7 899	86 060	9,2
Blekinge	1 110	33 130	3,4
Skåne	10 645	457 454	2,3
Hallands	6 785	115 340	5,9
Västra Götalands	35 212	479 467	7,3
Värmlands	7 842	110 537	7,1
Örebro	5 189	107 213	4,8
Västmanlands	10 426	123 686	8,4
Dalarnas	3 185	61 193	5,2
Gävleborgs	5 046	70 933	7,1
Västernorrlands	3 060	51 607	5,9
Jämtlands	3 321	42 847	7,8
Västerbottens	1 551	71 396	2,2
Norrbottnens	846	37 968	2,2
<i>Hela riket</i>			
2001	160 362	2 694 184	6,0
2000	136 940	2 705 984	5,1
1999	122 571	2 746 929	4,5
1998	102 554	2 783 755	3,7
1997	96 810	2 798 574	3,5
1996	91 754	2 811 534	3,3
1995	69 871	2 766 641	2,5
1994	44 392	2 780 077	1,6
1993	34 836	2 779 729	1,3
1992	32 855	2 767 942	1,2
1991	31 432	2 789 997	1,1

Källa: KRAV.

Tabell 11.2
KRAV-godkända arealer för olika grödor och grödgrupper 2001 (inkl. Demeter),
hektar

KRAV certified areas for different crops and groups of crops

	Summa godkänd jordbruks- areal	Varav Spannmål	Oljeväxter	Baljväxter ¹	Lin ¹	Potatis och rotfrukter
<i>Län</i>						
Stockholms	7 597	1 759	36	119	0	6
Uppsala	12 443	4 271	25	463	20	13
Södermanlands	12 237	3 621	97	574	43	4
Östergötlands	13 553	3 320	59	493	7	32
Jönköpings	6 488	1 083	40	35	0	11
Kronobergs	4 108	619	13	20	1	7
Kalmar	6 103	1 022	2	95	0	14
Gotlands	9 004	1 551	78	194	29	233
Blekinge	1 324	230	29	30	0	33
Skåne	10 918	2 799	240	296	2	507
Hallands	6 993	1 802	103	467	17	128
Västra Götalands	32 375	9 348	511	1 483	49	132
Värmlands	7 062	1 763	29	159	12	30
Örebro	5 525	1 581	0	136	23	12
Västmanlands	9 136	3 649	4	454	10	12
Dalarnas	2 846	691	3	87	0	63
Gävleborgs	4 964	1 471	1	33	0	82
Västernorrlands	2 895	616	1	0	0	24
Jämtlands	3 232	422	0	1	0	24
Västerbottens	1 254	289	0	4	0	18
Norrbottens	860	176	0	0	0	58
<i>Hela riket</i>						
2001	160 917	42 082	1 273	5 142	211	1 441
2000	140 525	40 006	1 195	1 500
1999	117 702	32 005	1 202	3 393 ³	..	1 386
1998	110 619	31 506	1 003	1 345
1997	105 646	29 761	774	2 009	472	1 192

1) Nya redovisade grödor och grödgrupper år 2001.

2) Betesmarker som ej är lämpliga att plöja och därmed inte ingår i växtföljden. Dessa redovisas i KRAV:s statistik eftersom de har betydelse för djurhållningen i ekologisk produktion och dessutom ingår i KRAV:s kontroll.

3) Baljväxter 1999 innehåller endast ärter, konservärter och åkerböner.

Källa: KRAV.

Tabell 11.2 (forts.)

	Varav					
	Vall och bete på åker	Bete och slätter (ej åker) ²	Träda ¹	Fleråriga industri- och energi-grödor ¹	Frukt, bär och grönsaker	Övrigt ¹
<i>Län</i>						
Stockholms	3 324	1 639	573	3	27	111
Uppsala	3 990	2 013	1 264	30	14	341
Södermanlands	4 489	2 063	1 133	6	9	199
Östergötlands	5 138	3 291	1 060	0	32	121
Jönköpings	3 019	2 056	153	0	5	86
Kronobergs	1 877	1 445	78	0	8	41
Kalmar	1 983	2 715	214	0	30	28
Gotlands	3 431	3 047	338	0	74	30
Blekinge	475	459	45	0	10	13
Skåne	3 528	2 558	436	116	171	266
Hallands	2 929	1 021	351	0	81	95
Västra Götalands	12 243	5 462	2 451	52	100	544
Värmlands	3 772	531	536	25	38	169
Örebro	2 246	854	413	54	26	180
Västmanlands	2 559	1 138	1 039	1	16	254
Dalarnas	1 516	251	110	0	59	66
Gävleborgs	2 520	485	189	0	23	161
Västernorrlands	1 724	313	134	0	15	68
Jämtlands	2 264	346	59	0	8	108
Västerbottens	736	68	46	0	10	84
Norrbottens	414	79	55	0	19	60
<i>Hela riket</i>						
2001	64 177	31 833	10 674	286	774	3 025
2000	58 471	29 167	759	..
1999	49 109	25 773	5 909	..	629	..
1998	50 245	20 196	811	..
1997	49 642	18 307	3 669	..	856	..

Tabell 11.3**Kontrollerad areal och antal odlare på KRAV-anslutna gårdar 2001***Controlled area and number of cultivators on KRAV certified holdings*

	Areal, hektar			Antal odlare		
	KRAV Godk	Karens	Summa	KRAV Helt omlagda ¹	Ej helt omlagda ²	Summa
<i>Län</i>						
Stockholms	7 597	669	8 266	95	9	104
Uppsala	12 443	2 036	14 479	152	52	204
Södermanlands	12 237	2 838	15 075	132	45	177
Östergötlands	13 553	3 052	16 605	160	60	220
Jönköpings	6 488	1 098	7 586	122	9	131
Kronobergs	4 108	387	4 495	44	34	78
Kalmar	6 103	859	6 962	89	10	99
Gotlands	9 004	1 942	10 946	114	57	171
Blekinge	1 324	245	1 569	29	7	36
Skåne	10 918	2 285	13 203	171	72	243
Hallands	6 993	813	7 806	142	47	189
Västra Götalands	32 375	8 299	40 674	650	168	818
Värmlands	7 062	1 310	8 372	121	15	136
Örebro	5 525	518	6 043	88	36	124
Västmanlands	9 136	2 428	11 565	112	71	183
Dalarnas	2 846	590	3 435	62	18	80
Gävleborgs	4 964	567	5 531	114	14	128
Västernorrlands	2 895	478	3 373	37	30	67
Jämtlands	3 232	435	3 667	52	25	77
Västerbottens	1 254	365	1 619	34	4	38
Norrbottens	860	65	924	20	5	25
<i>Hela riket</i>						
2001	160 917	31 286	192 204	2 540	788	3 328
2000	140 525	30 720	171 245	2 420	645	3 065
1999	117 702	37 356	155 058
1998	110 619	16 122	126 741
1997	105 646	12 023	117 669

1) Hela gården odlas ekologiskt.

2) Bedriver både ekologisk och konventionell produktion.

Källa: KRAV.

Tabell 11.4
Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 2001, hektar
Areas of certain KRAV controlled horticultural plants

	Frukt, bär och grön- saker	Varav					Bär ¹	Varav		Frukt ¹	Varav Äpple
		Lök	Morot	Röd- betor	Vit- kål	Svarta vinbär		Jord- gubbar			
<i>Län</i>											
Stockholms	27,4	0,6	0,7	0,2	0,9	6,7	1,0	2,4	4,3	0,7	
Uppsala	14,2	1,5	1,3	–	–	3,5	0,7	0,6	0,9	0,5	
Södermanlands	8,5	0,5	–	–	–	1,8	–	0,1	1,4	1,3	
Östergötlands	32,0	0,9	11,0	–	0,5	13,5	0,3	9,4	1,2	–	
Jönköpings	4,8	–	–	–	–	0,1	–	–	–	–	
Kronobergs	8,3	0,3	–	–	0,5	2,1	–	0,9	0,2	–	
Kalmar	30,0	2,1	1,2	–	–	2,7	–	1,9	0,5	–	
Gotlands	73,6	12,2	26,8	3,3	–	2,2	0,6	0,5	3,1	–	
Blekinge	9,8	–	4,0	–	–	0,6	–	0,6	1,0	–	
Skåne	170,9	11,9	63,4	16,7	2,7	11,1	3,8	6,5	17,9	10,4	
Hallands	81,0	4,9	24,6	11,3	1,7	6,0	1,2	4,5	2,0	1,0	
Västra Götalands	99,8	1,1	18,6	9,3	7,1	23,8	5,2	12,3	4,8	3,4	
Värmlands	38,0	0,8	7,3	0,0	3,2	1,8	0,5	–	1,2	–	
Örebro	25,7	0,1	1,6	–	0,1	10,3	7,0	2,9	1,0	1,0	
Västmanlands	16,3	0,4	0,7	0,2	0,2	0,7	0,2	0,2	9,9	0,2	
Dalarnas	59,2	0,1	3,7	–	0,2	45,9	38,2	7,7	0,1	0,1	
Gävleborgs	22,5	–	3,7	–	–	4,8	–	4,8	–	–	
Västernorrlands	15,3	–	7,1	–	–	3,7	–	3,7	–	–	
Jämtlands	8,4	0,1	0,2	–	–	0,7	–	0,5	–	–	
Västerbottens	10,0	–	1,2	0,1	0,4	0,3	–	–	–	–	
Norrbottens	18,6	–	0,6	–	–	10,8	10,4	0,4	–	–	
<i>Hela riket</i>											
2001	774,3	37,5	177,7	41,1	17,5	153,1	69,1	59,9	49,5	18,6	
2000	759,0	151,0	68,0	..	
1999	629,0	42,0	126,8	23,4	24,3	99,7	..	89,5	37,5	..	
1998	811,0	
1997	856,0	25,5	116,2	29,0	23,7	150,3	..	104,6	42,0	..	

1) Arealer inkl. Åland år 2000.

Källa: KRAV.

Tabell 11.5
Yta KRAV-godkänd växthusodling 2000, m²
KRAV certified cultivation in greenhouses

	Tomat	Gurka	Övrigt	Totalt
<i>Län</i>				
Stockholms	2 041	500	2 051	4 592
Uppsala	1 140	467	781	2 388
Södermanlands	700	130	760	1 590
Östergötlands	1 107	838	2 997	4 942
Kronobergs	801	50	317	1 168
Gotlands	3 795	365	548	4 708
Blekinge	600	380	0	980
Skåne	1 983	193	2 020	4 196
Hallands	680	1 670	600	2 950
Västra Götalands	4 184	2 388	19 121	25 693
Värmlands	942	812	1 772	3 526
Örebro	845	296	1 515	2 656
Västmanlands	4 160	580	911	5 651
Dalarnas	3 201	2 021	2 063	7 285
Gävleborgs	1 028	534	6 069	7 631
Västernorrlands	384	182	0	566
Jämtlands	436	310	1 540	2 286
Västerbottens	0	0	2 200	2 200
Norrbottnens	200	15	0	215
<i>Hela riket</i>				
2000	28 227	11 731	45 265	85 223
1999	31 241	17 510	50 333	99 084
1998	38 083	19 590	30 734	88 407
1997	30 695	18 260	35 727	84 682

Källa: KRAV.

Tabell 11.6
Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 2001
Number of KRAV certified animals and animals qualifying for certification

Område	Mjölkkor	Di- och amkor	Övriga nöt	Getter, mjölkfår	Tackor	Lamm
<i>Län</i>						
Stockholms	700	563	1 817	3	589	917
Uppsala	1 344	549	3 266	16	413	708
Södermanlands	1 310	863	3 620	–	769	918
Östergötlands	1 300	739	3 410	–	923	1 852
Jönköpings	1 541	702	3 924	–	488	764
Kronobergs	680	569	2 111	–	667	1 113
Kalmar	706	553	2 227	–	917	1 180
Gotlands	800	612	2 043	–	1 039	3 205
Blekinge	195	153	675	–	187	311
Skåne	1 111	1 225	3 521	–	2 208	3 289
Hallands	1 224	582	2 704	–	742	1 075
Västra Götaland	5 146	2 813	12 134	42	2 185	3 346
Värmlands	681	535	2 015	–	153	234
Örebro	541	467	1 434	–	215	367
Västmanlands	617	417	1 638	77	545	814
Dalarnas	259	261	975	–	141	202
Gävleborgs	661	156	1 430	–	514	769
Västernorrlands	241	357	751	125	471	832
Jämtlands	533	107	857	293	422	685
Västerbottens	277	46	508	–	40	117
Norrbottnens	44	44	143	–	98	152
<i>Hela riket</i>						
2001	19 911	12 313	51 203	556	13 726	22 850
2000	19 210	11 445	43 726	132	13 112	21 752
1999
1998
1997	11 202	7 836	29 114	465	8 364	14 360
1996	10 834	6 439	25 562	516	7 666	13 974
<i>Djur i karens</i>						
2001	1 421	2 061	6 589	–	3 211	1 191
2000	386	955	..	5	1 674	..
1999
1998
1997	318	838	2 027	38	1 789	1 130
1996	980	2 204	5 647	5	3 271	1 741

Källa: KRAV.

Tabell 11.6 (forts.)

Område	Suggor	Övriga svin	Värp- höns	Slakt- kyck- lingar	Övrigt
<i>Län</i>					
Stockholms	10	221	1 064	–	26
Uppsala	141	2 652	4 320	–	24
Södermanlands	86	1 771	9 617	–	23
Östergötlands	122	2 183	44 910	4 000	21
Jönköpings	4	34	–	–	9
Kronobergs	36	543	3 000	–	17
Kalmar	63	1 050	7 735	–	10
Gotlands	–	150	11 180	–	172
Blekinge	–	60	15	–	8
Skåne	106	3 105	28 790	15 100	808
Hallands	164	3 077	42	–	30
Västra Götaland	225	7 669	27 352	–	84
Värmlands	17	1 522	17 900	–	–
Örebro	77	111	8 300	–	9
Västmanlands	80	940	11 700	–	25
Dalarnas	13	150	2 700	–	3
Gävleborgs	31	378	4 896	–	12
Västernorrlands	–	–	1 530	–	68
Jämtlands	19	317	490	–	80
Västerbottens	28	451	388	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	3
<i>Hela riket</i>					
2001	1 222	26 384	185 929	19 100	1 435
2000	1 153	25 171	144 058	5 320	..
1999
1998
1997	493	6 573	45 823	27 820	600
1996	357	5 217	15 192	36 669	1 087
<i>Djur i karens</i>					
2001	226	196	14 181	600	180
2000	388	..	1 650	–	..
1999
1998
1997	169	142	1 623	82	265
1996	262	718	3 036	400	–

12 Jordbrukets miljöpåverkan

Jordbruket påverkar miljön på olika sätt. Vissa typer av påverkan upplevs som positiva (t.ex. på kulturlandskapet) medan andra upplevs som negativa eller skadliga. Det negativa är oftast kopplat till användning av olika naturresurser eller olika typer av utsläpp. I kapitel 12 redovisas statistik över kulturlandskapet och miljöeffekter av bekämpningsmedels- och gödselmedelsanvändning samt av jordbrukets användning av energi.

Statistik över jordbrukets produktionsmedel – bl.a. viss statistik rörande försäljningen av gödsel- och bekämpningsmedel – redovisas i kapitel 8.

Statistik rörande ekologisk odling och djurhållning, redovisas i kapitel 11.

Sammanfattning

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Det öppna, omväxlande odlingslandskapet med skog, betesmark och insprängd åker har formats av jordbruket under århundraden. Odlingslandskapet med dess ängs- och betesmarker, dikesrenar, småvatten och åkerholmar är livsmiljöer för en stor biologisk mångfald. Förändringar inom jordbruket under senare decennier har dock satt spår i landskap och livsmiljöer. Åker och betesmarker har lagts ned. Utvecklingen har fram till 1990-talet också gått mot ett mer enformigt landskap genom att småbiotoper som åkerholmar, dikeskanter och småvatten tagits bort.

Figur 12A visar att den utnyttjade arealen betesmark minskade – framförallt i skogsbygderna – fram till mitten av 1990-talet men att den därefter ökat något. Arealen är dock fortfarande lägre än i slutet av 1980-talet.

För att den biologiska mångfalden i ängs- och hagmarkerna ska kunna bevaras och stärkas krävs att markerna hävdas, dvs. betas eller slås enligt vissa metoder. De särskilda stöd som införts till skötseln av den biologiska mångfalden i slåtterängar och betesmarker och

för bevarande av ett öppet odlingslandskap syftar till att markerna får en traditionell hävd som gynnar flora och fauna.

Figur 12B visar att mer än 80 % av de ca 450 000 hektaren utnyttjad betesmark omfattas av miljöstödd.

Tabell 12.1 visar hur stöd för miljövänligt jordbruk är arealmässigt fördelat på olika typer av stöd samt i vilken utsträckning miljömålen för perioden har uppnåtts. Det framgår att anslutningen till de miljöstödd som har till syfte att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden generellt är mycket god och att arealmålen för stöd till "Åtgärder för minskat kväveläckage" redan har uppnåtts.

Lägst anslutning redovisas för "Våtmarker och småvatten" samt "Skyddszoner". "Våtmarker och småvatten" redovisar en låg anslutning p.g.a. att arealer med åtaganden ligger kvar sedan tidigare år.

Målet för den ekologiska produktionen, att 20 % av landets åkerareal skall vara ekologiskt odlad år 2005, är till 65 % uppfyllt.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Jordbrukets inköp av kväve minskade under

1999 med 13 % jämfört med 1998. Nedgången följdes dock av en uppgång år 2000 med 6 %. Den låga försäljningen 1999 är svår att förklara men torde delvis bero på minskad höstsådd och att EU:s krav på uttagen areal ökat från 5 till 10 % av ersättningberättigad areal, vilket minskat behovet av kväve. Ökningen mellan 1999 och 2000 kan förklaras av ökade arealer höstsådda grödor.

Per hektar utnyttjad areal är förändringarna i försäljningen sedan mitten av 1980-talet endast marginella.

Det statliga miljömålet på en minskad försäljningsnivå av kväve med 20 % från mitten av 1980-talet nåddes inte helt utan uppgick enligt diagrammet till ca 10–15 % (**Figur 12C**).

År 2001 gödslades totalt 72 % av åkerarealen med handelsgödsel och 34 % med stallgödsel. Andelen handelsgödslad areal var störst i de södra delarna av landet och i slättbygdsområdena medan andelen stallgödslad areal var störst i djurtäta områden i Götalands skogs- och mellanbygder samt i övre och nedre Norrland. I övre Norrland var stallgödsel-andelen ungefär lika stor som handelsgödsel-andelen (**Tabell 12.2**).

Den totala tillförseln av handels- och stallgödsel till grödor som skördades 2001 uppgick enligt **tabell 12.3** till 207 000 ton kväve i växttillgänglig form, 36 000 ton fosfor och 121 000 ton kalium. Detta är för alla tre näringsämnen en nedgång jämfört med 1997 års undersökning, men för kväve och kalium ökning sedan 1995. Knappt 85 % av det växttillgängliga kvävet tillfördes grödorna genom handelsgödselmedel medan huvuddelen av fosfor- och kaliumgödslingen, 59 respektive 75 %, skedde med stallgödsel.

Organiskt avfall från samhället består bl.a. av avloppsslam från reningsverken samt avfall från livsmedelsindustrin, storkök och hushåll. Enligt **figur 12D** spreds 2000 runt 45 700 ton torrsbstans av slam på jordbruksmark (inkl. energiskog). En viss minskning i spridningen kan noteras för senare år, främst p.g.a. den debatt som förs om att skadliga ämnen tillförs marken via slam.

Växtnäringsbalanser

I **tabell 12.4** redovisas näringsbalanser för växtodlingen enligt s.k. soil-surface metod. Tillförsel av kväve till åkern sker genom handels-, stall- och betesgödsel (efter ammoniakavgång i stall, lagring och spridning), slam, luftnedfall samt kvävefixering från baljväxter. Bortförseln består av de skördeprodukter som förs bort från fälten. Skillnaden mellan tillförsel och bortförsel utgör överskottet.

Kväveöverskottet i växtodlingen har på riksnivå fortsatt att minska medan fosforöverskottet ligger kvar på samma nivå som 1997. Det minskade kväveöverskottet beror bl.a. på att tillförseln sjunkit något. Effektiviteten i kväveutnyttjandet ligger på 68% och för fosforutnyttjandet på 76 %. Effektiviteten i näringsutnyttjandet har beräknats som bortförsel med skördeprodukter i procent av total näringstillförsel.

Kväveläckage

Vattnet som rinner genom marken fungerar som ett lösningsmedel och nitratkväve som är den kväveform som utlakas är vattenlösligt. Därför har man i vår del av världen där det regnar mer än det avdunstar, ett naturligt läckage av kväve. När vi tar marken i anspråk för att producera livsmedel och börjar röra i den med olika redskap, gödsla den m.m. stiger läckaget.

Det övergripande svenska miljö kvalitetsmålet är att ingen övergödning skall ske. Det innebär att en onaturlig ökning av halter av näringsämnen i miljön skall motverkas. Eftersom jordbruket står för knappt hälften av kväveläckaget till vatten från mänsklig verksamhet har jordbrukets andel en central betydelse för hur miljö kvalitetsmålet skall uppnås.

Figur 12E visar på en läckageminskning mellan 1985 och 1997 på ca 25 % i Götaland och Svealand. Denna minskning har både samband med ökad andel vall och minskad spannmålsodling under perioden (se kapitel 3) men även med bättre kväveutnyttjande, dvs. en större andel av tillförd mängd kväve har tagits upp av grödan. På vägen mot havet stannar en del av läckaget från åkermarken kvar i mark och vattendrag eller försvinner till luften som kväveoxider eller ren kvävgas. Den del som

efter denna retention hamnar i havet benämns i figur 12E nettobelastning.

För övergödningen av sjöar och vattendrag i inlandet anses fosfor ha större betydelse än kväve. **Figur 12F** visar bruttobelastningen av fosfor från mänsklig verksamhet till vatten. Det framgår att jordbruket svarar för en dryg tredjedel av den totala belastningen.

Bruttobelastningen av kväve till havet framgår av **figur 12G**. Här betyder jordbruket närmare hälften av den totala belastningen.

Ammoniakavgång

Vid hantering och lagring av stallgödsel liksom vid spridning av både handels- och stallgödsel förloras kväve i form av ammoniak till luften. När djuren går på bete avgår dessutom ammoniak från djurspillningen. Ammoniaknedfallet kan vara både försurande och övergödande. Av total kvävemängd i gödseln utgör ammoniakavgången en ca 30-procentig förlust. Gödsellagring och spridning står för de största förlusterna men även i stallet är förlusterna betydande. Av jordbrukets totala ammoniakavgång kommer huvuddelen från stallgödsel (**Figur 12H**).

Enligt SCB:s beräkningar har ammoniakavgången från jordbruket minskat med ungefär 5 % mellan 1997 och 1999, främst beroende på minskat djurantal men även förbättrad lagrings- och spridningsteknik.

Kadmiumupplagring i åkermark

Kadmium ingår i råfosfat, som används vid tillverkning av fosforgödselmedel. Kadmium finns också i det slam som sprids på åkrarna för att öka avkastningen. En fortsatt upplagring av kadmium i åkermarken utgör dock ett hot mot åkermarkens långsiktiga användning för produktion av livsmedel. Viktiga processer i naturen kan skadas och upplagring av kadmium i jordbruksväxterna kan påverka människors hälsa.

Enligt det svenska miljömålet skulle utsläppet av kadmium till naturmiljön minska med 70 % mellan 1985 och 1995. **Figur 12I** visar att den totala tillförseln av kadmium minskat kraftigt sedan 1980-talet, vilket främst beror på

sänkta halter i handelsgödseln (se nedan) men även på lägre fosforgödsling och slamanvändning. Den största tillförseln kommer nu från luftnedfallet.

Av **figur 12J** framgår att kadmiumhalterna i fosforgödselmedel halverats sedan 1995. Även halterna i slam har minskat, men kadmiumhalterna i slam är ändå 4 gånger högre än kadmiumhalterna i fosforgödselmedlen.

Kalkningens omfattning framgår att **figur 12K**. Kalkning leder till ökat näringsupptag hos växterna genom höjt pH-värde men också till upplagring av tungmetaller som kadmium i åkermarken.

Bekämpningsmedel

Jordbrukets användning av bekämpningsmedel kan bidra till ökade koncentrationer av oönskade ämnen i luft, mark och vatten. Miljöriskerna med jordbruket bekämpningsmedel är beroende av ett flertal olika faktorer. Preparatens egenskaper, brukarens hantering och miljöbetingelserna på fälten är avgörande.

De bekämpningsmedelsrester som påträffas i naturen härstammar oftast från olämplig hantering vid påfyllning och rengöring av sprutan eller från vindavdrift vid spridningen. Vid besprutningen riskerar bekämpningsmedel även att hamna i fältkanter och vattendrag där växt- och djurliv påverkas negativt. Rester av bekämpningsmedel kan även finnas i spannmålsprodukter, frukt och grönsaker.

Det övergripande svenska miljökvalitetsmålen för bekämpningsmedelsanvändningen inom jordbruket innebär bl.a. följande:

- Användningen uttryckt i mängd aktiv substans skall under perioden 1996–2001 vara högst 25 % av användningen 1981–1985
- Genomsnittligt antal doser per hektar åker skall fram till 2001 minska med 10 % från mitten av 1990-talets nivå.
- Den del av landets odlade areal som behandlas per säsong ska minska med 10 % fram till 2001 jämfört med mitten av 1990-talet.

Den areal som behandlats med bekämp-

ningsmedel minskade i början av 1990-talet för att sedan åter öka något (**Figur 12N**). Nedgången berodde främst på att jordbruksmark togs ur produktion p.g.a. den svenska jordbrukspolitiken. Uppgången berodde bl.a. på att delar av denna areal åter togs i produktion i samband med EU-inträdet. År 1998 var andelen behandlad areal knappt 50 %.

Variationerna i behandlad areal mellan olika delar av landet är stora. De sammanhänger med regionala skillnader i grödfördelning och intensitet. Högst andel behandlad areal har Skåne- Västmanlands- och Östergötlands län (**Tabell 12.5**).

Betydande skillnader i bekämpningsmedels användningen föreligger också mellan gårdar av olika storlek. Bland jordbruksföretag med mer än 100 hektar åkerareal användes ogräsmedel på närmare 70 % av arealen medan motsvarande andel på gårdar med högst 20 hektar var knappt 20 %.

Huvuddelen av *ogräsmedlen*, nästan två tredjedelar, förbrukas i spannmålsodling som år 2001 omfattade 44 % av åkerarealen. Den största hektardosen (ca 3,1 kg/ha) av ogräsmedel tillförs sockerbetsodlingen. Över 60 % av *insektmedlen* används i spannmålsgrödorna.

Svampmedelsanvändningen är starkt koncentrerad till spannmåls-, potatis-, och trädgårdsodlingen, vardera med 45, 42 samt 11 % av totalförbrukningen svampmedel. Risk för angrepp av bladmögel gör att potatisgrödorna tillförs störst hektardoser. För matpotatis ligger dosen på 3,8 kg/ha och för potatis för stärkelse på 2,7 kg/ha. (**Tabell 12.6**).

Användningen av bekämpningsmedel i jordbruket kan mätas på olika sätt. I **figur 12L** redovisas beräknat antal försålda doser sedan början av 1990-talet. För varje preparat har den lämnade kvantitetsuppgiften dividerats med en dos uttryckt i liter eller kg per hektar. Uppgifter om dosens storlek har hämtats från preparatleverantörernas etiketter och informationsblad. Den erhållna kvoten är ett mått på hur många doser den sålda kvantiteten räcker till och därmed också ett mått på hur stor yta som kan besprutas en gång med den sålda mängden.

Det framgår att det helt övervägande antalet försålda doser är avsedda för ogräsbekämpning i stråsäd.

Antalet doser per hektar åker har ökat sedan mitten av 1990-talet. Denna utveckling är inte i linje med de svenska miljö kvalitetsmålen som talade om en reduktion med 10 % fram till 2001 (**Figur 12M**).

Effekter av energianvändning i jordbruket

För att jordbruket skall kunna producera livsmedel och andra produkter krävs insatser av energi. En stor del av energiinsatserna kommer från fossila bränslen som olja, diesel och bensin. Användningen av fossila bränslen måste begränsas, dels för att den tär på lagerresurserna, dels för att förbränningen ger upphov till föroreningar som bidrar till övergödning, försurning och klimatförändringar. Föroreningarna består främst av svaveldioxid, kväveoxider och koldioxid (se Klimatgaser nedan).

Enligt de svenska miljömålen skall utsläppen av svaveldioxid minska med 25 % och utsläppen av kväveoxider med minst 55 % fram till 2010 räknat från 1995 års nivå.

Svaveldioxid

Utsläppen av svaveldioxid från jordbruket bidrar till försurningen av mark och vatten. De direkta utsläppen från jordbruket har minskat kraftigt sedan 1989 och uppgick 1998 till ca 200 ton. Minskningen beror till stor del på övergång till mindre svavelhaltiga bränslen. Efter 1993 har minskningstakten avtagit (**Figur 12O**). Det bör nämnas att om utsläppen från trädgårdsbruket inräknas skulle den totala utsläppsmängden mer än fördubblas.

Kväveoxider

Kväveoxiderna bidrar till övergödning och försurning av mark och vatten. Jordbruket, inkl. trädgårdsnäringen står för 8 % av de totala kväveoxidutsläppen i Sverige. Bl.a. bidrar jordbrukets användning av dieseldriva maskiner och traktorer till näringens förhållandevis höga andel av de totala utsläppen. **Figur 12P** visar

att variationerna i utsläppen varit stora under senare år och att stora minskningar av utsläppen krävs för att målet skall kunna nås 2010.

Klimatgaser

Utsläpp av s.k. klimatgaser ökar atmosfärens förmåga att bibehålla värme på jordklotet och som följd härav stiger temperaturen. Jordbruket släpper främst ut tre typer av klimatgaser nämligen koldioxid från åkermark och från förbränning av diesel och olja, metangas från husdjur samt lustgas (dikväveoxid) från åkermark.

Enligt förslag från den svenska klimatkommittén skall utsläppen av växthusgaser i Sverige år 2005 vara oförändrade jämfört med 1990 års nivå. Fram till 2008–2012 skall en tvåprocentig minskning ske för att 2050 vara halverad jämfört med 1990 års nivå.

De totala utsläppen i Sverige av klimatgaser uppgår till 70 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Av dessa svarar jordbruket (exklusive CO₂ från mark) för 12 % eller 9 milj. ton (**Figur 12Q**).

Det är viktigt att påpeka att den mest dominerande källan av koldioxid från mulljordar inte omfattas av nuvarande statistik.

Lustgas

Det svenska jordbrukets utsläpp av lustgas, dikväveoxid, uppgår 1999 till knappt 5 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Detta motsvarar ca 7 % av de totala utsläppen av växthusgaser. En viss minskning i utsläppen inträffade mellan 1998 och 1999 men det har understrukits att statistiken är osäker. Bl.a. bidrar minskad gödselgiva till minskad avgång av lustgas.

Metan

Metan bildas i husdjurens magar samt i gödsel och i Sverige härrör utsläppen främst från nötkreatur. Metangasavgången har minskat något under senare år och uppgick 1998 till drygt 3 milj. ton CO₂-ekvivalenter. Det är i dagsläget inte känt hur avgången skall kunna minska ytterligare vid sidan av att minska antalet djur.

Koldioxid

Av Sveriges totala utsläpp av koldioxid från

fossila bränslen svarar jordbruket för ca 2 %. Utsläppen från jordbruket uppgick 1998 till drygt 1 milj. ton. Sedan slutet av 1980-talet har utsläppen minskat med ca 10 %. Jordbruksmark kan både bidra till en ökad respektive minskad växthuseffekt genom att avge, respektive binda, koldioxid. Odlingen av oorganogena jordar, dvs. mulljordar, bidrar till ökade utsläpp medan odling på jordar med lägre mullhalt, som kan binda kol i marken, minskar utsläppen.

Om statistiken

Kulturlandskap och biologisk mångfald

Uppgifter om arealen utnyttjad betesmark har under perioden 1995–1999 varje år ingått i lantbruksregistret. Statistiken har avsett företag med mer än 2,1 hektar åker. Omläggningar i systemet för lantbruksregistreringen (se bilaga 1) har medfört att uppgifter om betesmarken fortsättningsvis inte kommer att föreligga varje år.

Statistik rörande miljöstöden sammanställs varje år av Jordbruksverket på basis av gjorda ansökningar om stöd samt utbetalningar.

Växtnäring och markbördighet

Växtnäringsanvändning

Uppgifter om användningen av såväl handelsgödsel som stallgödsel insamlas intermittert av SCB i telefonintervjuer med jordbrukare i den s.k. gödselmedelsundersökningen. I 2000/2001 års undersökning drogs ett urval på 4000 jordbrukare.

Växtnäringsbalanser

Näringsbalansberäkningarna bygger på uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning, vilken genomförs vartannat år (se kapitel 8). I beräkningarna används dessutom skördeuppgifter och olika data från Jordbruksverket, Lantbruksuniversitetet (SLU) och olika forskningsrapporter om t.ex. näringsinnehåll i stallgödsel, kvävenedfall och kvävefixering.

Kväveläckage

Kväveläckaget från åkermark skattas med modellberäkningar av SLU på uppdrag av Naturvårdsverket utifrån data bl.a. från SCB om grödarealer, skördar, gödselgivor och spridningstidpunkter för gödseln. Även väderuppgifter är viktiga indata i modellerna.

Nettobelastningen på havet, dvs. läckaget efter avdrag för retention, grundas på modellberäkningar, som utförs av SMHI.

Ammoniakavgång

Beräkningarna av ammoniakavgången bygger på dataunderlag främst insamlat i SCB:s gödselmedelsundersökning. Beräkningsmetoderna har tagits fram av Naturvårdsverket och SCB i samråd med Jordbrukstekniska institutet och Jordbruksverket. I beräkningsmodellerna utnyttjas bl.a. uppgifter om kväveinnehållet i förbrukade gödselmedel samt, för stall- och betesgödsel, uppgifter om antal djur, kväveproduktion per djurslag och lagrings- och spridningssätt för olika typer av gödselmedel. Dessutom används schablontal för ammoniakemissionen från olika gödselslag i stall vid lagring och spridning.

Kadmiumupplagring i åkermark

Statistik rörande upplagring av kadmium i åkermark bygger på uppgifter från olika källor vilka sammanställts vid SCB. Särskilt uppgifterna om bortförda mängder med grödor är osäkra eftersom variationen är stor.

Uppgifter om kadmiuminnehållet i fosforgödsel har hämtats från leverantörerna.

Statistiken rörande jordbrukets användning av slam samt kadmiuminnehållet i slam bygger på en totalundersökning av reningsverkens årsredovisningar, som i sin tur baseras på uralsbaserade mätningar.

Statistik rörande kalkningen till åkermark baseras på försäljningen till jordbruket enligt en årlig postenkät från SCB till de största tillverkarna, importörerna och återförsäljarna av kalkprodukter.

Bekämpningsmedel

Uppgifter om försäljningen av bekämpningsmedel insamlas årligen av Kemikalieinspektionen. På basis av dessa uppgifter har SCB sedan 1981 gjort beräkningar av det antal doser, mätt som liter eller kg preparat per hektar, som den till jordbruket sålda mängden räcker till. Därmed erhålls också ett mått på hur stor yta som kan besprutas med den sålda mängden. Jämförbarheten mellan åren är dock beroende av att förbrukarnas lagerhållning inte nämnvärt ändras från ett år till ett annat.

SCB har också intermittent genomfört intervjuundersökningar om jordbrukarnas användning av kemiska bekämpningsmedel till olika grödor. Vid tolkningen av resultaten från dessa undersökningar måste man komma ihåg att behovet av att använda bekämpningsmedel varierar kraftigt mellan olika år p.g.a. väderlekens inverkan på betingelserna för t.ex. insektsangrepp.

Effekter av energianvändning i jordbruket

Beräkningarna grundar sig på användningen av olika energi- och bränsleslag i jordbruket.

Klimatgaser

Beräkningarna grundas på internationella modeller enligt IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) men med anpassning till svenska emissionsdata och uppgifter från SCB:s gödselmedelsundersökning.

Annan publicering

Redovisningen i detta kapitel baseras till största delen på underlag till *Miljöredovisning för svenskt jordbruk 2000*, Stockholm 2001, vilken i huvudsak tagits fram av SCB på uppdrag av LRF. Underlaget är dels statistik framställd inom SCB:s miljöstatistik, dels statistik utarbetad av eller i samråd med andra myndigheter.

Uppgifter är också hämtade ifrån Statistiska meddelanden (SCB):

Jordbruksarealer:

JO 10 SM

Utsläpp till vatten:

MI 22 SM

Belastning på haven:

MI 29 SM

Gödselmedel och kalk i jordbruket:

MI 30 SM

Bekämpningsmedel i jordbruket:

MI 31 SM

Utsläpp till luft av ammoniak:

MI 37 SM

Miljöräkenskaper:

MI 53 SM

Andra statistikproducenter

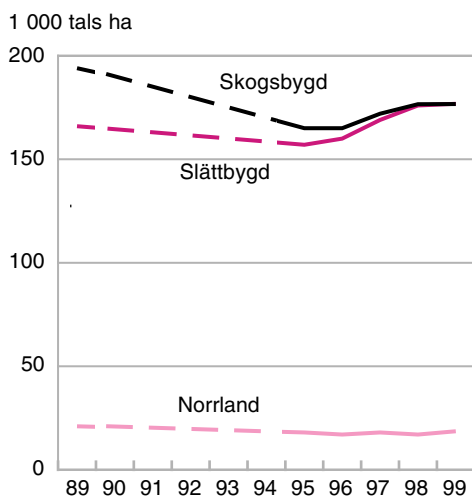
Klimatkommittén, SOU 2000:23.

Naturvårdsverket, Rapport 4730 och 4735.

Jordbruksverkets årsredovisning för räkenskapsåret 2001.

Figur 12A
Utnyttjad areal betesmark i riks-
områden 1989-99¹

Utilized grazing land in major regions

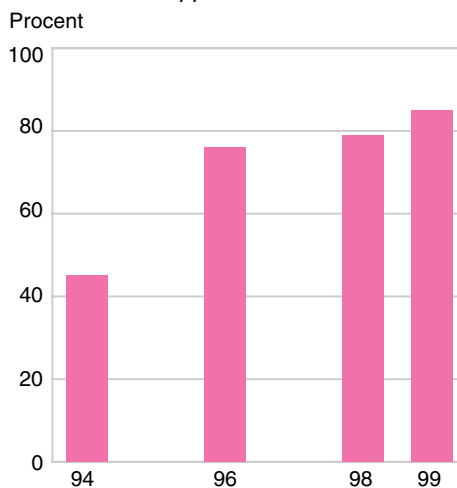

1) Företag med mer än 2 ha åker.

Källa: Jordbruksverket och SCB,
 Lantbruksregistret.

Figur 12B
Andel utnyttjad betesmark¹ med
miljöstöd, hela riket

*Percentage utilized grazing land with
 environment support*

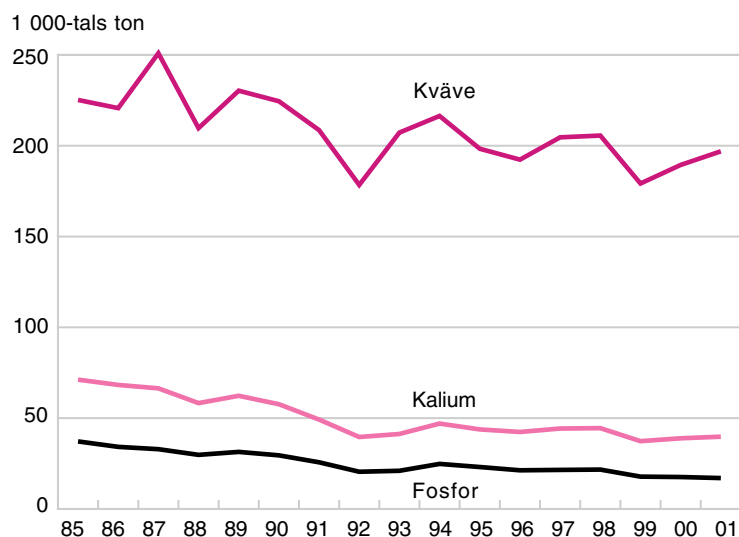

1) Totalt utnyttjad ca 450 000 ha, inkl. areal på
 skogsföretag och alvarmark.

Källa: Jordbruksverket.

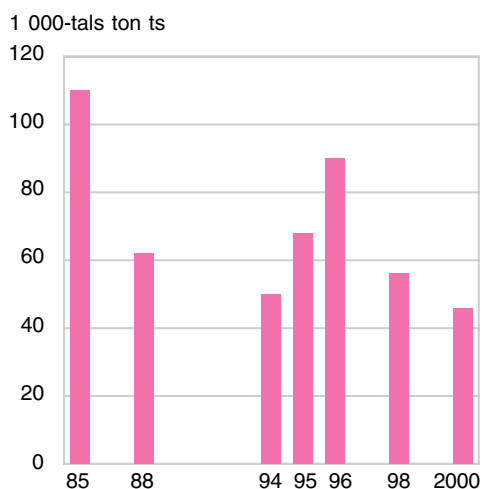
Figur 12C
Försäljning av handelsgödselmedel till jord- och
trädgårdsbruket 1985-2001, 1 000-tals ton

Sale of fertilizers to the agricultural and horticultural sector

Källa: Jordbruksverket och SCB.

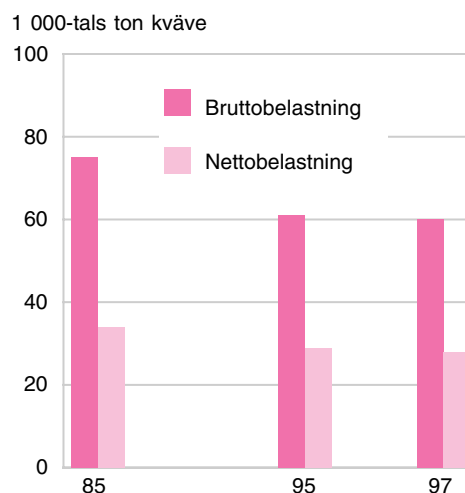
Figur 12D
Slam som återförs till jordbruket
Sludge brought back to agriculture

Källa: Naturvårdsverket och SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12E
Kvävebelastning på havet¹ från åkermark i Götaland och Svealand, 1 000-tals ton
Pressure on the sea of nitrogen from arable land in Götaland and Svealand

1 000-tals ton kväve

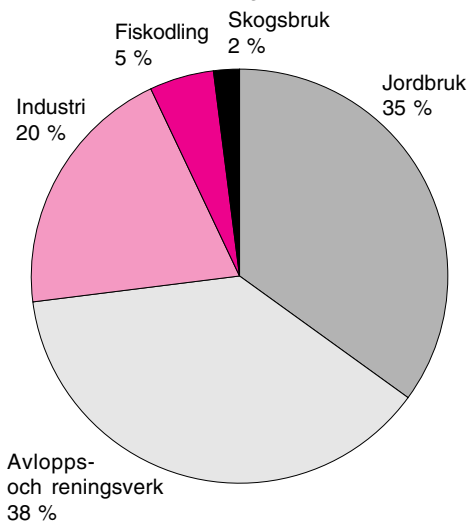

1) Från mänsklig verksamhet efter självrening (retention) under vägen till havet.

Källa: Naturvårdsverket.

Figur 12F
Bruttobelastning på vatten av fosfor från mänsklig verksamhet under 1990-talet
Pressure on water of phosphorus from human activities during the 1990:ies

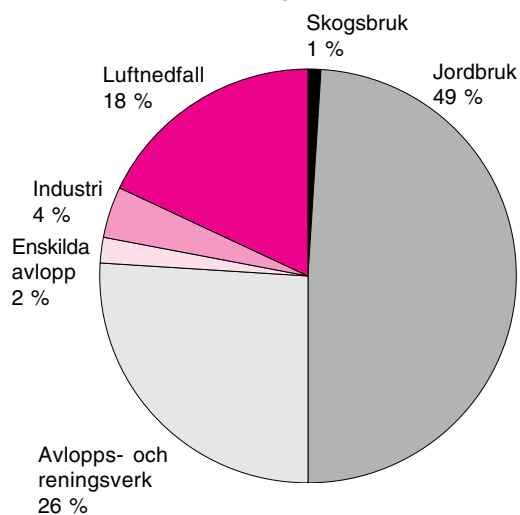
Pressure on water of phosphorus from human activities during the 1990:ies

Källa: Naturvårdsverket.

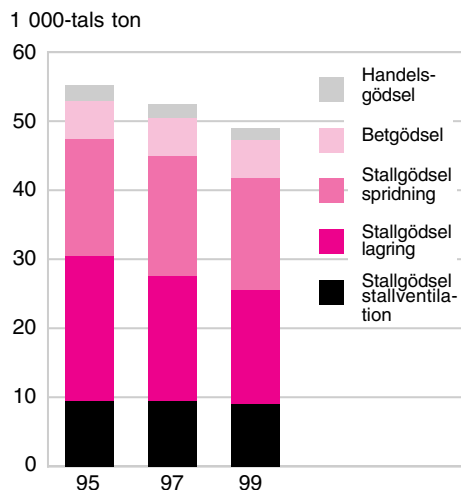
Figur 12G
Bruttobelastning på havet av kväve från mänsklig verksamhet under 1990-talet
Pressure on the sea of nitrogen from human activities during the 1990:ies

Pressure on the sea of nitrogen from human activities during the 1990:ies

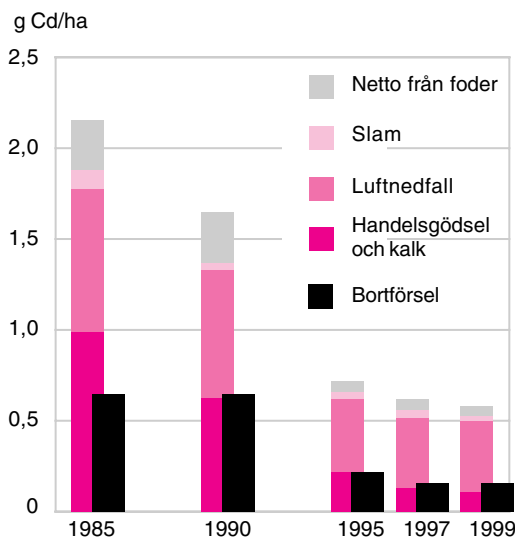
Källa: Naturvårdsverket.

Figur 12H
Ammoniavgång från jordbruket
Emission of ammonia from agriculture

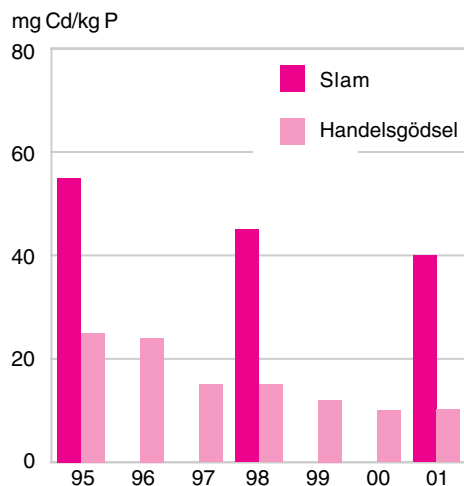
Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12I
Kadmium i åkermark, tillförsel och bortförsel per år
Cadmium in arable land, supply and removal

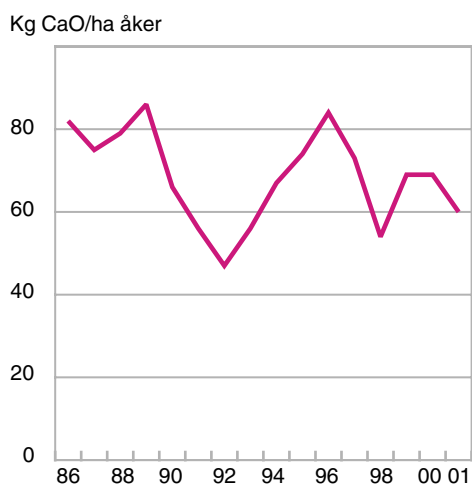
Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12J
Genomsnittligt kadmiuminnehåll i fosforgödsel och slam
Mean content of cadmium in phosphorus manure and sludge

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

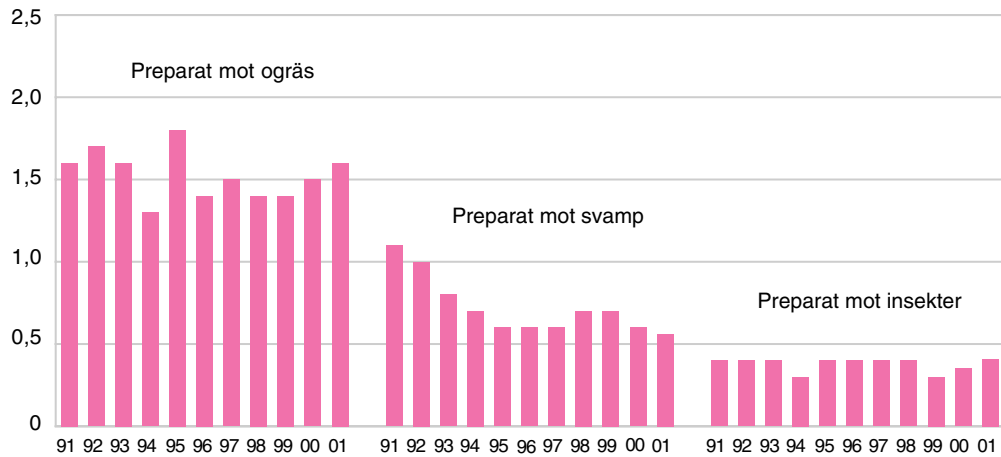
Figur 12K
Kalkning till åkermark, kg CaO per hektar utnyttjad åkermark
Liming per hectare utilized arable land

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12L**Bekämpningsmedel i jordbruket, genomsnittlig hektardos 1991–2001***Pesticides in agriculture, mean dose per hectare*

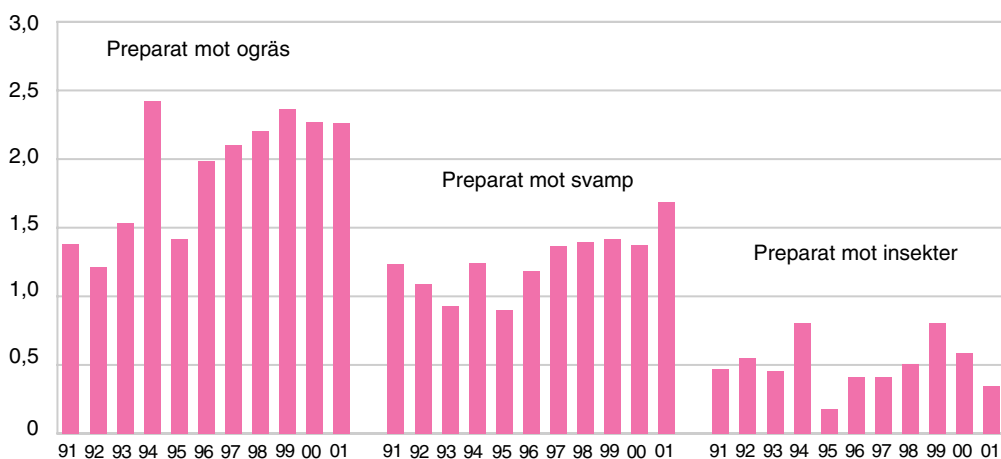
Kg/ha

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

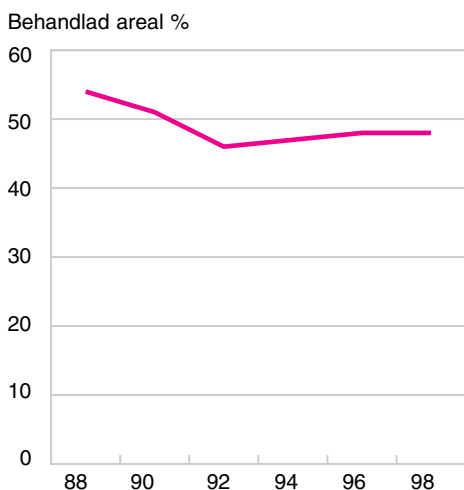
Figur 12M**Bekämpningsmedel i jordbruket, antal hektardoser 1991–2001***Pesticides in agriculture, number of doses per hectare*

Miljoner doser

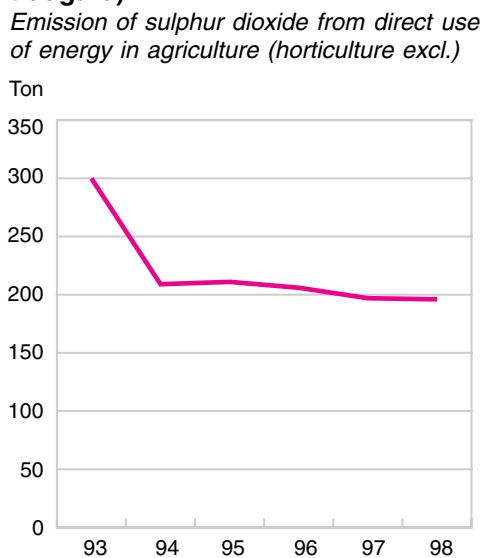
Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12N
Andel behandlad areal med bekämpningsmedel, totalt
Percentage treated area with pesticides

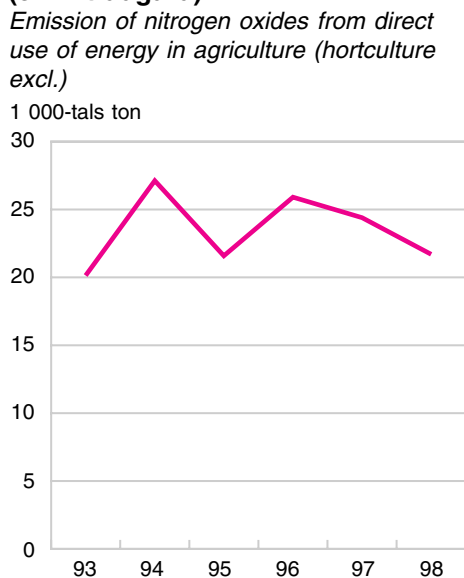
Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Figur 12O
Utsläpp av svaveldioxid från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård)
Emission of sulphur dioxide from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

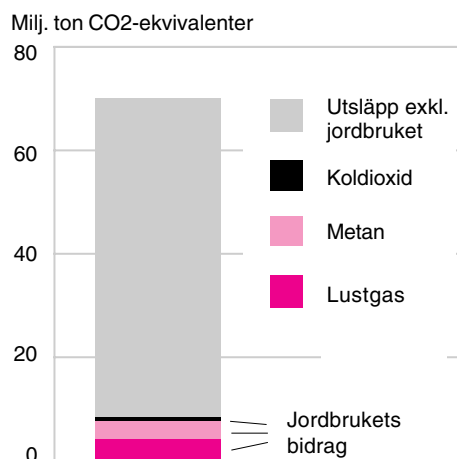
Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12P
Utsläpp av kväveoxider från direkt energianvändning i jordbruket (exkl. trädgård)
Emission of nitrogen oxides from direct use of energy in agriculture (horticulture excl.)

Källa: SCB, Miljöräkenskaperna.

Figur 12Q
Jordbrukets utsläpp av klimatgaser 2000
Emission of climate gases from agriculture

Källa: SCB och Naturvårdsverket.

Tabell 12.1**Anslutning och måluppfyllelse för stöd för miljövänligt jordbruk 2001, hektar¹***Total area included and target fulfilment for Swedish environmental support.*

	2001	Mål	Måluppfyllelse % år 2001
<i>Stödtyp</i>			
Öppet och varierat odlingslandskap	598 000	600 000	99
Bevarande av betesmarker och slätterängar	411 000	450 000	91
Ekologisk produktion	370 000 ²	20 % av åkerarealen 2005	65
	10 % av mjölkkor		..
	10 % av slaktade nöt o. lamm		..
Natur- och kulturmiljöer	13 300 brukare 27 % av åkerarealen	18 000 brukare 25–30 % av åkerarealen	74 100
Åtgärder för minskat kväveläckage	150 000	50 000	300
Bevarande av utrotningshotade husdjursraser	3 100 djurenheter	5 000 djurenheter	62
Skyddszoner	1 850	5 500	34
Våtmarker och småvatten (skötsel)	17 ³	6 000	0,3
Miljövänlig odling av sockerbeter	1 550	2 200	71
Miljövänlig odling av bruna bönor	645	1 000	65

1) Uppgifterna för 2001 är baserade på jordbrukarnas ansökningar. Stödtyperna är en del av det svenska miljö- och landsbygdsprogrammet (LBU) för perioden 2000–2006. För övriga stöd finns det (en mindre andel) arealer kvar i det gamla miljöprogrammet. Dessa arealer redovisas inte här.

2) Inkluderar åtaganden i motsvarande ersättningsform från föregående femårsperiod.

3) Endast en mindre areal har tecknats för 2001. Betydligt större arealer ligger kvar i tidigare åtaganden.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.2**Utnyttjad åkerareal, handels- och stallgödslade arealer samt djurantal 2001***Utilized arable land, arable land treated with commercial fertilizers and manure and number of livestock*

Produktions- område	Utnyttjad åkerareal enligt LBR	Därav gödslad med		Antal djur enligt LBR m.m., 1 000-tal					
		Handels- gödsel, %	Stall- gödsel, %	Nöt- kreatur	Svin inkl. små- grisar	Fjäder- få ¹	Häs- tar ²	Får exkl. lamm	Minkar och rävar ³
Gss	309 500	90	21	89	487	7	..
Gmb	291 400	80	46	235	408	44	..
Gns	385 400	81	25	147	361	15	..
Ss	521 000	76	19	167	278	33	..
Gsk	443 900	60	55	489	267	65	..
Ssk	165 800	65	30	88	36	16	..
Nn	137 900	35	42	92	25	17	..
Nö	97 300	46	40	60	30	10	..
<i>Hela riket</i>									
2001	2 352 900	72	34	1 652	1 891	15 700	..	208	280 ⁴
1999	2 410 100	75	34	1 713	2 115	17 300	..	194	276 ⁵
1997	2 530 800	76	32	1 781	2 351	18 500	..	195	273 ⁶
1995	2 386 900	76	33	1 777	2 313	195	254 ⁷

1) Värphöns enligt LBR, slaktkycklingar (djurplatser) enligt Svensk Fågel.

2) Enligt SCB:s hästinventering 2000 finns närmare 300 000 hästar i landet.

3) Enligt Sveriges Pälsdjursuppfödarens Riksförbund.

4) Avser säsongen 2000/01.

5) Avser säsongen 1998/99.

6) Avser säsongen 1996/97.

7) Avser säsongen 1994/95.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3
Förbrukning av växtnäringsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 2001

Consumption of plant nutrients in fertilizers and manure and of total nitrogen in manure

Område; storleks- grupp	Grödareal totalt, hektar	Areal gödslad med växtnäringsämnen från handels- o/ell stallgödsel					
		Kväve		Fosfor		Kalium	
		Gödslad areal, %	Växttillgäng- ligt kväve, kg/ha	Gödslad areal, %	Giva, kväve, kg/ha	Gödslad areal, %	Giva kväve, kg/ha
<i>Län</i>							
Stockholm	72 400	80	95	51	19	39	66
Uppsala	128 300	82	100	54	20	37	63
Södermanlands	108 800	80	114	52	25	45	74
Östergötlands	178 400	82	119	56	25	50	84
Jönköpings	84 900	86	90	81	25	81	124
Kronobergs	47 400	80	91	77	23	77	110
Kalmar	115 300	84	113	68	26	68	121
Gotlands	78 800	88	92	77	23	77	88
Blekinge	29 800	90	94	66	27	69	87
Skåne	418 800	91	130	61	26	64	78
Hallands	103 200	84	120	71	29	73	93
Västra Götalands	411 600	84	111	67	24	67	81
Värmlands	90 800	72	97	66	22	66	72
Örebro	91 000	83	92	73	20	66	58
Västmanlands	101 700	81	104	66	22	44	60
Dalarnas	53 200	84	87	76	19	77	76
Gävleborgs	62 800	68	61	60	18	60	71
Västernorrlands	42 900	55	68	50	19	50	104
Jämtlands	38 200	63	57	60	21	60	110
Västerbottens	60 600	72	71	62	21	63	87
Norrbottnens	30 000	69	63	65	21	65	93
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	309 500	91	136	59	26	61	66
Gmb	291 400	90	112	73	26	74	95
Gns	385 400	87	121	62	26	60	70
Ss	521 000	82	102	60	21	48	62
Gsk	443 900	80	97	70	24	71	111
Ssk	165 800	75	89	65	20	63	79
Nn	137 900	63	65	58	20	58	95
Nö	97 300	70	67	63	21	63	90
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 20,0	272 000	61	64	51	19	51	61
20,1– 50,0	534 000	80	89	65	22	64	80
50,1– 100,0	656 900	86	110	68	24	65	98
100,1–	888 700	88	124	65	25	61	82
<i>Hela riket</i>							
2001	2 352 900	82	107	64	24	61	84
1999	2 410 100	84	100	69	25	65	80
1997	2 530 800	84	100	66	25	64	75
1995	2 386 900	83	100	62	25	60	80
1993	2 496 800	85	100	59	25	57	80
1991	2 418 100	83	95	59	30	57	85

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.3 (forts.)

Område; Storleks- grupp	Totalförbrukning, ton						
	Kväve			Fosfor		Kalium	
	Växttill- gängligt kväve	Därav i handels- gödsel	Total- kväve i stallgödsel	Totalt	Därav i handels- gödsel	Totalt	Därav i handels- gödsel
<i>Län</i>							
Stockholm	5 490	5 060	1 100	690	370	1 890	390
Uppsala	10 490	9 740	1 940	1 380	740	2 990	730
Södermanlands	9 910	8 910	2 350	1 410	680	3 660	850
Östergötlands	17 350	15 110	4 950	2 520	1 140	7 550	1 810
Jönköpings	6 620	4 020	6 130	1 720	230	8 580	630
Kronobergs	3 440	2 200	2 800	820	130	3 990	380
Kalmar	10 940	7 560	7 070	2 050	310	9 560	750
Gotlands	6 340	5 170	2 840	1 360	620	5 320	1 640
Blekinge	2 520	2 030	1 190	520	130	1 790	410
Skåne	49 260	44 190	11 590	6 700	2 840	20 630	7 660
Hallands	10 420	8 270	4 560	2 150	640	7 010	2 000
Västra Götalands	38 630	32 880	12 820	6 680	3 110	22 400	6 310
Värmlands	6 360	5 370	2 350	1 320	680	4 300	1 390
Örebro	6 970	6 350	1 560	1 360	900	3 490	1 380
Västmanlands	8 580	7 990	1 470	1 500	1 020	2 680	990
Dalarnas	3 860	3 150	1 740	790	340	3 100	870
Gävleborgs	2 590	2 000	1 550	680	270	2 670	570
Västernorrlands	1 590	790	1 610
Jämtlands	1 370	480	1 890
Västerbottens	3 090	2 260	1 980	780	280	3 310	710
Norrbottnens	1 290	760	1 090	410	180	1 820	380
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	38 460	35 620	6 190	4 830	2 480	12 590	6 670
Gmb	29 280	23 350	13 190	5 450	1 670	20 530	4 800
Gns	40 340	36 200	9 080	6 120	3 340	16 220	5 900
Ss	43 300	39 750	8 700	6 750	4 040	15 550	5 010
Gsk	34 640	24 050	23 840	7 510	1 540	34 980	3 930
Ssk	11 120	9 310	4 660	2 160	950	8 270	2 010
Nn	5 680	3 230	5 240	1 590	360	7 570	870
Nö	4 510	3 040	3 410	1 270	450	5 560	1 090
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1– 20,0	10 600	9 400	4 300	2 650	1 200	8 380	2 930
20,1– 50,0	38 420	32 200	15 830	7 680	3 200	27 270	6 750
50,1–100,0	62 650	50 540	26 630	10 820	3 810	42 010	8 010
100,1–	97 410	83 690	28 360	14 760	6 680	44 690	12 680
<i>Hela riket</i>							
2001	207 130	174 300	74 580	35 710	14 720	121 430	30 090
1999	203 780	171 970	74 490	39 960	17 680	124 020	35 400
1997	213 290	181 760	74 220	42 410	19 030	125 470	38 690
1995	197 950	172 830	63 220	40 910	18 870	117 660	35 840
1993	210 220	185 520	64 240	39 800	19 030	111 120	37 280
1991	190 490	166 850	62 560	40 760	20 870	113 840	38 840

Tabell 12.4
Kväve- och fosforbalanser för åkermark ("soil surface" balanser)
Nitrogen- and phosphorus balances for arable land

	Kväve, kg/ha			Fosfor, kg/ha		
	1995	1997	1999	1995	1997	1999
<i>Tillförsel</i>						
handelsgödsel	71	70	63	7	6,5	6
stallgödsel	25	25	24	8	7,5	7
betesgödsel	15	15	15	2	2	2
utsäde	2	2	2	(0,3)	(0,3)	(0,3)
deposition	11	9	9	(0,3)	(0,3)	(0,3)
slam	1	1	1	0,7	0,7	0,7
kvävefixering	10	11	10	–	–	–
Totalt	134	132	124	18	17	17
<i>Bortförsel</i>						
skörd	83	86	82	13	14	13
skörderester	2	2	2	(0,3)	(0,3)	(0,3)
Summa skördeprodukter	85	89	84	13	14	13
<i>Överskott, totalt</i>						
därav	50	44	40	5	3	3
ammoniak från växter	2	2	2	–	–	–
läckage	27	27	23	(0,3)	(0,3)	(0,3)
denitrifikation, fastläggning m.m.	21	15	15	5	3	3
dessutom						
ammoniak från handels-, stall- och betesgödsel	16	16	15	–	–	–
<i>Effektivitet, %</i>	63	67	68	72	82	76

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5

Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd aktiv substans, kg/ha och ton*Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance*

Område; storleksgrupp	Gröd- areal totalt, 1 000-tals ha	Ogräsmedel			Svampmedel		
		Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton	Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal kg/ha	ton
<i>Län</i>							
Stockholms	78	46	0,35	12,4	11	0,37	3,1
Uppsala	138	56	0,50	38,8	14	0,35	6,6
Södermanlands	117	55	0,40	26,0	12	0,32	4,3
Östergötlands	189	58	0,45	49,4	22	0,36	15,1
Jönköpings	92	16	0,61	9,1	1,5
Kronobergs	53	21	0,29	3,1	0,2
Kalmar	122	39	0,79	37,8	10	0,92	11,1
Gotlands	81	42	0,63	21,5	3	0,83	2,2
Blekinge	31	46	0,89	12,7	17	2,09	11,4
Skåne	441	74	1,20	389,5	40	0,68	118,2
Hallands	113	50	0,46	25,9	12	1,24	16,7
Västra Götalands	446	48	0,41	88,6	10	0,49	21,5
Värmlands	97	29	0,37	10,4	2	1,44	2,7
Örebro	101	56	0,45	25,2	11	0,51	5,9
Västmanlands	109	61	0,42	28,3	8	0,29	2,7
Dalarnas	58	32	0,46	8,5	1,3
Gävleborgs	69	17	0,50	5,8	0,5
Västernorrlands	50	2,1	0,1
Jämtlands	43	0,5	0,2
Västerbottens	64	2,5	0,3
Norrbottens	37	0,3	-	-	-
<i>Produktionsområden</i>							
Gss	331	82	1,15	311,3	44	0,63	91,5
Gmb	301	55	0,94	154,3	19	1,09	62,4
Gns	410	64	0,41	108,0	20	0,42	34,3
Ss	553	56	0,43	133,4	11	0,37	22,9
Gsk	483	24	0,50	57,9	3	0,82	10,8
Ssk	190	30	0,47	26,9	3	0,61	3,6
Nn	154	9	0,47	6,5	1,3
Nö	108	3	0,74	2,8	0,3
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>							
5,1 – 20,0	360	18	0,64	41,3	2	1,42	9,6
20,1 – 50,0	666	36	0,66	159,0	7	0,85	38,3
50,0 – 100,0	723	49	0,69	243,6	12	0,80	72,2
Över 100,0	780	69	0,66	355,3	28	0,47	103,5
<i>Hela riket</i>							
1998	2 529	47	0,67	798,3	14	1,00	225,5
1996	2 432	47	0,70	788,0	10	0,64	159,5
1994	2 506	45	0,80	878,0	7	1,20	226,8
1992	2 440	42	0,90	897,2	6	2,50	370,9
1991	2 418	42	0,90	944,1	9	2,20	471,9
1990	2 573	48	1,10	1 308,8	8	2,00	430,1

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.5 (forts.)

Område; storleksgrupp	Insektsmedel			Summa		
	Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal		Behand- lad areal %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal	
		kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>						
Stockholms	15	0,05	0,5	48	0,43	16,0
Uppsala	10	0,03	0,4	58	0,57	45,8
Södermanlands	6	0,05	0,3	56	0,47	30,6
Östergötlands	16	0,03	0,8	60	0,58	65,3
Jönköpings	6	0,09	0,5	17	0,72	11,0
Kronobergs	8	0,02	0,1	21	0,31	3,4
Kalmar	9	0,06	0,7	40	1,02	49,7
Gotlands	3	0,03	0,1	44	0,67	23,9
Blekinge	13	0,20	0,8	47	1,69	24,9
Skåne	33	0,05	7,0	75	1,56	514,6
Hallands	8	0,05	0,4	51	0,75	43,1
Västra Götalands	5	0,02	0,5	50	0,50	110,5
Värmlands	0,0	30	0,46	13,1
Örebro	3	0,02	0,0	58	0,54	31,2
Västmanlands	4	0,01	0,0	62	0,46	31,0
Dalarnas	0,0	34	0,50	9,8
Gävleborgs	0,0	18	0,52	6,3
Västernorrlands	–	–	–	2,2
Jämtlands	–	–	–	0,7
Västerbottens	0,0	2,8
Norrbottnens	–	–	–	0,3
<i>Produktionsområden</i>						
Gss	37	0,05	5,6	83	1,48	408,4
Gmb	15	0,07	3,0	56	1,30	219,7
Gns	12	0,02	1,1	67	0,53	143,5
Ss	7	0,05	1,8	57	0,50	158,2
Gsk	5	0,06	1,4	24	0,59	70,1
Ssk	2	0,03	0,1	31	0,52	30,6
Nn	–	–	–	10	0,52	7,8
Nö	0,0	3	0,82	3,1
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>						
5,1– 20,0	2	0,05	0,4	18	0,79	51,3
20,1– 50,0	5	0,09	3,2	37	0,81	200,4
50,0– 100,0	10	0,04	3,1	50	0,88	318,9
Över 100,0	21	0,04	6,8	70	0,85	465,6
<i>Hela riket</i>						
1998	11	0,04	12,2	48	0,85	1 036,0
1996	9	0,04	9,5	48	0,82	957,0
1994	14	0,07	23,8	47	1,00	1 128,6
1992	16	0,09	34,7	46	1,20	1 302,1
1991	7	0,05	8,0	44	1,30	1 424,0

Tabell 12.6

**Användning av ogräs-, svamp- och insektsmedel i jordbruket 1998.
Behandlad grödareal, procent samt förbrukad mängd aktiv substans,
kg/ha och ton**

Use of pesticides in arable crops, treated crop area, per cent and active substance

Gröda	Gröd- areal, 1 000- tals hektar	Ogräsmedel			Antal obs	Svampmedel			Antal obs
		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal Kg/ha	Ton		Behand- lad areal, %	Aktiv sub- stans på be- handlad areal Kg/ha	Ton	
Höstvete	359,0	91	0,54	175,7	1 659	60	0,32	69,1	1 025
Vårvete	39,0	85	0,54	18,2	451	40	0,32	5,1	224
Råg	34,6	71	0,57	14,0	356	12	0,27	1,1	56
Höstkorn	15,9	81	0,73	9,4	156	50	0,37	2,9	97
Vårkorn	429,0	78	0,50	167,7	2 024	17	0,30	21,1	383
Havre	311,5	73	0,41	92,4	1 596	1	0,35	1,6	52
Rågvete	66,8	71	0,54	25,6	623	6	0,27	1,1	48
Blandsäd	27,0	35	0,40	3,8	111	0,0	1
Slättervall	742,1	0,8	5	–	–	0,0	0
Grönfoder	21,9	0,7	28	–	–	0,0	0
Betevall	221,4	0,0	2	–	–	0,0	0
Frövall	9,0	50	1,20	5,4	72	0,2	6
Kok- o. Foderärter	49,2	77	1,03	39,2	660	0,0	3
Konservärter	8,5	88	0,78	5,9	89	–	–	0,0	0
Bruna bönor	0,9	25	–	–	..	0
Matpotatis	25,1	57	0,84	12,1	182	76	3,83	73,4	271
Potatis för stärkelse	8,6	81	0,96	6,6	88	94	2,71	21,8	102
Sockerbetor	58,7	98	3,09	178,5	496	0,1	1
Höstraps	23,2	83	0,84	16,0	264	16	0,57	2,1	43
Vårraps	16,7	54	0,48	4,4	148	1,3	25
Höstrybs	1,5	0,0	9	0,0	1
Vårrybs	13,2	28	0,42	1,5	53	0,3	9
Oljelin	15,1	56	0,13	1,1	189	–	–	0,0	0
Trädgårdsväxter	13,1	50	2,62	17,1	65	37	5,02	24,1	42
Andra växtslag	3,0	0,3	6	0,2	1
Energiskog	14,5	0,0	4	–	–	0,0	0

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 12.6 (forts.)

Gröda	Insektsmedel			Antal obs	Summa			Antal obs
	Behandlad areal, %	Aktiv sub-stans på behandlad areal			Behandlad areal, %	Aktiv sub-stans på behandlad areal		
		Kg/ha	Ton			Kg/ha	Ton	
Höstvete	33	0,02	2,5	503	92	0,75	247,3	1 949
Vårvete	23	0,04	0,3	117	86	0,70	23,5	594
Råg	17	0,01	0,1	79	72	0,61	15,2	577
Höstkorn	0,0	14	84	0,92	12,3	189
Vårkorn	9	0,09	3,5	212	78	0,57	192,3	2 755
Havre	9	0,04	1,3	309	73	0,42	95,3	2 226
Rågvete	6	0,03	0,1	61	72	0,56	26,9	973
Blandsäd	0,0	8	35	0,40	3,8	418
Slåttervall	–	–	0,0	0	0,8	2 696
Grönfoder	0,0	3	0,7	325
Betevall	–	–	0,0	0	0,0	1 917
Frövall	0,0	15	52	1,19	5,6	169
Kok- o. Foderärter	18	0,07	0,6	147	77	1,05	39,8	924
Konservärter	40	0,07	0,3	42	88	0,81	6,1	107
Bruna bönor	–	–	..	0	25
Matpotatis	20	0,13	0,7	66	77	4,47	86,2	545
Potatis för stärkelse	57	0,25	1,2	61	94	3,68	29,6	115
Socketbetor	11	0,05	0,3	66	98	3,10	178,9	512
Höstraps	55	0,01	0,2	189	89	0,89	18,3	354
Vårraps	82	0,01	0,2	208	88	0,40	5,9	269
Höstrybs	0,0	10	0,1	55
Vårrybs	64	0,01	0,1	149	75	0,20	2,0	239
Oljelin	0,0	3	56	0,13	1,1	294
Trädgårdsväxter	19	0,35	0,9	31	56	5,70	42,0	182
Andra växtslag	0,0	1	0,5	91
Energiskog	–	–	0,0	0	0,0	232

13 Jordbruket i EU

Kapitel 13 innehåller uppgifter för EU-länderna om

- *Sysselsättning*
- *Arealer och företag*
- *Växtodling och trädgårdsodling*
- *Husdjur*

Redovisningen hänför sig främst till förhållandena 2000 men vissa tabeller avser 1997 eller 1999.

Sammanfattning

Växtodling och företag

Sysselsättning (Tabell 13.1)

Det totala antalet sysselsatta i olika länder följer naturligtvis till mycket stor del de olika ländernas invånarantal. Störst var antalet sysselsatta i Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien. Lägst var antalet i Luxemburg och Irland.

Den största andelen sysselsatta i jordbruket hade Grekland med 17 %, Portugal med 13 % och Irland med 8 %. För de befolkningsmässigt största länderna, Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien var motsvarande tal 3 %, 2 %, 4 % respektive 5 %. Storbritanniens andel var också bland de lägsta som något land uppvisade. Andra länder med låg andel var Danmark med 4 %, Nederländerna och Sverige med 3 % samt Belgien och Luxemburg med 2 %.

Portugal och Tyskland var de länder som hade den högsta andelen sysselsatta i industrin, 35 respektive 34 %, medan Luxemburg och Nederländerna hade högst andel sysselsatta i övriga näringar, 77 respektive 75 %.

Arealer och företag (Tabell 13.2–3)

Av länderna inom EU har Frankrike och Spanien den största utnyttjade jordbruksarealen följt av Tyskland, Storbritannien och Italien. Åkerarealen är störst i Frankrike, Spanien och Tyskland medan Frankrike, Storbritannien och Spanien har den största arealen betesmark. De

fleråriga grödorna upptar mycket betydande arealer hos de sydligaste medlemsländerna. De största skogsarealerna redovisar Sverige och Finland.

Totalt fanns 1997 knappt 7 miljoner jordbruksföretag i EU-länderna. Av dessa hade 56 % mindre än 5 hektar utnyttjad jordbruksareal. Dessa företag svarade totalt för drygt 5 % av arealen. Företag med minst 100 hektar, som utgjorde endast 3,2 % av det totala antalet företag, brukade 41 % av jordbruksarealen.

Företagsstrukturen visar mycket stora skillnader mellan olika länder. Flest företag i den lägsta storleksgruppen hade Italien följt av Spanien, Grekland och Portugal. I Italien utgjorde dessa företag 76 % av antalet företag och svarade för 19 % av arealen.

Frankrike, Spanien och Storbritannien hade flest företag i den högsta storleksgruppen. Storbritannien är det land där företagen med minst 100 hektar utgjorde den största andelen, 17 %, av det totala antalet företag och där deras andel av arealen var störst, 66 %.

Skördar (Tabell 13.4–5)

Av spannmålsgrödorna odlas vete på störst areal följt av korn och majs. Frankrike hade den största vetearealen, 5,3 miljoner hektar och även den största skörden. Spanien hade den största kornarealen, men Tyskland hade den största kornskörden följt av Spanien och Frankrike.

Produktionen av grönsaker varierar mycket mellan olika länder, en skillnad som inte bara

förklaras av skillnader i klimat. Italien, Spanien, Grekland och Portugal hade de största skördarna av tomater.

Husdjur

Nötkreatur (Tabell 13.6)

I tabellen redovisas antalet nötkreatur med viss uppdelning på djurslag. Det framgår att mjölk-korna utgjorde 25 % av antalet nötkreatur, medan motsvarande andel för övriga kor var 15 %. Flest mjölkkor hade Tyskland och Frankrike. Det klart största antalet övriga kor fanns i Frankrike.

Svin, får och getter (Tabell 13.7)

I tabellen redovisas antalet svin med viss uppdelning samt antalet får och getter. Flest svin fanns i Tyskland och flest får i Storbritannien. Grekland hade det största antalet getter.

Företag med nötkreatur (Tabell 13.8)

I tabellen redovisas strukturen i mjölkproduktionen 1997. Av tabellen framgår att mjölkkor fanns vid 911 000 företag. Av dessa hade 37 % mindre än 10 mjölkkor. Flest mjölkföretag hade Tyskland, Frankrike, Spanien och Italien. De flesta mjölkborna återfanns i storleksgrupperna 50–99 respektive 30–49 mjölkkor.

Animalieproduktion (Tabell 13.9)

I tabellen redovisas medlemsländernas produktion av de viktigaste animalieprodukterna. Tyskland, Frankrike och Storbritannien hade den största mjölkproduktionen.

Konsumtion och självförsörjningsgrad (Tabell 13.10)

I tabellen redovisas konsumtionen per person samt självförsörjningsgraden för vissa livsmedel år 1999. Det framgår att skillnaderna mellan länderna är stor. Finland, Irland, Sverige och Danmark har den högsta förbrukningen av konsumtionsmjölk och Grekland och Italien den lägsta. I fråga om grädder och smör har Grekland, Spanien och Portugal den lägsta konsumtionen. Grekland och Frankrike ligger högst vad avser ostkonsumtionen. Finland och

Sverige har betydligt lägre total köttkonsumtion än övriga medlemsländer. Detta beror främst på en relativt sett mycket låg konsumtion av fjäderfäkött men också på att konsumtionen av griskött är betydligt lägre än i flera av de andra medlemsländerna.

Flera länder är för alla eller de flesta av de redovisade livsmedlen mer än självförsörjande. Grekland och Storbritannien är dock inte för något av livsmedlen helt självförsörjande. Italien är endast självförsörjande för ett av livsmedlen. De högsta siffrorna för självförsörjningsgrad redovisas av Irland för nötkött (1 148 %), smör (919 %) och ost (422 %) samt av Danmark för griskött (490 %) och ost (362 %) och av Nederländerna för griskött (283 %), ost (224 %) och fjäderfäkött (221 %). De lägsta siffrorna redovisas av Grekland för nötkött (25 %) och smör (30 %) samt av Belgien/Luxemburg för ost (34 %).

Om statistiken

EU:s statistiksystem

Sammanställningen av EU:s jordbruksstatistik sker i huvudsak vid EU:s statistiska kontor Eurostat i Luxemburg. EU:s jordbruksbokföringsundersökning (FADN) handhas emellertid av direktoratet DG-Agri vid EU-kommissionen i Bryssel. Produktionen av statistiken sker i respektive medlemsland och regleras genom bestämmelser av olika dignitetsnivåer. Vissa bestämmelser (regulations) är bindande för medlemsländerna och har samma ställning som nationell lagstiftning, medan den lägsta graden har formen av rekommendationer (recommendations).

Resultaten från medlemsländernas undersökningar överlämnas ofta i form av granskade primäruppgifter, som Eurostat sedan granskar ytterligare och därefter sammanställer sin statistik från. I flera fall läggs dessa primäruppgifter vid Eurostat in i en databas som möjliggör flexibla statistikuttag.

Resultaten från undersökningarna publiceras i ett antal skriftserier av vilka de mest frekventa utkommer varje kvartal. Uppgifterna till

detta kapitel har till största delen hämtats från årsboken *Agriculture – Statistical yearbook 2001*, som innehåller uppgifter från en mängd olika områden. Årsboken innehåller tabeller med rubriker på tyska, engelska och franska. Därutöver finns viss förklarande text på samma språk. Boken omfattar förutom uppgifter om jordbruk även avsnitt om skogsbruk och fiske.

Om uppgifter saknas för det senaste året för något medlemsland har i tabellerna den senaste tillgängliga uppgiften tagits med. Denna har då försetts med en not som anger vilket år uppgiften avser. Även uppgiften för EU-15 totalt bygger i sådana fall på dessa oftast enstaka äldre uppgifter. Summorna har dock inte försetts med not.

Växtodling och företag

Strukturundersökningar ska genomföras av medlemsländerna minst vartannat år (1995, 1997 osv.). Dessa kan göras som totalräkningar eller som urvalsundersökningar. Totalräkningar ska dock utföras ungefär vart tionde år. Senast detta krävdes var 1989/1990.

Strukturundersökningarna omfattar uppgifter om företag och brukare, markanvändning, husdjur, maskiner, arbetskraft m.m. Utöver uppgifter för hela riket krävs även redovisning på regional nivå.

Innehållet i redovisningen av statistikuppgifter från EU har stora likheter med den tidigare svenska redovisningen. På ett antal punkter föreligger dock vissa skillnader. Arealredovisningen är t.ex. något annorlunda (se nedan). Dessutom har EU ett typologisystem, dvs. ett sätt att beskriva jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning, som skiljer sig från det svenska, vilket finns beskrivet under rubriken ”Företagens driftsinriktning” i kapitel 2. Den främsta skillnaden är att det svenska systemet använder standardiserat arbetsbehov som storleksmått, medan EU:s system använder standardiserat täckningsbidrag. Indelningen i driftsinriktningar skiljer sig också åt.

En annan skillnad är att trädgårdsnäringen är en reglerad näring i EU, vilket tidigare inte var fallet i Sverige. Denna förändring har påverkat behovet av statistiska uppgifter.

EU:s definitioner av ägoslagen skiljer sig i olika avseenden från de svenska definitioner som redovisningen i kapitel 2 baseras på:

Utnyttjad jordbruksareal (Utilized agricultural area – UAA) kan uppdelas i åkermark (Arable land), köksträdgårdar (Kitchen gardens), betesmark (Permanent grassland), fleråriga grödor (Permanent crops), annan mark (Other utilized agricultural areas) samt kombinerad odling.

Åkermarksbegreppet är något snävare än det svenska som också innefattar fleråriga grödor t.ex. fruktodlingar.

Husdjur

Inom EU insamlas uppgifter om husdjur, dels vid strukturräkningarna, dels vid särskilda djurräkningar.

För nötkreatur genomförs räkningar årligen en gång i maj eller juni och en gång i december. Om undersökningarna utförs som urvalsundersökningar finns precisionskrav uppställda.

För svin skall räkningar genomföras årligen avseende antalet djur den första veckan i april, augusti och december. För Sverige liksom andra länder med mindre än 3 miljoner svin krävs endast att räkningen i december genomförs.

Bestämmelserna om djurräkningar innefattar också krav på månatlig slaktstatistik och halvårsvisa slaktprognoser för de djurslag som berörs av djurräkningarna.

Annan publicering

Statistik rörande jordbruket i EU-länderna sammanställs av EU:s statistiska kontor Eurostat. Publicering sker i ”Statistics in focus”, vilket är Eurostats motsvarighet till Statistiska meddelanden. Publicering sker också i EU:s kvartalsrapporter *Quarterly Bulletins*, *Animal production* för tab 13.9 samt i ”Agriculture–Statistical Yearbook” för tabellerna 13.1–13.8 och 13.10.

EU:s statistik för jordbruket är också tillgängligt i databasen *New Cronos*.

Tabell 13.1
Sysselsättning fördelad på sektorer 2000, 1 000-tals
personer och procent

Civilian employment by sector of activity

Land	Jordbruk, skogsbruk fiske	Industri	Övrigt	Totalt
<i>1 000-tals personer</i>				
Belgien	79	1 064	2 978	4 120
Danmark	99	686	1 922	2 707
Tyskland	958	12 180	23 186	36 324
Grekland	671	888	2 388	3 946
Spanien	992	4 446	9 011	14 450
Frankrike	971	6 152	16 256	23 378
Irland	131	477	1 053	1 660
Italien	1 095	6 653	13 182	20 930
Luxemburg	4	38	139	181
Nederländerna	242	1 589	5 533	7 364
Österrike	223	1 106	2 354	3 683
Portugal	614	1 709	2 576	4 898
Finland	147	660	1 555	2 362
Sverige	120	1 005	2 998	4 123
Storbritannien	421	7 028	20 190	27 639
EU-15	6 769	45 675	105 320	157 764
<i>Procent</i>				
Belgien	2	26	72	100
Danmark	4	25	71	100
Tyskland	3	34	64	100
Grekland	17	23	61	100
Spanien	7	31	62	100
Frankrike	4	26	70	100
Irland	8	29	63	100
Italien	5	32	63	100
Luxemburg	2	21	77	100
Nederländerna	3	22	75	100
Österrike	6	30	64	100
Portugal	13	35	53	100
Finland	6	28	66	100
Sverige	3	24	73	100
Storbritannien	2	25	73	100
EU-15	4	29	67	100

Källa: Eurostat.

Tabell 13.2
Total areal och jordbruksareal 2000, 1 000-tals hektar
Total and agricultural area

Land	Utnyttjad Jordbruks- areal	Därav			Skogsmark	Total areal land och vatten- areal
		Åkermark	Fleråriga grödor	Betesmark		
Belgien	1 396	867	21	506	607	3 053
Danmark	2 654	2 482	6	166	445	4 309
Tyskland	17 067	11 804	207	5 048	10 491 ³	35 703
Grekland	3 901	2 783	1 113	1 789 ⁴	2 940 ⁵	13 196
Spanien	25 612	13 317	5 054	7 184	15 915	50 599
Frankrike	29 865	18 173	1 151	10 341	15 204	54 909
Irland	4 418 ¹	960	2	3 339 ¹	327 ⁵	7 030
Italien	15 401 ²	8 273 ²	2 697 ²	4 439	6 434 ⁷	30 132
Luxemburg	135	68	1	65	88	258
Nederländerna	1 976	1 026	34	902	322	3 552
Österrike	3 399	1 373	73	1 943	3 274 ²	8 386
Portugal	3 910	1 734	765	1 390	3 324	9 191
Finland	2 209	2 178	4	26	23 186 ⁵	33 815
Sverige	2 961	2 587	3	372	22 323 ³	44 996
Storbritannien	15 722	5 984	45	9 693	2 430 ⁶	24 410
EU-15	130 626	73 609	11 176	47 203	107 310	323 537

1) Avser 1999

2) Avser 1998

3) Avser 1997

4) Avser 1996

5) Avser 1995

6) Avser 1993

7) Avser 1990

Källa: Eurostat.

Tabell 13.3**Antal företag och utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 1997***Holdings and utilized agricultural area by size classes of holdings*

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	-4,9	5,0-19,9	20,0-49,9	50,0-99,9	100,0-	
<i>Antal företag</i>						
Belgien	21 600	21 000	17 800	5 600	1 100	67 200
Danmark	2 200	23 800	19 600	12 000	5 600	63 200
Tyskland	168 100	168 200	122 400	53 300	22 300	534 400
Grekland	626 800	169 900	21 600	2 700	500	821 400
Spanien	647 100	347 100	115 300	51 500	47 300	1 208 300
Frankrike	182 400	136 800	158 900	125 700	76 100	679 800
Irland	11 100	58 500	57 400	16 600	4 200	147 800
Italien	1 753 600	424 100	96 000	27 400	14 100	2 315 200
Luxemburg	700	500	600	900	200	3 000
Nederländerna	34 500	36 500	29 200	6 600	1 100	107 900
Österrike	79 600	86 200	35 800	5 700	2 800	210 100
Portugal	317 100	75 200	14 800	4 200	5 400	416 700
Finland	7 900	41 900	33 700	7 000	1 100	91 400
Sverige	12 800	34 100	23 600	13 100	6 000	89 600
Storbritannien	36 200	63 100	55 400	39 900	38 600	233 200
EU-15	3 901 700	1 686 900	802 000	372 200	226 300	6 989 100
1995	4 193 600	1 742 300	848 400	370 900	214 800	7 370 000
<i>Utnyttjad jordbruksareal 1 000-tals hektar</i>						
Belgien	42	236	568	376	161	1 383
Danmark	5	270	640	834	939	2 689
Tyskland	371	1 878	3 930	3 649	7 332	17 160
Grekland	1 108	1 528	619	173	70	3 499
Spanien	1 306	3 422	3 558	3 565	13 779	25 630
Frankrike	374	1 525	5 356	8 865	12 212	28 331
Irland	35	731	1 805	1 110	661	4 342
Italien	2 818	3 970	2 903	1 868	3 274	14 833
Luxemburg	1	5	21	66	33	127
Nederländerna	72	403	919	429	188	2 011
Österrike	190	964	1 063	373	825	3 415
Portugal	548	700	446	288	1 840	3 822
Finland	23	513	1 039	451	145	2 172
Sverige	34	373	761	901	1 040	3 109
Storbritannien	78	711	1 833	2 834	10 712	16 169
EU-15	7 008	17 229	25 459	25 784	53 211	128 691
1995	7 317	17 788	26 826	25 616	50 949	128 497

Källa: Eurostat.

Tabell 13.4
Skördad areal och totalskörd av några av de viktigaste grödorna 2000
Harvested area and production of some of the most import crops

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mog- nad
<i>1 000-tals hektar</i>					
Belgien	213	1	49	6	36
Danmark	627	51	741	45	–
Tyskland	2 969	843	2 068	266	361
Grekland	833	12	97	43	208
Spanien	2 370	111	3 307	438	425
Frankrike	5 266	35	1 573	159	1 834
Irland	84	–	181	18	–
Italien	2 330	3	344	141	1 064
Luxemburg	11	1	11	3	0
Nederländerna	137	6	47	2	20
Österrike	294	52	224	41	164
Portugal	234	45	22	85	154
Finland	149	45	559	411	–
Sverige	401	35	409	323	–
Storbritannien	2 086	7	1 128	111	–
EU-15	18 004	1 246	10 756	2 092	4 266
1999	17 147	1 136	10 886	2 104	4 128
1998	17 242	1 414	11 386	2 085	4 180
1997	17 290	1 339	11 879	2 159	4 358
<i>1 000-tals ton</i>					
Belgien	1 688	5	333	34	397
Danmark	4 693	262	3 980	233	–
Tyskland	21 622	4 154	12 106	1 212	3 324
Grekland	1 858	22	258	72	1 850
Spanien	7 333	210	11 283	958	3 898
Frankrike	37 529	161	9 927	709	16 469
Irland	706	–	1 129	128	–
Italien	7 465	10	1 262	318	10 138
Luxemburg	61	4	54	13	2
Nederländerna	1 143	29	288	13	142
Österrike	1 313	183	855	148	1 618
Portugal	353	47	33	113	891
Finland	538	108	1 985	1 450	–
Sverige	2 400	187	1 634	1 261	–
Storbritannien	16 700	44	6 492	653	–
EU-15	105 401	5 426	51 619	7 315	38 728
1999	97 705	5 501	48 885	6 585	37 367
1998	103 717	6 337	51 730	6 922	36 210
1997	94 877	6 067	52 490	7 367	39 381

Källa: Eurostat.

Tabell 13.4 (forts.)

Land	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
<i>1 000-tals hektar</i>				
Belgien	5	–	66	91
Danmark	100	–	38	59
Tyskland	1 078	26	304	452
Grekland	–	17	36	50
Spanien	31	841	123	131
Frankrike	1 225	710	169	414
Irland	3	–	14	32
Italien	36	217	83	261
Luxemburg	3	–	1	0
Nederländerna	1	–	180	111
Österrike	52	22	24	43
Portugal	–	48	57	8
Finland	53	0	32	32
Sverige	48	–	33	55
Storbritannien	402	2	165	173
EU-15	3 036	1 883	1 331	1 913
1999	3 460	1 996	1 383	2 043
1998	3 095	2 213	1 357	2 069
1997	2 805	2 255	1 395	2 130
<i>1 000-tals ton</i>				
Belgien	14	–	2 922	6 152
Danmark	291	–	1 645	3 345
Tyskland	3 586	64	13 193	27 870
Grekland	–	24	880	3 146
Spanien	50	848	3 138	8 232
Frankrike	3 569	1 813	6 652	31 454
Irland	8	–	395	1 840
Italien	41	457	2 068	12 672
Luxemburg	8	–	28	0
Nederländerna	3	–	8 127	6 727
Österrike	125	55	695	2 634
Portugal	–	30	738	462
Finland	71	0	785	1 046
Sverige	122	–	980	2 602
Storbritannien	1 129	1	6 585	9 335
EU-15	9 016	3 292	48 830	117 518
1999	11 498	3 147	48 387	121 960
1998	9 533	3 611	43 338	114 712
1997	8 718	3 956	47 947	121 942

Källa: Eurostat.

Tabell 13.5
Skörd av vissa grönsaker 2000, 1 000-tals ton
Harvested production of selected fresh vegetables

Land	Blomkål	Vitkål	Purjolök	Sallat	Tomater	Gurka	Lök	Morötter
Belgien	85	14	145	93	216	23	28	149
Danmark	7 ¹	16 ¹	6 ¹	7 ¹	21 ¹	12 ¹	46 ¹	77 ¹
Tyskland	138	525	59	182	40	59	317	432
Grekland	87	211	44	81	1 864	161	207	34
Spanien	374	148 ¹	60 ¹	991	3 583	421 ¹	1 014	330 ¹
Frankrike	418	83	201	377	898	142	361	633
Irland	9	–	2	9	7	1	8	24
Italien	698	117	13	479	7 538	53	440	642
Luxemburg	–	0	0	0	0	–	0	0
Nederländerna	54	120	110	72	520	410	788	378
Österrike	9	47	7	55	24	28	96	60
Portugal	34 ¹	–	–	94 ¹	1 202 ¹	–	121 ¹	174 ¹
Finland	5	20	1	5	35	29	22	65
Sverige	6	17	3 ¹	22	17	22	40	81
Storbritannien	225	267	45	146	115	81	408	899
EU-15	2 149	1 585	696	2 613	16 080	1 442	3 896	3 978
1999	2 228	1 616	779	2 632	16 132	1 480	3 837	3 656
1998	2 268	1 544	725	2 572	14 762	..	3 439	3 144

1) Avser 1999

Källa: Eurostat.

Tabell 13.6
Antal nötkreatur i maj/juni 2000, 1 000-tal
Number of bovines

Land	Kor		Övriga nöt 1 år och däröver		Kalvar under 1 år	Totalt
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar	Kvigor	Tjurar		
Belgien	594	562	710	219	956	3 042
Danmark	636	124	416	61	631	1 868
Tyskland	4 579	824	3 120	1 410	4 631	14 565
Grekland ¹	173	132	55	64	155	579
Spanien	1 189	1 785	801	254	2 060	6 089
Frankrike	4 060	4 238	5 000	1 781	5 510	20 589
Irland	1 270	1 150	1 263	1 791	1 757	7 232
Italien	2 065	588	1 447	762	2 191	7 245 ²
Luxemburg	43	33	52	20	54	204
Nederländerna	1 567	96	758	135	1 502	4 058
Österrike	683	190	423	217	646	2 157
Portugal ¹	355	342	223	104	390	1 414
Finland	364	28	185	115	365	1 057
Sverige	428	167	367	222	500	1 684
Storbritannien	2 336	1 842	2 451	1 511	2 994	11 133
EU-15	20 342	12 101	17 271	8 666	24 342	82 916
1999	20 904	11 993	17 446	8 861	24 082	84 053
1998	21 137	12 109	17 453	9 105	25 112	85 081
1997	21 514	11 811	17 937	9 042	25 332	85 784
1996	22 081	11 798	18 013	9 361	25 749	87 112
1995	22 359	11 398	17 617	9 386	25 648	86 429

1) Avser december.

2) Inklusiva bufflar.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.7
Antal svin, får och getter i december 2000, 1 000-tal
Number of pigs, sheep and goats

Land	Svin				Totalt	Får		Getter
	Galtar	Suggor	Övriga svin 20 kg och däröver	Under 20 kg		Tackor och dråk- tiga tack- lamm	Totalt	
Belgien	13	715	4 526	2 013	7 266	83 ¹	119 ¹	13 ¹
Danmark	33	1 344	7 264	4 001	12 642	80	116	0
Tyskland	59	2 527	16 721	6 468	25 775	1 590	2 140	140
Grekland	9	135	506	269	919	6 173	9 317	5 879
Spanien	84	2 444	13 750	5 896	22 174	18 363	24 167	2 565
Frankrike	36	1 457	10 624	3 802	15 921	7 306	9 324	1 065
Irland	4	185	1 061	482	1 731	4 014	5 130	14 ¹
Italien	38	708	6 146	1 437	8 329	8 334	11 089	1 375
Luxemburg	0	8	47	27	83	6	7	1
Nederländerna	13	1 272	6 602	4 935	12 822	1 040	1 380	190
Österrike	10	324	2 160	853	3 348	218	339	56
Portugal	20	324	1 315	679	2 338	2 436	3 579	623
Finland	6	181	848	420	1 456	50	74	7
Sverige	4	206	1 122	564	1 896	194	437	5
Storbritannien	28	653	3 698	1 569	5 948	18 513	27 591	76
EU-15	358	12 483	76 391	33 416	122 648	68 400	94 809	12 009
1999	375	12 597	78 083	33 220	124 274	69 685	96 652	11 496
1998	415	13 062	77 883	34 122	125 482	70 102	98 373	11 811

1) Avser 1999.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.8
Antal företag samt antal mjölkkor efter mjölkbesättningarnas storlek 1997,
1 000-tal

Structure of dairy cow holdings

Land	Antal mjölkkor per företag							Totalt
	1-2	3-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100-	
<i>Antal företag 1 000-tal</i>								
Belgien	0 ¹	2 ¹	4	4	6	4	0	20
Danmark	0	1	1	1	4	5	1	13
Tyskland	13	34	48	37	34	17	4	186
Grekland	9	10	2	0	0	0	0	24
Spanien	29	34	23	10	7	2	1	106
Frankrike	5	11	26	34	49	20	1	146
Irland	2	3	8	8	11	6	1	39
Italien	15	36	19	10	10	7	3	102
Luxemburg	0	0	0	0	1	0	0	1
Nederländerna	2	3	3	4	11	13	2	37
Österrike	14	43	23	5	1	0	0	86
Portugal	38	23	5	2	2	1	0	70
Finland	1	7	16	4	1	0	0	29
Sverige	0 ¹	2 ¹	4	4	4	2	0	16
Storbritannien	1	1	3	3	8	13	8	36
EU-15	129 ¹	210 ¹	184	128	147	89	21	911
<i>Antal mjölkkor 1 000-tal</i>								
Belgien	0 ¹	11 ¹	55	99	211	225	31	633
Danmark	1	3	15	34	154	339	125	670
Tyskland	18	207	681	885	1 266	1 062	1 074	5 193
Grekland	14	48	35	19	26	23	15	184
Spanien	41	183	269	236	262	143	127	1 261
Frankrike	8	71	376	833	1 813	1 238	138	4 476
Irland	2	22	110	185	420	392	138	1 268
Italien	24	191	261	244	363	463	533	2 078
Luxemburg	0	0	2	7	26	11	2	47
Nederländerna	3	14	50	107	430	825	214	1 643
Österrike	22	236	306	114	38	5	1	720
Portugal	50	95	68	41	35	45	28	362
Finland	1	52	210	92	22	4	2	383
Sverige	0 ¹	9 ¹	57	101	154	107	40	468
Storbritannien	1	7	38	78	302	935	1 135	2 496
EU-15	185 ¹	1 149 ¹	2 532	3 075	5 521	5 817	3 601	21 883

1) Fördelningen för Belgien och Sverige av antalet företag respektive mjölkkor på de två lägsta storleksklasserna har inte redovisats av Eurostat men uppskattats här. Till denna del är även uppgifterna för EU-15 uppskattade.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.9
Animalieproduktion 2000, 1 000-tals ton
Production of animal products

Land	Slakt av			Mjök totalt	Varav				Ägg
	Nöt- boskap	Svin	Får, lamm, get		Konsum- tions- mjök	Grädde	Smör	Ost	
Belgien-Luxemb.	284	1 065	5	3 689	664	96	121	59	216
Danmark	154	1 625	2	4 719	518	58	93	306	74
Tyskland	1 304	3 982	45	28 356	5 409	671	425	1 686	891
Grekland	63	141	125	1 865 ¹	372 ¹	11 ¹	2 ¹	143 ¹	118 ¹
Spanien	632	2 912	251	6 611	3 538	68	39	249	589
Frankrike	1 514	2 312	140	25 661	3 838	325	447	1 726	1 039
Irland	577	226	83	5 211	545	22	208	99	36
Italien	1 154	1 489	69	11 608	2 944	119	133	1 017	846
Nederländerna	471	1 623	19	11 155	968	58	146	684	647 ¹
Österrike	204	502	9	3 364	513	55	35	116	86
Portugal	100	327	13	2 203	891	13	25	67	117
Finland	90	172	1	2 475 ¹	743 ¹	38 ¹	60 ¹	93 ¹	59 ¹
Sverige	150	277	4	3 348	996	96	50	127	109
Storbritannien	708	923	359	14 496	6 813	270	132	302	630
EU-15	7 404	17 577	1 123	124 761	28 752	1 918	1 916	6 674	5 457
1999	7 691	17 980	1 120	125 370	29 109	1 896	1 948	6 538	5 403
1998	7 649	17 637	1 126	124 390	29 082	1 846	1 920	6 445	5 347
1997	7 889	16 250	1 090	124 341	28 988	1 799	1 944	6 341	5 263
1996	7 950	16 317	1 127	124 979	29 537	1 765	1 890	6 261	5 184

1) Avser 1999.

Källa: Eurostat.

Tabell 13.10**Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 1999, kg per person respektive procent***Human consumption and self sufficiency for certain food products*

Land	Konsumtionsmjölk	Grädde	Smör	Ost	Kött totalt	Därav			Ägg
						Nötkött inklusive kalvkött	Griskött	Fjäderfäkött	
<i>Konsumtion per person, kilo</i>									
Belgien-Luxemb.	92	7 ¹	5	16 ¹	95	19	45	21	15
Danmark	143	13	2	14	118	26	66	18	15
Tyskland	91	8	7	19 ¹	94	15	57	15	14
Grekland ¹	65 ¹	1 ¹	1 ¹	25 ¹	91	19	32	19	11
Spanien	132	2 ¹	1	8 ¹	128	16	66	27	13
Frankrike	98	5	8	24	108	27	37	24	16
Irland	172	3	3	7	100	17	36	30	7
Italien	75	2 ¹	3	20 ¹	91	26	36	18	12
Nederländerna	127	4	7	19	84	19	42	20	14 ¹
Österrike	99	7	5	16	99	19	58	17	14
Portugal	113	1	2	9	103	17	44	30	9
Finland	190	7	8	17	70	19	34	13	10
Sverige	153	11	5	17	73	21	37	11	12
Storbritannien	128	5	3	9	81	17	23	29	10
EU-15	97	20	43	21	..
<i>Självförsörjningsgrad, procent</i>									
Belgien-Luxemb.	123	126	116	34	178	149	222	146	..
Danmark	102	116	122	362	347	115	490	214	..
Tyskland	113	105	78	96	87	116	85	66	..
Grekland	95 ¹	68 ¹	30 ¹	83 ¹	54	25	41	79	..
Spanien	93	94 ¹	131	80 ¹	106	100	112	94	..
Frankrike	103	107	89	116	113	113	106	152	..
Irland	98	82	919	422	356	148	190	108	..
Italien	90	92 ¹	80	89 ¹	76	62	67	108	..
Nederländerna	83	74	153	224	241	160	283	221	..
Österrike	104	100	88	82	110	140	107
Portugal	105	92	125	86	80	58	77	97	..
Finland	101	100	121	104	101	93	103
Sverige	99	100	112	87	95	79	101
Storbritannien	98	99	92	63	83	66	76	90	..
EU-15	107	103	111	109	..

1) Avser 1998.

Källa: Eurostat.

14 Internationella uppgifter om jordbruk

Kapitel 14 innehåller internationella uppgifter om

- Åkerarealens användning
- Totalskördar
- Antal husdjur
- Animalieproduktion
- Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binäringar

Sammanfattning

Statistik över jordbruket i skilda länder redovisas i **tabellerna 14.1 – 14.4**. Uppgifterna avser ett urval länder och hänför sig som regel till år 2000.

I **tabell 14.5** lämnas uppgifter om antalet förvärvsarbetande personer i jordbruk med binäringar i olika länder och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Det framgår att de lägsta andelarna redovisas för flertalet västeuropeiska länder samt USA, Kanada, Japan och Australien. Här ligger andelarna runt 5 %. I mindre ekonomiskt utvecklade länder som t.ex. Etiopien, Tanzania och Kenya ligger andelarna på 70–80 %.

Om statistiken

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO (Food and Agriculture Organization, FN:s speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Statistiken

baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc. Ibland kan uppgifterna vara inofficiella. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

Eftersom statistiska metoder, definitioner och klassificeringar kan skilja sig mellan länderna, bör jämförelser göras med försiktighet. I detta kapitel kan tecknet ”–” både visa att uppgiften inte finns tillgänglig eller att intet finns att redovisa. Uppgifterna för Sverige har hämtats från samma källa som övriga länder och kan avvika från uppgifter redovisade i andra kapitel i årsboken.

Annan publicering

Internationella uppgifter om jordbruket publiceras av FAO i Production Yearbook, senast i Production Yearbook 2000. Publicering sker också på FAO:s webbplats www.fao.org som fortlöpande uppdateras med senast tillgängliga uppgifter.

Tabell 14.1**Åkerarealens användning i olika länder 2000¹, 1 000-tals hektar***Use of arable land in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	402	35	410	295	–	–	–	33	55
Danmark	636	56	746	45	–	–	–	38	60
Finland	159	32	590	410	–	–	–	40	33
Island	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Norge	60	1	185	93	–	–	–	18	–
Belgien, Luxemburg	229	2	58	9	36	–	–	65	95
Bulgarien	1 100	20	236	33	350	–	3	52	2
Estland	70	40	170	65	–	–	–	38	–
Frankrike	5 269	37	1 562	107	1 810	63	19	169	415
Grekland	856	13	110	49	215	1	23	47	47
Irland	81	–	176	18	–	–	–	17	34
Italien	2 318	4	345	142	1 087	35	221	83	265
Jugoslavien ²	653	6	111	63	1 207	3	–	104	45
Lettland	158	55	135	46	–	–	–	51	13
Litauen	370	133	353	44	–	–	–	109	28
Moldavien	320	3	102	4	420	–	–	70	65
Nederländerna	138	6	48	2	20	–	–	183	112
Polen	2 635	2 130	1 096	566	152	–	–	1 251	333
Portugal	249	45	31	70	171	–	24	85	9
Rumänien	1 910	9	350	230	2 700	2	2	278	56
Ryssland	19 952	3 360	10 000	4 015	716	18	176	3 250	806
Schweiz	94	4	45	6	21	–	–	14	18
Slovakien	405	31	201	21	145	–	–	27	32
Spanien	2 370	111	3 307	427	425	8	115	123	136
Storbritannien	2 086	7	1 127	109	–	–	–	165	173
Tjeckien	970	44	495	50	47	–	–	69	61
Tyskland	2 971	843	2 072	237	451	–	–	302	452
Ukraina	5 152	637	3 685	481	1 279	6	25	1 560	776
Ungern	1 024	44	323	58	1 176	4	3	45	58
Vitryssland	425	780	850	300	2	–	–	700	57
Österrike	294	52	224	33	188	–	–	24	43

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO.

Tabell 14.1 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	1 592	–	338	40	–	–	–	65	–
Egypten	1 050	13	57	–	730	165	660	83	55
Etiopien	1 030	–	800	47	1 450	1 000	–	48	–
Kenya	80	–	20	3	1 300	140	19	93	–
Marocko	2 902	2	2 251	12	238	25	6	61	31
Nigeria	50	–	–	–	3 965	6 678	2 061	28	–
Sydafrika	860	40	78	25	3 868	142	1	64	–
Tanzania	60	–	2	–	3 011	552	504	36	–
Förenta staterna	21 460	122	2 105	941	29 434	3 125	1 232	547	558
Kanada	10 963	115	4 551	1 299	1 088	–	–	158	15
Mexico	749	–	312	67	8 661	2 170	98	74	–
Argentina	6 250	90	180	340	2 976	724	185	120	–
Brasilien	1 051	7	151	172	11 710	511	3 672	152	–
Chile	370	1	22	83	73	–	27	56	48
Peru	128	2	143	5	540	–	300	284	–
Indien	26 742	–	760	–	6 500	10 500	44 600	1 300	–
Irak	1 400	–	1 200	1	60	3	129	24	–
Iran	5 500	–	1 403	–	186	–	587	166	186
Japan	183	–	48	1	–	–	1 770	98	70
Kazakstan	10 047	14	1 625	189	75	–	72	160	18
Kina	26 648	500	1 750	400	22 535	962	30 503	3 802	256
Pakistan	8 463	–	124	–	894	357	2 312	110	6
Syrien	1 700	–	1 050	–	46	4	–	23	31
Turkiet	8 650	127	3 550	160	650	–	60	211	417
Australien	12 073	33	3 790	819	58	648	145	41	–
Nya Zeeland	45	–	53	10	19	–	–	12	–
Hela världen	213 600	9 684	57 190	12 789	139 682	42 071	153 766	18 760	6 141

Tabell 14.2**Totalskördens storlek i olika länder 2000¹, 1 000-tals ton***Crop production in different countries*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	2 530	190	1 860	1 250	–	–	–	1 210	2 669
Danmark	4 700	400	4 110	130	–	–	–	1 502	3 396
Finland	550	108	1 910	1 382	–	–	–	816	1 069
Island	–	–	–	–	–	–	–	10	–
Norge	293	7	649	372	–	–	–	446	–
Belgien, Luxemburg	1 634	7	370	40	370	–	–	3 000	6 200
Bulgarien	2 800	30	684	52	937	–	7	566	38
Estland	149	62	293	129	–	–	–	457	–
Frankrike	37 559	167	9 978	477	16 395	373	107	6 652	31 454
Grekland	1 770	29	255	84	1 850	2	180	890	2 906
Irland	706	–	1 129	128	10 207	–	–	500	1 700
Italien	7 464	11	1 227	303	–	214	1 300	2 078	11 753
Jugoslavien ²	1 927	8	252	96	2 944	10	–	690	1 070
Lettland	427	111	261	80	–	–	–	747	408
Litauen	1 238	311	860	83	–	–	–	1 792	912
Moldavien	770	3	152	3	1 091	–	–	342	1 800
Nederländerna	1 183	35	319	13	60	–	–	8 200	5 505
Polen	8 503	4 003	2 783	1 070	923	–	–	24 232	13 134
Portugal	429	44	30	91	905	–	149	1 250	475
Rumänien	4 320	16	750	300	4 200	2	4	3 650	1 500
Ryssland	36 000	5 300	13 266	5 500	1 800	12	440	32 597	14 041
Schweiz	548	22	273	29	209	–	–	584	1 410
Slovakien	1 254	64	397	25	440	–	–	419	961
Spanien	7 333	210	11 283	952	3 867	41	798	3 138	8 344
Storbritannien	16 700	44	6 490	640	–	–	–	6 648	9 335
Tjeckien	4 084	150	1 629	136	304	–	–	1 476	2 809
Tyskland	21 634	4 208	12 201	1 071	3 241	–	–	12 633	25 225
Ukraina	10 159	966	6 873	880	3 840	8	90	13 037	13 185
Ungern	3 709	87	905	97	4 874	8	7	768	1 980
Vitryssland	950	1 450	1 700	520	4	–	–	8 500	1 500
Österrike	1 313	183	855	132	1 800	–	–	496	2 600

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO.

Tabell 14.2 (forts.)

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Algeriet	800	–	400	25	–	–	–	950	–
Egypten	6 564	26	115	–	6 395	950	5 997	1 784	2 560
Etiopien	1 220	–	750	45	2 600	1 190	–	340	–
Kenya	105	–	45	4	1 800	133	55	360	–
Marocko	1 381	2	467	10	95	13	25	1 090	2 883
Nigeria	101	–	–	–	5 476	7 520	3 277	169	–
Sydafrika	2 122	3	142	25	10 584	352	3	1 680	–
Tanzania	90	–	5	–	2 551	335	379	250	–
Förenta staterna	60 512	219	6 921	2 166	253 208	11 940	8 669	23 404	29 503
Kanada	26 804	260	13 468	3 389	6 827	–	–	4 569	821
Mexico	3 300	–	532	106	18 761	6 400	450	1 593	–
Argentina	16 500	115	450	555	16 200	3 350	858	3 500	–
Brasilien	1 895	9	370	225	32 038	842	11 168	2 582	–
Chile	1 500	4	75	260	646	–	113	992	3 350
Peru	165	1	175	1	1 271	–	1 665	3 187	–
Indien	74 251	–	1 413	–	11 500	9 500	134 150	23 500	–
Irak	384	–	226	1	53	1	130	150	7
Iran	7 000	–	1 999	–	1 156	–	2 348	3 450	5 548
Japan	689	–	192	2	–	–	11 863	2 963	3 787
Kazakstan	9 091	17	1 663	182	247	–	213	1 694	269
Kina	99 370	774	3 940	900	105 231	2 784	190 168	62 036	7 700
Pakistan	21 079	–	118	–	1 351	220	7 000	1 868	159
Syrien	3 105	–	213	–	180	3	–	450	1 300
Turkiet	16 500	190	6 800	312	2 500	–	338	5 475	16 854
Australien	19 550	21	5 086	1 421	365	2 161	1 400	1 327	–
Nya Zeeland	360	–	281	45	174	–	–	500	–
Hela världen	576 317	19 978	131 990	25 954	590 791	58 500	598 852	311 288	244 780

Tabell 14.3**Antal husdjur i olika länder 2000¹, 1 000-tal (höns i miljon-tal)***Number of livestock in different countries*

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Sverige	87	1 713	1 918	437	–	8
Danmark	40	1 850	11 551	143	–	20
Finland	56	1 087	1 351	107	8	6
Island	77	72	43	465	–	–
Norge	26	1 042	690	2 400	83	23
Belgien, Luxemburg	67	3 085	7 322	152	12	45
Bulgarien	141	682	1 512	2 549	1 046	14
Estland	4	286	281	29	–	2
Frankrike	349	20 527	14 635	10 004	1 191	233
Grekland	33	590	906	9 041	5 293	28
Irland	70	6 708	1 763	5 393	–	12
Italien	280	7 184	8 403	10 970	1 364	100
Jugoslavien ²	76	1 452	4 087	1 917	241	21
Lettland	19	378	405	27	8	3
Litauen	75	898	936	14	25	6
Moldavien	68	416	705	974	95	14
Nederländerna	116	4 200	13 140	1 401	153	106
Polen	570	6 083	17 122	362	–	50
Portugal	20	1 245	2 330	5 850	800	28
Rumänien	842	3 155	5 951	7 972	554	72
Ryssland	1 750	27 500	18 300	14 000	1 720	340
Schweiz	45	1 600	1 450	450	65	7
Slovakien	10	665	1 562	340	51	12
Spanien	248	6 203	23 682	23 700	2 873	128
Storbritannien	173	11 133	6 482	42 261	–	157
Tjeckien	24	1 574	3 688	84	32	30
Tyskland	476	14 658	27 049	2 100	135	108
Ukraina	698	10 627	10 073	1 060	825	94
Ungern	65	857	5 335	934	160	26
Vitryssland	221	4 326	3 566	92	58	30
Österrike	75	2 150	3 790	361	54	14

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO.

Tabell 14.3 (forts.)

Land	Hästar	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns
Algeriet	55	1 650	6	18 200	3 400	110
Egypten	46	3 180	30	4 450	3 300	88
Etiopien	2 750	35 000	24	21 000	16 800	56
Kenya	2	13 794	170	7 000	9 600	27
Marocko	150	2 675	8	17 300	5 120	100
Nigeria	204	19 830	4 855	20 500	24 300	126
Sydafrika	255	13 700	1 535	28 700	6 500	61
Tanzania	–	14 380	350	4 200	9 950	28
Förenta staterna	5 320	98 048	59 337	7 215	1 350	1 720
Kanada	385	12 786	12 242	695	30	158
Mexico	6 250	30 293	13 690	5 900	9 600	476
Argentina	3 600	55 000	4 200	14 500	4 500	65
Brasilien	5 900	167 471	27 320	15 000	8 500	1 006
Chile	600	4 068	2 465	4 144	740	70
Peru	690	4 903	2 788	14 400	2 068	81
Indien	990	218 800	16 500	57 900	123 000	402
Irak	47	1 350	–	6 780	1 600	23
Iran	150	8 100	–	55 000	26 000	250
Japan	22	4 588	9 880	11	31	298
Kazakstan	942	3 998	1 034	9 776	705	18
Kina	8 916	104 582	437 551	131 095	148 401	3 625
Pakistan	327	22 000	–	24 100	47 400	148
Syrien	30	920	1	14 500	1 100	22
Turkiet	330	11 031	5	29 435	8 057	237
Australien	220	26 716	2 433	115 693	200	96
Nya Zeeland	80	9 457	344	45 800	186	13
Hela världen	58 808	1 350 130	908 104	1 057 908	720 008	14 447

Tabell 14.4
Animalieproduktion i olika länder 2000¹
Livestock production in different countries

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkkavkastning		Äggproduktion ³ 1 000-tals ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Gris-kött		Kg per djur	1 000-tals ton	
Sverige	146	4	321	428	7 717	3 300	107
Danmark	175	2	1 709	614	7 271	4 465	78
Finland	90	1	182	388	6 452	2 500	59
Island	4	9	5	27	3 972	107	2
Norge	91	25	109	324	5 429	1 759	49
Belgien, Luxemburg	302	4	1 050	650	5 538	3 600	220
Bulgarien	56	53	230	429	2 799	1 200	90
Estland	20	–	33	160	3 750	600	17
Frankrike	1 850	140	2 360	4 421	5 630	24 890	1 050
Grekland	38	120	142	175	4 400	770	110
Irland	668	87	267	1 261	4 320	5 448	32
Italien	925	50	1 385	2 135	5 499	11 741	768
Jugoslavien ⁴	119	23	640	869	2 100	1 825	76
Lettland	22	–	31	206	4 003	823	26
Litauen	75	1	75	494	3 156	1 560	37
Moldavien	22	3	48	237	2 321	550	32
Nederländerna	395	21	1 956	1 500	7 200	10 800	660
Polen	376	4	1 900	3 016	3 890	11 731	425
Portugal	96	24	308	352	5 256	1 850	110
Rumänien	217	67	626	1 650	2 727	4 500	300
Ryssland	2 126	156	1 250	12 900	2 447	31 560	1 867
Schweiz	132	6	222	730	5 356	3 910	38
Slovakien	56	3	276	246	4 467	1 099	65
Spanien	553	239	2 918	1 224	4 820	5 900	522
Storbritannien	677	369	1 047	2 336	6 190	14 461	588
Tjeckien	79	3	334	547	4 946	2 708	176
Tyskland	1 374	44	3 980	4 833	5 880	28 420	880
Ukraina	803	18	675	5 431	2 283	12 400	477
Ungern	57	8	675	378	5 532	2 091	177
Vitryssland	241	3	225	1 850	2 335	4 320	187
Österrike	240	7	477	710	4 716	3 350	92

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Inklusive buffelkött.

3) Hönsägg.

4) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO.

Tabell 14.4 (forts.)

Land	Köttproduktion (1 000-tals ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkkavkastning		Äggproduktion ³ 1 000-tals ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Griskött		Kg per djur	1 000-tals ton	
Algeriet	113	175	–	800	1 250	1 000	120
Egypten	535	98	3	1 510	1 089	1 645	170
Etiopien	285	141	1	4 550	204	930	75
Kenya	255	55	8	4 690	480	2 250	50
Marocko	125	141	1	1 308	879	1 150	180
Nigeria	244	237	76	1 585	243	386	435
Sydafrika	560	134	117	1 000	2 667	2 667	339
Tanzania	224	37	10	3 310	207	685	58
Förenta staterna	12 045	115	8 191	9 096	8 388	76 294	5 011
Kanada	1 650	12	1 980	1 105	7 324	8 090	357
Mexico	1 567	60	976	6 800	1 393	9 474	1 666
Argentina	2 903	54	191	2 450	4 000	9 800	286
Brasilien	6 456	108	1 804	16 040	1 380	22 134	1 400
Chile	227	18	244	1 600	1 350	2 160	95
Peru	133	37	93	520	2 015	1 048	163
Indien	2 863	696	560	33 700	917	30 900	1 782
Irak	48	29	–	425	750	319	14
Iran	306	405	–	3 543	1 243	4 403	538
Japan	529	–	1 270	1 280	6 641	8 500	2 508
Kazakstan	343	103	101	1 969	1 829	3 600	86
Kina	5 386	2 655	43 003	4 782	1 639	7 838	19 235
Pakistan	897	513	–	6 818	1 179	8 039	331
Syrien	47	186	–	450	2 556	1 150	120
Turkiet	354	369	–	5 500	1 600	8 800	660
Australien	2 317	724	370	2 170	5 153	11 183	200
Nya Zeeland	562	522	50	3 337	3 600	12 014	51
Hela världen	60 510	11 251	91 314	221 198	2 192	484 895	50 678

Tabell 14.5
Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med
binärningar och dess andel av den totala förvärvsarbe-
tande befolkningen i olika länder 2000¹

Economically active population in agriculture and subsidiary industries and its share of the total economically active population in different countries

Land	Förvärvsarbetande be- folkning inom jord- bruk med binärningar, 1 000-tals personer	I procent av den totala förvärvs- arbetande befolkningen
Sverige	151	3,1
Danmark	111	3,8
Finland	143	5,5
Island	13	8,3
Norge	106	4,6
Belgien, Luxemburg	81	1,8
Bulgarien	290	7,1
Estland	87	11,3
Frankrike	899	3,4
Grekland	775	16,8
Irland	163	10,2
Italien	1 352	5,3
Jugoslavien ²	1 008	19,9
Lettland	159	12,0
Litauen	237	12,3
Moldavien	497	22,8
Nederländerna	248	3,4
Polen	4 331	21,7
Portugal	650	12,7
Rumänien	1 622	15,1
Ryssland	8 185	10,5
Schweiz	160	4,2
Slovakien	268	9,0
Spanien	1 293	7,4
Storbritannien	537	1,8
Tjeckien	472	8,2
Tyskland	1 013	2,5
Ukraina	3 645	14,4
Ungern	510	10,7
Vitryssland	712	13,2
Österrike	191	5,1

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO.

Tabell 14.5 (forts.)

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tals personer	I procent av den totala förvärvsarbetande befolkningen
Algeriet	2 545	24,3
Egypten	8 591	33,3
Etiopien	22 891	82,4
Kenya	11 932	75,4
Marocko	4 251	36,1
Nigeria	15 030	33,3
Sydafrika	1 728	9,6
Tanzania	14 551	80,4
Förenata staterna	3 027	2,1
Kanada	390	2,4
Mexico	8 741	21,5
Argentina	1 463	9,8
Brasilien	13 225	16,7
Chile	979	15,8
Peru	2 934	30,2
Indien	263 691	59,6
Irak	641	10,1
Iran	6 402	26,5
Japan	2 769	4,1
Kazakstan	1 414	17,7
Kina	510 780	66,9
Pakistan	24 521	47,1
Syrien	1 434	27,8
Turkiet	14 426	46,2
Australien	447	4,6
Nya Zeeland	170	9,0
Hela världen	1 318 632	44,7

15 Industriproduktion m.m.

I kapitel 15 redovisas vissa uppgifter om jordbrukets leveranser av viktigare vegetabilie- och animalieprodukter samt vissa uppgifter om förädling vid kvarnar, slakterier och mejerier. Vidare redovisas kvantitets- och värdeuppgifter för jordbruksvaror och livsmedel enligt SCB:s statistik över industrins varuproduktion. Dessutom redovisas uppgifter om antalet sysselsatta inom livsmedelsindustrin och andra livsmedelsbranscher enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik RAMS.

Sammanfattning

Kött och ägg

Nötkött (Tabell 15.1)

Produktionen av nötkött uppgick 2001 till 139 100 ton, vilket var 4 % mindre än 2000. Drygt 46 % av produktionen härrörde från tjur. Produktionen har ökat obetydligt sedan 1996 men med en viss variation mellan åren. Slakten av stut, som representerar 8 % av den totala slakten, har mer än fyrdubblats.

Får och lamm (Tabell 15.2)

Produktionen av får- och lammkött uppgick 2001 till totalt 3 900 ton, vilket var ungefär samma nivå som 2000. Av den totala produktionen utgjorde lammkött över 80 %. Sedan 1996 har produktionen av lammkött ökat med 11 % medan produktionen av fårkött minskat med 14 %.

Griskött (Tabell 15.3)

Produktionen av griskött ökade varje år fram till 1998, men minskade därefter kraftigt, med 15 % mellan 1998 och 1999. Den uppgick år 2001 till 275 900 ton vilket var 13 % mindre än 1996. Minskningen har förklarats av den för producenterna ogynnsamma prisutvecklingen på griskött som sammanhängt med konkurrensen från i första hand Danmark.

Fjäderfä (Tabell 15.4)

Produktionen av fjäderfäkött redovisas i form av antal slaktade kycklingar. Slakten uppgick

2001 till 73 milj. djur, vilket var 16 procent fler än 1996. Mellan 2000 och 2001 ökade slakten med 7 %.

Ägg (Tabell 15.5)

Partihandelns invägning av ägg uppgick år 2001 till 71 500 ton vilket var 8 % högre än 2000. Uppgiftsinsamlingen utökades dock i januari 2001 vilket torde ha påverkat siffrorna för 2001 med 6–7 % i höjande riktning. Från 1995 fram t.o.m. 1999 hade invägningen varje år i stort sett samma omfattning. Invägningen år 2001 har beräknats motsvara en total produktion av 110 000 ton, beräknat på förutsättningen att 35 % av den totala produktionen inte passerar partihandeln.

Kött av ren och vilt (Tabell 15.6)

Produktionen av kött av vilt uppgick år 2001 till preliminärt 17 400 ton, vilket innebar en ökning med 7 % sedan 1996. Under samma period minskade produktionen av renkött med 32 %. Denna uppgick år 2001 till preliminärt 1 300 ton. Produktionen av renkött motsvarar endast 0,9 % av produktionen av nötkött. Motsvarande tal för viltköttet är 13 %.

Mjölk och mejeriprodukter

Antal mejerier och mjölkleverantörer (Tabell 15.7)

Redovisningen i tabellen avser antal mejerier, antal mjölkleverantörer och kvantiteten invägd mjölk. Företagsvis redovisning är ej tillgänglig fr.o.m. år 1994. Mejeribranschen är under snabb

omstrukturering. Antalet mjölkleverantörer har minskat successivt sedan åtskilliga år och uppgick år 2001 till ca 11 300, en minskning sedan 1996 med 29 %. Samtidigt har den invägda genomsnittliga leveransen per leverantör och dag ökat. Totalt invägdes 3 290 000 ton mjölk år 2001. Per leverantör och dag var invägningen 798 kg, en ökning av medelinvägningen med 42 % sedan 1996. Mjölkens medelfetthalt och proteinhalt har minskat obetydligt sedan 1996.

Mjölkens användning (Tabell 15.8)

Av den totala invägningen användes 41 % till konsumtionsmjölkprodukter och 36 % till ostframställning år 2001. Dessa användningsområden för mjölken har minskat något sedan 1996 till förmån för produkter som kondensmjölk och Skum- och kärnmjölk till foder. Sålunda har användningen för kondensmjölk ökat med 73 % och för skum- och kärnmjölk till foder med 121 % sedan 1996.

Produktion av mejerivaror (Tabell 15.9)

Produktionen av konsumtionsmjölk och smör har minskat med 5 % respektive 16 % sedan 1996 medan produktionen av ost har varit i stort sett oförändrad. Produktionen av grädde och mjölkpulver har ökat med 9 % respektive 44 % under samma period.

Allmänt

Anställda m.m. inom livsmedelsindustrin (Tabell 15.10)

Totalt år 2000 var det 659 000 anställda inom tillverkningsindustrin. Flest anställda hade slakterier och köttvaruindustri (13 000 personer) och brödindustri (12 000 personer). Även mejeriindustrin och dryckesvaruindustrin hade förhållandevis många anställda (9 000 respektive 6 000 personer).

Antalet anställda inom tillverkningsindustrin har ökat sedan 1993, med 12 %. Det har dock skett en kraftig minskning inom slakteriindustrin där antalet anställda minskat med 22 %. Ökningen inom dryckesvaruindustrin har till stor del samband med en omklassificering av arbetsställen i bryggerinäringen

I tabellen redovisas även industrins föräd-

lingsvärden per anställd. Högst förädlingsvärde per anställd redovisas för olje- och fettvaruindustrin, dryckesindustrin samt kvarnproduktindustrin.

Livsmedelsindustrins varuproduktion (Tabell 15.11)

De värdemässigt viktigaste av industrins produkter på livsmedelsområdet tillhör segmenten kött- och köttvaror, mejerivaror och spannmålsprodukter. Av enskilda produktgrupper kan särskilt nämnas mjölk och grädde (inkl. yoghurt), bakverk och bröd, griskött, beredda köttprodukter samt nötkött.

Förändringarna i produktionen sedan 1996 är förhållandevis små men en viss tendens till minskning i produktionsvärdena kan noteras för köttsegmentet (med undantag för beredda köttprodukter) medan mjölkprodukterna ökat något. Även produktionen av starksprit har ökat, med 71 %.

Livsmedelssektorns sysselsättning (Tabell 15.12)

I tabellen redovisas antalet sysselsatta inom livsmedelssektorn enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken. Statistik för livsmedelsindustrin som baseras på individdata ger i allmänhet högre tal än statistik som redovisas i **tabell 15.12** och som baseras på industristatistik. Detta beror bl.a. på att industristatistiken är begränsad till företag av viss storlek, se nedan. Avgränsningen av livsmedelssektorn baseras inte på några officiellt vedertagna kriterier utan kan ses som tillfällig eller provisorisk.

Det framgår att de flesta av sektorns 334 000 sysselsatta återfinns inom restauranger (95 000 personer) och detaljhandel (84 000 personer). Livsmedelsindustrin sysselsätter totalt 67 000 personer, de flesta inom bagerier och slakterier.

Primärproduktion inom jordbruk och fiske sysselsätter enligt tabellen ett förhållandevis litet antal av det totala antalet sysselsatta inom sektorn, ca 17 % (se dock nedan).

Kvinnorna dominerar i restauranger och detaljhandel medan de flesta sysselsatta inom

industrin liksom inom primärproduktion och partihandel är män.

Om statistiken

Kött och ägg

Jordbruksverket redovisar varje år siffror avseende marknadsförd slakt i landet. Som underlag använder verket egna siffror avseende antalet slaktdjur och uppgifter om medelslaktvikter från Swedish Meats.

Vidare utför Jordbruksverket årligen beräkningar av den totala äggproduktionen. Beräkningarna baseras på uppgifter från partihandeln om invägningen av svenska ägg. Beräkningarna genomförs varje månad. Beräkningarna av äggproduktionen bygger på förutsättningen att 65 % av den totala äggproduktionen passerar partihandeln.

Jordbruksverkets beräkningar av produktionen av kött av ren och vilt bygger på verkets slaktstatistik respektive avskjutningsstatistik från Jägareförbundet och Naturvårdsverket.

Mjolk och mejeriprodukter

Uppgifter om mejerihanteringen lämnas i Svensk Mjölks statistik. I denna statistik ingår också uppgifter för mejerier som inte är anslutna till Svensk Mjolk. Med Svensk Mjölks uppgifter som grund beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av mejerivaror och mjölkpulver.

Allmänt

Livsmedelsindustrin

Statistiska uppgifter om livsmedelsindustrin inhämtas fr.o.m. 1997 från den nya företagsstatistiken vid SCB. Företagsstatistiken är en årlig totalundersökning till vilken samtliga företag med minst 50 anställda enligt SCB:s Företagsregister är skyldiga att lämna uppgifter. För företag med färre än 50 anställda inhämtas uppgifter via administrativt material från Riksskatteverket. Företagsstatistiken ersätter de tidigare undersökningarna ”Finans-

statistik för företag” och ”Industristatistik”.

I tabell 15.12 sker redovisning för åren 1999–2000 enligt Företagsstatistiken medan uppgifterna för åren före 1997 baseras på den tidigare industristatistiken. Industristatistiken omfattade företag med minst 10 anställda. För jämförbarhetens skull har här enbart uppgifter för företag med minst tio anställda tagits med även för åren 1999–2000.

Företagsstatistikens uppdelning av livsmedelsindustrin på olika delbranscher sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 92). Denna standard baseras på de vid företagens olika verksamhetsenheter producerade varornas branschtilhörighet enligt ett mestkriterium.

Livsmedelsindustrin enligt SNI innefattar även branscher som bara berör livsmedelsstatistiken i det avseendet att de förser livsmedelsproduktionen med insatsvaror. Vissa livsmedelsföretag ingår inte alls i industristatistiken, då de inte har någon egen produktion, t.ex. särskilda styckningsföretag och potatispackerier.

Bland annat innehåller SCB:s företagsstatistik för livsmedelssektorn uppgifter om antal anställda, förädlingsvärde, antal arbetstimmar, rörelseintäkter och -kostnader. Varustatistiken är fr.o.m. 1996 frikopplad från företagsstatistiken och redovisas i en egen undersökning (se nedan).

Livsmedelsindustrins varuproduktion

Fr.o. m. 1996 produceras varudata som följd av EU-krav i en egen undersökning, Industrins varuproduktion, frikopplad från företagsstatistiken. Statistiken ingår i en inom EU samordnad undersökning, PRODCOM (Produktionsstatistik inom Gemenskapen).

Produktionsstatistiken avser fr.o.m. 1997 företag med minst 20 anställda. Fram t.o.m. 1996 var gränsen 10 anställda. Genom olika modellantaganden och registerbearbetningar för företag med 10–19 anställda erhålles dock i det här avseendet jämförbarhet med den tidigare statistiken.

Produktionen i saluvärden av olika varor och varugrupper av livsmedel redovisas i **ta-**

bell 15.11. Tabellen är ett aggregat för 1996–2000 avseende den produktion av drygt 600 varor (i termer av åttasiffriga KN-koder) som redovisas fr.o.m 1996. För närmare information om hur de olika varugrupperna avgränsats med KN-nummer hänvisas till bilaga 5. I huvudsak samma aggregering på varugrupper har använts som för utrikeshandelsstatistiken i kapitel 16, vilket förklarar varför någon produktion ej redovisas för vissa grupper. Antingen saknas produktion i Sverige eller också ligger den utanför industrin (vilket är fallet för t.ex. ris).

Eftersom statistiken på varunivå avser saluvärden och inte förädlingsvärden anses det inte meningsfullt att redovisa totaler i varustatistiken. Varor som produceras inom en viss industri kan vara insatsvaror inom andra industrier och skulle vid en totalredovisning komma att räknas dubbelt. Detta ”problem” är dock mindre för livsmedelsindustrin än för övrig tillverkningsindustri där slutprodukten i större utsträckning än inom livsmedelsindustrin utgörs av halvfabrikat. Viss uppmärksamhet krävs dock vid tolkningen av statistiken och vid bedömningar av den relativa betydelsen av produktionen av olika varor.

I **figur 15A** lämnas en redovisning av livsmedelsproduktionen i kvantiteter. Dock har inte sådana varugrupper tagits med där heterogeniteten bedömts vara för stor för att göra en summering till kvantiteter någorlunda meningsfull. Varugrupper för vilka kvantitetsredovisningen i statistiken för hela eller delar av varusortimentet varit ofullständig har tagits med till en del.

Sysselsättningen i livsmedelssektorn

I praktiskt taget all statistik som beskriver produktion och distribution av livsmedel inhämtas också uppgifter om sysselsättningen, t.ex. antal sysselsatta. Ett viktigt syfte med uppgifterna är att möjliggöra beräkningar av olika slags relationstal, t.ex. produktion per sysselsatt och mervärde per sysselsatt. Eftersom olika statistikmaterial inte alltid tas fram på samma sätt och inte alltid med sammanfallande defini-

tioner och avgränsningar är det svårt att ”summera” statistiken till sammanfattande beskrivningar av sysselsättningen inom hela ”livsmedelssektorn”. För sådana beskrivningar måste man därför utgå från ett övergripande material. Ett sådant material är SCB:s årliga registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS (tidigare benämnt Årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS). Uppgifterna i **tabell 15.12** har hämtats från RAMS i vilket landets samtliga förvärvsarbetande personer fördelats på näringsgren. RAMS baseras för löntagare på skatteadministrationens kontrolluppgifter och för rörelseidkare på taxeringsuppgifter. Klassificering av de sysselsatta på näringsgren sker utifrån förhållandena under november månad räkningåret. Information om bransch för det arbetsställe där personen är sysselsatt hämtas från Företagsdatabasen (FDB) vid SCB (tidigare Centrala företags- och arbetsställeregistret, CFAR) och redovisning sker enligt Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI. Personer som både arbetat som löntagare och rörelseidkare hänförs i RAMS till den näringsgren som bedöms ha gett den högsta novemberinkomsten.

I tabell 15.12 redovisas antal sysselsatta i ”livsmedelssektorn” år 1999 och 2000 med näringsgrensgruppering enligt SNI 92 (se bilaga 4). Som sysselsatta räknas de som under november bedöms ha förvärvsarbetat under minst fyra timmar (i genomsnitt en timme per vecka). Som förvärvsarbete räknas inte normalt hushålls- och hemarbete eller arbete i den egna köksträdgården. Vidare har som förvärvsarbetande inte räknats medhjälpare familjemedlemmar i familjens rörelse.

Till ”livsmedelssektorn” har i tabell 15.12 hänförts branscher som enligt beskrivningen i SNI yrkesmässigt hanterar livsmedel eller livsmedelsråvaror. SNI är emellertid utformad på ett sådant sätt att en entydig avgränsning av den tvärsektor vi vill kalla ”livsmedelssektorn” inte är möjlig. Exempelvis får vi inte med personer som arbetar med

- lejda livsmedelstransporter
- förpackningar till livsmedelsindustrin och handeln

- produktion av insatsvaror till jordbruket
- produktion av insatsvaror till livsmedelsindustrin
- livsmedelsförsäljning i t.ex. varuhus
- statlig administration av jordbruk och fiske
- branschens intresseorganisationer
- jordbruk som har sin huvudsakliga verksamhet i annan näringsgren.

Förutsättningarna för undersökningen har under senare år ändrats i en del avseenden vilket påverkar möjligheterna till tidsmässiga jämförelser. Detta beror på att ett förhållandevis stort antal personer inte kan hänföras till näringsgren genom att företaget eller arbetsstället inte återfunnits i FDB. År 1985 var antalet sådana personer totalt 172 315 (4,0 % av samtliga sysselsatta). År 2000 uppgick antalet till 83 000 (2,0 % av samtliga sysselsatta). Fram t.o.m. 1990 kunde en viss del av dessa personer hänföras till näringsgrenen jordbruk m.m. (21 000 personer år 1990), eftersom de konstaterats ha haft inkomst av jordbruksfastighet (varav en del verksamma enbart inom skogsbruk). Efter skatteomläggningen 1991 finns inte längre denna möjlighet.

Ändringar har också under årens lopp skett i reglerna för vilka företag som skall ingå i CFAR/FDB. Bl.a. har tidigare inte ingått företag som inte varit redovisningsskyldiga för mervärdeskatt. Fr.o.m. 1997 år dock alla företag mervärdeskatteskyldiga från första kronan, dvs. registret omfattar numera samtliga juridiska och fysiska personer som bedriver något slag av affärsmässig verksamhet. Denna ändring har dock haft obetydlig effekt på antalet sysselsatta enligt RAMS.

Ändringarna i underlaget till RAMS försvårar möjligheterna till en beskrivning av den faktiska sysselsättningsutvecklingen inom "livsmedelssektorn" under en längre period. Därför lämnas i tabell 15.12 bara uppgifter för 1999 och 2000. Den underskattning av sysselsättningen som blir resultatet av att företag inte kunnat återfinnas i FDB bedöms vara störst för jordbruket och fisket. Enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) och annat material torde det faktiska antalet sysselsatta inom jordbruket vara närmare 80 000 personer och

inom fisket ca 2 000 personer. Exempelvis arbetade enligt Lantbruksregistret (LBR) 83 000 personer mer än 450 timmar per år med jordbruk på företag med mer än 2,0 hektar åker år 1999. Av dessa arbetade 61 000 mer än 900 timmar.

Annan publicering

Jordbruksverket publicerar fortlöpande uppgifter om jordbruksproduktionen i "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet. Månadsstatistik". Fr.o.m. år 2000 är publikationen enbart tillgänglig på webben under rubriken "Statistik och fakta".

Uppgifter om antal mejerier, invägd mjölk, mjölkens användning m.m. publiceras av Svensk Mjölk i den årliga publikationen "Mejeristatistik".

Uppgifter om antal arbetsställen, sysselsatta, produktionsvärde, förädlingsvärde, rörelseintäkter och -kostnader m.m. för olika näringsgrenar har t.o.m. 1996 varje år publicerats av SCB i serien SOS, Industri, senast i "Industri 1996, Del 1, Branschdata". Fr.o.m. redovisningsåret 1997 sker enbart publicering i databas i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se.

Uppgifter om industriproduktionens leveranser, uttryckta i saluvärden och kvantiteter för olika varor enligt HS-nomenklaturen, publicerades t.o.m. 1995 varje år av SCB i serien SOS, Industri. Statistik för åren 1996–2000, som grupperats enligt KN-nomenklaturen, finns enbart publicerad i databas i anslutning till SCB:s webbplats www.scb.se. Kvantitetsuppgifter finns bara redovisade på KN:s åtta-siffriga nivå.

I den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken vid SCB, RAMS, finns branschfördelad statistik enligt SNI 92 för landets samtliga yrkesverksamma. Grundtabellerna i RAMS finns samlade i det årliga sysselsättningspaketet AMPAK där uppgifter för län och kommun är tillgängliga.

Sysselsättningsuppgifter enligt arbetskraftsundersökningarna (AKU) redovisas varje månad, kvartal och helår i SCB:s Statistiska

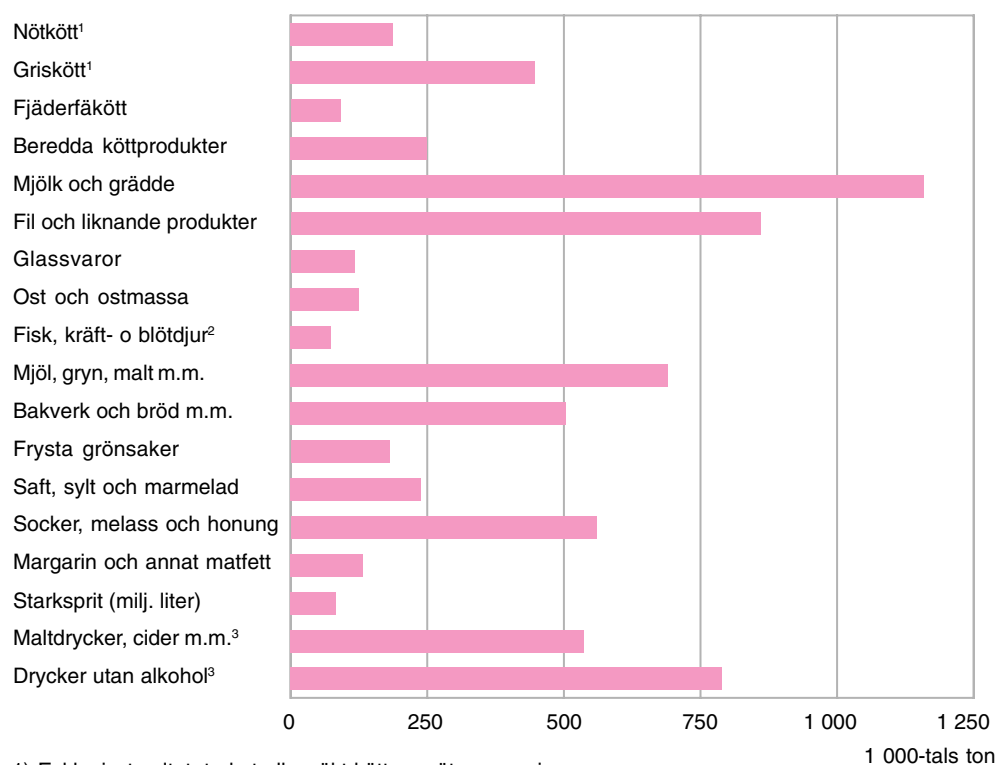
meddelanden. Senaste årsmedeltal återfinns i AM 12 SM 0201.

Statistik över jordbrukets sysselsättningsförhållanden 1999 har redovisats i Statistiska meddelanden J 30 SM 0001.

SM-publikationerna är tillgängliga på Internet och kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Publikationerna för jordbruket kan också nås via Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se.

Figur 15A
Industriproduktion av vissa livsmedel och livsmedelsvarugrupper 2000,
1 000-tals ton

Industrial production of certain food products and groups of food products

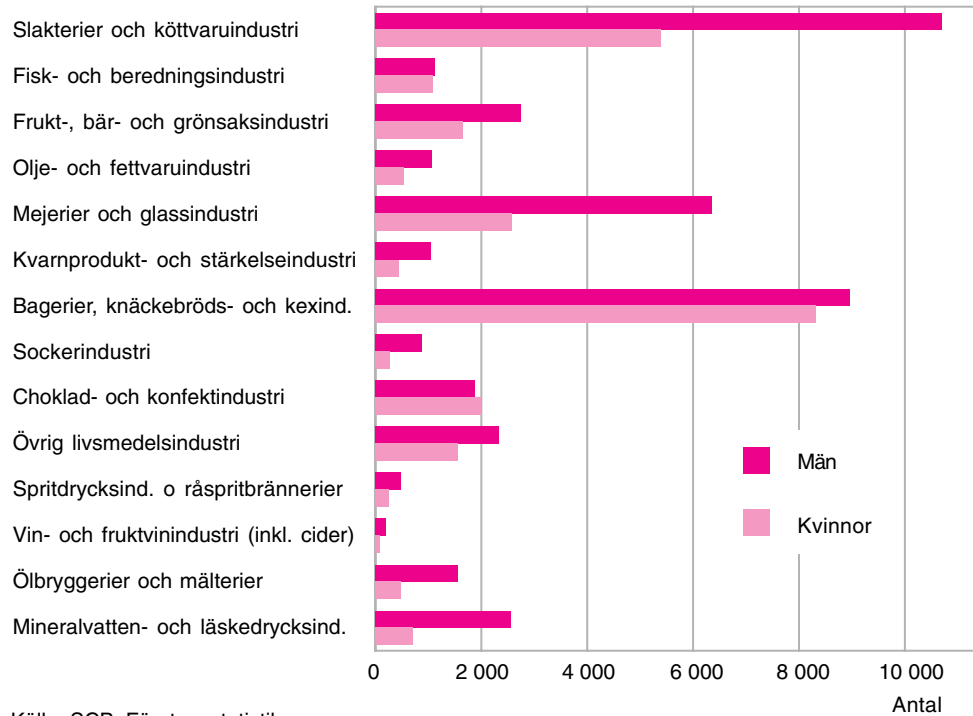
1) Exkl. visst saltat, torkat eller rökt kött av nöt resp. svin

2) Inklusive beredning

3) Milj. liter

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Figur 15B
Antal sysselsatta inom livsmedelsindustrin 2000
Number of employees in food manufacturing

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Tabell 15.1**Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av nötboskap 1996–2001¹***Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of cattle*

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Kalv	Stut	Tjur	Kviga	Ko	Summa storboskap
<i>Antal slaktkroppar</i>						
Godkänd slakt						
2001	34 284	39 251	199 433	54 651	170 651	463 986
2000	38 975	31 824	217 287	56 116	184 762	489 989
1999	38 417	21 163	217 734	49 035	191 929	479 861
1998	52 208	14 216	231 279	50 991	189 610	486 096
1997	55 963	11 388	251 813	53 694	201 744	518 639
1996	35 032	8 968	238 156	46 155	185 278	478 557
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>						
2001	4,07	11,76	64,30	14,45	48,61	139,12
2000	4,38	9,42	69,63	14,40	51,99	145,43
1999	4,29	6,15	68,59	12,09	52,92	139,75
1998	3,97	4,02	70,80	12,93	51,49	138,54
1997	4,18	3,16	75,26	12,40	53,89	144,71
1996	3,66	2,51	71,29	10,68	49,30	133,78

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.2
Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av får och lamm 1996–2001¹
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of sheep and lambs

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Får	Lamm
<i>Antal slaktkroppar</i>		
Godkänd slakt 2001	27 205	170 221
2000	28 301	173 849
1999	27 850	162 729
1998	27 911	155 401
1997	31 226	158 892
1996	33 343	167 943
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>		
2001	0,72	3,13
2000	0,73	3,18
1999	0,71	2,95
1998	0,71	2,78
1997	0,78	2,73
1996	0,84	2,82

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.4
Antal slaktade kycklingar 1996–2001¹, 1 000-tal
Number of slaughtered chickens

År	Kycklingar
Godkänd slakt 2001	73 350
2000	68 617
1999	66 608
1998	62 345
1997	65 987
1996	63 228

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.3
Antal slaktkroppar och slaktade kvantiteter av svin 1996–2001¹
Number of slaughtered animals and slaughtered quantities of pigs

Antal slaktkroppar; slaktade kvantiteter	Svin inkl. spädgris
<i>Antal slaktkroppar</i>	
Godkänd slakt 2001	3 197 802
2000	3 251 100
1999	3 797 533
1998	3 872 887
1997	3 914 568
1996	3 844 037
<i>Slaktade kvantiteter (1 000-tals ton)</i>	
2001	275,87
2000	276,98
1999	325,43
1998	330,41
1997	325,35
1996	318,92

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.5
Partihandelns invägning av ägg 1996–2001¹, 1 000-tals ton
Eggs delivered to wholesalers

År	Invägning	Total produktion
2001 ²	71,5	110
2000	66,3	102
1999	69,3	107
1998	69,2	106
1997	69,6	107
1996	71,4	110

1) Den totala äggproduktionen har beräknats under antagandet att 35 % av produktionen inte passerar partihandeln.

2) Uppgiftsinsamlingen utökades i januari 2001, vilket från denna månad torde ha påverkat siffrorna med 6–7 % i höjande riktning.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.6
Produktion av kött från ren och vilt¹
1996–2001², ton
Production of meat from reindeer and wild animals

År	Ren	Vilt
2001	1 300	17 400
2000	1 300	17 400
1999	1 100	17 600
1998	1 000	17 100
1997	1 250	15 900
1996	1 900	16 200

- 1) Kött av hare, älg och annat vilt.
 2) Preliminära uppgifter för år 2001.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 15.7
Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa, vid mejerier
invägd mjölk, medelinvägning per dag och leverantör,
medelfetthalt samt medelproteinhalt 1996–2001¹
Number of dairies and suppliers, weight of delivered milk, and average content of fat and protein

År	Antal mejerier ¹	Antal mjölkleverantörer ²	Invägd mjölk, 1 000-tals ton	Medelinvägning per leverantör och dag, kg	Medelfetthalt, %	Medelproteinhalt, %
2001	49	11 299	3 290	798	4,20	3,28
2000	50	12 168	3 297	742	4,18	3,28
1999	50	13 243	3 299	682	4,19	3,30
1998	51	14 174	3 278	634	4,26	3,31
1997	52	15 001	3 276	598	4,28	3,32
1996	55	15 913	3 258	561	4,29	3,33

- 1) Antal mejerier den 31 december respektive år.
 2) Årsmedeltal av antal leverantörer per månad.

Källa: Svensk Mjök.

Tabell 15.8
Användning av vid mejerier invägd mjölk 1996–2001, 1 000-tals ton
Disposition of milk delivered to dairies

År	Konsumtions- mjölkprodukter ¹	Ost	Smör m.m.	Mjök- pulver ²	Kondens- mjölk m.m.	Skum- och kärmjök till foder ³	Svinn m.m. ⁴	Summa invägning
2001	1 362	1 179	49	480	142	31	48	3 290
2000	1 357	1 212	49	480	142	27	29	3 297
1999	1 373	1 220	48	450	145	22	40	3 299
1998	1 386	1 202	51	411	167	19	41	3 278
1997	1 399	1 129	57	448	156	19	68	3 276
1996	1 396	1 206	55	465	82	14	41	3 258

- 1) Inkl. syrade produkter.
 2) Exklusive återblandat pulver.
 3) Inklusive blandat pulver.
 4) Inklusive lagerförändringar och export.

Källa: Svensk Mjök.

Tabell 15.9
Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1996–2001,
1 000-tals ton
Dairy production and production of milk powder

År	Produktion av mejerivaror						Total mjök- produk- tion
	Konsum- tions- mjök	Syrad mjök m.m.	Grädde	Smör ¹	Ost	Mjök- pul- ver ²	
2001	1 002	260	100	49	125	56	3 339
2000	1 000	261	96	49	127	49	3 348
1999	1 010	268	94	48	128	42	3 352
1998	1 028	265	93	51	125	40	3 331
1997	1 040	266	92	57	118	38	3 334
1996	1 059	251	92	58	127	39	3 316

- 1) Inkl. smördel i annat matfett.
 2) Inkl. kärmjökspulver.

Tabell 15.10

Antal arbetsställen, antal sysselsatta och förädlingsvärden inom livsmedels- och dryckesvaruindustrin. Branschindelning enligt SNI 92*Number of establishments, employees and value added in foodstuffs and beverages manufacturing. Division into branches according to SNI 92*

Tillverknings- industri	Varav							
	Livsme- dels- och dryckes- varu- industri	Slakterier och köttvaru- industri	Fisk- och fiskbered- nings- industri	Frukt-, bär- och grönsaks- industri	Olje- och fettvaru- industri	Mejerier och glass- industri	Kvarn- produkt- och stärkelse- industri	
SNI 92	15-37	151-159	151	152	153	154	155	156
Antal arbetsställen								
1993	8 153	841	202	44	36	9	77	33
1994	8 210	829	194	41	42	6	75	33
1995	8 510	845	204	47	48	6	76	33
1996	8 707	837	190	44	43	7	76	35
1997	9 106	877	187	44	43	4	96	33
1998	9 330	906	186	40	47	6	97	35
1999	9 366	895	182	41	53	8	89	33
2000	9 692	..	185	42	59	7	97	30
Antal anställda								
1993	585 509	61 031	16 504	1 525	3 450	1 504	8 550	1 022
1994	599 051	59 461	15 377	1 444	3 454	1 605	8 689	1 046
1995	633 210	59 397	15 368	1 753	3 760	1 413	8 709	1 045
1996	637 119	57 538	14 068	1 778	3 386	1 474	8 859	1 266
1997	637 139	56 753	13 972	1 689	3 103	1 366	8 645	1 238
1998	663 314	58 202	13 819	1 677	3 251	1 579	8 826	1 351
1999	662 045	56 834	13 438	1 618	3 480	1 598	8 568	1 289
2000	658 546	..	12 795	1 593	3 582	1 522	8 534	1 183
Förädlingsvärde, mkr								
1993	229 430	22 268	4 673	525	1 254	973	2 443	626
1994	268 560	22 702	4 449	475	1 111	837	2 560	653
1995	307 953	22 919	4 737	550	1 435	925	2 974	711
1996	291 918	25 624	4 305	617	1 544	1 013	4 263	812
1997	332 827	27 305	4 988	690	1 470	892	3 419	918
1998	355 749	27 228	4 975	692	1 584	921	3 675	906
1999	373 674	27 750	4 718	694	1 729	889	3 921	878
2000	389 903	..	4 963	656	1 812	1 268	3 897	930
Förädlingsvärde per anställd, tkr								
1993	392	365	283	344	364	647	286	612
1994	448	382	289	329	322	521	295	624
1995	486	386	308	314	382	655	342	680
1996	458	445	306	347	456	687	481	641
1997	522	481	357	409	474	653	395	741
1998	536	468	360	413	487	583	416	670
1999	564	488	351	429	497	556	458	681
2000	592	..	388	412	506	833	457	787

1) Ökningen av antalet arbetsställen 1997 och 1998 har samband med en omklassificering av verksamhetsenheter inom bryggerinäringen.

Källa: SCB, Företagsstatistiken.

Tabell 15.10 (forts.)

SNI 92	Foder- medels- industri	Övrig livsme- dels- industri	Varav		Dryckes- varu- industri ¹	Varav	
			Bagerier, knäcke- bröds- och kexindustri	Choklad- och kon- fekt- industri		Ölbryg- gerier	Mineral- vatten och läske- drycks- industri
	157	158	1581–82	1584	159	1596	1598
Antal arbetsställen							
1993	27	380	297	29	33	11	15
1994	22	383	292	32	33	10	15
1995	21	377	296	33	33	12	12
1996	22	387	298	35	33	14	10
1997	18	379	295	32	73	39	26
1998	28	370	282	35	97	41	42
1999	23	366	280	32	100	47	42
2000	21	..	294	..	87
Antal anställda							
1993	1 062	23 062	12 890	3 672	4 352	1 544	1 725
1994	748	22 926	12 447	3 609	4 172	1 452	1 691
1995	751	22 061	12 522	3 591	4 537	1 847	1 654
1996	623	21 742	12 112	3 629	4 342	1 926	1 494
1997	545	20 301	11 795	3 585	5 894	2 385	2 678
1998	869	20 735	11 946	3 691	6 095	2 401	2 875
1999	657	20 295	11 948	3 273	5 891	2 266	2 733
2000	594	..	11 583	..	5 840
Förädlingsvärde, mkr							
1993	667	8 281	3 580	1 426	2 827	539	1 439
1994	483	8 858	3 589	1 364	3 276	701	1 486
1995	480	7 940	3 643	1 448	3 166	753	1 374
1996	431	9 150	3 973	1 516	3 489	1 202	1 358
1997	305	10 355	4 286	1 970	4 270	1 242	1 908
1998	619	9 875	4 376	2 059	3 980	1 604	1 151
1999	549	10 365	4 406	1 898	4 007	1 089	1 456
2000	374	..	4 548	..	4 684
Förädlingsvärde per anställd, tkr							
1993	628	359	278	388	650	349	834
1994	646	386	288	378	785	483	879
1995	639	360	291	403	698	408	831
1996	692	421	328	418	804	624	909
1997	560	510	363	549	724	521	713
1998	712	476	366	558	653	668	400
1999	836	511	369	580	680	481	533
2000	630	..	393	..	802

Tabell 15.11

Industrins produktion av jordbruksvaror och livsmedel 1996–2000, milj. kr

Industrial production of agricultural products and foodstuffs

SITC	1996	1997	1998	1999	2000
01 Kött och köttvaror					
Nötkött	5 303	5 353	4 985	5 078	5 043
Griskött	9 517	10 368	9 799	9 002	9 090
Får-, lamm- och getkött	93	103	101	22	85
Fjäderfäkött	1 477	1 692	1 473	1 468	1 659
Övrigt kött inkl. vilt	181	147	115	92	101
Beredda köttprodukter	7 327	7 196	7 486	8 091	7 543
02 Mejeriprodukter och ägg					
Mjolk, gräddde yoghurt m.m.	10 100	10 986	10 890	11 100	11 533
Smör o. andra smörfettsprodukter	1 687	2 316	2 165	1 729	1 683
Glassvaror	2 090	2 262	2 004	1 728	1 723
Ost och ostmassa	4 712	4 592	4 638	4 681	4 510
Ägg och äggalbuminer	121	136	151	156	146
03 Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.					
Fisk, kräft- o. blötdjur	343	299	393	349	398
Beredningar av fisk, kräft o. blötdjur	2 369	2 322	2 216	2 121	2 015
04 Spannmål o. varor därav					
Spannmål (exkl. ris)	2	5	7	1	2
Mjöl, gryn, malt m.m.	1 765	1 819	1 737	1 855	1 857
Ris	0	0	0	0	0
Bakverk, bröd m.m.	8 991	9 343	9 473	9 863	9 733
Okokt pasta	243	256	231	227	216
Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	1 051	1 054	1 187	1 271	1 340
05 Frukt och grönsaker					
Färska o. kyllda grönsaker	7	12	0	21	20
Frysta grönsaker	772	735	793	758	759
Torkade grönsaker m.m.	36	40	43	72	69
Beredda potatisprodukter	1 001	1 059	1 100	1 108	1 067
Övriga beredningar av grönsaker	455	426	543	632	685
Färsk, kylld, torkad frukt bär o. nötter	8	9	7	6	3
Fryst frukt o. bär	148	143	155	164	153
Saft, sylt o. marmelad	2 064	1 928	1 991	1 907	2 148
Övriga beredningar av frukt o. bär	32	46	33	53	44
06 Socker, sockervaror m.m.					
Socker melass o. honung	2 744	2 664	2 705	2 657	2 631
Sockerkonfektyrer	1 503	1 565	1 582	1 585	1 834
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.					
Kaffe o. kaffeersättningar	3 495	3 787	3 515	3 160	2 995
Choklad o. kakaoberedningar	2 923	2 939	2 931	2 916	3 094
Te, kakao o. kryddor	23	31	20	12	17
08 Djurfoder¹	4 945	4 411	4 729	4 590	4 392
09 Diverse livsmedelsprodukter					
Soppor, såser och buljonger	1 683	1 846	1 953	2 113	2 259
Margarin o. annat matfett ²	2 481	2 946	2 711	1 242	1 120
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	666	682	660	744	621
Övriga livsmedel	1 947	1 672	1 541	1 570	1 396
11 Drycker					
Starksprit	2 352	2 457	2 780	3 423	4 025
Vin	544	558	455	406	333
Övriga drycker med alkohol	3 795	3 944	3 732	3 816	3 884
Drycker utan alkohol	3 716	3 566	3 500	4 307	4 498
12 Tobak	2 704	2 555	2 277	2 439	2 411
22 Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	0	0	0	0	5
4 Oljor och fetter³	1 624	1 169	1 170	1 272	1 224

1) Exkl. oljekakor och andra fasta återstoder från utvinning av olivolja, fetter o. oljor av raps-, rybs- och sesamfrön samt vegetabiliska fetter o. oljor (KN 230640 o. 230690). Exkl. oljekakor och andra fasta återstoder för utvinning av fetter o. oljor av kokosnötter eller kopra för åren 1996 o. 1997 (KN 230650).

2) Exkl. vissa blandningar o. beredningar av vegetabiliska o. animaliska fetter o. oljor åren 1999 o. 2000 (KN 151790).

3) Exkl. tallfetsyra för åren 1996–1998 (KN 382313).

Källa: SCB, Industrins varuproduktion.

Tabell 15.12

**Sysselsatta minst en timme per vecka inom olika livsmedelsbranscher
1999 och 2000 enligt SNI 92**
*Number of employees at least one hour/week in different branches of the food sector
according to SNI 92*

SNI 92		1999	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	55 401	24,4
01.1–3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	47 705	23,4
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 298	31,8
01.251, 253	Renskötsel och biodling	360	16,1
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	38	21,1
05	Fiske m.m.¹	1 038	7,4
05.01	Fiske	812	5,8
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	226	13,3
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	67 027	37,4
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	15 888	33,4
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 118	48,3
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 434	37,7
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 638	30,7
15.5	Mejerier och glassindustri	9 123	29,2
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 483	30,1
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	16 969	47,3
15.83	Sockerindustri	1 206	23,2
15.84	Choklad- och konfektindustri	4 103	51,1
15.85–89	Övrig livsmedelsindustri	3 783	41,2
15.91, 92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	585	34,7
15.93–95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	256	28,5
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 129	24,4
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	3 312	21,5
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	30 629	29,2
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	1 332	39,8
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	3 884	29,4
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	25 413	28,6
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	81 923	70,9
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	70 242	71,9
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	11 681	65,0
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	89 150	56,3
55.111, 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	80 481	55,2
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	8 669	65,9
	Summa livsmedelssektor²	325 168	48,0
	Ej specificerad verksamhet	90 092	48,3
	Samtliga näringsgrenar	3 959 795	47,6

1) RAMS anses underskatta antalet sysselsatta något inom jordbruk och fiske.

2) Det faktiska antalet sysselsatta torde vara något större.

Källa: SCB, RAMS.

Tabell 15.12 (forts.)

SNI 92		2000	
		Totalt	Andel kvinnor, procent
01	Jordbruk, jakt och service i anslutning härtill	56 044	24,1
01.1–3, 9 (exkl. 01.122, 124, 228, 251, 253)	Jordbruk m.m. (växtodling, djurskötsel, blandat jordbruk, småbruk) ¹	48 002	23,1
01.4	Service till jordbruk utom veterinärverksamhet	7 617	30,5
01.251, 253	Renskötsel och biodling	382	19,1
01.5	Jakt och viltvård (inkl. service)	43	16,3
05	Fiske m.m.¹	1 093	7,9
05.01	Fiske	889	6,1
05.02 (exkl. 05.025)	Vattenbruk	204	15,7
15	Livsmedels- och dryckesvaruindustri	67 189	37,7
15.1	Slakterier och köttvaruindustri	16 089	33,5
15.2	Fisk- och fiskberedningsindustri	2 212	49,4
15.3	Frukt-, bär- och grönsaksindustri	4 397	37,6
15.4	Olje- och fettvaruindustri	1 600	33,1
15.5	Mejerier och glassindustri	8 935	28,9
15.6	Kvarnprodukt- och stärkelseindustri	1 484	29,5
15.81, 82	Bagerier, knäckebröds- och kexindustri	17 271	48,1
15.83	Sockerindustri	1 134	23,4
15.84	Choklad- och konfektindustri	3 869	51,4
15.85–89	Övrig livsmedelsindustri	3 900	40,0
15.91, 92	Spritdrycksindustri och råspritsbrännerier	725	34,1
15.93–95	Vin- och fruktvinindustri (inkl. cidertillverkning)	282	27,0
15.96, 97	Ölbryggerier och mälterier	2 024	23,4
15.98	Mineralvatten- och läskedrycksindustri	3 267	21,4
51	Parti- och agenturhandel utom med motorfordon	29 852	29,2
51.11, 17	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, livsmedel m.m.	1 218	38,4
51.21, 23	Partihandel med spannmål, utsäde, djurfoder, levande djur	3 765	30,5
51.3 exkl. 51.35	Partihandel med livsmedel och drycker	24 869	28,5
52	Detaljhandel utom med fordon, reparation av hushållsartiklar och personliga artiklar	84 245	70,4
52.11	Detaljhandel med brett sortiment, mest livsmedel, drycker och tobak	72 314	71,2
52.2 exkl. 52.26	Specialiserad butikshandel med livsmedel och drycker	11 931	65,5
55	Hotell-, restaurang- och cateringverksamhet m.m.	95 235	55,7
55.111, 3, 4	Hotell-, restaurang- och barverksamhet (exkl. hotell utan restaurang)	85 973	54,6
55.5	Drift av personalmatsalar, catering och centralköksverksamhet	9 262	65,1
	Summa livsmedelssektor²	333 658	47,9
	Ej specificerad verksamhet	83 085	49,0
	Samtliga näringsgrenar	4 062 965	47,5

16 Import och export av jordbruksvaror och livsmedel

Kapitel 16 innehåller statistik om import och export av jordbruksvaror och livsmedel. Uppgifter lämnas i enlighet med den avgränsning av varuområdet som Jordbruksverket tillämpat i sin redovisning av utrikeshandeln. Statistik lämnas i värden men i vissa redovisningar även i kvantiteter. Uppgifter lämnas också om viktigaste handelspartner.

Flertalet tabeller grundas på uttag från Sveriges Statistiska Databaser i mars 2002. Detta förklarar smärre avvikelser från Jordbruksverkets motsvarande redovisningar, vilka baseras på uttag senare under året.

Sammanfattning

Import

Jordbruksvaror och livsmedel (Tabell 16.1, 16.2 och 16.6)

Sverige importerade jordbruksvaror och livsmedel för knappt 48 miljarder kr. under 2001. Värdet i löpande priser ökade därmed med 13 % sedan föregående år. Totalt minskade dock värdet av den totala importen med 3 % 2001 jämfört med föregående år. Av den totala importen utgjorde jordbruksvaror och livsmedel 7 % år 2001. Jordbruksvaror och livsmedels andel av den totala exporten har legat mellan 6 och 7 % sedan 1994.

Importen kom under 2001 till knappt 70 % från övriga EU-länder. De viktigaste avsändningsländerna i den svenska importen av jordbruksvaror och livsmedel under 2001 var Danmark, Nederländerna, Norge och Tyskland.

Till betydande del består importen av produkter som antingen inte produceras alls i Sverige eller som Sverige har liten produktion av t.ex. vin, bananer och kaffe. Sålunda var produktgruppen frukt och köksväxter den värdemässigt största under 2001 då den representerade närmare en fjärdedel av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel. Drycker svarade för 10 % och kaffe, te, kakao

m.m. för 8 %. Kött och köttvaror hade också stor betydelse (9 %).

Förändringarna för olika varugrupper var relativt små jämfört med 2000. Undantag var dock kött och köttvaror som ökade med 10 % sedan 2000.

Levande djur (Tabell 16.4)

Den svenska importen av husdjur har värdemässigt liten omfattning (8 milj. kr år 2001). Importvärdet nästan fördubblades mellan 2000 och 2001. Främst avser importen fjäderfä som står för nästan hela importvärdet.

Förädlade livsmedel (Tabell 16.5)

Av den totala importen av jordbruksvaror och livsmedel utgjorde förädlade livsmedel omkring 60 %. De värdemässigt största produktgrupperna i denna import var alkoholhaltiga drycker, frukt och grönsaker m.m. samt styckat kött och köttvaror. Importen av förädlade livsmedel ökade med omkring 17 % jämfört med 2000.

Export

Jordbruksvaror och livsmedel (Tabell 16.1, 16.2 och 16.7)

Under 2001 exporterade Sverige jordbruksvaror och livsmedel för omkring 25 miljarder kr, vilket innebar att exportvärdet i löpande priser

ökade med 18 % sedan föregående år.

Jordbruksvaror och livsmedel utgjorde år 2001 omkring 3 % av den totala varuexporten. Andelen har legat på denna nivå sedan 1996.

Exporten gick till 55 % till länder inom EU. EU-ländernas andel har varit ungefär densamma alla år sedan 1995, första året för Sveriges medlemskap i unionen. Åren närmast före EU-inträdet var EU-ländernas andel i exporten mellan 40 och 50 %.

De viktigaste exportmarknaderna bland EU-länderna var Danmark, Finland, Tyskland och Frankrike. Dessa fyra länder tog tillsammans emot 32 % av Sveriges export av jordbruksvaror och livsmedel. De mest betydande produktgrupperna i exporten var spannmål och varor därav (16 %) samt drycker (17 %).

De i särklass viktigaste landsmarknaderna utanför EU var USA och Norge. Tillsammans tog dessa länder emot en fjärdedel av den svenska exporten av jordbruksvaror och livsmedel. Närmare 80 % av exporten till USA utgjordes av drycker.

Levande djur (Tabell 16.4)

Exporten av husdjur uppgick år 2001 till ca 34 milj. kr. Hälften av husdjursexporten utgörs av fjäderfä.

Förädlade livsmedel (Tabell 16.5)

Exporten av förädlade livsmedel har i värde-termer ökat med 18 % sedan 2000. Drycker är den livsmedelsgrupp som står för den värdemässigt största andelen av exporten av förädlade livsmedel, cirka en tredjedel. Vodkan representerade år 2001 drygt en fjärdedel av den totala exporten av förädlade livsmedel mot bara 18 % 1996. Export av beredningar av spannmål, mjöl m.m motsvarar 15 % av värdet av exporten av förädlade livsmedel. Här ingår bakverk och bröd som står för nästan 10 % av exportvärdet för förädlade livsmedel.

Om statistiken

Allmänt

Underlaget till utrikeshandelsstatistiken var fram t.o.m. 1994 i sin helhet de uppgifter, som

företagen lämnade till Tullverket om import och export av varor. Uppgifterna lagrades fortlöpande inom Tulldatasystemet, ur vilket SCB vid givna tidpunkter kunde göra uttag för framställning av statistik. Fr.o.m. 1995, då Sverige blev medlem i EU, tillämpas ett nytt system för utrikeshandelsstatistiken, det s.k. Intrastat-systemet (se nedan).

Statistiken avser bl.a. varukod, nettovikt, värde och ursprungs- respektive bestämmelse-land. Statistikens utformning och innehåll är sedan länge uppbyggda av internationella rekommendationer för att ge internationell handelsstatistik, som är jämförbar mellan länder.

Tidsmässig jämförbarhet

Genom Sveriges inträde i EU ändrades på ett genomgripande sätt förutsättningarna för utrikeshandelsstatistiken. Från år 1995 inhämtas för EU-länderna uppgifter på blankett direkt från exportörer och importörer (det s.k. Intrastat-systemet). Samtidigt med denna ändring måste inskränkningar göras i det bestånd av företag som lämnar statistikuppgifter. Mindre företag, företag vars varuhandel med EU som understiger 1,5 milj. kr per år, behöver sålunda inte lämna uppgifter. Vidare uppträder bortfall av uppgiftslämnare, vilket betyder att särskild bortfallskorrigering måste göras. Sådan korrigering, som även innefattar korrigering för att de minsta företagen inte ingår, är enbart möjlig på viss aggregerad nivå, dvs. den kan inte göras för enskilda varor och länder.

En annan konsekvens av EU-medlemskapet är att uppgiften om ursprungsland för importen påverkats. För den del av importen, som fr.o.m. 1995 införs från ett annat EU-land, finns endast uppgift om avsändande medlemsland. Det här betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har sitt ursprung inom eller utom EU. För import från land utanför EU, som slutligt tullbehandlats i Sverige, finns liksom tidigare uppgift om ursprungsland för varan. Importens fördelning på länder kan alltså inte jämföras bakåt till tiden före EU-medlemskapet. Uppgiften om varuexporten per land är däremot, i det här av-

sendet, oförändrad jämfört med tidigare.

Sedan 1988 har i den svenska statistiken skett gruppering på varor enligt den internationellt överenskomna varunomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). Genom EU-medlemskapet följer Sverige från 1995 det inom EU tillämpade KN-systemet (Kombinerade Nomenklaturen). Detta system bygger på HS men saknar den i Sverige använda sjunde HS-siffran. Även varuredovisningen påverkas således av EU-medlemskapet.

Varje år sker av olika anledningar revideringar av tulltaxan, dvs. av KN-systemet, på det sättet att en vara som år t redovisats under kod a redovisas år t+1 under kod b. Som regel sker dessa revideringar på 8-siffrig KN-nivå vilket betyder att varor som redovisas på 4- eller 6-siffernivå inte påverkas. I de fall en varugrupp i respektive tabell omfattat specificeringar på koder som ändrats, har målsättningen varit att, för att få tidsmässig jämförbarhet, hålla samman grupperna så att samma vara i tidsserierna inte återfinns i olika varugrupper under perioden. Utgångspunkten för grupperingen har alltid varit gruppstillhörigheten det senaste året.

I utrikeshandelsstatistiken sker också gruppering av varor enligt SITC (Standard International Trade Classification), en varuklassificering utarbetad av FN. I SITC-redovisningen på tvåsiffernivå (**tabell 16.1**) har korrigering för bortfall m.m. gjorts för att ge jämförbarhet med statistiken för tidigare år. I bilaga 5 lämnas mer detaljerad information om de olika varuindelningssystemen.

Värdeuppgifterna avser löpande priser i svenska kronor. Importvärdet hänför sig till det värde till vilket godset är köpt (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller cif importhamn. Exportvärdet anges fob, dvs. till det värde till vilket godset är köpt av importören (inberäknat omkostnader) fritt gränsen eller fob utförselhamn.

Det är viktigt att observera att de förändringar i import- och exportvärden mellan 1994 och 1995, som kan utläsas av tabell 16.1, inte i sin helhet indikerar förändringar i den svenska

aktiviteten på utrikeshandels område. Sålunda beror den mycket kraftiga ökningen av såväl import som export av fisk- och skaldjursprodukter till stor del på att norsk export till EU av framförallt lax, registrerats som svensk import i de fall tullbehandling, för EU:s räkning, skett i Sverige. Den del av denna import, som sedan gått vidare till slutdestinationen i annat EU-land har i Intrastat-systemet registrerats som export avsänd från Sverige till detta land. Förhållandet kan vara detsamma för en del andra varugrupper. Re-export av importerade varor förekom även tidigare men inte med samma dramatiska effekt på förändringarna från det ena året till det andra av redovisade import- och exportvärden.

Det bör understrykas att övergången till uppgiftsinsamling enligt Intrastat lett till ökad osäkerhet i utrikeshandelsstatistiken. Främst sammanhänger detta med att insamlade uppgifter inte avser den totala importen respektive exporten av varor. Det bör också nämnas att 2000 och 2001 års statistik, som redovisas i detta kapitel, är preliminär.

Beträffande sambandet mellan insamlade värden i tabellerna **16.2 – 16.7** och totala värden i **tabell 16.1** hänvisas till faktarutan och tablan på sid. 244.

Eftersom bortfallet i statistiken enbart hänför sig till handeln med länder inom EU blir uppgifterna för EU-länderna i tabellerna 16.6 och 16.7 något underskattade.

Förädlade livsmedel

Med förädlade livsmedel i **tabell 16.5** avses livsmedel som kräver ingen eller endast liten ytterligare förädling före försäljning till konsument eller storköpa. Avgränsningen av varuområdet baseras på den definition som utformats av *Food from Sweden*. *Food from Sweden* är en styrgrupp i vilken ingår representanter för staten, Exportrådet, LRF och livsmedelsindustrin. Styrgruppens uppgift är att med hjälp av statlig finansiering främja svensk export av livsmedel. Jordbruksverket har för styrgruppens räkning vissa år producerat statistik över exporten av förädlade livsmedel enligt den avgränsning av varuområdet som skett

i tabellen.

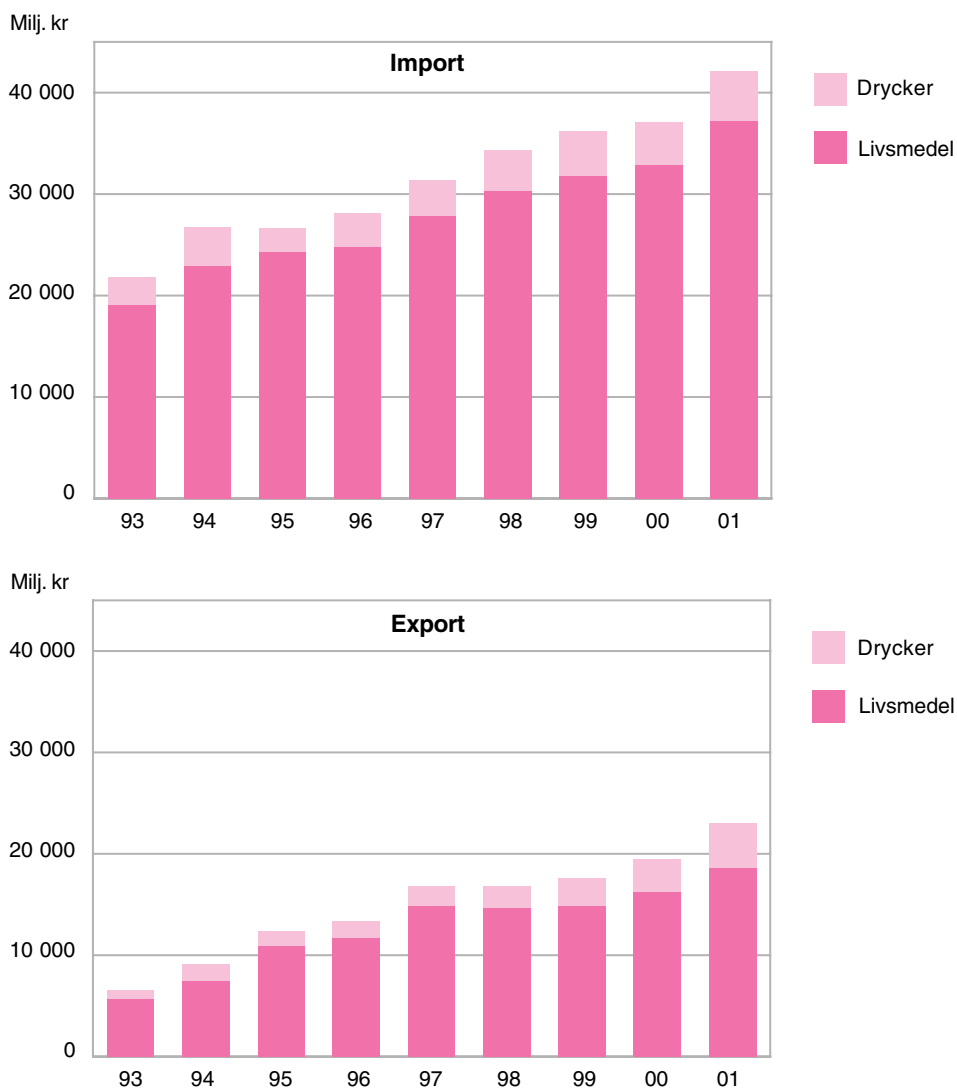
Annan publicering

Utrikeshandelsstatistiken publiceras i Sveriges statistiska databaser (SDB) som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. Redovisning sker av insamlade värden, dvs. utan korrigering för svarsbortfall och för att de minsta företagen inte är representerade i statistiken.

SCB sammanställer i serien Statistiska meddelanden serie HA såväl insamlade som för svarsbortfall m.m. korrigerade uppgifter för utrikeshandeln, senast i HA 22 SM 0203 "Utrikeshandel. Export och import på varor och länder. Januari–december 2001". Bortfallskorrigering görs dock bara för varugrupper på 2-siffrig SITC-nivå och ej för olika länder.

Jordbruksverket sammanställer varje år en särskild publikation över utrikeshandeln med jordbruksvaror och livsmedel, senast i "Sveriges utrikeshandel med jordbruksvaror och livsmedel 1998–2000", Rapport 2001:16. Uppgifterna i detta kapitel följer i allt väsentligt, vad gäller varuavgränsning m.m., mönstret i denna publicering.

Figur 16A
Import och export av livsmedel och drycker 1993–2001, milj. kr
Imports and exports of foodstuffs and beverages

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Uppgifterna i tabell 16.1 baseras på *totala värden*, dvs. korrigering har skett för bortfall av uppgiftslämnare och för att de minsta företagen ej lämnar uppgifter till statistiken. Övriga tabeller visar *insamlade värden* dvs. någon korrigering enligt ovan har ej skett. Det här betyder att lägre värden redovisas för olika varugrupper och totalt i dessa tabeller än i tabell 16.1. I sammanställningen nedan visas med hur mycket insamlade värden i tabellerna 16.2–16.7 i *genomsnitt* skulle behöva räknas upp för att kompensera för bortfallet och förbättra jämförbarheten mellan år.

Korrigeringsfaktorer för att kompensera för bortfallet i insamlade värden. Faktorerna är enbart beräknade på uppgifter som redovisats i kronor och är bara direkt tillämpliga på 2-siffernivån i SITC

SITC	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Import						
00 Levande djur	1,08	1,10	1,14	1,15	1,17	1,16
01 Kött och köttvaror	1,06	1,06	1,09	1,08	1,06	1,07
02 Mejeriprodukter och ägg	1,08	1,07	1,08	1,07	1,09	1,06
03 Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	1,03	1,02	1,04	1,04	1,03	1,03
04 Spannmål o.varor därav	1,04	1,03	1,06	1,05	1,06	1,04
05 Frukt och köksväxter	1,03	1,04	1,06	1,05	1,04	1,04
06 Socker, sockervaror m.m.	1,07	1,05	1,10	1,08	1,09	1,05
07 Kaffe, te, kakao m.m.	1,03	1,02
08 Djurfoder	1,04	1,02	1,05	1,04	1,06	1,04
09 Diverse livsmedel	1,05	1,04	1,07	1,08	1,09	1,06
11 Drycker	1,05	1,06	1,08	1,07	1,06	1,04
12 Tobak och tobaksvaror	1,01	1,01	1,04	1,06	1,03	1,02
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	1,01	1,02	1,02	1,03	1,03	1,02
4 Oljor och fetter	1,02	1,02	1,07	1,06	1,05	1,06
Summa Import	1,04	1,04
Export						
00 Levande djur	1,23	1,21	1,15	1,18	1,14	1,15
01 Kött och köttvaror	1,03	1,04	1,08	1,05	1,07	1,07
02 Mejeriprodukter och ägg	1,08	1,04	1,06	1,04	1,03	1,05
03 Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	1,05	1,06	1,08	1,05	1,04	1,05
04 Spannmål o.varor därav	1,02	1,06	1,04	1,03	1,03	1,06
05 Frukt och köksväxter	1,09	1,09	1,16	1,10	1,11	1,10
06 Socker, sockervaror m.m.	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
07 Kaffe, te, kakao m.m.	1,02	1,03	1,03	1,03	1,02	1,02
08 Djurfoder	1,04	1,05	1,08	1,09	1,10	1,14
09 Diverse livsmedel	1,02	1,03
11 Drycker	1,02	1,02	1,02	1,02	1,01	1,02
12 Tobak och tobaksvaror	1,01	1,01	1,06	1,03	1,03	1,02
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	1,19	1,13	1,19	1,13	1,06	1,14
4 Oljor och fetter	1,03	1,02	1,01	1,01
Summa export

Tabell 16.1

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1994–2001, milj. kr.

Varugruppering enligt SITC

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs. Specification according to SITC

SITC	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel.
Import								
00 Levande djur ¹	114	86	86	91	133	120	162	171
01 Kött och köttvaror	1 452	2 214	2 407	2 652	2 954	3 349	3 946	4 367
02 Mejeriprodukter och ägg	1 008	1 155	1 247	1 399	1 740	1 899	1 946	2 292
03 Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	3 382	3 985	4 110	4 620	5 243	6 061	6 655	7 741
04 Spannmål o.varor därav	1 833	1 766	1 970	2 120	2 501	2 590	2 508	3 059
05 Frukt och köksväxter	8 236	7 939	8 349	8 904	9 657	10 090	9 861	11 058
06 Socker, sockervaror m.m.	1 072	1 052	1 072	1 156	1 285	1 321	1 413	1 573
07 Kaffe, te, kakao m.m.	4 213	4 269	3 691	4 924	4 537	3 893	3 827	3 806
08 Djurfoder	2 008	1 856	1 987	2 233	1 948	1 868	2 091	2 293
09 Diverse livsmedel	1 767	1 908	1 969	2 061	2 398	2 633	2 764	3 318
11 Drycker	3 782	2 298	3 265	3 514	4 030	4 340	4 177	4 871
12 Tobak och tobaksvaror	1 000	598	708	637	840	1 034	992	1 105
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	310	409	528	290	461	513	452	688
4 Oljor och fetter	1 011	1 276	925	1 488	1 555	1 309	1 119	1 206
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	31 187	30 811	32 314	36 089	39 282	41 020	41 913	47 548
Därav EU-länder, %	54,3	65,0	67,7	65,9	67,9	68,5	64,5	67,0
All varuimport	399 152	460 578	448 739	501 098	544 761	566 637	666 866	647 378
Därav EU-länder, %	62,7	70,6	70,3	69,3	70,4	68,9	65,7	66,3
Export								
00 Levande djur ¹	74	81	75	98	92	105	109	105
01 Kött och köttvaror	483	838	1 218	1 436	1 107	1 019	821	1 014
02 Mejeriprodukter och ägg	662	1 488	1 111	1 645	1 726	1 643	1 822	1 997
03 Fisk, kräft- o.blötdjur m.m.	926	2 064	2 032	2 660	3 211	3 738	4 325	4 961
04 Spannmål o.varor därav	1 496	1 817	2 595	3 374	3 163	2 832	3 433	4 242
05 Frukt och köksväxter	581	671	882	929	1 088	1 027	1 058	1 285
06 Socker, sockervaror m.m.	381	517	513	840	599	690	743	804
07 Kaffe, te, kakao m.m.	1 484	1 739	1 673	1 675	1 634	1 644	1 705	1 923
08 Djurfoder	163	225	246	282	327	290	294	305
09 Diverse livsmedel	1 400	1 741	1 736	2 309	2 127	2 332	2 311	2 439
11 Drycker	1 673	1 385	1 602	1 895	2 143	2 703	3 243	4 385
12 Tobak och tobaksvaror	190	168	192	224	219	223	277	329
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter	23	18	44	26	32	27	37	32
4 Oljor och fetter	884	789	680	1 038	1 059	943	986	1 156
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	10 422	13 541	14 599	18 431	18 527	19 216	21 164	24 977
Därav EU-länder, %	42,7	60,8	60,0	59,4	60,8	61,0	55,1	54,4
All varuexport	471 603	567 836	569 167	632 709	675 148	700 945	796 549	780 594
Därav EU-länder, %	59,3	59,8	57,1	55,6	58,0	58,4	55,9	54,6

1) Inklusive andra djur än husdjur inom jordbruket.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1996–2001, milj. kr, insamlade värden¹

Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
00	Levande djur	80	83	117	104	138	148
01	Kött och köttvaror	2 276	2 504	2 698	3 110	3 711	4 070
	Nötkött	866	795	891	1 031	1 006	907
	Griskött	709	772	862	922	1 280	1 309
	Får-, lamm- o. getkött	72	103	89	108	106	160
	Fjäderfäkött	53	90	97	242	446	653
	Övrigt kött inkl. vilt	110	118	89	89	104	130
	Beredda köttprodukter	467	627	670	718	769	911
02	Mejeriprodukter och ägg	1 156	1 305	1 608	1 772	1 790	2 157
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	141	153	157	228	190	322
	Smör o. andra smörfettsprodukter	4	18	13	4	3	6
	Glassvaror	93	59	151	205	233	235
	Ost och ostmassa	855	1 000	1 194	1 256	1 255	1 465
	Ägg och äggalbuminer	63	76	92	79	108	129
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	3 983	4 510	5 049	5 856	6 447	7 543
	Fisk, kräft- o. blötdjur	2 873	3 299	3 811	4 529	5 095	5 980
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	1 110	1 211	1 238	1 327	1 351	1 563
04	Spannmål o. varor därav	1 888	2 052	2 369	2 474	2 357	2 933
	Spannmål (exkl. ris)	195	137	252	281	224	317
	Mjöl, gryn, malt m.m.	137	144	124	100	75	110
	Ris	227	258	266	277	282	304
	Bakverk, bröd m.m.	700	773	907	948	977	1 284
	Okokt pasta	208	232	219	231	198	253
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	421	508	601	636	601	666
05	Frukt och grönsaker	8 078	8 602	9 132	9 641	9 456	10 622
	Färska o. kylda grönsaker	1 973	1 935	1 956	2 156	2 290	2 658
	Frysta grönsaker	204	234	264	291	295	394
	Torkade grönsaker m.m.	109	125	131	157	134	155
	Beredda potatisprodukter	275	314	357	411	363	393
	Övriga beredningar av grönsaker	675	686	764	843	771	862
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	3 572	3 912	4 057	3 966	3 935	4 365
	Frost frukt o. bär	157	186	218	249	217	240
	Saft, sylt o. marmelad	661	710	815	952	917	927
	Övriga beredningar av frukt o. bär	450	499	570	617	533	629
06	Socker, sockervaror m.m.	1 005	1 096	1 169	1 219	1 295	1 500
	Socker, melass o. honung	272	300	360	329	385	407
	Sockerkonfektyrer	733	796	809	890	910	1 094
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.³	3 578	4 819	4 119	3 542	3 452	3 448
	Kaffe o. kaffeersätningar ³	2 200	3 329	2 455	1 853	1 668	1 425
	Choklad o. kakaoberedningar	767	800	887	951	1 041	1 283
	Te, kakao o. kryddor	611	689	777	738	743	740
08	Djurfoder	1 912	2 183	1 864	1 793	1 981	2 197
09	Diverse livsmedelsprodukter	1 876	1 973	2 233	2 438	2 531	3 116
	Soppor, såser och buljonger	530	570	591	670	703	803
	Margarin o. annat matfett	87	92	95	68	73	121
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	158	189	214	237	275	332
	Övriga livsmedel	1 100	1 123	1 332	1 464	1 480	1 861
11	Drycker	3 118	3 301	3 719	4 067	3 955	4 670
	Starksprit	655	676	778	829	717	818
	Vin	1 904	1 893	2 262	2 437	2 392	2 801
	Övriga drycker med alkohol	387	397	365	391	378	415
	Drycker utan alkohol	172	335	314	411	469	636
12	Tobak	701	629	811	974	966	1 083
22	Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	523	285	451	496	438	673
4	Oljor och fetter	906	1 466	1 460	1 232	1 065	1 140
	Totalt	31 078	34 809	36 800	38 722	39 582	45 302

1) Se faktaruta på sid. 244.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.2 (forts)

SITC Export	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
00 Levande djur	61	81	80	89	96	91
01 Kött och köttvaror	1 178	1 379	1 028	969	764	947
Nötkött	123	128	122	82	84	80
Griskött	600	783	501	511	290	385
Får-, lamm- o. getkött	6	5	2	2	6	7
Fjäderfäkött	66	148	65	41	64	102
Övrigt kött inkl. vilt	80	63	62	73	73	92
Beredda köttprodukter	302	252	276	260	248	282
02 Mejeriprodukter och ägg	1 033	1 587	1 635	1 580	1 762	1 909
Mjök, grädde, yoghurt m.m.	253	446	341	356	504	565
Smör o. andra smörfettsprodukter	407	503	443	381	390	474
Glassvaror	197	194	287	269	226	285
Ost och ostmassa	116	369	483	473	552	516
Ägg och äggalbuminer	60	75	79	100	91	69
03 Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	1 927	2 505	2 968	3 554	4 143	4 740
Fisk, kräft- o. blötdjur	1 266	1 822	2 306	2 923	3 462	4 013
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	661	683	662	631	681	727
04 Spannmål o. varor därav	2 542	3 181	3 039	2 745	3 325	4 012
Spannmål (exkl. ris)	1 160	1 705	1 394	1 100	1 535	1 915
Mjöl, gryn, malt m.m.	145	214	286	224	268	293
Ris	4	8	5	9	12	12
Bakverk, bröd m.m.	1 003	1 017	1 129	1 212	1 317	1 558
Okokt pasta	27	39	14	8	6	18
Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	204	199	212	191	187	217
05 Frukt och grönsaker	807	855	940	935	950	1 171
Färska o. kylda grönsaker	30	40	52	63	58	99
Frysta grönsaker	156	192	176	198	200	246
Torkade grönsaker m.m.	8	15	22	19	15	12
Beredda potatisprodukter	87	85	89	65	58	71
Övriga beredningar av grönsaker	27	30	96	99	75	104
Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	192	215	229	183	189	285
Frost frukt o. bär	216	186	168	181	226	215
Saft, sylt o. marmelad	55	66	81	99	97	105
Övriga beredningar av frukt o. bär	35	26	27	28	31	33
06 Socker, sockervaror m.m.	489	801	569	657	708	767
Socker, melass o. honung	145	424	182	239	302	433
Sockerkonfektyrer	344	377	388	418	406	334
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	1 635	1 631	1 584	1 603	1 665	1 892
Kaffe o. kaffeersättningar	471	579	495	376	360	361
Choklad o. kakaoberedningar	1 077	956	973	1 105	1 135	1 349
Te, kakao o. kryddor	87	97	117	123	169	181
08 Djurfoder	236	268	304	266	268	267
09 Diverse livsmedelsprodukter⁴	1 695	2 236	1 635	1 706	1 744	1 861
Soppor, såser och buljonger	268	312	358	409	426	497
Margarin o. annat matfett ⁴	713	1 105	515	439	433	368
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	144	193	128	234	191	190
Övriga livsmedel	570	626	633	625	694	806
11 Drycker	1 578	1 859	2 101	2 650	3 196	4 288
Starksprit	1 398	1 627	1 897	2 330	2 857	3 913
Vin	14	64	55	41	48	51
Övriga drycker med alkohol	54	48	55	113	138	77
Drycker utan alkohol	112	119	94	166	153	247
12 Tobak	190	221	206	216	268	322
22 Oljeväxtfrön o. oljehaltiga nötter	37	23	27	24	35	28
4 Oljor och fetter⁵	464	640	1 032	925	972	1 147
Totalt	13 871	17 266	17 149	17 918	19 896	23 442

2) Databasuttag mars 2002.

3) Fr.o.m. 1998 exkl. extrakter, essenser och koncentrat på basis av kaffe (KN 21.01.11).

4) Fr.o.m. 1998 exkl. blandningar av flytande feta veg. fetter, ätbara, med en mjölkfetthalt av <= 10 viktprocent (KN 15.17.9091).

5) T.o.m. 1997 exkl. veg. fetter och oljor m.m. (KN 15.16.20) samt Tallfettsyra, tekniska (KN 38.23.13).

Tabell 16.3

Import och export av jordbruksvaror och livsmedel 1996–2001, 1 000-tals ton, insamlade värden¹
Imports and exports of agricultural products and foodstuffs, collected data

SITC	Import	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
00	Levande djur	0,5	0,5	0,4	0,4	0,6	0,5
01	Kött och köttvaror	67,2	70,8	83,5	99,9	121,4	117,3
	Nötkött	26,3	22,7	26,9	31,9	33,2	29,6
	Griskött	19,6	20,8	26,8	30,1	42,3	35,8
	Får-, lamm- o. getkött	2,9	3,1	3,3	3,8	3,7	4,5
	Fjäderfäkött	2,1	2,9	3,5	8,4	15,2	18,4
	Övrigt kött inkl. vilt	3,3	3,2	2,9	3,1	3,3	4,1
	Beredda köttprodukter	13,1	18,1	20,2	22,7	23,8	24,9
02	Mejeriprodukter och ägg	56,9	66,0	77,2	90,8	90,7	103,7
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	17,8	22,2	22,0	30,5	27,2	40,1
	Smör o. andra smörfettsprodukter	0,2	0,7	0,5	0,2	0,1	0,2
	Glassvaror	5,2	3,8	8,0	10,4	12,0	12,7
	Ost och ostmassa	25,8	30,7	35,4	39,0	39,4	39,8
	Ägg och äggalbuminer	8,0	8,7	11,3	10,7	12,0	11,0
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	155,4	164,9	168,0	183,3	194,4	207,6
	Fisk, kräft- o. blötdjur	116,5	123,9	125,1	139,4	149,3	161,3
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	38,8	41,1	42,9	43,9	45,2	46,4
04	Spannmål o. varor därav	295,4	279,8	371,9	393,6	343,7	435,2
	Spannmål (exkl. ris)	113,4	75,8	167,4	187,5	153,2	215,1
	Mjöl, gryn, malt m.m.	56,3	61,9	52,5	43,1	21,9	31,8
	Ris	32,6	36,1	37,1	39,2	40,8	43,5
	Bakverk, bröd m.m.	43,3	47,7	53,5	55,1	58,8	70,8
	Okokt pasta	25,2	27,6	27,8	31,3	32,8	38,4
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	24,7	30,7	33,5	37,4	36,3	35,5
05	Frukt och grönsaker	1 081,2	1 102,7	1 122,3	1 203,8	1 213,0	1 243,7
	Färska o. kylda grönsaker	295,3	257,4	250,3	291,2	287,8	326,7
	Frysta grönsaker	27,6	30,2	32,1	36,7	37,5	42,6
	Torkade grönsaker m.m.	10,0	10,2	9,0	19,3	8,6	10,4
	Beredda potatisprodukter	38,1	45,3	46,1	50,8	56,0	53,6
	Övriga beredningar av grönsaker	85,0	89,8	92,8	97,2	97,5	99,6
	Färsk, kyld, torkad frukt, bär o. nötter	514,7	540,2	545,8	550,4	572,6	542,9
	Fryst frukt o. bär	16,3	17,9	18,0	20,6	17,9	20,0
	Saft, sylt o. marmelad	57,0	73,6	81,6	92,5	95,2	103,8
	Övriga beredningar av frukt o. bär	37,3	38,0	46,6	45,2	39,8	44,2
06	Socker, sockervaror m.m.	136,4	143,0	143,2	158,4	156,9	151,7
	Socker, melass o. honung	104,1	109,1	106,8	118,9	115,1	104,1
	Sockerkonfektyrer	32,3	33,9	36,4	39,4	41,8	47,5
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.³	152,0	149,0	145,2	146,5	144,2	156,7
	Kaffe o. kaffeersättningar ³	101,5	97,0	90,4	91,9	83,5	89,5
	Choklad o. kakaoberedningar	24,8	26,4	28,7	29,6	33,1	39,0
	Te, kakao o. kryddor	25,7	25,6	26,1	24,9	27,6	28,2
08	Djurfoder	806,8	892,5	837,1	851,5	882,3	849,7
09	Diverse livsmedelsprodukter	80,9	91,7	99,4	97,4	100,7	112,7
	Soppor, såser och buljonger	31,8	31,9	34,1	39,0	41,6	43,5
	Margarin o. annat matfett	11,2	10,3	10,9	6,7	7,6	10,8
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	13,0	14,4	16,5	16,2	20,0	23,4
	Övriga livsmedel	25,0	35,0	37,9	35,4	31,5	35,0
11	Drycker	254,1	292,4	266,6	272,9	262,5	285,1
	Starksprit	20,1	19,0	19,8	19,3	15,7	18,0
	Vin	139,3	134,4	130,6	128,1	118,0	112,2
	Övriga drycker med alkohol	60,8	68,5	58,2	61,2	56,3	56,1
	Drycker utan alkohol	33,9	70,5	58,0	64,3	72,5	98,7
12	Tobak	9,1	6,5	11,3	13,5	11,3	11,2
22	Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	231,8	114,4	169,5	258,0	212,8	268,3
4	Oljor och fetter	168,7	339,8	229,8	211,2	202,6	218,6

1) Se faktaruta sid. 244.

2) Databasuttag mars 2002.

3) Fr.o.m. 1998 exkl. extrakter, essenser och koncentrat på basis av kaffe (KN 21.01.11).

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken och Jordbruksverket.

Tabell 16.3 (forts.)

SITC	Export	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel ²
00	Levande djur	0,6	2,3	1,6	3,5	2,1	1,5
01	Kött och köttvaror	67,6	85,0	76,4	71,8	49,7	54,2
	Nötkött	8,4	7,2	11,1	6,0	4,6	3,5
	Griskött	32,5	44,1	36,3	43,7	18,9	21,3
	Får-, lamm- o. getkött	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Fjäderfäkött	10,8	21,2	16,3	11,4	15,8	19,1
	Övrigt kött inkl. vilt	1,7	1,2	1,3	1,2	1,2	1,4
	Beredda köttprodukter	14,0	11,2	11,3	9,5	9,1	8,8
02	Mejeriprodukter och ägg	58,4	83,4	95,0	95,4	97,2	100,5
	Mjök, grädde, yoghurt m.m.	22,4	35,2	41,3	39,7	44,3	48,8
	Smör o. andra smörfettsprodukter	17,7	22,1	17,1	16,4	17,7	18,8
	Glassvaror	10,1	9,2	15,8	16,8	12,4	12,8
	Ost och ostmassa	4,0	12,1	16,1	16,6	18,5	16,9
	Ägg och äggalbuminer	4,2	4,8	4,6	6,0	4,4	3,3
03	Fisk-, kräft- o. blötdjur m.m.	234,1	213,8	237,2	226,0	264,0	260,7
	Fisk, kräft- o. blötdjur	208,0	186,5	212,6	203,0	240,7	236,7
	Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	26,2	27,3	24,6	23,0	23,4	24,0
04	Spannmål o. varor därav	1 098,7	1 616,3	1 618,5	1 489,7	1 659,1	1 775,8
	Spannmål (exkl. ris)	964,1	1 448,9	1 418,0	1 302,9	1 454,5	1 572,9
	Mjöl, gryn, malt m.m.	64,7	95,7	130,8	115,3	129,8	115,6
	Ris	0,5	1,3	0,4	1,1	1,2	1,3
	Bakverk, bröd m.m.	52,0	51,5	55,9	59,5	63,8	73,2
	Okokt pasta	6,1	9,0	2,1	1,0	0,7	2,1
	Övriga beredn. av spannmål o. mjöl	11,3	10,0	11,2	9,9	9,1	10,7
05	Frukt och grönsaker	79,5	95,2	98,8	98,9	90,2	108,3
	Färska o. kyllda grönsaker	6,3	9,2	10,5	11,3	10,9	17,9
	Frysta grönsaker	22,9	29,3	24,4	25,5	26,1	29,9
	Torkade grönsaker m.m.	0,7	5,7	6,7	4,1	2,0	0,7
	Beredda potatisprodukter	6,3	6,4	7,5	5,6	5,2	5,2
	Övriga beredningar av grönsaker	2,3	2,8	6,0	6,3	4,9	5,8
	Färsk, kylld, torkad frukt, bär o. nötter	22,4	24,2	24,9	24,2	21,4	27,2
	Fryst frukt o. bär	12,8	11,7	11,2	12,9	11,6	12,8
	Saft, sylt o. marmelad	3,4	3,9	5,9	7,1	6,5	6,7
	Övriga beredningar av frukt o. bär	2,4	1,9	1,8	1,9	1,8	2,1
06	Socker, sockervaror m.m.	51,6	114,4	82,5	106,3	126,0	129,7
	Socker, melass o. honung	37,5	98,7	66,7	89,4	108,8	115,2
	Sockerkonfektyrer	14,1	15,7	15,9	16,9	17,2	14,5
07	Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.	48,4	44,6	44,5	49,7	53,5	58,4
	Kaffe o. kaffeersättningar	11,3	11,7	9,5	8,8	8,6	9,1
	Choklad o. kakaoberedningar	35,8	31,4	33,3	39,1	42,7	46,7
	Te, kakao o. kryddor	1,4	1,5	1,7	1,8	2,2	2,6
08	Djurfoder	69,8	98,3	111,6	95,0	86,9	79,7
09	Diverse livsmedelsprodukter⁴	123,1	175,5	103,6	108,3	98,0	84,4
	Soppor, såser och buljonger	12,7	14,5	15,4	17,2	17,6	18,9
	Margarin o. annat matfett ⁴	80,8	121,1	55,6	55,6	47,0	35,8
	Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	8,2	12,2	9,4	14,8	11,3	9,6
	Övriga livsmedel	21,4	27,6	23,1	20,6	22,1	20,1
11	Drycker	80,3	78,7	76,4	105,5	101,8	107,2
	Starksprit	43,7	42,7	47,8	55,8	62,7	63,1
	Vin	0,5	2,0	2,6	1,4	1,4	2,1
	Övriga drycker med alkohol	12,2	10,6	11,4	21,1	18,9	12,3
	Drycker utan alkohol	23,9	23,4	14,6	27,3	18,8	29,7
12	Tobak	1,9	3,0	4,2	3,4	3,8	4,0
22	Oljevåxtfrön o. oljehaltiga nötter	13,0	5,2	10,3	6,0	10,9	6,4
4	Oljor och fetter⁵	85,6	104,2	159,8	161,7	189,5	195,9

4) Fr.o.m. 1998 exkl. blandningar av flytande feta veg. fetter, ätbara, med en mjölkfetthalt av <= 10 viktprocent (KN 15.17.9091).

5) T.o.m. 1997 exkl. veg. fetter och oljor m.m. (KN 15.16.20) samt Tallfettsyra, tekniska (KN 38.23.13).

Tabell 16.4**Import och export av husdjur, ton resp. 1 000-tals kr, insamlade värden¹***Imports and exports of livestock, collected data*

KN-kod		1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
	Import						
		Ton					
01.02	Nötkreatur	4	10	2	2	2	1
01.03	Svin	0	0	0	2	0	0
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	22	9	15	10	6	4
		Tkr					
01.02	Nötkreatur	304	731	183	90	241	42
01.03	Svin	79	5	0	157	0	0
01.04	Får och getter	0	0	0	0	0	0
01.05	Fjäderfä	9 352	12 646	11 886	10 861	5 043	8 000
	Summa import, tkr	9 735	13 382	12 069	11 108	5 284	8 042
	Export						
		Ton					
01.02	Nötkreatur	169	194	531	616	518	116
01.03	Svin	108	1 624	683	2 454	1 042	955
01.04	Får och getter	1	2	0	0	0	6
01.05	Fjäderfä	54	51	55	68	74	45
		Tkr					
01.02	Nötkreatur	5 187	3 356	13 004	14 508	14 163	2 683
01.03	Svin	7 025	23 538	6 975	18 596	11 905	13 806
01.04	Får och getter	11	6	0	0	3	96
01.05	Fjäderfä	13 262	15 240	18 320	17 008	23 539	16 990
	Summa export, tkr	25 485	42 140	38 299	50 112	49 610	33 575

1) Se faktaruta på sid. 244.

2) Databasuttag mars 2002.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5
Import och export av förädlade livsmedel, milj. kr, insamlade värden¹
Imports and exports of processed foodstuffs, SEK, millions, collected data

Import	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
Styckat kött och köttvaror	2 058	2 373	2 583	2 966	3 528	3 945
Styckat griskött	663	710	814	861	1 172	1 269
Styckat kött av nöt, får och lamm	796	855	938	1 081	1 063	1 010
Kött av fjäderfä	53	90	97	242	446	653
Övrigt kött inkl. vilt	80	93	69	70	84	108
Beredningar av kött	465	625	665	713	763	905
Ost och ostmassa	855	1 000	1 194	1 256	1 255	1 465
Andra mejerivaror och fett	290	266	357	440	474	631
Yoghurt	59	69	54	98	92	202
Glassvaror	93	59	151	205	233	235
Fast margarin	52	44	54	39	41	64
Flytande margarin och matfett	35	48	42	29	32	56
Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	51	47	57	70	76	74
Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	1 148	1 244	1 270	1 360	1 384	1 590
Rökt fisk	38	33	32	33	33	27
Sill och strömming beredd och konserverad	112	104	106	92	85	115
Övriga fisk och skaldjur; beredd o kons.	998	1 106	1 132	1 235	1 266	1 448
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	1 479	1 687	1 928	2 036	2 033	2 514
Knäckebröd	39	43	46	60	49	51
Skorpor	15	15	17	17	16	16
Övriga bakverk och bröd	646	715	844	872	912	1 217
Pasta	275	312	306	320	312	396
Övrig beredn. av spannmål och mjöl	504	602	714	767	744	834
Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	3 340	3 358	3 422	3 668	3 716	4 278
Frysta grönsaker	204	234	264	291	295	394
Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	2 067	2 047	2 074	2 298	2 410	2 794
Blåbär	84	41	38	61	167	178
Annan frukt och bär	984	1 035	1 047	1 019	843	912
Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	2 047	2 207	2 494	2 805	2 566	2 800
Saft	561	616	709	858	820	800
Sylt och marmelad	101	94	108	99	100	132
Beredda potatisprodukter	255	292	332	380	331	360
Andra beredn. av grönsaker	671	687	764	839	768	864
Andra beredn. av frukt, bär m.m.	458	517	581	629	546	644
Sockerkonfektyrer, choklad m.m.	1 494	1 587	1 691	1 836	1 946	2 371
Sockerkonfektyr	727	787	804	885	905	1 088
Choklad m.m.	767	800	887	951	1 041	1 283
Diverse livsmedel	2 076	2 258	2 363	2 503	2 501	3 000
Rostat kaffe	200	242	173	172	115	125
Essenser och konc. av kaffe m.m. ³	255	332	280	236	235	238
Såser och beredn. av grönsaker	378	426	441	516	549	615
Soppor och buljonger	153	146	151	156	159	189
Övrigt (bl.a. smörblandningar)	1 089	1 112	1 318	1 423	1 444	1 833
Drycker	3 256	3 438	3 873	4 236	4 106	4 891
Vodka	21	27	32	42	37	43
Övriga drycker med alkohol	3 045	3 054	3 500	3 744	3 560	4 174
Drycker utan alkohol	172	335	314	411	469	636
Ättika	18	23	27	39	40	38
Summa import av förädlade livsmedel	18 042	19 418	21 174	23 107	23 509	27 487

1) Se faktaruta på sid. 244.

2) Databasuttag mars 2002.

3) KN 21.01.1119 är ej med i "Essenser och konc. av kaffe m.m." 1998–2001. 21.01.1119 = Extrakter, essenser och koncentrat, med en torrs substans på basis av kaffe av < 95 viktprocent

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.5 (forts.)

Export	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
Styckat kött och köttvaror	1 008	1 110	851	822	693	867
Styckat griskött	489	555	401	409	266	337
Styckat kött av nöt, får och lamm	72	94	48	41	47	59
Kött av fjäderfä	66	148	65	41	64	102
Övrigt kött inkl. vilt	78	61	61	72	70	87
Beredningar av kött	302	252	275	259	247	281
Ost och ostmassa	116	369	483	473	552	516
Andra mejerivaror och fett⁴	995	1 374	1 024	832	775	781
Yoghurt	84	75	57	47	36	3
Glassvaror	197	194	287	269	226	286
Fast margarin	275	682	469	378	375	353
Flytande margarin och matfett	438	423
Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	211	139	138	139
Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	671	694	680	654	702	755
Rökt fisk	10	11	18	23	21	28
Sill och strömming beredd och konserverad	311	315	286	274	337	278
Övriga fisk och skaldjur; beredd o kons.	350	368	376	357	344	450
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	1 352	1 423	1 459	1 625	1 683	2 005
Knäckebröd	195	172	193	195	188	188
Skorpor	257	225	232	231	231	225
Övriga bakverk och bröd	551	620	704	786	898	1 155
Pasta	45	60	32	28	27	60
Övrig beredn. av spannmål och mjöl	304	346	299	384	339	376
Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	443	467	447	489	530	618
Frysta grönsaker	156	192	176	198	200	246
Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	38	55	73	82	73	112
Blåbär	95	93	84	108	161	149
Annan frukt och bär	154	127	113	101	96	111
Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	216	222	318	330	315	344
Saft	34	44	56	72	68	67
Sylt och marmelad	21	25	46	55	68	54
Beredda potatisprodukter	71	71	66	50	48	59
Andra beredn. av grönsaker	27	30	99	104	81	104
Andra beredn. av frukt, bär m.m.	63	52	51	48	50	60
Sockerkonfektyrer, choklad m.m.	1 420	1 331	1 360	1 522	1 541	1 690
Sockerkonfektyr	343	375	387	418	406	335
Choklad m.m.	1 077	956	973	1 105	1 135	1 355
Diverse livsmedel	1 317	1 484	1 470	1 379	1 444	1 686
Rostat kaffe	377	473	410	289	303	305
Essenser och konc. av kaffe m.m.	89	72	84	81	56	55
Såser och beredn. av grönsaker	226	271	287	294	312	379
Soppor och buljonger	66	76	101	127	135	139
Övrigt (bl.a. smörblandningar)	560	593	588	589	639	808
Drycker	1 614	1 906	2 163	2 722	3 274	4 398
Vodka	1 366	1 566	1 837	2 258	2 789	3 814
Övriga drycker med alkohol	133	208	219	286	320	316
Drycker utan alkohol	112	119	94	166	153	255
Ättika	2	13	13	11	12	13
Summa export av förädlade livsmedel	9 151	10 380	10 254	10 849	11 509	13 660

4) Exkl. hydrerade veg. fetter och oljor 1996–1997 (KN 1516.20) och flytande margarin och matfett 1998–2001 (KN 1517.90).

Tabell 16.6

Import av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste avsändningsländerna 2001, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC*Imports of agricultural products by the most important countries of dispatch, collected data. Specification according to SITC*

SITC	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
00 Levande djur	80	83	117	104	138	152
USA	18	22	57	8	67	91
Island	9	11	10	11	16	12
Danmark	11	10	10	8	9	10
Storbritannien och Nordirland	8	11	10	14	12	9
Norge	15	14	15	11	13	6
Italien	0	0	1	7	2	6
01 Kött o köttvaror	2 276	2 504	2 698	3 110	3 711	4 091
Danmark	730	986	1 171	1 284	1 561	1 889
Tyskland	253	222	193	404	639	642
Nederländerna	103	159	188	308	281	270
Finland	154	184	145	159	183	210
Irland	338	275	422	322	359	188
Nya Zeeland	101	110	111	123	97	149
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	1 156	1 305	1 608	1 772	1 790	2 168
Danmark	390	442	553	583	563	723
Nederländerna	184	231	235	291	272	331
Tyskland	149	177	268	282	301	291
Frankrike	93	120	168	184	169	226
Finland	137	118	114	151	141	182
Italien	29	39	60	76	81	121
03 Fisk, kräft- o blötdjur, varor därav	3 983	4 510	5 049	5 856	6 447	7 546
Norge	1 985	2 590	3 157	3 763	4 431	5 065
Danmark	1 035	846	798	896	933	1 128
Nederländerna	120	128	143	167	161	184
Kina	52	84	69	125	123	173
Island	123	123	109	104	82	139
Kanada	77	105	86	151	119	99
04 Spannmål o varor därav	1 888	2 052	2 369	2 474	2 357	2 936
Danmark	411	452	602	468	470	662
Tyskland	279	291	304	427	401	451
Storbritannien och Nordirland	241	257	240	283	304	383
Belgien och Luxemburg	182	129	218	254	216	284
Italien	201	235	242	247	198	266
Nederländerna	149	175	180	189	173	218
05 Frukt o köksväxter	8 078	8 602	9 132	9 641	9 456	10 632
Nederländerna	2 220	2 307	2 616	2 837	2 765	2 880
Spanien	791	923	850	924	970	1 250
Tyskland	567	588	645	631	644	899
Italien	607	662	651	646	684	773
Danmark	389	387	457	532	511	598
Frankrike	287	313	406	415	431	544
06 Socker, sockervaror o honung	1 005	1 096	1 169	1 219	1 295	1 516
Danmark	383	436	524	517	548	709
Tyskland	117	116	131	110	126	158
Nederländerna	95	113	83	126	120	120
Storbritannien och Nordirland	124	129	100	100	105	108
Belgien och Luxemburg	50	54	67	83	84	98
Finland	40	36	49	50	58	61
07 Kaffe, te, kakao, kryddor o varor därav	3 578	4 819	4 406	3 789	3 702	3 708
Tyskland	608	569	405	500	534	519
Nederländerna	392	479	504	461	410	431
Schweiz	96	133	111	106	113	379
Brasilien	474	1 000	659	566	554	339
Danmark	190	206	273	297	231	278
Finland	294	305	168	190	213	228

1) Se faktaruta på sid. 244.

2) Databasuttag maj 2002.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.6 (forts.)

SITC	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
08 Djurfoder	1 912	2 183	1 864	1 793	1 981	2 204
Nederländerna	545	493	428	361	513	691
Danmark	278	397	291	345	369	490
Tyskland	365	418	390	443	472	393
Norge	305	378	309	229	211	182
Brasilien	20	13	18	70	64	124
Polen	23	38	51	47	60	61
09 Diversa livsmedel	1 876	1 973	2 233	2 438	2 531	3 130
Irland	315	204	324	560	558	790
Danmark	349	427	451	464	487	541
Nederländerna	228	254	265	307	287	357
Storbritannien och Nordirland	214	241	207	186	192	263
Tyskland	170	200	227	180	209	249
Frankrike	41	52	78	95	100	158
11 Drycker	3 119	3 302	3 720	4 069	3 957	4 673
Frankrike	382	407	504	579	496	629
Spanien	689	595	732	771	572	596
Italien	318	335	421	391	434	592
Tyskland	265	251	292	380	399	495
Storbritannien och Nordirland	406	438	524	436	357	389
Danmark	116	165	192	185	207	293
12 Tobak och tobaksvaror	701	629	811	974	966	1 083
Nederländerna	361	358	394	504	507	590
Danmark	82	88	108	89	117	141
USA	70	26	62	112	104	102
Zimbabwe	40	21	49	72	61	61
Brasilien	10	7	21	35	25	37
Belgien och Luxemburg	28	23	22	17	20	25
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	523	285	451	496	438	672
Tyskland	141	76	122	215	213	374
Danmark	76	69	66	79	60	55
Frankrike	44	9	51	6	1	34
Nederländerna	13	25	14	15	26	32
USA	23	21	27	25	30	30
Ungern	25	29	34	30	22	22
4 Oljor och fetter	906	1 466	1 460	1 232	1 065	1 141
Nederländerna	327	389	494	389	291	320
Tyskland	162	416	274	184	152	165
Italien	56	67	96	110	127	161
Danmark	46	83	126	128	108	105
Malaysia	57	63	105	66	57	86
Storbritannien och Nordirland	21	123	86	72	75	75
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	31 079	34 810	37 088	38 970	39 834	45 651
Danmark	4 486	4 995	5 624	5 875	6 174	7 623
Nederländerna	4 830	5 222	5 650	6 094	5 947	6 595
Norge	2 943	3 697	4 199	4 638	5 330	6 008
Tyskland	3 146	3 387	3 334	3 842	4 160	4 720
Italien	1 347	1 513	1 639	1 670	1 719	2 172
Frankrike	1 202	1 306	1 621	1 753	1 684	2 129
Spanien	1 630	1 668	1 766	1 844	1 729	2 046
Storbritannien och Nordirland	1 579	1 742	1 766	1 702	1 598	1 696
Belgien och Luxemburg	909	1 071	1 193	1 174	1 197	1 445
Finland	1 036	1 070	958	1 006	1 008	1 294
USA	1 120	1 155	1 157	1 141	1 065	1 171
Irland	827	652	865	994	1 067	1 147
Brasilien	538	1 048	718	710	738	645
Schweiz	194	217	217	191	198	476
Österrike	224	270	275	346	412	440

Tabell 16.7

Export av jordbruksvaror och livsmedel med fördelning på de viktigaste mottagarländerna 2001, milj. kr, insamlade värden¹. Varugruppering enligt SITC

Exports of agricultural products by the most important countries of destination, collected data. Specification according to SITC

SITC	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
00 Levande djur	61	81	80	89	96	91
USA	5	8	17	12	11	23
Norge	25	19	21	20	25	22
Danmark	10	19	23	22	27	19
Tyskland	1	16	4	18	10	11
Kina	0	1	0	0	3	4
Schweiz	1	0	0	1	1	2
01 Kött o köttvaror	1 178	1 379	1 028	969	764	948
Finland	271	261	204	211	172	201
Danmark	97	191	136	127	95	151
Storbritannien och Nordirland	93	98	149	154	140	149
Norge	81	54	39	36	45	90
Tyskland	121	183	84	65	50	68
Italien	97	81	46	56	7	43
02 Mjök, mejeriprodukter samt ägg	1 033	1 587	1 635	1 580	1 762	1 918
Danmark	300	187	190	246	272	371
Tyskland	51	220	217	211	228	301
Finland	267	313	335	348	316	278
Nederländerna	50	113	70	132	161	200
Egypten	1	8	21	50	70	126
Belgien	0	0	118	118	72	112
03 Fisk, kräft- o blötdjur, varor därav	1 927	2 505	2 968	3 554	4 143	4 749
Italien	56	203	397	544	531	817
Danmark	666	630	600	617	821	780
Frankrike	311	532	576	690	665	703
Tyskland	203	249	293	285	350	558
Portugal	27	41	42	150	268	334
Storbritannien och Nordirland	57	102	171	230	280	301
04 Spannmål o varor därav	2 542	3 181	3 039	2 745	3 325	4 041
Norge	370	410	391	429	453	600
Danmark	242	266	467	376	510	447
Tyskland	380	284	239	248	278	362
Finland	276	326	293	261	301	330
USA	106	205	400	326	305	316
Spanien	145	47	149	165	12	299
05 Fukt o köksväxter	807	855	940	935	950	1 175
Finland	205	230	280	223	229	305
Norge	82	100	118	121	128	178
Italien	123	126	128	153	161	173
Danmark	58	58	67	76	80	104
Tyskland	132	107	96	96	107	104
Frankrike	20	29	61	79	49	47
06 Socker, sockervaror o honung	489	801	569	657	708	802
Danmark	177	405	156	146	183	203
Norge	128	175	124	130	153	145
Finland	70	73	90	117	116	114
Mauretanien	0	0	0	0	0	70
Ryssland	4	5	18	1	44	47
Estland	16	38	27	18	30	44
07 Kaffe, te, kakao, kryddor o varor därav	1 635	1 631	1 584	1 603	1 665	1 906
Norge	350	341	343	360	378	441
Danmark	223	177	202	178	211	293
USA	272	346	314	244	269	276
Finland	165	195	201	186	220	262
Tyskland	109	91	74	162	178	194
Nederländerna	32	15	8	58	65	73

1) Se faktaruta på sid. 244.

2) Databasuttag maj 2002.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 16.7 (forts.)

SITC	1996	1997	1998	1999	2000 prel.	2001 prel. ²
08 Djurfoder	236	268	304	266	268	266
Norge	67	73	66	53	61	93
Tyskland	7	8	13	24	33	47
Finland	62	82	90	59	51	41
Danmark	35	26	72	69	37	40
Lettland	25	32	29	20	32	9
Ryssland	9	8	6	6	7	7
09 Diverse livsmedel	1 695	2 236	2 059	2 266	2 245	2 439
Finland	282	468	538	569	594	641
Norge	181	228	274	317	362	327
Danmark	104	126	150	274	326	314
Ryssland	238	522	335	170	162	170
Storbritannien och Nordirland	32	39	43	47	60	114
Polen	92	34	66	114	100	92
11 Drycker	1 579	1 859	2 102	2 650	3 199	4 320
USA	1 015	1 246	1 454	1 742	2 116	3 000
Norge	22	48	59	149	135	166
Danmark	99	118	95	100	71	103
Finland	34	52	34	79	108	100
Spanien	12	9	14	32	55	97
Storbritannien och Nordirland	21	64	45	47	77	89
12 Tobak och tobaksvaror	190	221	206	216	268	322
Norge	35	36	38	49	52	62
Danmark	14	28	12	21	54	38
USA	35	24	33	25	30	35
Estland	9	49	44	32	27	30
Tyskland	16	14	14	13	24	30
Finland	4	9	6	7	14	25
22 Oljefrön, oljehaltiga nötter o kärnor	37	23	27	24	35	28
Danmark	21	6	4	3	11	10
Norge	7	7	9	11	11	9
Finland	6	3	9	8	10	3
Ukraina	0	0	0	0	0	2
Lettland	0	0	0	0	0	1
Tyskland	1	2	0	1	2	1
4 Oljor och fetter	672	1 016	1 032	925	972	1 152
Tyskland	109	171	178	155	187	222
Norge	48	55	86	105	132	175
Finland	74	165	156	132	107	110
Danmark	55	99	114	105	85	81
Storbritannien och Nordirland	68	63	57	52	58	56
Frankrike	16	19	14	36	46	56
Totalt jordbruksvaror och livsmedel	14 080	17 643	17 573	18 477	20 399	24 156
USA	1 568	1 998	2 379	2 506	2 839	3 804
Danmark	2 100	2 337	2 286	2 360	2 785	2 955
Finland	1 874	2 342	2 439	2 361	2 415	2 661
Norge	1 518	1 682	1 724	1 922	2 172	2 463
Tyskland	1 237	1 424	1 287	1 372	1 548	2 016
Italien	496	827	749	850	792	1 186
Frankrike	1 003	1 249	1 240	1 270	1 112	1 162
Storbritannien och Nordirland	476	615	745	807	857	968
Spanien	281	265	388	481	445	814
Nederländerna	293	460	434	543	598	654
Ryssland	579	825	587	348	425	570
Belgien och Luxemburg	255	313	334	391	414	410
Portugal	44	67	64	180	291	362
Estland	141	288	283	264	313	310
Polen	266	324	209	203	346	253

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privat-hushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive kr.

Enligt **tabell 17.1** har per capita-konsumtionen av *mjöl och gryn* sedan 1996 legat på ungefär samma nivå medan konsumtionen av färdiga produkter av mjöl och gryn ökat. Framförallt visar pastaprodukterna en stigande trend men även kaffebröd och konditorivaror.

Konsumtionen per capita av *kött* har ökat förhållandevis kraftigt under senare år, framförallt av griskött, medan konsumtionen av charkprodukter uppvisar en sjunkande trend.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt utvecklingsmönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

I direktkonsumtionen av *mjölk* har sedan 1996 lätt- och minimjölken minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som standardmjölken minskat kraftigt, med 13 %.

Konsumtionen av *ost och ägg* har sedan 1996 legat på en stabil nivå.

Konsumtionen av *smör och margarin* minskade med 11 % mellan 1996 och 2000. Såväl konsumtionen av lättmargarin som av det fetare smöret och margarinet har gått ned. Konsumtionen av matolja (tillsammans med majonnäs) har sjunkit kraftigt, 63 %, jämfört med 1999.

I fråga om *färiska köksväxter* redovisas överlag höjningar av per capita-konsumtionen,

totalt 17 %, konsumtionen av rotfrukter har sjunkit med 13 %.

Konsumtionsmönstret vad gäller *frukt och bär* är förhållandevis splittrat. Konsumtionen av citrusfrukter och vindruvor har minskat något medan bananer, meloner och övrig färsk frukt ökat, med 32 %.

Konsumtionen av *färsk potatis* har gått ned från 50 till nästan 45 kg per person, dvs. med 10 %. Samtidigt har konsumtionen av potatisprodukter som t.ex. chips och olika slags frysta och kylda potatisprodukter ökat från 9,6 till 11 kg eller med 15 %. Till en del torde den ökade konsumtionen av pastaprodukter (se ovan) förklara nedgången i potatiskonsumtionen.

Konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* har ökat från 74 till 91 liter, dvs. med 22 % medan konsumtionen av *lätt- och folköl* minskat, från 39 till 32 liter (18 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* har en viss övergång skett från spritdrycker till det alkoholsvagare starkölet och vinet.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2000 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett oförändrad, drygt 12 mJ år 2000 (**Tabell 17.3**).

Tillförseln av *protein* har ökat med drygt 9 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 95 g år 2000. Våra viktigaste proteinkällor är kött, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost (**Tabellerna 17.3–4**).

Fettkonsumtionen har minskat sedan 1980-talet och år 2000 konsumerades 122 g per person och dag. År 2000 bidrog fett med 36 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom kon-

sumtion av matfett och kött (**Tabellerna 17.3–4**).

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick 2000 till 354 g per person, vilket är en ökning med drygt 3 %. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**Tabellerna 17.3–4**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, matfett och köksväxter. Frukt och bär, köksväxter samt potatis svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av bröd och spannmålsprodukter samt kött och köttvaror. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B₁) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**Tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2001 drygt 13 % av hushållens totala utgifter. Alkoholhaltiga drycker svarade för drygt 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 22 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**Tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökat med 15 % sedan 1993 medan motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion är drygt 17 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 22 % medan de alkoholhaltiga dryckerna har minskat något. Minskningen för starkspriten är lite drygt 30 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**Tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket, (tidigare Jordbruksnämnden) har sedan början av 1940-talet svarat för beräkningarna av livsmedelskonsumtionen i landet. Fram t.o.m. 1999 skedde beräkningar av både *direktkonsumtionen* och den s.k. *totalkonsumtionen*, men fr.o.m. 2000 avser beräkningarna primärt bara totalkonsumtionen. Eventuellt kommer dock för vissa grövre aggregat att längre fram även utföras beräkningar av direktkonsumtionen.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt konsumenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumtionen. Direktkonsumtionen av olika livsmedel har angivits i både kvantiteter och värden. Så långt det är möjligt har redovisning skett i den form varorna nått konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysta varor, färdiglagad mat etc.

Med *totalkonsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion. Resultaten redovisas endast i kvantiteter (kg eller liter).

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är verkets statistik rörande t.ex. slakt och egna undersökningar av t.ex. kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Omläggningar och försämringar i samband därmed i SCB:s utrikeshandelsstatistik samt i statistiken över industrins varuproduktion är den främsta anledningen till nedläggningen av direktkonsumtionsberäkningarna i deras hittillsvarande form fr.o.m år 2000.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklade livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 700 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser. Beräkningarna har hittills haft direktkonsumtionsberäkningarna som underlag men fr.o.m. 2000 planeras de, till följd av dessas nedläggning, ske enligt annan teknik.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på privat konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsuppgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen är i första hand Jord-

bruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Därremot ingår restaurangutgifter i NR:s redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper är ändrad fr.o.m. maj 1999. Den baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i "Konsumtionen av livsmedel m.m. 1996–1999", Jordbruksverket, Rapport 2000:13

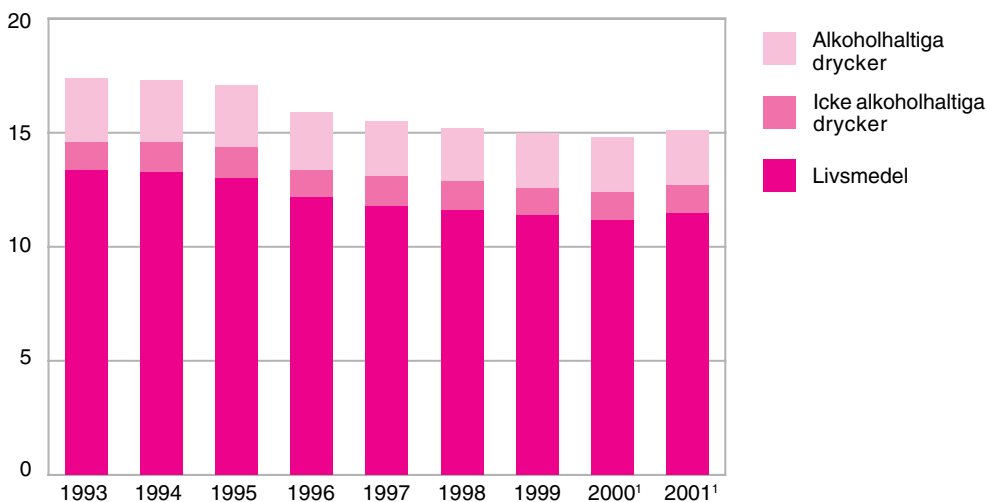
Totalkonsumtionsberäkningarna har senast redovisats "Totalkonsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll", Jordbruksverket, Statistikenheten, 2000-09-13.

Båda rapporterna är tillgängliga på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se.

Den privata konsumtionen enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie NR. Nationalräkenskapssystemet redovisas numera enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. Detta system har beskrivits i "A System of National Accounts (SNA 93)". En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet kommer att finnas tillgänglig på SCB:s webbplats (www.scb.se) i slutet av år 2002.

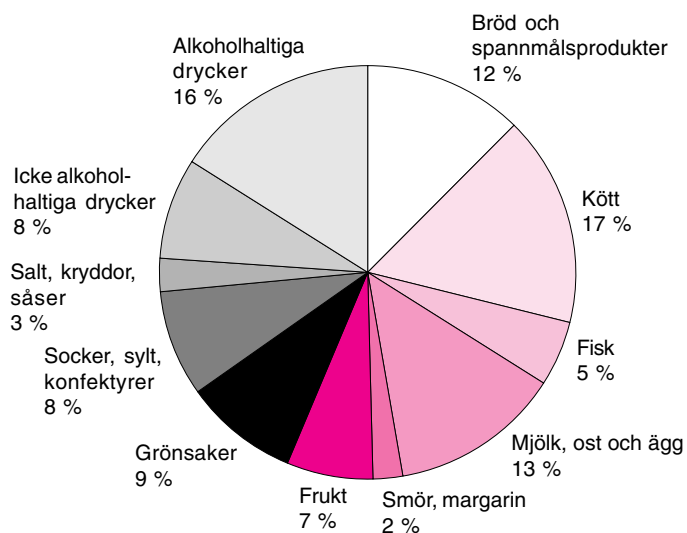
Figur 17A**Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1993–2001***Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures*

Procent

1) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B**Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2001 enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent, preliminära uppgifter***Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts, percentages, provisional data*

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1996–2000, kilo eller liter per person*Consumption of food. Kilogrammes or litres per person*

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,841	8,846	8,851	8,858	8,872
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	18,9	18,7	19,2	18	18,3
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	13,2	12,7	12,4	11,6	12,0
Risgryn	kg	4	3,1	3,4	3,7	3,8	3,9
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,6	2,6	3,1	2,5	2,4
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	11,7	11,9	12,3	12,8	12,6
Mixer m.m. av mjöl el. annan spannmål, vällingpulver	kg	7–8	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4
Makaroner, spaghetti och liknande produkter	kg	9	5,9	6,3	6,5	7,0	7,1
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, popcorn	kg	10	4,3	4,1	4,3	4,4	4,2
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	57,7	58,5	63,6	64,5	63,0
Knäckebröd m.m. ¹	kg	12	4,1	3,9	3,9	3,9	3,6
Skorpor och skorpmjöl	kg	13	0,8	0,9	0,5	0,5	0,5
Mjukt matbröd	kg	14	37,3	37,9	42,9	43,2	42,1
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	4,8	4,7	5,1	5,1	4,8
Kaffebröd m.m. ²	kg	16	4,5	4,7	4,8	4,9	4,3
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk ²	kg	17	6,2	6,4	6,3	6,9	7,6
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och djupfryst</i>	kg	20–27	32,4	34,8	36,5	38,2	40,8
Hemslakt av kalv, svin och får	kg	20	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Nöt- och kalvkött, färskt	kg	21–22	8,2	9,0	9,0	9,6	10,8
Griskött, färskt	kg	23	13,3	14,7	15,7	15,0	15,1
Fårkött, färskt	kg	24	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7
Fjäderfåkött, färskt och djupfryst	kg	25	8,1	8,4	8,9	10,4	11,8
Renkött, färskt och djupfryst	kg	26	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
Kött av vilt, färskt och djupfryst	kg	27	1,9	1,8	2,0	2,0	2,0
<i>Charkuterivaror, köttkonserver m.m.</i>	kg	29–32	25,6	24,1	23,9	22,9	22,3
Lever, njure och tunga	kg	29	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror	kg	30	6,0	5,4	5,8	5,7	5,6
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror	kg	31	18,3	17,2	16,6	15,6	15,1
Köttkonserver (exkl. soppor)	kg	32	0,5	0,8	0,8	0,9	0,9
<i>Övriga köttprodukter³</i>	kg	34, 36	9,7	9,3	10,0	10,9	8,7
Köttsoppor ³	kg	34	0,5	0,5	0,5	0,5	–
Djupfrysta köttprodukter och djupfryst färdiglagad mat	kg	36	9,2	8,8	9,5	10,4	8,7
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Färsk och djupfryst fisk ^{4,5}	kg	38–43	6,6	5,9	5,7	5,7	..
Djupfryst filéad fisk	kg	45–47	2,0	2,1	2,0	2,1	1,7
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,1	6,1	7,1	7,1	7,5
Kräftdjur och blötdjur, även konserver	kg	58–59

1) Inklusive ströbröd av knäckebröd.

2) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

3) Köttsoppor redovisas fr.o.m. 2000 tillsammans med andra soppor i vara 117–118.

4) Kvantiteterna från sport- och fritidsfiske ingår endast i begränsad omfattning. Uppgifterna baseras för sötvattensfisket på bristfälligt underlag och är därför i denna del osäkra.

5) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av färsk fisk p.g.a. att resultaten anses alltför osäkra.

6) Fr.o.m. 2000 ingår majonnäs i vara 141 Såser.

7) Naturkonsumtion ingår inte.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
Mjök							
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	62	1,8	1,7	1,6	1,5	1,4
Lätt- och minimjök	liter	63	24,1	23,0	22,0	21,5	21,1
Mellanmjök m.m.	liter	64	47,8	48,6	49,2	49,4	49,8
Lättfil m.m.	liter	65	3,3	3,2	3,1	3,2	3,2
Standardmjök	liter	66	42,5	40,9	39,8	38,1	36,8
Filmjök	liter	67	9,2	10,2	10,2	10,3	10,2
Yoghurt, Kefir etc.	liter	68	15,6	16,3	16,2	16,9	16,2
Grädde, ost och ägg							
Grädde	liter	70–72	9,5	9,6	9,7	9,8	10,0
Tunn grädde	liter	70	1,4	1,4	1,5	1,5	1,7
Gräddfil	liter	71	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6
Tjock grädde	liter	72	6,8	6,8	6,8	6,7	6,7
Mjökpulver	kg	74	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ost	kg	75–78	16,3	15,9	16,2	16,6	16,5
Hårdost	kg	75	13,2	12,6	12,6	12,8	12,6
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	kg	76–78	3,1	3,4	3,5	3,8	3,9
Ägg	kg	80	10,9	10,7	11,0	11,1	10,6
Matfett och majonnäs							
Smör och margarin	kg	82–84	16,7	15,6	15,2	14,2	14,9
Smör	kg	82	1,7	1,7	1,5	1,3	1,3
Hushållsmargarin (inkl. Bregott)	kg	83	9,9	9,2	9,0	8,3	8,7
Lättmargarin	kg	84	5,1	4,7	4,7	4,6	4,9
Majonnäs och matolja ⁶	kg	86–87	1,8	2,0	2,0	2,4	0,9
Köksväxter							
Rotfrukter	kg	89–90	9,5	10,2	10,4	9,4	8,3
Morötter	kg	89	8,1	8,9	9,2	8,2	7,2
Övriga rotfrukter	kg	90	1,3	1,3	1,3	1,2	1,1
Färska köksväxter	kg	92–99	33,1	34	35,6	37,9	38,6
Gurka	kg	92	3,3	3,6	3,7	3,7	4,3
Lök, purjolök	kg	93–94	6,7	6,1	6,8	7,8	8,7
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön- o. salladskål	kg	95–96	7,2	7,1	7,0	6,8	6,3
Sallad	kg	97	4,3	4,7	5,0	5,6	5,5
Tomater	kg	98	7,6	8,2	8,7	8,8	8,5
Övriga köksväxter, färska	kg	99	4,1	4,4	4,3	5,2	5,3
Djupfrysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade köksväxter ²	kg	101–104	16,0	15,6	16,2	17,6	17,6
Frukt och bär							
Citrusfrukter och vindruvor	kg	106–107	17,8	17,3	16,7	15,5	17,0
Mandel och nötter	kg	108	1,4	1,4	1,4	1,5	1,2
Äpplen och päron ⁷	kg	109	13,9	15,4	14,3	14,1	14,1
Bananer, meloner, körsbär och övrig färsk frukt ⁷	kg	110–111	20,9	22,3	23,4	25,9	27,6
Hallon, jordgubbar, lingon och andra bär, färska eller djupfrysta ⁷	kg	112–113	1,6	1,8	1,6	1,6	1,6
Frukt och bär, hela eller i stycken, mosade, torkade eller konserverade	kg	114–115	4,3	4,7	4,8	5,3	4,9
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer	kg	116	7,2	6,9	7,6	7,0	6,4
Soppor och buljonger även konserverade ³	kg	117–118	3,4	3,1	2,9	2,8	3,8
Safter och juicer	liter	119–120	19,8	19,3	19,5	19,4	18,7

Tabell 17.1 (forts.)

	Enhet	Varukod	1996	1997	1998	1999	2000 prel.
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk	kg	122	50,0	50,2	45,7	45,9	44,8
Potatisprodukter	kg	123–127	9,6	9,5	10,7	10,7	11,0
Socker	kg	129–130	11,9	11,5	11,2	10,1	10,0
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	8,4	7,7	7,5	7,5	6,8
Te	kg	134	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Kaffe och teextrakt, kakaopulver	kg	135–137	2,5	2,5	2,4	3,3	3,9
Honung	kg	139	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	13,6	12,3	13,3	13,4	14,8
Såser (exkl. majonnäs) ⁶	kg	141	5,9	6,6	7,0	7,4	9,1
Glass	liter	142–143	13,8	14,2	12,7	13,0	12,1
Kryddor och salt	kg	145–146	2,5	2,4	2,4	2,6	2,6
Alkoholfria och alkoholhaltiga drycker							
<i>Läskedrycker och mineralvatten</i>	<i>liter</i>	<i>148–149</i>	<i>74,5</i>	<i>76,4</i>	<i>78,0</i>	<i>86,1</i>	<i>90,6</i>
Läskedrycker, cider m.m., kolsyrade	liter	148	64,6	69,1	71,0	78,9	82,2
Mineralvatten och annat kolsyrat vatten	liter	149	9,9	7,3	7,1	7,1	8,4
<i>Maltdrycker</i>	<i>liter</i>	<i>151–152</i>	<i>39,0</i>	<i>40,3</i>	<i>35,9</i>	<i>35,2</i>	<i>31,7</i>
Lättöl, lagrat (inkl. svagdricka)	liter	151	10,1	9,4	8,6	8,1	7,4
Öl, klass II (folköl)	liter	152	28,9	31,0	27,3	27,1	24,2
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>							
Starköl	liter	156	20,6	21,8	21,9	24,7	25,3
Vin	liter	157	13,3	14,5	14,7	15,8	16,3
Spritdrycker	liter	158	3,1	2,8	2,7	2,8	2,8

Tabell 17.2
Direktkonsumtion av livsmedel 1995–1999, milj. kr
Consumption of food, million SEK

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Bröd och spannmålsprodukter		19 740	18 573	18 696	18 651	19 460
<i>Mjöl och gryn</i>	1–5	1 484	1 189	1 154	1 186	1 200
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	1–3	591	478	439	427	422
Risgryn	4	570	456	507	536	582
Havregryn och gryn av annan spannmål	5	323	255	208	223	196
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	7–10	2 862	2 774	2 907	3 050	3 249
Mixer m.m. av mjöl eller annan spannmål, vällingpulver	7–8	627	537	543	563	573
Makaroner, spagetti och liknande produkter	9	1 040	943	1 049	1 045	1 121
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, popcorn	10	1 195	1 294	1 315	1 442	1 555
<i>Bröd och konditorivaror</i>	12–17	15 394	14 610	14 635	14 415	15 011
Knäckebröd m.m. ¹	12	1 087	1 005	1 009	1 020	1 007
Skorpor och skorpmjöl	13	198	211	247	173	178
Mjukt matbröd	14	7 604	6 843	6 842	6 634	7 044
Kex, rån och torra småkakor	15	1 977	1 908	1 897	1 858	1 845
Kaffebröd m.m. ²	16	1 754	1 804	1 716	1 782	1 830
Bakelser, tårter, sockerkakor o. övriga bakverk ²	17	2 774	2 839	2 924	2 948	3 107
Kött och köttvaror³		32 093	32 837	32 781	33 547	33 736
<i>Kött, färskt och djupfryst³</i>	20–27	13 880	13 431	14 403	14 680	14 754
Hemslakt av kalv, svin och får	20	79	40	35	32	43
Nöt- och kalvkött, färskt ³	21–22	4 980	5 088	5 285	5 382	5 686
Griskött, färskt ³	23	6 021	5 745	6 517	6 535	5 993
Fårkött, färskt	24	304	290	309	341	361
Fjäderfåkött, färskt och djupfryst ³	25	1 653	1 532	1 555	1 645	1 901
Renkött, färskt och djupfryst	26	188	144	115	117	145
Kött av vilt, färskt och djupfryst	27	655	592	587	628	625
<i>Charkuterivaror, köttkonserver m.m.³</i>	29–32	14 733	15 014	14 116	14 265	13 887
Lever, njure och tunga ³	29	155	221	239	227	223
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ³	30	5 947	5 809	5 257	5 609	5 391
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ³	31	7 926	8 748	8 250	8 061	7 899
Köttkonserver (exkl. soppor) ³	32	705	236	370	368	374
<i>Övriga köttprodukter³</i>	34–36	3 480	4 392	4 262	4 602	5 095
Köttssoppor ³	34	184	136	140	144	145
Värdeämssigt förädl.tillägg för ej djupfryst färdiglagad mat	35	281	251	213	216	221
Djupfrysta köttprodukter och djupfryst färdiglagad mat ³	36	3 015	4 005	3 909	4 242	4 729
Fisk, kräftdjur och blötdjur		8 992	9 041	8 500	8 589	9 226
Färsk och djupfryst fisk ⁴	38–43	2 451	2 758	2 354	2 329	2 446
Djupfryst filéad fisk	45–47	906	813	829	868	905
Konserver och beredd fisk	49–56	3 213	2 997	3 201	3 336	3 539
Kräftdjur och blötdjur, även konserver	58–59	2 422	2 473	2 116	2 056	2 336

1) Inklusivt ströbröd av knäckebröd.

2) Uppgifterna baseras på bristfälligt underlag och är därför osäkra.

3) Ändrat beräkningsunderlag för kött fr.o.m. 1995 försvårar direkta jämförelser med uppgifterna t.o.m.1995.

4) Kvantiteterna från sport- och fritidsfiske ingår endast i begränsad omfattning. Uppgifterna baseras för sötvattensfiske på bristfälligt underlag och är därför i denna del osäkra.

5) Naturakonsumtion ingår inte.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.2 (forts.)

	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Mjök		8 804	8 387	8 629	8 666	8 777
<i>Konsumtionsmjök</i>	<i>62–68</i>	<i>8 804</i>	<i>8 387</i>	<i>8 629</i>	<i>8 666</i>	<i>8 777</i>
Direktförsäld och hemmaförbrukad mjök	62	67	61	56	49	45
Lätt- och minimjök	63	1 361	1 199	1 158	1 125	1 117
Mellanjök m.m.	64	2 430	2 448	2 541	2 616	2 667
Lättfil m.m.	65	217	203	206	201	209
Standardmjök	66	2 431	2 265	2 221	2 191	2 134
Filmjök	67	616	570	657	665	673
Yoghurt, Kefir etc.	68	1 682	1 641	1 790	1 819	1 932
Grädde, ost och ägg		13 187	12 767	12 558	12 815	13 058
<i>Grädde</i>	<i>70–72</i>	<i>2 433</i>	<i>2 338</i>	<i>2 379</i>	<i>2 402</i>	<i>2 418</i>
Tunn grädde	70	253	252	259	270	278
Gräddfil	71	258	252	282	292	307
Tjock grädde	72	1 922	1 834	1 838	1 840	1 833
Mjökpulver	74	41	31	25	23	22
<i>Ost</i>	<i>75–78</i>	<i>8 538</i>	<i>8 287</i>	<i>8 040</i>	<i>8 153</i>	<i>8 434</i>
Härdost	75	6 854	6 677	6 295	6 318	6 418
Smältost, mesvaror, ost av andra slag	76–78	1 684	1 610	1 745	1 835	2 016
Ägg	80	2 175	2 111	2 114	2 237	2 184
Matfett och majonnäs		4 425	4 159	4 078	3 984	3 904
<i>Smör och margarin</i>	<i>82–84</i>	<i>3 975</i>	<i>3 752</i>	<i>3 621</i>	<i>3 523</i>	<i>3 354</i>
Smör	82	578	504	518	475	409
Hushållsmargarin (inkl. Bregott)	83	2 225	2 175	2 082	2 026	1 926
Lättmargarin	84	1 172	1 073	1 021	1 022	1 019
Majonnäs och matolja	86–87	450	407	457	461	550
Köksväxter		9 081	8 775	9 261	9 922	10 282
<i>Rotfrukter</i>	<i>89–90</i>	<i>766</i>	<i>842</i>	<i>952</i>	<i>1 066</i>	<i>1 172</i>
Morötter	89	693	760	869	989	1 086
Övriga rotfrukter	90	73	82	83	77	86
<i>Färska köksväxter</i>	<i>92–99</i>	<i>5 122</i>	<i>4 956</i>	<i>5 354</i>	<i>5 790</i>	<i>5 839</i>
Gurka	92	585	530	635	659	654
Lök, purjolök	93–94	644	483	461	590	513
Blom-, vit-, röd-, bryssel-, grön o. salladskål	95–96	619	619	608	661	740
Sallad	97	887	900	1 028	965	1 092
Tomater	98	1 300	1 193	1 210	1 467	1 371
Övriga köksväxter, färska	99	1 087	1 231	1 412	1 448	1 469
<i>Djupfrysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade köksväxter²</i>	<i>101–104</i>	<i>3 193</i>	<i>2 977</i>	<i>2 955</i>	<i>3 066</i>	<i>3 271</i>
Frukt och bär		13 897	13 128	13 535	13 558	13 888
Citrusfrukter och vindruvor	106–107	1 893	1 765	1 814	1 785	1 781
Mandel och nötter	108	535	484	541	524	504
Äpplen och päron	109	1 684	1 710	1 824	1 717	1 636
Bananer, meloner, körsbär och övrig färsk frukt ⁵	110–111	2 994	2 715	3 097	3 256	3 390
Hallon, jordgubbar, lingon och andra bär, färska eller djupfrysta ⁵	112–113	613	718	776	694	738
Frukt och bär, hela, i stycken, mosade, torkade eller konserverade	114–115	805	689	779	830	928
Sylter, marmelader, fruktmos o. geléer	116	1 614	1 506	1 317	1 373	1 419
Soppor och buljonger, ej innehållande kött, även konserverade	117–118	1 525	1 322	1 219	1 200	1 176
Safter och juicer	119–120	2 234	2 219	2 168	2 179	2 316

Tabell 17.2 (forts.)

	Varu- kod	1995	1996	1997	1998 prel.	1999 prel.
Övriga livsmedel		28 274	27 322	27 177	28 023	28 260
Potatis, färsk	122	3 304	2 218	1 809	1 843	2 518
Potatisprodukter	123–127	2 039	2 214	2 178	2 746	2 854
Socket	129–130	1 091	1 049	1 006	1 003	949
Sirap	131	64	58	53	51	49
Kaffe, rostat	133	5 058	4 472	4 890	5 065	4 306
Te	134	302	311	333	333	350
Kaffe och teextrakt, kakaopulver	135–137	904	1 004	1 206	1 131	958
Honung	139	170	211	234	256	228
Choklad och konfektyrvaror	140	8 232	8 942	8 248	8 840	8 725
Såser (exkl. majonnäs)	141	1 825	1 803	2 001	2 090	2 384
Glass	142–143	4 556	4 323	4 499	3 935	4 203
Kryddor och salt	145–146	729	717	720	730	736
Alkoholfria och alkoholhaltiga drycker		34 749	35 552	35 986	36 353	39 397
<i>Läskedrycker och mineralvatten</i>	<i>148–149</i>	<i>5 367</i>	<i>5 554</i>	<i>6 006</i>	<i>6 101</i>	<i>6 688</i>
Läskedrycker, cider m.m., kolsyrade	148	4 703	5 095	5 515	5 664	6 222
Mineralvatten och annat kolsyrat vatten	149	664	459	491	437	466
<i>Maltdrycker</i>	<i>151–152</i>	<i>4 322</i>	<i>3 903</i>	<i>4 521</i>	<i>4 182</i>	<i>4 198</i>
Lättöl, lagrat (inkl. svagdricka)	151	670	623	586	539	527
Öl, klass II (folköl)	152	3 652	3 280	3 935	3 643	3 671
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	<i>156–158</i>	<i>25 060</i>	<i>26 095</i>	<i>25 459</i>	<i>26 070</i>	<i>28 511</i>
Starköl	156	7 599	7 977	7 608	7 526	8 516
Vin	157	8 419	9 317	9 486	9 994	11 109
Spritdrycker	158	9 042	8 801	8 365	8 550	8 886
Summa livsmedel och drycker		173 242	170 541	171 201	174 108	179 988

Tabell 17.3**Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen***Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuellt bidrag till energitillförseln				
	Energi	Pro- tein	Fett	Kolhyd- rater	Alko- hol	Pro- tein	Fett	Kolhyd- rater	Alko- hol	Summa
	mJ ¹	g	g	g	g	%	%	%	%	%
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1995 ²	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1996	12,2	90	120	343	12,0	12,6	36,5	48,0	2,9	100
1997 ³	12,2	92	121	343	12,4	12,8	36,6	47,6	2,9	100
1998	12,5	94	123	353	12,1	12,9	36,3	48,0	2,8	100
1999	12,5	95	121	353	12,9	13,0	35,8	48,2	3,0	100
2000, prel.	12,5	95	122	354	12,8	12,9	36,0	48,1	3,0	100

1) 1 mJ (megajoule) = 239 kcal (kilokalorier) fr.o.m. 1980 men inte dessförinnan.

2) Fr.o.m. 1995 ingår ej fibrer i kolhydrat och energivärdet.

3) Ändringar i underlaget för konsumtionsberäkningarna har medfört att uppgifterna fr.o.m. 1997 inte är helt jämförbara med uppgifterna för tidigare år.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4**Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2000 med fördelning på olika livsmedel***Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2000 prel.	1980	2000 prel.	1980	2000 prel.	1980	2000 prel.
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	3 448	17	21	12	15	134	149
Kött och köttvaror	1 321	1 413	23	27	23	24	5	4
Fisk, kräft- och blötdjur	220	238	6	7	3	3	1	1
Mjök	1 129	840	17	13	11	8	25	20
Grädde och mjölkpulver	247	339	1	1	6	8	1	1
Ost	544	600	10	11	10	11	1	1
Ägg	166	156	4	3	3	3	0	0
Matfett	1 747	1 209	0	1	47	32	0	0
Köksväxter	205	279	2	3	1	1	9	11
Frukt och bär	692	744	1	2	1	2	36	39
Potatis och potatisprodukter	625	628	3	3	1	4	31	26
Socker och sirap	919	481	0	0	0	0	54	28
Andra livsmedel	891	1 305	3	4	8	12	32	47
Malt och läskedrycker (exkl. starköl)	259	466	0	0	0	0	11	23
Starksprit, vin och starköl	326	362	0	0	0	0	2	3
Totalt livsmedel	12 319	12 510	87	95	126	122	342	354

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5**Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2000, milligram. Preliminära uppgifter***Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day milligrams. Provisional data*

	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	90	1	0,80	4,1	99	11
Kött och köttvaror	571	1	0,50	3,7	27	0
Fisk, kräft- och blötdjur	32	0	0,00	0,4	15	0
Mjök	138	3	0,20	0,2	436	0
Grädde och mjölkpulver	77	0	0,00	0,0	23	0
Ost	98	0	0,00	0,1	278	0
Ägg	54	0	0,00	0,5	13	0
Matfett	386	0	0,00	0,0	8	0
Köksväxter	366	42	0,10	1,1	54	4
Frukt och bär	22	45	0,10	0,6	28	3
Potatis och potatisprodukter	3	14	0,10	0,8	10	3
Socker och sirap	0	0	0,00	0,0	1	0
Andra livsmedel	24	3	0,00	1,3	82	1
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	0	0,00	0,3	13	0
Starksprit, vin och starköl	0	0	0,00	0,6	11	0
Totalt livsmedel	1 859	110	1,90	13,8	1 097	22

1) Redovisning i retinolekvivalenter.

2) B₁-vitamin.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.6**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1994–2001 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices*

	COICOP ¹	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ²	2001 ²
<i>Livsmedel o drycker</i>	1	118 198	120 729	115 166	117 430	119 700	122 656	126 239	132 125
<i>Livsmedel</i>	11	107 358	109 148	104 428	105 872	107 980	111 091	114 307	119 645
Bröd och spannmålsprodukter	111	18 330	18 083	17 188	17 431	17 399	18 063	18 602	19 465
Kött	112	24 305	24 438	22 924	23 057	23 642	24 005	24 687	25 888
Fisk	113	6 324	6 273	6 504	6 604	6 953	7 458	7 658	8 000
Mjök, ost och ägg	114	18 761	19 162	18 631	18 935	19 189	19 517	20 028	20 976
Oljor och fetter	115	3 846	3 712	3 572	3 447	3 395	3 310	3 399	3 563
Frukt	116	8 454	9 096	8 835	9 486	9 538	9 836	10 109	10 575
Grönsaker	117	10 837	11 913	10 823	10 981	11 990	13 010	13 378	14 004
Sötsaker, glass, sylt	118	12 728	12 576	12 320	12 290	12 187	12 047	12 487	13 020
Salt, kryddor, såser	119	3 773	3 895	3 631	3 641	3 687	3 845	3 959	4 154
<i>Alkohol fria drycker</i>	12	10 840	11 581	10 738	11 558	11 720	11 565	11 932	12 480
Kaffe, te, choklad	121	4 927	5 287	4 616	5 127	5 206	4 484	4 607	4 835
Läsk, juice, saft	122	5 913	6 294	6 122	6 431	6 514	7 081	7 325	7 645
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	21	22 214	22 345	21 772	21 835	21 814	23 154	24 065	25 253
Sprit	211	8 269	7 846	7 417	6 957	6 902	7 064	7 285	7 377
Vin	212	7 191	7 392	7 809	8 190	8 446	9 212	9 517	10 043
Öl	213	6 754	7 107	6 546	6 688	6 466	6 878	7 263	7 833
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		808 180	836 502	859 207	895 968	929 240	977 354	1 019 764	1 037 011

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

2) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1994–2001 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (1993=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000 ²	2001 ²
<i>Livsmedel o drycker</i>	1	102,8	103,5	106,0	107,4	108,2	109,5	112,7	114,6
<i>Livsmedel</i>	11	102,6	103,6	105,9	107,3	108,3	109,4	112,4	113,8
Bröd och spannmålsprodukter	111	103,4	104,7	106,5	108,3	107,3	108,6	110,2	114,0
Kött	112	102,4	107,1	108,3	109,2	112,8	114,9	116,6	116,0
Fisk	113	107,4	103,8	113,2	112,7	113,3	115,4	118,2	118,9
Mjök, ost och ägg	114	101,1	101,9	102,6	103,0	103,7	104,4	106,0	108,8
Oljor och fetter	115	99,3	99,7	101,4	96,1	93,8	89,2	91,8	97,1
Frukt	116	100,7	100,7	103,9	110,9	109,1	111,4	117,7	112,2
Grönsaker	117	102,5	107,0	111,8	117,2	124,7	129,9	139,3	138,6
Sötsaker, glass, sylt	118	104,3	98,4	101,0	100,7	98,4	95,1	97,4	101,1
Salt, kryddor, såser	119	102,0	101,6	100,3	100,2	100,3	102,5	104,1	108,7
<i>Alkohol fria drycker</i>	12	104,3	103,3	107,4	108,2	107,1	110,0	115,1	122,2
Kaffe, te, choklad	121	100,0	92,3	99,9	95,3	92,6	91,0	98,4	107,6
Läsk, juice, saft	122	107,1	112,1	112,7	117,9	118,4	125,8	128,9	134,3
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	21	99,5	97,3	91,8	92,2	90,2	93,3	95,4	99,6
Sprit	211	92,8	86,1	78,6	71,9	69,6	69,9	70,7	70,7
Vin	212	104,0	100,2	102,2	105,8	106,2	110,8	111,7	118,6
Öl	213	103,4	109,0	98,0	104,6	100,2	105,7	111,4	118,5
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		101,7	102,4	103,8	105,9	108,8	113,4	117,3	117,5

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

2) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

18 Livsmedelskvalitet

Den statistik över livsmedelskvalitet som är av återkommande karaktär är i stort sett begränsad till de provtagningar som Livsmedelsverket ombesörjer vad avser bekämpningsmedelsrester i vegetabilier. I detta kapitel återges en del av resultaten från dessa provtagningar

Sammanfattning

Allmänt

Livsmedelskvalitet är ett mycket komplext begrepp. Det innefattar såväl egenskaper som bedöms subjektivt eller visuellt, som objektivt mätbara egenskaper. I många fall innefattas även en värdering i kvalitetsbegreppet. Detta innebär att olika personer lägger olika vikt vid en och samma egenskap utifrån de olika värderingar man har. Kvalitet har också olika betydelse beroende på i vilka sammanhang egenskapen bedöms.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien har 1995 indelat kvalitetsegenskaperna hos livsmedel i följande begrepp och definitioner:

Objektiv produktkvalitet är egenskaper som kan mätas med objektiva metoder och uttryckas i registrerade mätvärden. Till objektiv kvalitet hör komponenterna

– *Funktionell kvalitet*, som innefattar livsmedelstekniska egenskaper, beredningskvalitet, matlagningsaspekter o.dyl.

– *Åtkvalitet*, som innefattar de egenskaper som vi som konsumenter lägger i begreppet kvalitet och i de flesta fall benämner sensoriska egenskaper (såsom utseende, smak, lukt och konsistens).

– *Hygienisk kvalitet*, som innefattar begrepp som har med säkerhet att göra.

– *Näringskvalitet*, som innefattar råvarornas sammansättning och innehåll av de näringsämnen som är väsentliga för en fullvärdig kost (t.ex. protein-, fett- och kolhydratinnehåll).

Miljökvalitet rör produktionens påverkan på den yttre miljön, t.ex. att intensiv djurhållning ger stora mängder gödsel som kan förorsaka

problem om inte tillräckliga arealer finns tillgängliga för spridning. Till miljökvalitetsbegreppet hör också frågor om arbetsmiljö och arbetarskydd i produktionen.

Immateriell kvalitet rör etiska aspekter på produktionsmetoder såsom odling utan onödiga tillsatser, användning av djurvänliga uppfödningssystem, frihet från användning av hormoner m.m. Hit hör också etniska/kulinariska aspekter på livsmedel som har med tradition, kultur och ursprung att göra.

Servicekvalitet handlar om att produkten skall motsvara konsumentens förväntningar med avseende på dels direkt mätbara kvalitetsegenskaper, dels på pris och leveranssäkerhet.

Tillgång på statistik

Den statistik som finns om livsmedelskvalitet kan i första hand hänföras till kvalitetsegenskapen objektiv produktkvalitet och har tonvikt på icke önskvärda ämnen i livsmedel. Statistiken på området produceras i huvudsak av Livsmedelsverket. Bland annat sammanställs information från verkets livsmedelskontroll. Uppgifterna har dock inte karaktär av reguljär statistik och följer inte fortlöpande utvecklingen av kvaliteten hos livsmedel eller det hygieniska tillståndet i livsmedelsbutiker och restauranger. Den kunskap som finns om livsmedelskvalitet baseras främst på erfarenhet och vetenskapliga rön samt på en mängd olika undersökningar, huvudsakligen av ad hoc-karaktär.

Den presentation av statistik på området som görs i det följande har begränsats till de undersökningar som Livsmedelsverket regel-

mässigt genomför rörande bekämpningsmedelsrester i vegetabilier.

Undersökningsresultat

År 2000 undersöktes genom Livsmedelsverkets försorg 3 301 prov av frukt, grönsaker, juicer, fruktdrinkar, spannmål och spannmålsprodukter, vegetabiliska oljor samt oljefröer med avseende på förekomsten av bekämpningsmedelsrester. Högsta tillåtna gränsvärden överskreds i 69 av dessa prov (2,1 % av samtliga). Inget av proven för de inhemska producerade produkterna innehöll bekämpningsmedelsrester ovanför gränsvärdena.

Kål, gurka, ärtor och ris ingick i det med EU samordnade undersökningsprogrammet. Totalt omfattade denna undersökning 249 prov och EU:s gränsvärden överskreds i 14 fall (5,6 %). Antalet pesticider som ingick i kontrollerna var något färre än i de svenska.

Kontrollverksamheten 2000 resulterade i att totalt 18,4 ton av importerad frukt stoppades för försäljning.

I **figur 18A** sammanfattas resultaten av genomförda provtagningar under 2000. Endast produkter för vilka minst 10 prov har tagits ingår i redovisningen.

Diagrammet visar att det i första hand var citrusfrukter och persilja som konstaterades innehålla bekämpningsmedelsrester. Andelen prov med överskridna gränsvärden var dock genomgående liten för citrusfrukterna. Överskridna gränsvärden noterades främst för papaya och persilja. Även för mango och paprika redovisades förhållandevis höga värden. Uppgifterna för t.ex. bönor får betecknas som något osäkra då antalet tagna prov var litet (12 st).

Figur 18B visar att andelen överskridanden av tillåtna gränsvärden för bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker sedan mitten av 1980-talet genomgående varit betydligt högre i importerade produkter än i inhemska.

Om statistiken

Sedan mitten av 1960-talet har Livsmedelsverket varje år genomfört provtagningar rörande förekomsten av bekämpningsmedelsrester i färsk frukt och grönsaker. År 1991 utökades programmet med provtagningar i cerealier och i bearbetade produkter. År 1994 utökades programmet ytterligare med vegetabiliska oljor och oljefröer.

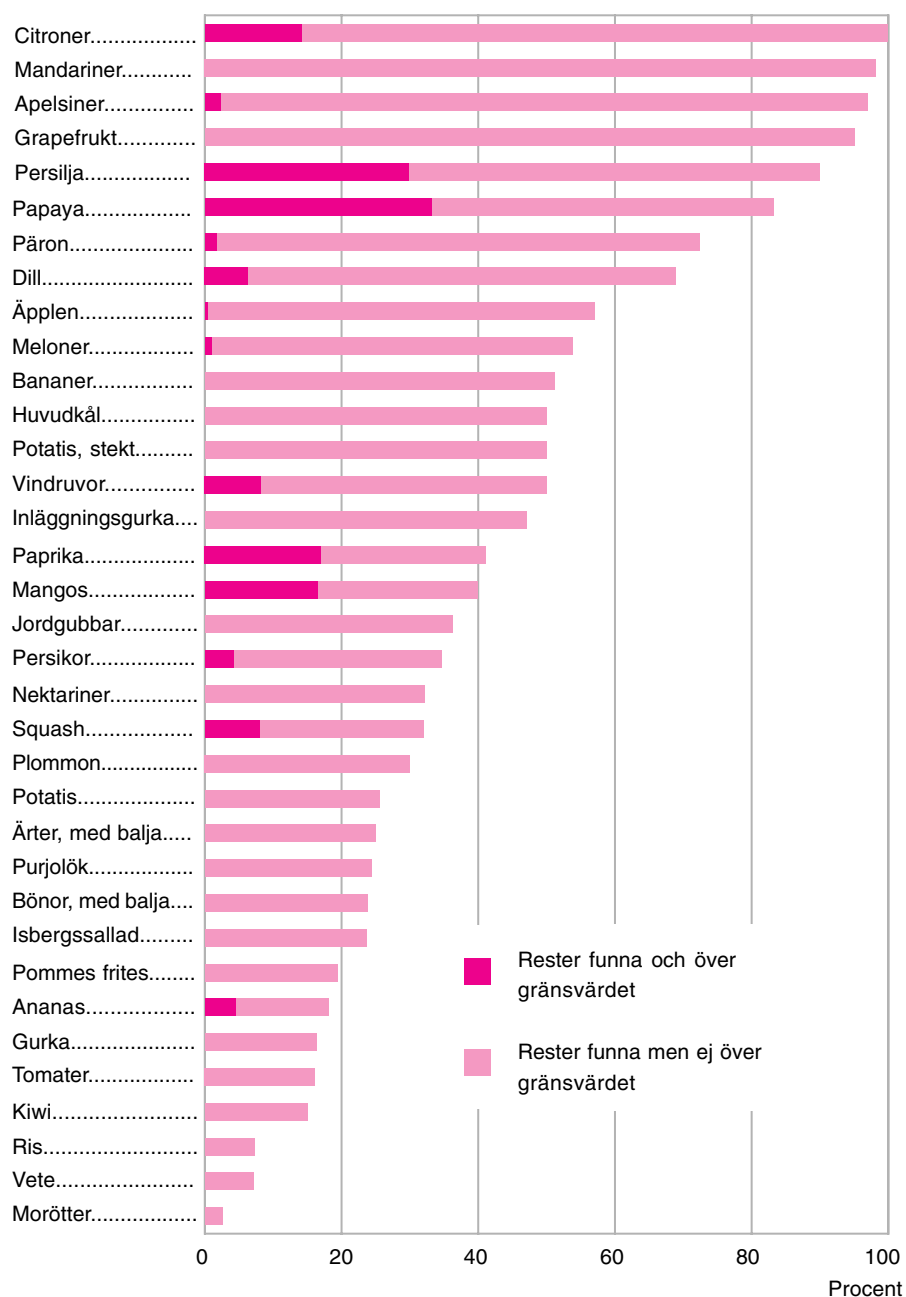
Under senare år har antalet prov varit runt 3 800. Fördelningen på olika produkter har fördelats i ungefärlig proportion till konsumtionen. Viss hänsyn har också tagits till tidigare års undersökningsresultat beträffande vissa importprodukter och -länder.

Undersökningen för 2000 omfattade totalt 198 olika pesticider.

Resultatredovisningen har anpassats till de av EU fastställda tillåtna högsta gränsvärdena för olika pesticider (Maximum Residue Limits, EC-MRLs).

Övrig publicering

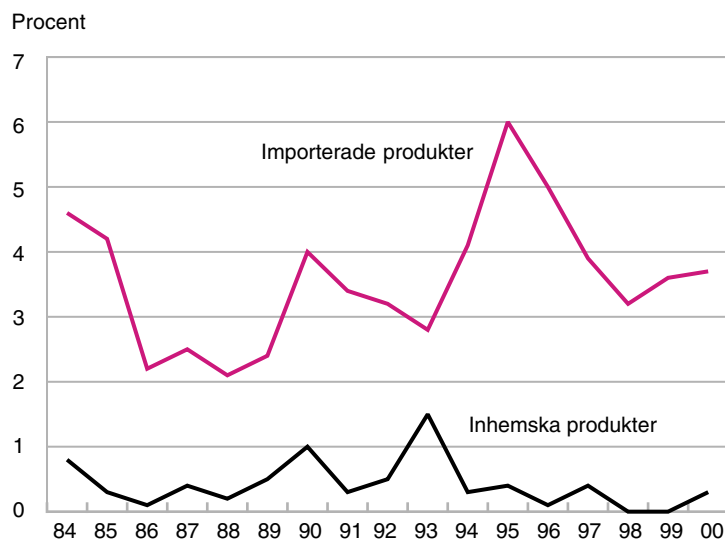
Resultaten från 2000 års provtagningar har publicerats av Livsmedelsverket i "The Swedish Monitoring and Pesticide Residues in Food of Plant Origin 2000, EC and National Report". I rapporten finns bl.a. uppgifter om vilka kemikalier som spårats samt ursprungsland för de importerade produkter som undersökts.

Figur 18A**Andel prov förekomst av bekämpningsmedelsrester i färsk eller frusen frukt och grönsaker, vegetabiliska konserver samt spannmål och spannmålsprodukter 2000, procent***Percentage of samples with pesticide residues in fresh or frozen fruit and vegetables, canned vegetables and cereals*

Källa: Livsmedelsverket.

Figur 18B**Andel överskridanden av gränsvärdena för tillåtna bekämpningsmedelsrester i färska frukter och grönsaker 1984–2000. Inhemska respektive importerade produkter, procent**

The frequency of exceeded limit values for residues of pesticides in fresh fruit and vegetables. Domestic and imported products respectively, percentages

Källa: Livsmedelsverket.

19 Priser på livsmedel

Kapitel 19 innehåller information om

- *Detaljhandelspriser för vissa livsmedel*
- *Konsumentprisindex för livsmedel*
- *Jordbrukets prisindex*

Sammanfattning

Detaljhandelspriser

I **tabell 19.1** visas genomsnittliga priser under senare år för ett antal olika livsmedelsprodukter. Redovisningen har inget annat syfte än att visa den allmänna prisnivån för dessa produkter vid olika tidpunkter. För studier av prisutvecklingen bör index användas (se nedan).

Konsumentprisindex

Enligt **tabell 19.2** har livsmedelspriserna sedan 1980 ökat med 140 % medan den allmänna prisnivån stigit med 167 %. Fram till början av 1990-talet var skillnaderna i prisutveckling den omvända, dvs. prisutvecklingen för livsmedel var snabbare än utvecklingen av den allmänna prisnivån. Bl.a. har justeringar av momssatsen för livsmedel bidragit till den långsammare utvecklingen av livsmedelspriserna under 1990-talet:

- Den 1 januari 1992 sänktes momsens på livsmedel från 25 till 18 %, vilket motsvarade en prissänkning med 5,6 %. Den höjdes till 21 % den 1 januari 1993, vilket motsvarade en prishöjning med 2,5 %.

- Den 1 januari 1996 sänktes momsens på livsmedel från 21 till 12 %, vilket motsvarar en prissänkning med 7,4 %.

Jämfört med 1980 har prisutvecklingen på livsmedel varit långsammast för kaffe och andra alkoholfria drycker, för frukt och grönsaker, för oljor och fetter samt för kött. Bl.a. fisk, sötsaker och glass samt spritdrycker och vin har ökat snabbare är priserna generellt. Ökningen av priserna på alkoholhaltiga drycker

har samband med momsbeläggningen av Systembolagets alkoholförsäljning med 25 % den 1 januari 1995 i samband med EU-inträdet.

Det kan noteras att restaurangpriserna ökade med nästan 250 %. Till denna höjning bidrar momsbeläggningen av serverings-tjänster med 21 % den 1 januari 1993 och höjningen av restaurangmomsen till 25 % den 1 januari 1995, även det en konsekvens av EU-inträdet.

Jordbrukets prisindex

Utvecklingen av jordbrukets olika prisindex sedan 1995 redovisas utförligt i kapitel 10. Nedan lämnas ett sammandrag av utvecklingen av de olika indexserierna (**Tabell 19.3**). Som konstateras i kapitel 10 har jordbrukets avräkningspriser utvecklats långsammare än kostnaderna för att ta fram olika produkter.

Om statistiken

Detaljhandelspriser

Den statistik som publiceras om genomsnittliga livsmedelspriser i konsumentledet baseras på det underlag som samlas in för konsumentprisindex. Denna prisinsamling kan av praktiska skäl inte omfatta alla livsmedelsvaror som konsumeras. För de tre stora dagligvarublocken – ICA, KF och Axfood – dras slumpmässiga urval om vardera drygt 300 varuvarianter (exklusive vissa färskvaror). Vilket urval som utnyttjas i de utvalda butikerna beror på vilken grossist som är huvudleverantör. För färskvarorna färskt bröd, färsk fisk, färsk frukt och färsk grönsaker insamlas priser på ett ur-

val av s.k. representantvaror. Detta urval görs selektivt med målsättningen att erhålla bästa möjliga representativitet. I butiken väljs slutligen den variant av varan som skall prismätas.

Prisuppgifter samlas in varje månad av SCB:s intervjuare vid besök i ett slumpmässigt urval av ca 60 butiker. Under åren 1983–1992 hämtades prisnoteringarna i stor utsträckning från cirkaprislistor, kompletterade med kampanjpriser i förekommande fall. Cirkaprismätningen kompletterades dessutom med prismätning i butik i december.

Konsumentprisindex

Den prisstatistik som SCB publicerar avser huvudsakligen indextal. Förekommande s.k. extrapriser noteras i index, men däremot ej värdet av rabattkuponger och prestationsberoende rabatter. Selektivt lämnade rabatter, exempelvis mot uppvisande av medlemskort samt återbäring, beaktas inte. Urvalet av noteringsställen förnyas årligen i december, vilket på ett slumpmässigt sätt inverkar på den tidsmässiga jämförbarheten. Direkta jämförelser med tidigare serier bör av bl.a. detta skäl inte göras. Index – och inte priser – bör användas vid studier av prisutvecklingen. Vid indexberäkningarna elimineras nämligen effekterna av urvalsbyten.

Konsumentprisindex (KPI) avser att mäta hur konsumentpriserna i genomsnitt utvecklar sig för hela den privata inhemska konsumtionen. Indexberäkningarna skall avse den genomsnittliga prisutvecklingen för en konsumtion med över tiden lika standard. De priser som mäts är de som konsumenten faktiskt betalar och som påverkas av bl.a. ändringar i indirekta skatter (moms) och subventioner. Konsumentprisindex beräknas av SCB enligt principer som fastställs av regering och riksdag.

Den relativa betydelsen av de i indexen ingående representantvarorna beaktas genom vägningstal. Dessa vägningstal visar hur stor värdemässig andel som olika varor och varugrupper representerar av den totala privata inhemska konsumtionen enligt SCB:s nationalräkenskaper. Vid uppdelning av konsumtio-

nen inom en grupp av varor och tjänster på mindre poster har använts bl.a. resultat från SCB:s senaste undersökning om hushållens utgifter och, när det gäller livsmedel, uppgifter från Jordbruksverket.

Konsumentprisindex är en kedjeindex med årslänkar. Varje årslänk beräknas med december föregående år som bas. Beräkningarna är upplagda för att möjliggöra prisjämförelser såväl på kort som lång sikt. Inför varje ny årslänk sker revidering av vägningstalen utifrån nya konsumtionsdata. Dessa nya konsumtionsdata utnyttjas också för beräkning av en särskild årslänk avseende december det gångna året. Långtidsindex, där 1980=100, bildar utgångspunkt för nästa års officiella indextal.

Beräkningarna baseras på ett butiksurval och ett urval av varor/varuvarianter med under året fasta vikter. Inför varje ny årslänk uppdateras dessa urval och vägningstal. Därigenom mäts prisutvecklingen hela tiden i butiker och på varor som är tämligen representativa för det aktuella konsumtionsmönstret. Den direkta effekten på hushållens kostnader för livsmedel av exempelvis under året etablerade lågprisalternativ påverkar dock inte index.

Indelningen i varugrupper är ny fr.o.m. år 2000. Klassificeringen, COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose), är en internationell klassificering av hushållens privata konsumtion enligt SNA (System of National Accounts, se avsnitt 7.2), vilket tillämpas i EU-ländernas nationalräkenskaper. Syftet med det nya systemet i KPI är bl.a. att möjliggöra analyser och jämförelser av prisutvecklingen och den privata konsumtionen enligt nationalräkenskaperna. Index tal enligt COICOP finns framtagna bakåt till 1980.

Efter det att KPI för en viss månad offentliggjorts, sker ett formellt fastställande av totalindextalet. Det omprövas därefter inte, och gäller således i alla sammanhang där man i lagar, förordningar och avtal hänvisar till konsumentprisindex. Denna ordning gäller även fortsättningsvis. Vid några tillfällen har det skett misstag vid upprättandet av beräkningsunderlaget, som inneburit att index talen gett en i

någon mån missvisande bild av prisförändringen. Fr.o.m. våren 2000 redovisas i SCB:s publicering dels de oreviderade fastställda totalindexentalen fr.o.m. 1980 och dels reviderade s.k. *skuggindexental* för KPI totalt samt reviderade indexental för produktgrupper, konsistenta med skuggindexentalen. I tabell 19.2 sker för KPI totalt enbart redovisning av skuggindexental.

Jordbrukets prisindex

Innan livsmedelsråvaran blivit en konsumtionsduglig produkt skall den passera de olika leden i livsmedelskedjan, där den undergår olika slag av prishöjande bearbetningar och förändringar. Härtill kommer kostnaden för distributionen av varan. Det pris som primärproducenten får ut för sin produkt är alltså betydligt lägre än priset för den slutlige konsumenten.

På jordbruksområdet administrerar Jordbruksverket ett indexsystem med syfte att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled. Även indexental avseende prisutvecklingen på jordbrukets produktionsmedel ingår i systemet. Som anpassning till motsvarande indexsystem inom EU sker beräkningarna fr.o.m. 2000 med 1995 som basår (tidigare 1990). Indexentalen beräknas per månad. Indexsystemet beskrivs utförligt i kapitel 10.

Annan publicering

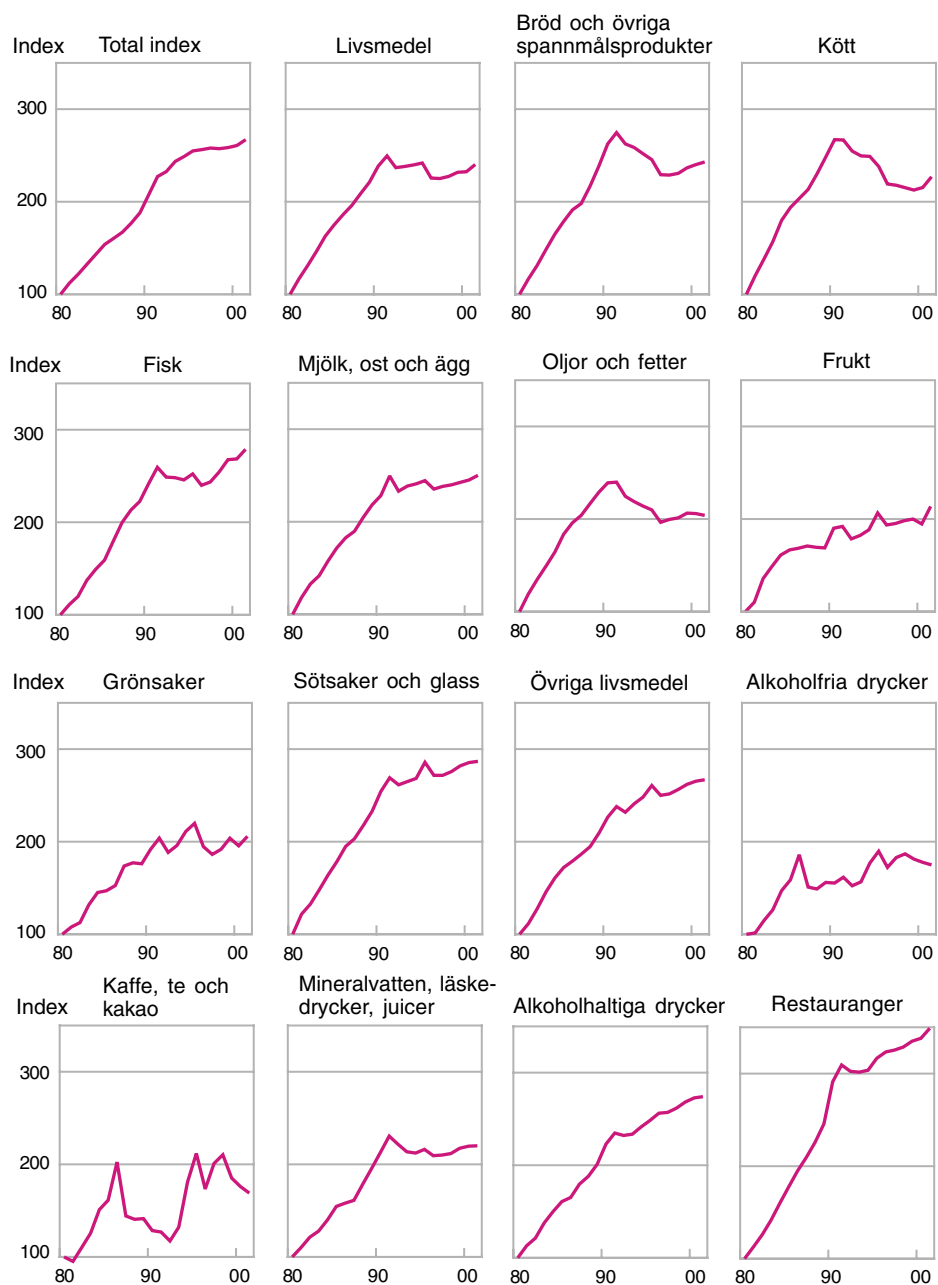
Prisstatistik publiceras varje år av SCB i Statistiska meddelanden, senast PR 15 SM 0201 "Konsumentprisindexental 1830–2001".

Konsumentprisindex redovisas månatligen och publiceras av SCB i Statistiska meddelanden i serie PR 14, "Konsumentprisindex". Publicering sker också i databas som kan nå från SCB:s webbplats www.scb.se. Den nya varuklassificeringen enligt COICOP har beskrivits i informationsblad bifogat Statistiska meddelanden P 14 SM 9911.

Jordbruksverket publicerade fram t.o.m. 1999 sina indexberäkningar i publikationsserien "Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet – Månadsstatistik". Fr.o.m. 2000 sker enbart publicering på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta. Indexsystemet har omarbetats fr.o.m. 2000 och redovisas numera med 1995 som basår (tidigare 1990).

Diagram 19A
Konsumentprisindex 1980–2001 (1980 = 100)

Consumer Price Index

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.1
Konsumentpriser för vissa livsmedel. Årsmedelpriser, kr
Average yearly retail prices for selected foods

	Kvantitet	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Vetemjöl	2 kg	10,20	8,80	8,40	8,40	8,90	9,30	9,40
Knäckebröd ¹	400 g	11,80	10,80	11,70	12,80	13,30	13,40	13,90
Vetelängd	350 g	17,50	15,20	15,60	15,70	16,30	17,40	17,80
Nötkött, stek	1 kg	82,30	72,70	72,40	75,90	74,30	77,20	81,70
Nötkött, högrev	1 kg	70,80	61,50	59,10	61,00	57,80	58,10	63,40
Köttfärs, enbart av nöt	1 kg	58,00	50,40	45,90	47,00	43,70	43,90	51,50
Mellankalvstek	1 kg	137,10	113,70	112,10	114,60	101,30	118,90	117,90
Fläskkotlett	1 kg	54,90	50,70	52,10	52,90	52,00	56,60	56,50
Skinka, rökt, i skivor	1 kg	147,00	131,70	126,10	121,70	126,70	130,60	142,40
Blodpudding	1 kg	27,60	23,70	23,40	23,60	22,60	22,10	24,00
Falukorv	1 kg	47,90	42,60	41,70	42,40	40,40	40,60	43,40
Kyckling, djupfryst	1 kg	22,90	21,60	26,20	25,60	30,60	24,50	23,80
Sill/strömming, färsk	1 kg	27,50	27,40	31,20	33,80	33,50	33,60	36,50
Torskfilé, färsk	1 kg	69,70	59,40	67,10	78,30	83,90	89,60	97,40
Torskfilé, djupfryst	400 g	28,60	26,20	24,90	30,00	33,80	33,90	33,20
Mjök, 3 % fetthalt	1 l	6,30	6,00	6,10	6,20	6,30	6,40	6,60
Filmjök	1 l	7,30	7,10	7,30	7,40	7,40	7,60	7,70
Ägg, lösvikt ²	1 kg	29,50	25,50	27,20	19,00	18,30	18,80	18,40
Ost, herrgårds-	1 kg	62,60	62,20	61,00	60,70	62,40	62,60	62,00
Smör ³	500 g	40,40	41,20	41,80	20,90	21,40	21,70	21,50
Hushållsmargarin	500 g	12,80	12,10	11,30	11,10	11,50	11,80	12,00
Potatis ³	2 kg	8,30	6,85	5,90	13,00	16,50	14,20	14,80
Morötter, tvättade	500 g	6,00	5,80	5,80	5,90	6,30	5,60	6,40
Lök, gul	1 kg	9,80	5,50	6,00	8,00	6,40	5,80	7,30
Tomater	1 kg	21,40	19,50	18,70	21,30	19,60	22,10	21,50
Gurka	1 kg	21,20	17,40	19,30	19,50	17,90	20,60	20,30
Isbergssallad	1 kg	21,10	20,10	20,50	18,30
Apelsiner	1 kg	12,60	10,90	10,70	10,50	11,50	10,70	13,10
Päron	1 kg	14,60	13,10	12,90	14,30	13,30	13,70	15,40
Kaffe	500 g	38,10	29,30	36,70	38,60	31,90	30,50	28,80
Strösocker	1 kg	10,65	9,50	9,40	9,50	9,55	9,45	9,60
Läskedryck	1/3 l	3,80	3,60	3,30	3,40	3,50	3,50	3,60
Renat brännvin	1/1 but.	182,00	188,00	193,00	198,00	199,70	201,70	204,00
Öl, klass II	1/2 l	8,00	7,90	8,50	9,00	9,50	9,80	9,90

1) T.o.m. 1996 pris för 500 g; fr.o.m. 1997 pris för 400 g.

2) T.o.m. 1997 förpackade ägg; fr.o.m. 1998 lösviktsägg (1 kg).

3) T.o.m. 1997 pris per kg.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2**Konsumentprisindex (KPI), vissa livsmedelsvarugrupper enligt COICOP¹, skuggindex² (1980=100)***Consumer Price Index, different groups of food products according to COICOP, shadow index numbers*

	Total- index	Varav									
		Livs- medel	Bröd och övriga spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost och ägg	Oljor och fetter	Frukt	Grön- saker	Söt- saker och glass	Övriga livs- medel
1985	153,7	175,0	178,7	193,9	159,1	171,7	183,6	166,7	147,0	178,3	172,1
1990	207,6	238,5	262,5	267,1	241,6	228,2	239,1	190,1	191,6	254,3	226,5
1991	227,2	249,5	274,7	266,7	259,3	249,5	239,9	192,1	203,9	269,1	238,0
1992	232,6	236,8	262,5	254,7	248,8	233,0	224,6	178,6	188,4	261,5	231,8
1993	243,6	238,1	258,6	249,5	248,2	238,5	218,9	182,3	196,0	264,9	240,9
1994	248,8	239,8	251,9	249,0	245,8	240,9	214,0	188,4	211,1	268,4	248,2
1995	254,9	241,8	245,5	238,2	252,2	244,4	209,9	206,6	219,8	285,8	260,7
1996	256,3	225,6	229,2	219,2	239,9	235,2	196,5	193,6	194,7	271,7	250,1
1997	258,0	225,1	228,8	217,8	243,5	238,2	199,6	195,2	186,3	271,7	251,6
1998	257,3	227,4	230,7	215,2	254,2	239,8	201,3	198,2	191,8	275,7	256,5
1999	258,5	231,8	236,6	212,6	267,6	242,5	206,4	200,0	203,8	282,0	262,0
2000	260,8	232,4	240,1	215,4	268,4	245,1	205,9	194,7	195,5	285,5	265,4
2001	267,1	240,2	243,0	227,0	278,8	250,1	204,0	213,7	205,8	286,8	266,9

1) Fr.o.m. januari 2000 varuindelning enligt COICOP (Classification of Individual Consumption by Purpose).

2) Benämningen "skuggindex" indikerar att indextalen kan revideras i efterhand.

Källa: SCB, Konsumentprisindex.

Tabell 19.2 (forts.)

	Alko- hol- fria dryck- er	Kaffe, te och kakao	Mine- ral- vat- ten, läske- dryck er, juicer	Alko- hol- hal- tiga dryck- er	Varav Stark- sprit	Vin	Öl	Res- tau- rang- er
1985	158,9	161,3	154,5	160,8	159,2	164,2	157,5	177,5
1990	155,3	128,4	212,8	222,8	217,0	217,5	236,0	291,2
1991	161,6	126,9	230,5	234,8	226,2	227,7	253,6	309,3
1992	152,4	117,2	221,7	232,2	225,8	222,9	250,1	302,4
1993	156,6	132,2	213,6	233,6	231,3	224,7	245,7	301,5
1994	176,8	181,0	212,2	241,5	246,1	235,1	242,7	303,6
1995	189,7	211,8	216,2	248,4	251,7	250,9	242,5	316,6
1996	172,3	173,4	209,3	256,2	260,6	259,9	248,0	323,3
1997	182,9	201,0	210,0	257,1	267,2	263,4	240,0	325,4
1998	186,9	210,4	211,7	261,7	273,9	271,1	239,7	328,7
1999	181,3	185,2	217,4	268,3	279,0	283,0	241,7	335,0
2000	177,7	176,0	219,6	272,7	284,4	290,1	242,3	338,1
2001	175,0	169,0	220,1	274,1	288,0	288,2	245,4	348,9

Tabell 19.3
Prisindex inom livsmedelsområdet (1995=100)

Price index numbers in the food sector

		1996	1997	1998	1999	2000	2001
Produktionsmedelsprisindex ¹	PM-index	105,1	106,3	104,6	104,5	108,6	114,8
Avräkningsprisindex ¹	A-index	95,5	93,8	92,5	91,3	89,9	94,4
Producentprisindex för livsmedels- industrin, jordbruksreglerade livsmedel	PPI-J	98,9	100,0	99,4	102,0	102,5	107,7
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms	KPI-J inkl. moms	93,1	92,6	93,1	94,9	95,4	97,8
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel, exkl. moms	KPI-J exkl. moms	100,5	100,0	100,6	102,5	103,0	105,6
Konsumentprisindex för ej jordbruksreglerade livsmedel, inkl. moms		93,1	94,7	96,6	97,2	96,4	99,7
Konsumentprisindex för livsmedel, inkl. moms		93,1	93,4	94,5	95,9	95,9	98,6
Konsumentprisindex totalt, exkl jordbruks- reglerade livsmedel		101,2	101,8	101,6	102,0	102,9	105,4
Konsumentprisindex totalt	KPI	100,5	101,0	100,9	101,3	102,4	104,8

1) Revidering av tidsseriens index 2001.

Källa: Jordbruksverket.

20 Internationella uppgifter om livsmedel

I kapitel 20 redovisas uppgifter från Eurostats paritetstalsberäkningar. Dessa möjliggör jämförelser mellan länder vad avser konsumtionsvolym, prisnivåer, prisutveckling m.m. Dessutom redovisas uppgifter om mervärdesskatter i olika länder.

Sammanfattning

Konsumtion

Kostnaderna för mat och dryck är en tung post för hushåll i alla länder. Priser och prisutveckling på livsmedel är följaktligen en fråga av hög rang i den livsmedelspolitiska debatten i olika länder. I **tabell 20.1** visas livsmedelsutgifterna andel av den samlade privata konsumtionen i olika länder inom EU och en del andra länder år 1999. Ju mindre andel av den individuella konsumtionen som utgörs av livsmedel, desto mer utvecklat kan landet anses vara. Tabellen visar att sydeuropeiska länder som t.ex. Portugal, Grekland och Spanien har betydligt högre livsmedelandelar än övriga EU-länder. För Sverige redovisas den lägsta andelen, 8,0 %, som kan jämföras med EU-genomsnittets 10,1 %.

Sverige, Finland och Irland har – i kvantitativa termer – den lägsta konsumtionen av livsmedel inom EU räknat per invånare. Sverige har framför allt en låg konsumtion av kött och fisk där genomsnittet för EU var närmare 30 % högre än i Sverige år 1999 (**Tabell 20.2**).

Konsumtionen i kg per person har av Eurostat tagits fram för vissa animalieprodukter. Redovisning sker i kapitel 13 (**Tabell 13.10**). Det framgår av tabellen att Sverige vad avser nötkött och kalvkött har en med EU-genomsnittet likvärdig konsumtion, 21 kg per person år 1999. I fråga om övriga köttprodukter har vi som regel en betydligt lägre konsumtion än inom EU. Exempelvis var konsumtion av griskött i Sverige 37 kg och av fjäderfäkött 11 kg 1999. Motsvarande genomsnittet för EU var 43 respektive 21 kg.

Prisnivåer

Livsmedelspriserna var år 1999 omkring 18 procent högre i Sverige än inom EU. Sverige hade genomgående högre priser än EU. Största skillnaderna mellan de svenska priserna och EU:s var för alkoholhaltiga drycker, 50 %. Även för bröd- och spannmålsprodukter var prisskillnaden stor, drygt 30 %. Av de nordiska länderna hade endast Finland lägre priser än Sverige, ca 5 % (**Tabell 20.3**).

Den allmänna prisnivån i Sverige var 1999 21 % högre än genomsnittet för OECD-länderna. Prisskillnaden var betydligt större tidigare under 1990-talet, exempelvis 45 % år 1990 och 31 % 1996 (**Tabell 20.4**).

Prisutveckling

Sedan 1996 har de svenska livsmedelspriserna stigit mindre än EU:s, med 7,4 respektive 8,4 %. Inom EU har Grekland och Irland haft den kraftigaste ökningen av livsmedelspriserna, ca 20 %. Av samtliga länder i **tabell 20.5** har Island haft den kraftigaste prishöjningen på livsmedel med 21,5 %.

Den allmänna prisutvecklingen har i Sverige varit något långsammare än inom EU, 7,6 respektive 8,9 %.

Mervärdesskatter

Sverige har tillsammans med Danmark den högsta basskattesatsen för moms inom EU, 25 %. Sverige kommer dock först på tredje plats när det gäller livsmedelsmoms. Här är den svenska skattesatsen 12 % som kan jämföras med Danmarks 25 % och Finlands 17 %. I Europa-

perspektiv är dock livsmedelsmomsen ändå hög i Sverige. Högst livsmedelsmoms i övrigt inom EU har Österrike, 10 %. För resterande länder varierar skattesatsen mellan 0 % (Storbritannien) och 8 % (Grekland).

Många länder inom EU har högre moms på alkoholhaltiga drycker än på övriga livsmedel. Nästan genomgående ligger den på basskattesatsens nivå, dvs. för Sveriges del på 25 %.

Om statistiken

Allmänt

Paritetstal för köpkraft

För att jämföra den ekonomiska aktivitetsnivån i olika länder används vanligen något mått som baseras på bruttonationalprodukten per capita. Detta mått räknas sedan om till en gemensam valuta för att medge jämförelser. De kraftiga svängningarna i valutakurser under senare år har dock gjort att en direkt omräkning utifrån kurserna på olika valutor inte speglar faktiska förändringar i köpkraft och ekonomisk aktivitetsnivå inom enskilda länder.

I syfte att åstadkomma ett mer rättvisande mått på köpkraften i olika länder genomför bl.a. OECD och Eurostat beräkningar av paritetstal för köpkraft (Purchasing Power Parities, PPP). En köpkraftsparitet mellan två valutor definieras som kvoten mellan de belopp som i respektive land behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i de båda länderna. PPP kan beräknas för enskilda varor, varugrupper och större aggregat av poster, t.ex. BNP.

Två olika metoder

Köpkraftspariteterna redovisas genomgående enligt två olika grupperingar. Den ena är den som tillämpas i FN:s system för nationalräkenskaper (SNA, System of National Accounts). Den andra tillämpas i FN:s projekt för internationella jämförelser (ICP, International Comparison Project). Metoderna skiljer sig åt främst vad beträffar behandlingen av offentlig konsumtion. I ICP-klassifikationen har den offentliga sektorns utgifter för sådana tjänster som hushållen konsumerar individuellt dragits

av från offentlig konsumtion och lagts till hushållens individuella konsumtion. I det följande sker redovisning både utifrån ICP- och SNA-klassifikationen. Den förra lämpar sig bäst vid jämförelser av hushållens totala förbrukning medan den senare skall användas då man vill jämföra vad hushållen köpt.

Köpkraftsparitetsundersökningar

Sverige deltog i det av OECD administrerade PPP-projektet under perioden 1985–1990. Uppgifter lämnades om medelpriser avseende de olika produktområden, som ingår i BNP. Redan vid denna tid administrerade EU:s statistiska kontor (Eurostat) motsvarande beräkningar för EU:s medlemsstater samt för vissa andra länder. Sedan 1991 ingår Sverige i det av Eurostat administrerade projektarbetet.

Köpkraftsparitetsundersökningarnas kvalitet bestäms till stor del av de internationella specifikationerna och metodlösningarna. Av stor vikt är att uppnå och vidmakthålla en enhetlig tillämpning av de lösningar som valts. Undersökningarna anses i de här avseendena numera vara tämligen väl etablerade.

För volymindexberäkningarna anses den allvarligaste felkällan vara brister i jämförbarhet mellan nationalräkenskapernas klassificeringar i olika länder. För prisjämförelser är huvudproblemet att jämförbarheten påverkas av olikheter i varusortiment, t.ex. kvalitetsolikheter. Skillnader i de jämförda produkternas representativitet för konsumtionen i respektive land kan likaså verka snedvridande på resultaten. Vid jämförelser för små produktgrupper kan också urvalsfelen vara besvärande.

Sammanfattningsvis ger beräkningar av köpkraftspariteter möjligheter att jämföra olika länder i första hand vad avser konsumtion och prisnivåer.

Konsumtion

I tabell 20.2 visas konsumtionsvolymerna per invånare i olika länder varvid EU-15 satts till 100. Eftersom jämförelsen baseras på reala värden i internationella priser uttrycker indextalen skillnader i konsumerade kvantiteter. Avvi-

kelserna från 100 anger hur mycket mindre eller större i procent som konsumtionen av en viss livsmedelsprodukt är i ett visst land jämfört med EU-15.

I **tabell 13.10** i kapitel 13 redovisas konsumtionen i kg per person av vissa animalieprodukter. Statistiken baseras på varubalansberäkningar och är i princip ingen paritetstalsprodukt.

Prisnivåer

Relationen köpkraftsparitet/växelkurs ger uttryck för ett lands dyrhet i förhållande till ett annat land. Prisnivåindex definieras som kvoten mellan paritetstalet och växelkursen och talar om hur många enheter av den valda jämförelsevalutan som behövs för att köpa samma mängd varor och tjänster i respektive länder. Om t.ex. en chokladkaka i Norge kostar 10 norska kronor och motsvarande kaka i Sverige 15 svenska kronor blir köpkraftspariteten $15/10=1,5$. Om vi på ett växlingskontor får betala säg 130 svenska kronor för 100 norska kan växelpariteten uttryckas som $130/100=1,3$. Vi får alltså betala mer för chokladkakan i Sverige än vad som är motiverat med tanke på växelkursen. Prisnivåindex blir $1,5/1,3 * 100=115$, dvs. chokladkakan är 15 % dyrare i Sverige än i Norge.

I **tabell 20.3** anges med indextal hur mycket priserna på olika livsmedel avvek från EU-15:s i olika länder år 1999.

Som komplement till redovisningen av prisnivåerna i **tabell 20.3** visas i **tabell 20.4** hur skillnaderna i allmän prisnivå mellan olika länder inom OECD utvecklats sedan 1990. Redovisningen avser de år under 1990-talet för vilka OECD genomfört paritetstalsberäkningar.

Prisutveckling

Ett av Maastricht-fördragets s.k. konvergenskrav för medlemskap i den europeiska monetära unionen (EMU) är prisstabilitet. För att kunna avgöra om de olika EU-länderna uppfyller detta konvergenskrav krävs att konsumentprisutvecklingen kan jämföras mellan olika länder. Detta nödvändiggör en harmonisering

av de olika ländernas konsumentprisindex.

Från och med januari 1997 beräknas i detta syfte i Sverige, liksom i övriga länder, en ny index – Harmoniserad Index för Konsumentpriser (HIKP) – vars uppbyggnad bestäms i enlighet med indexens framtida användning som mått på inflationen uppfattad från ett centralbanksperspektiv. Nuvarande konsumentprisindex beräknas även fortsättningsvis och publiceras parallellt med den nya indexen.

I **tabell 20.5** jämförs den allmänna konsumentprisutvecklingen och prisutvecklingen för livsmedel enligt HIKP för EU-länderna samt Norge och Island.

Annan publicering

Eurostat redovisar varje år paritetstalsberäkningarna i en särskild rapport, senast i "Purchasing power parities and related economic indicators – Results for 1998" Eurostat, 2000 Edition. Resultat för 1999 har ännu inte publicerats. Tabellerna 20.1–20.2 baseras istället på uppgifter för 1999 hämtade i EUROSTATS databas CIRCA.

Uppgifterna i tabell 20.3 är hämtade från SCB:s databaser om tillgängligt kostnadsfritt på SCB:s webbplats www.scb.se under Priser och konsumtion.

Uppgifterna i tabell 20.4 har hämtats från Konkurrensverkets rapport "Varför är de svenska konsumentpriserna så höga?", Konkurrensverkets rapportserie 2000:2, oktober 2000. Underlag för 1999 års uppgifter är hämtade från "Purchasing power parities and real expenditures: 1999 Benchmark year". OECD 2002 edition.

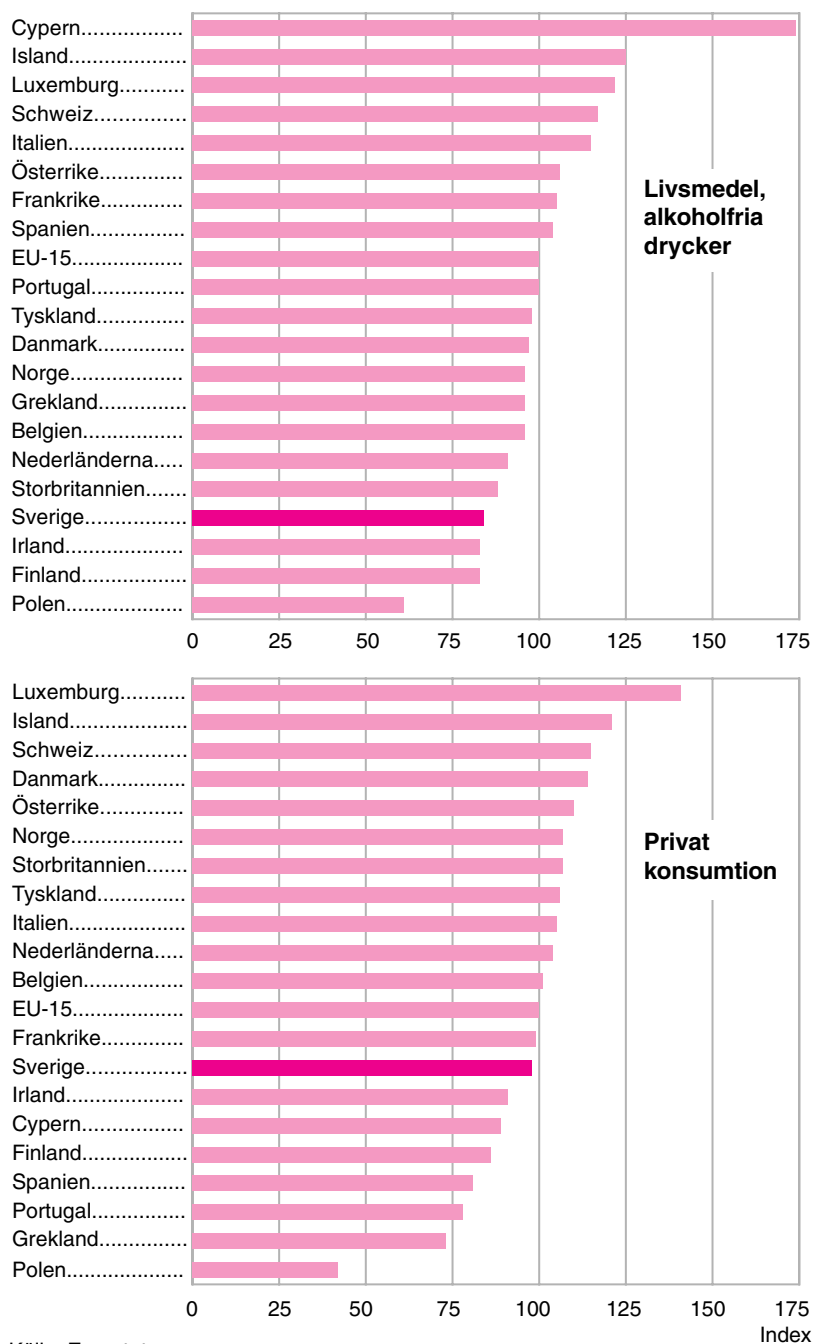
Uppgifterna i tabell 20.5 grundas på statistik publicerad av SCB i Statistiska meddelanden PR 15 SM 02 01 "Konsumentprisindex 1830–2001". Indextalen publiceras fortlöpande av Eurostat.

Uppgifter om mervärdesskatter i olika länder (tabell 20.6) redovisas varje år av EU-kommisionen i en särskild promemoria, senast i "VAT-rates applied in the member states of the community. Situation at 1st Mai 2002". (DOC/2908/2002-EN). Det påpekas att den är baserad

på uppgifter som lämnats av medlemsländerna och att kommissionen inte kan garantera för riktigheten i uppgifterna. Dokumentet är även tillgängligt i anslutning till kommissionens webbplats <http://europa.eu.int/comm/>.

Figur 20A
Indextal för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 1999 (EU-15=100)

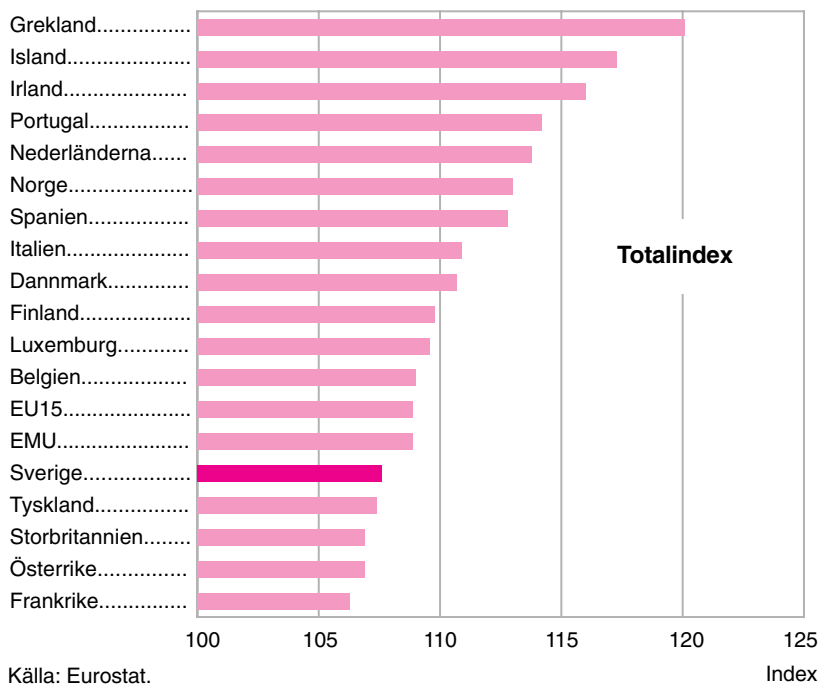
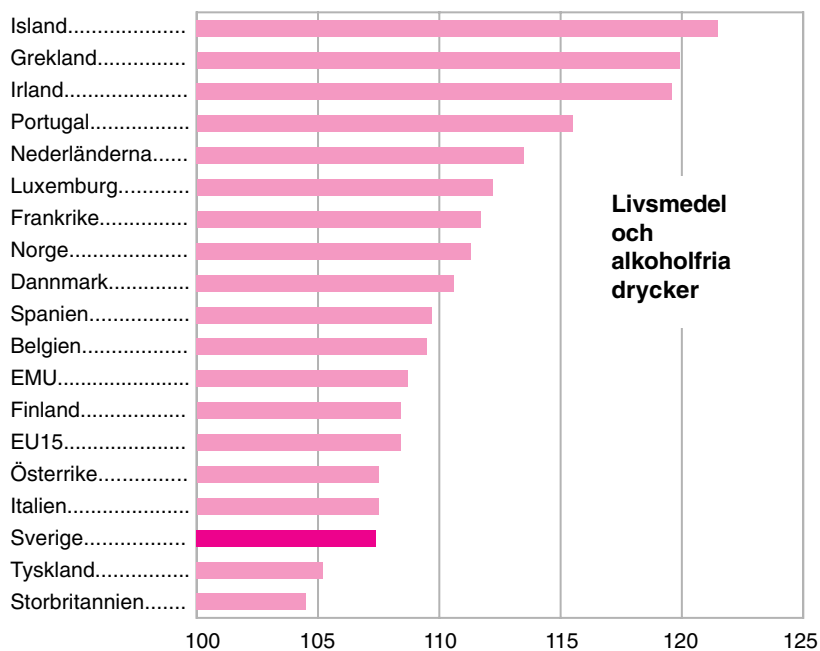
Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries

Källa: Eurostat.

Figur 20B
Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) 2001 för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100)

Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland

Källa: Eurostat.

Tabell 20.1**Fördelning av hushållens individuella privata konsumtion i nominella värden för EU-länderna och vissa andra länder 1999, procent***Distribution of the individual private consumption by households at nominal values for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

	Livs- medel och alkoholfria drycker	Bekläd- nadsar- tiklar och skor	Bostad, bränsle, elström	Övrigt	Total indi- viduell pri- vat kon- sumtion	Andel av BNP, %
Sverige	8,0	3,4	19,5	69,1	100	69,1
Belgien	9,4	4,0	17,0	69,6	100	67,3
Danmark	8,7	3,4	18,2	69,7	100	67,0
Finland	9,1	3,2	18,0	69,6	100	63,8
Frankrike	10,7	3,8	18,9	66,6	100	68,8
Grekland	16,9	10,3	17,1	55,8	100	77,2
Irland	10,2	5,5	17,2	67,1	100	58,0
Italien	12,5	7,7	16,2	63,6	100	70,9
Luxemburg	8,4	5,7	12,6	73,4	100	52,9
Nederländerna	8,1	4,3	14,5	73,1	100	61,9
Portugal	16,1	6,7	8,7	68,5	100	75,5
Spanien	14,9	6,3	14,1	64,7	100	69,1
Storbritannien	8,1	5,1	14,2	72,6	100	76,6
Tyskland	8,7	4,8	17,9	68,6	100	68,9
Österrike	10,1	5,5	16,1	68,9	100	68,5
EU15	10,1	5,2	16,6	68,1	100	70,0
Cypern	24,0	9,5	9,0	57,5	100	76,5
Island	13,2	5,0	12,0	69,7	100	72,3
Norge	10,6	4,2	15,1	70,1	100	62,3
Polen	17,7	4,1	19,1	59,1	100	72,6
Schweiz	10,8	3,6	20,4	65,1	100	68,2

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2**Indextal¹ för hushållens individuella konsumtion per invånare i reala värden till internationella priser för EU-länderna och vissa andra länder 1999 (EU-15=100)***Indices of real value per head of individual consumption by households at international prices for EU-countries and some other countries***ICP-klassificering**

	Privat kon- sum- tion	Livs- medel, alkohol- fria drycker	Livs- medel	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, pota- tis	Andra livs- medel
EU-15	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Belgien	101	96	93	106	96	91	76	67	94	91
Danmark	114	97	92	82	84	75	110	84	76	128
Finland	86	83	82	78	76	70	110	70	80	77
Frankrike	99	105	105	85	127	99	112	107	85	110
Grekland	73	96	101	48	106	100	110	172	133	81
Irland	91	83	81	74	97	49	60	95	83	88
Italien	105	115	117	123	116	136	111	197	128	69
Luxemburg	141	122	122	118	147	78	132	116	117	89
Nederländerna	104	91	89	92	68	56	102	67	95	125
Portugal	78	100	103	136	101	163	76	141	113	40
Spanien	81	104	105	71	116	247	89	120	132	46
Storbritannien	107	88	88	97	82	60	70	63	111	94
Sverige	98	84	83	69	69	99	108	76	90	87
Tyskland	106	98	96	120	87	48	111	47	68	149
Österrike	110	106	105	103	91	38	137	91	104	135
Cypern	89	174	170	152	187	102	136	189	269	104
Island	121	125	113	111	96	211	123	80	68	181
Norge	107	96	89	59	77	153	103	63	70	138
Polen	42	61	64	45	77	25	58	73	67	77
Schweiz	115	117	114	102	76	50	167	79	158	134

1) Indextalen återspeglar enbart volymkillnader mellan de olika länderna eftersom omräkning med paritetstal eliminerat skillnaderna i prisnivå mellan länderna.

2) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa drycker behandlas i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: Eurostat.

Tabell 20.2 (forts.)

	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker ²	To- bak	Res- rang- er, café- er, hotell
EU-15	100	100	100	100
Belgien	128	138	85	61
Danmark	154	160	108	67
Finland	92	133	69	64
Frankrike	105	111	82	86
Grekland	47	43	177	117
Irland	106	97	123	142
Italien	96	52	88	103
Luxemburg	126	292	557	124
Nederländerna	110	93	92	77
Portugal	66	88	100	73
Spanien	81	57	157	185
Storbritannien	89	79	70	118
Sverige	92	104	60	31
Tyskland	117	162	110	69
Österrike	115	67	117	161
Cypern	216	110	145	142
Island	253	94	95	81
Norge	180	90	72	61
Polen	38	67	64	11
Schweiz	151	213	142	134

Tabell 20.3**Prisnivåindex¹ för total privat konsumtion samt för olika livsmedel 1999 för EU-länderna och de nordiska länderna (EU-15=100)***Comparative price levels for total private consumption for different foodstuffs for EU-countries and the nordic countries (EU-15=100)***SNA-klassificering**

	Privat kon- sum- tion	Livs- me- del	Bröd, spann- måls- pro- dukter	Kött	Fisk	Mjök, ost, ägg	Oljor och fetter	Frukt, grön- saker, potatis	Andra livs- medel
EU-15	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Belgien	102	103	100	106	118	113	108	93	98
Danmark	122	127	132	130	108	106	124	136	139
Finland	120	113	125	102	93	106	115	120	129
Frankrike	105	109	111	110	113	109	111	111	107
Grekland	82	92	92	71	88	102	115	99	119
Irland	103	102	103	95	82	117	91	111	104
Italien	86	97	98	94	100	108	94	93	98
Luxemburg	98	107	103	110	108	98	111	118	96
Nederländerna	97	94	83	108	90	92	76	93	96
Portugal	73	85	81	76	111	92	96	75	109
Spanien	83	86	110	76	82	88	103	81	95
Storbritannien	112	101	91	100	105	112	91	108	101
Sverige	125	118	131	116	102	110	116	118	131
Tyskland	104	101	98	113	115	86	97	109	91
Österrike	101	105	107	107	129	97	113	101	107
Island	123	154	159	163	90	155	131	177	149
Norge	127	152	156	158	106	159	138	155	163

1) Indextalen speglar hur prisnivåerna i respektive länder i reala värden år 1999 förhåll sig till motsvarande nivåer i Sverige.

2) Uppgifterna för alkoholhaltiga drycker är inte alltid jämförbara mellan länder beroende på olikheter i hur dessa varor behandlats i respektive länders nationalräkenskaper.

Källa: SCB, Konsumentprisindex och Eurostat.

Tabell 20.3 (forts.)

	Alko- hol- fria dryc- ker	Alko- hol- halt- iga dryc- ker²	To- bak	Res- tau- rang- er, café- er, hotell
EU-15	100	100	100	100
Belgien	108	95	97	102
Danmark	143	122	136	115
Finland	123	172	122	117
Frankrike	88	100	105	101
Grekland	101	89	70	103
Irland	103	156	136	111
Italien	92	91	93	95
Luxemburg	94	85	70	97
Nederländerna	90	96	88	83
Portugal	97	72	65	78
Spanien	72	69	61	86
Storbritannien	120	148	185	126
Sverige	126	150	147	192
Tyskland	105	84	95	90
Österrike	96	97	91	94
Island	151	233	148	151
Norge	144	219	209	138

Tabell 20.4**Prisnivåindex för total privat konsumtion för OECD-länderna vissa år under 1990-talet (OECD=100)***Comparative price levels for total private consumption some years in the 1990-ties*

	1990	1993	1995	1996	1997	1998	1999 ¹
OECD	100	100	100	100	100	100	100
Australien	99	84	88	92	95	83	85
Belgien	108	99	115	108	102	104	100
Danmark	139	124	138	131	126	128	119
Finland	153	98	123	116	113	115	114
Frankrike	112	106	119	117	112	114	102
Grekland	82	74	81	80	83	82	77
Irland	105	89	94	98	100	99	98
Island	130	113	108	105	110	118	115
Italien	109	89	88	93	94	97	85
Japan	124	152	166	138	133	126	153
Kanada	103	90	79	79	83	79	83
Korea	70	68	73	71	66	48	63
Luxemburg	109	105	121	117	112	115	102
Mexico	50	62	43	46	55	55	58
Nederländerna	109	105	116	110	102	104	92
Norge	143	116	133	129	128	122	123
Nya Zeeland	88	75	89	92	95	80	75
Polen	29	38	43	46	50	54	43
Portugal	67	67	72	72	68	70	68
Schweiz	145	132	157	150	133	138	133
Spanien	99	84	90	89	84	86	80
Storbritannien	98	88	95	91	104	110	107
Sverige	145	116	125	131	125	123	121
Tjeckien	23	30	38	39	38	42	36
Turkiet	52	50	45	44	46	47	47
Tyskland	119	117	130	12	113	114	103
Ungern	38	43	44	44	45	45	38
USA	92	92	92	91	97	100	101
Österrike	113	109	125	117	109	110	99

1) Index för 1999 är s.k. "Benchmark year 1999". I Jordbruksstatistisk årsbok 2001 publicerades framskrivna index för 1999.

Källa: OECD och Eurostat.

Tabell 20.5**Harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP) för EU-länderna samt Norge och Island (1996=100). Vissa huvudgrupper***Harmonized index for Consumer Prices (HICP) for EU-countries and Norway and Iceland. Selected categories of foodstuffs*

	Livsmedel och alkoholfria drycker		Alkoholhaltiga drycker och tobak		Restaurang och logi		Totalt	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Sverige	104,0	107,4	113,2	114,7	106,6	110,0	104,8	107,6
Belgien	104,8	109,5	109,3	111,3	108,7	111,3	106,4	109,0
Danmark	106,4	110,6	107,4	109,9	110,9	114,2	108,3	110,7
Finland	103,9	108,4	107,8	109,9	110,6	113,4	107,0	109,8
Frankrike	105,9	111,7	114,0	117,7	107,3	110,1	104,4	106,3
Grekland	113,8	119,9	126,1	135,4	128,5	135,2	115,8	120,1
Irland	112,3	119,6	124,6	127,7	117,5	124,5	111,5	116,0
Italien	103,3	107,5	111,7	114,6	111,9	116,3	108,4	110,9
Luxemburg	107,2	112,2	110,9	115,3	107,8	111,2	107,3	109,9
Nederländerna	106,0	113,5	112,5	120,1	111,4	118,2	108,2	113,8
Portugal	108,4	115,5	115,6	119,4	112,3	117,2	109,4	114,2
Spanien	104,1	109,7	126,9	131,0	114,9	120,0	109,7	112,8
Storbritannien	100,7	104,5	122,2	126,2	115,1	119,5	105,6	106,9
Tyskland	100,6	105,2	106,7	108,5	105,0	106,8	104,9	107,4
Österrike	104,1	107,5	104,3	108,4	107,5	110,3	104,5	106,9
EU15	103,5	108,4	113,9	117,3	111,1	115,0	106,4	108,9
EMU11	103,6	108,7	111,1	114,2	109,5	113,0	106,3	108,9
Island	113,7	121,5	118,8	127,9	117,5	125,1	110,0	117,3
Norge	113,3	111,3	131,2	135,8	113,6	118,5	110,0	113,0
EU samt Island och Norge	103,6	108,5	114,1	117,4	111,2	115,0	106,5	108,9

Källa: Eurostat.

Tabell 20.6**Mervärdeskattesarter inom EU den 1 maj 2002, procent**

VAT rates in EU-countries at 1st May 2002, per cent

	Sverige ¹	Belgien	Danmark	Finland	Frankrike	Grekland	Irland	Italien
Livsmedel ²	12 25	6 12 21	25	17	5,5 19,6	8	0 4,3 12,5 21	4 10
Drycker								
– Spritdrycker	25	21	25	22	19,6	18	21	20
– Vin	25	21	25	22	19,6	18	21	20
– Öl	25	21	25	22	19,6	18	21	20
– Mineralvatten	12	21	25	17	5,5	8	21	20
– Läskedrycker	12	21	25	17	5,5	8	21	20
– Fruktjuice	12	21	25	17	5,5	8	21	20
Restaurang ³	25	21	25	22	19,6	8 18	12,5	10
Basskattesar ⁴	25	21	25	22	19,6	18	21	20

1) För folköl och lättöl i livsmedelsbutik är skattesatsen 12,0 %.

2) Vid differentierad livsmedelsmoms gäller de lägre skattesatserna baslivsmedel i enlighet med de avgränsningar av varugruppen som gjorts i respektive land.

3) Högre skattesatser tillämpas i vissa länder för restauranger av lyxkaraktär.

4) I en del länder är skattesatsen lägre i vissa regioner.

Källa: EU-kommissionen.

Tabell 20.6 (forts.)

	Luxemburg	Nederländerna	Portugal	Spanien	Storbritannien	Tyskland	Österrike
Livsmedel ²	3	6	5 12 17	4 7	0 17,5	7 16	10
Drycker							
– Spritdrycker	15	19	17	16	17,5	16	20
– Vin	12	19	12	16	17,5	16	20
– Öl	15	19	17	16	17,5	16	20
– Mineralvatten	3	6	12	7	17,5	16	20
– Läskedrycker	3	6	5	7	17,5	16	20
– Fruktjuice	3	6	5	7	17,5	16	20
Restaurang ³	3	6	12	7	17,5	16	10 20
Basskattesar ⁴	15	19	17	16	17,5	16	20

Lantbruksregistret

Inledning

Denna beskrivning avser i huvudsak Lantbruksregistret (LBR) fram t.o.m. 1999. Fr.o.m. 2000 bygger lantbruksregistret främst på registret för stödutbetalningar vid Jordbruksverket (IAKS).

LBR innehåller uppgifter om företagen inom jord- och skogsbruket. LBR infördes 1968 och innebär en registrering av uppgifter som insamlats årligen i juni genom postenkät.

Uppgiftsinsamlingen till registret var t.o.m. 1994 samordnad med vissa administrativa syften som att utgöra underlag för stödutbetalningar. I samband med Sveriges inträde i EU fick registret i stort sett bara rollen som underlag för lantbrukets strukturstatistik.

Företag i registret

I LBR registreras företag inom jordbruk, skogsbruk, husdjurskötsel, fruktodling eller trädgårdsodling. Uppgiftsplikt förelåg fram till 31 mars 2001 enligt lagen om uppgiftsskyldighet på jordbrukets område SFS 1992:888, förordningen SFS 1992:1032 och SCB:s årliga forskrifter.

Företagen i LBR kan indelas i följande grupper:

- företag med mer än 2 hektar åkermark.
- företag med högst 2 hektar åkermark men som omfattar fastighet taxerad som jordbruksfastighet. Gruppen består huvudsakligen av företag som enbart har skogsmark eller annat ägoslag än åkermark.
- företag med högst 2 hektar åkermark men med djurbesättningar avseende nötkreatur, får, svin eller höns.
- företag med trädgårdsodling som omfattar minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.

Vissa företag i grupp c) eller d) återfinns även bland företagen i grupp a) eller b).

Uppgifter insamlades t.o.m. 1995 samt 1999

varje år från företag med mer än 2 hektar åkermark eller med stor djurbesättning. Trädgårdsföretagen ingick normalt i uppgiftsinsamlingen till LBR i juni. Vissa år, senast 2000, genomförs separata trädgårdsundersökningar.

Den årliga registreringen kallades lantbruksräkning de år de s.k. skogsbruksföretagen, företag i grupp b) ovan, ingått i uppgiftsinsamlingen. Lantbruksräkningar har genomförts 1971, 1976, 1981, 1988 och 1992.

Insamlade uppgifter

I LBR ingår t.o.m. 1999 dels fasta uppgifter, dels tillfälliga, som i vissa fall återkommer.

De uppgifter som insamlas varje år avser:

- företagarens namn och adress, personnummer, telefonnummer
- fastigheter som ingår i företaget och deras areal av åkermark och skogsmark. Uppgift om ägare till arrenderad åkermark respektive arrendator till utarrenderad åkermark
- åkerarealens användning samt arealen av olika ägoslag i varje församling
- orsakerna till förändringar i åkerarealen
- antalet husdjur

Bland uppgifter som till följd av EU-kraven skall insamlas vartannat år kan nämnas uppgifter om maskiner och sysselsatta på företaget samt hästar.

Uppgifter om arealer för odling av trädgårdsväxter på friland respektive i växthus har insamlats från trädgårdsföretagen.

För skogsbruksföretagen registrerades uppgifter om företagare, fastigheter, arealer av olika ägoslag samt uppgift om utarrenderad åkermark och arrendator.

Bearbetning

Undersökningen var t.o.m. 1995 en totalräkning men har därefter delvis baserats på urval. De insamlade uppgifterna skall avse förhållandena en viss dag i juni respektive år. För åren 1996–1998 har uppgifter på totalbasis insamlats för

företagare, fastigheter och areal ägoslag medan uppgifter om grödor, husdjur m.m. insamlats från ett urval av företag. Medelfelen för grödor och husdjur understiger på riksnivå oftast 3 %. Statistiken för 1999 bygger dock på totalräknade uppgifter och i huvudsak också för år 2000. I resultatberäkningarna utnyttjas både de totalräknade uppgifterna och uppgifterna från urvalet.

Blankett och anvisningar för uppgiftslämnandet har fastställts av SCB i samråd med Jordbruksverket.

SCB har fram t.o.m. 1999 sänt ut blanketter i slutet av maj till alla kända uppgiftsskyldiga.

Av dem som berörts av uppgiftsinsamlingen ett normalår har uppgifter erhållits från de flesta. Bortfallet har som regel understigit 3 %.

Lantbruksregistrets användningsområden

Lantbruksregistret har använts för statistiska ändamål, vissa begränsade administrativa ändamål samt som urvalsram för bl.a. skördeuppskattningarna och de lantbruksekonomiska undersökningarna.

Statistiken ur registret har utnyttjats bl.a. av myndigheter och näringsliv vid planering och beslut om åtgärder, som underlag för utvärdering av vidtagna åtgärder m.m.

Utöver den officiella statistik som publice-rats har från registret framställts särskild regional statistik åt länsstyrelsernas lantbruksenheter (motsvarande).

Nytt lantbruksregister 2000

År 2000 insamlades uppgifter till lantbruksregistret (nya lantbruksregistret) enligt en helt ny modell. Det nya registersystemet har konstruerats för att kunna utnyttja informationen i de administrativa stödregister som Jordbruksverket ansvarar för. Systemet innehåller uppgifter motsvarande de som ingått i hittillsvarande lantbruksregister och erhålls genom stödregistren (IAKS), det centrala nötkreatursregistret (CDB) och kompletterande enkäter.

Registerpopulationen består härutöver av

en s.k. restpopulation, dvs. företag som funnits med i hittillsvarande LBR men inte finns i IAKS eller CDB. Antingen är dessa företag inte berättigade till jordbruksstöd och inte har några nötkreatur och av den anledningen inte finns med i registren eller också är de berättigade till stöd men av olika anledningar inte sökt sådant.

Restpopulationen har omfattats av den postenkät som år 2000 gick ut till samtliga företag enligt 1999 års lantbruksregister. Uppgifterna i postenkäten avsåg vilka personer som drev företaget år 2000, åkerns och betesmarkens storlek samt antalet djur på företaget den 1 augusti 2000. Genom postenkäten erhöles ytterligare uppdelning av djuren som inte finns i CDB (t.ex. uppdelning av korna på "mjölkkor" och "am- och dikor"). Vid statistikbearbetningen förutsattes att i princip samtliga stödberättigade grödor täckts in av IAKS och att gröduppgifterna för restpopulationen begränsats till vallarealerna med i huvudsak samma fördelning som i LBR 1999. Uppgifterna i enkäten låg också till grund för att klara ut eventuella oklarheter beträffande enhets-/företagsbegreppet.

Under de år som EU ställer krav på strukturundersökningar i medlemsländerna (2003, 2005 och 2007, s.k. EU-år) kommer hela registerpopulationen att uppdateras fullständigt. Samtliga jordbruksföretag kommer att tillfrågas om grundläggande registerfrågor om företaget och dess brukare.

För ca 30 000 företag kommer en fullständig strukturundersökning att genomföras och individdata kommer att lämnas till Eurostat. Övriga nästan 50 000 företag kommer att tillställas en förenklad enkät med uppgifter om företaget och dess brukare kompletterad med vissa uppgifter om arealer och djur. På detta sätt uppdateras hela registerpopulationen samtidigt som information om grundläggande variabler erhålls för hela populationen.

Nya företag fångas upp i registret på flera olika sätt, dels genom att registrera övertagande i den förenklade enkäten, dels genom nya brukare i IAKS och dels genom nya djurhållare i CDB.

Mellanliggande år, s.k. icke EU-år (2001, 2002, 2004, 2006), uppdateras populationen partiellt. Registerpopulationen uppdateras utifrån de uppgifter som kan erhållas från de administrativa registren (IAKS och CDB) och då endast för de företag som söker stöd eller har nötkreatur. Den nationella officiella statistiken som produceras dessa år bygger på informationen i de administrativa registren samt på den information som erhålls genom de årliga djurräkningarna (för svin, får och lamm samt fjäderfä). Restpopulationen uppdateras inte mellanliggande år.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken

Sedan lång tid tillbaka sker inom lantbruksstatistiken en omfattande redovisning av resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

Län, kommun och församling

I statistiken redovisas i allmänhet uppgifter för *län* och till en del även för *kommuner* och *församlingar*. De två sistnämnda redovisas dock inte i Jordbruksstatistisk årsbok.

Under årens lopp har ändringar av gränser skett och även delningar och sammanslagningar av områden. I allmänhet används i statistikredovisningen den indelning som gällde vid undersökningens genomförande. Vid publicering av tidsserier sker ofta en omräkning till den senast gällande indelningen.

Naturliga jordbruksområden

Produktionsområden och riksområden

Vid bearbetning och redovisning av lantbruksstatistik är de administrativa områdena från vissa synpunkter inte alltid lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför uppdelade på särskilda s.k. *naturliga jordbruksområden*. Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t. ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. De naturliga jordbruksområdena är uppbyggda av församlingar och i vissa fall delar av församlingar.

De naturliga jordbruksområdena sammanfördes ursprungligen till 18 *produktionsområden*. De flesta av dessa produktionsområden täcker delar av mer än ett län.

Gränserna för de naturliga jordbruksområdena har modifierats. Gränserna utgör en kombination av gränserna för produktionsområdena och länsgränserna. Detta medför att de

naturliga jordbruksområdena påverkas av ändringar i länsgränserna. År 2000 var landet indelat i 61 naturliga jordbruksområden.

De 18 produktionsområdena kan sammanföras till åtta större produktionsområden.

Dessa kan i sin tur sammanföras till tre *riksområden*. De tre riksområdena sammanfaller inte med de tre administrativa huvudområdena Götaland, Svealand och Norrland.

Indelningen i åtta produktionsområden framgår av kartan nedan och sambandet mellan naturliga jordbruksområden och produktions- och riksområden framgår av sammanställningen nedan.

3 Riksområden

8 Produktionsområden

- 18 Produktionsområden
- 61 Naturliga jordbruksområden

1 Södra och mellersta Sveriges slättbygder

1 Götalands södra slättbygder (Gss)

- 01 Skåne-Hallands slättbygd
 - 19 F.d. Kristianstads län, slättbygden
 - 22 F.d. Malmöhus län, slättbygden
 - 23 Hallands län, slättbygden

2 Götalands mellanbygder (Gmb)

- 02 Sydsvenska mellanbygden
 - 10 Kalmar län, Kalmarslätten
 - 16 Blekinge län, slättbygden
 - 18 F.d. Kristianstads län, mellanbygden
 - 21 F.d. Malmöhus län, mellanbygden
- 03 Öland och Gotland
 - 13 Kalmar län, Öland
 - 14 Gotlands län

3 Götalands norra slättbygder (Gns)

- 04 Östgötaslätten
 - 05 Östergötlands län, Östgötaslätten
 - 05 Vänerslätten, del av

- 27 F.d. Älvsborgs län, slättbygden
31 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Götalandsdelen
32 F.d. Skaraborgs län, Falbygden
- 4 *Svealands slättbygder (Ss)*
05 Vänerslätten, del av
35 Värmlands län, slättbygden
62 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Svealandsdelen
06 Mälardalen- och Hjälmarsbygden
01 Stockholms län
02 Uppsala län
03 Södermanlands län
40 Örebro län, slättbygden
43 Västmanlands län, slättbygden
- 2 Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder**
- 5 *Götalands skogsbygder (Gsk)*
07 Sydsvenska höglandet
06 Östergötlands län, södra skogsbygden
08 Jönköpings län
09 Kronobergs län
12 Kalmar län, skogsbygden
15 Blekinge län, skogsbygden
17 F.d. Kristianstads län, skogsbygden
20 F.d. Malmöhus län, skogsbygden
24 Hallands län, skogsbygden
30 F.d. Älvsborgs län, södra höglandet
34 F.d. Skaraborgs län, sydöstra höglandet
61 F.d. Göteborgs och Bohus län, södra höglandet
08 Östsvenska dalbygden
07 Östergötlands län, södra kustlandet
11 Kalmar län, norra kustlandet
09 Västsvenska dalbygden
25 Hallands län, norra Halland
26 F.d. Göteborgs och Bohus län, utom södra höglandet
28 F.d. Älvsborgs län, dalbygderna
- 6 *Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)*
10 Södra Bergslagen
04 Östergötlands län, norra skogsbygden
33 F.d. Skaraborgs län, nordöstra höglandet
39 Örebro län, södra skogsbygden
11 Västsvenska Dalsjöområdet
29 F.d. Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
36 Värmlands län, centrala och västra Värmland
12 Norra Bergslagen
37 Värmlands län, Bergslagen
41 Örebro län, Bergslagen
42 Västmanlands län, Bergslagen
44 Dalarnas län, Bergslagen
13 Östra Dalarna-Gästrikland
45 Dalarnas län, östra Dalarna
48 Gävleborgs län, Gästrikland
- 3 Norra Sverige**
- 7 *Nedre Norrland (Nn)*
14 Kustlandet i nedre Norrland
49 Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
51 Västernorrlands län, kustlandet
16 Nordsvenska mellanbygden
38 Värmlands län, norra Värmland
46 Dalarnas län, mellanbygden
50 Gävleborgs län, inlandet
52 Västernorrlands län, inlandet
55 Jämtlands län, mellanbygden
17 Jämtländska siluområdet
54 Jämtlands län, siluområdet
- 8 *Övre Norrland (Nö)*
15 Kustlandet i övre Norrland
57 Västerbottens län, kustlandet
59 Norrbottens län, kustlandet
18 Fjäll- och moränbygden
47 Dalarnas län, fjällbygden
56 Jämtlands län, fjällbygden
58 Västerbottens län, inlandet
60 Norrbottens län, inlandet

Områden för skördeberäkningar

I samband med att metoder för objektiva skördeuppskattningar utvecklades och ett permanent skördeskadeskydd för jordbruket infördes 1961, indelades landet i områden som numera benämns *skördeområden* (SKO). Dessa områden är mer homogena än de naturliga jordbruksområdena med avseende framförallt på skördens variation från år till år.

Områdesindelningen har fortlöpande setts över. Därvid har största möjliga homogenitet eftersträfvats beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I det 1988 förändrade skördeskadeskyddet blev behovet av områdesstatistik mindre än i det tidigare skyddet. Den tidigare gällande områdesindelningen med 420 SKO ersattes 1989 av en ny områdesindelning omfattande 106 SKO. Fem av dessa är fjällområden för vilka skördeuppgifter inte längre insamlas.

Odelade församlingar har i regel varit grundstenar i indelningen i SKO. I åtskilliga fall är dock församlingarna så heterogena att en delning av församlingen mellan olika skördeområden ansetts starkt motiverad. Sedan 1996 är 170 församlingar delade på olika skördeområden.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna, t.ex. särskilda områden för administrering av stöden till jordbruket (stödområden).

NUTS (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) är den regionala indelningen som används inom EU för statistikredovisning. I Sverige utgörs NUTS 1 av hela riket, NUTS 2 av åtta riksområden och NUTS 3 av län. NUTS 2 områdena överensstämmer ej med våra åtta produktionsområden. Inom lantbruksstatistiken tillämpas NUTS 2 endast för rapportering till EU:s statistikbyrå (EUROSTAT).

Annan publicering

Rikets indelningar. Årsbok över regionala indelningar med koder m.m. SCB.

Atlas över rikets indelningar i län, kommuner, församlingar och tätorter 1992. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Atlas över rikets indelningar 1995. Tabell-del. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1998:1.

Historisk återblick på indelningen i skördeområden 1961–1988. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1988:2.

Sveriges klimat-, jordarts- och uppodlingsområden, del VIII. Riksöversikt, regionala uppgifter återfinns i stenciler. Kungl. lantbruksstyrelsen. Meddelanden, serie A nr 8 (1969).

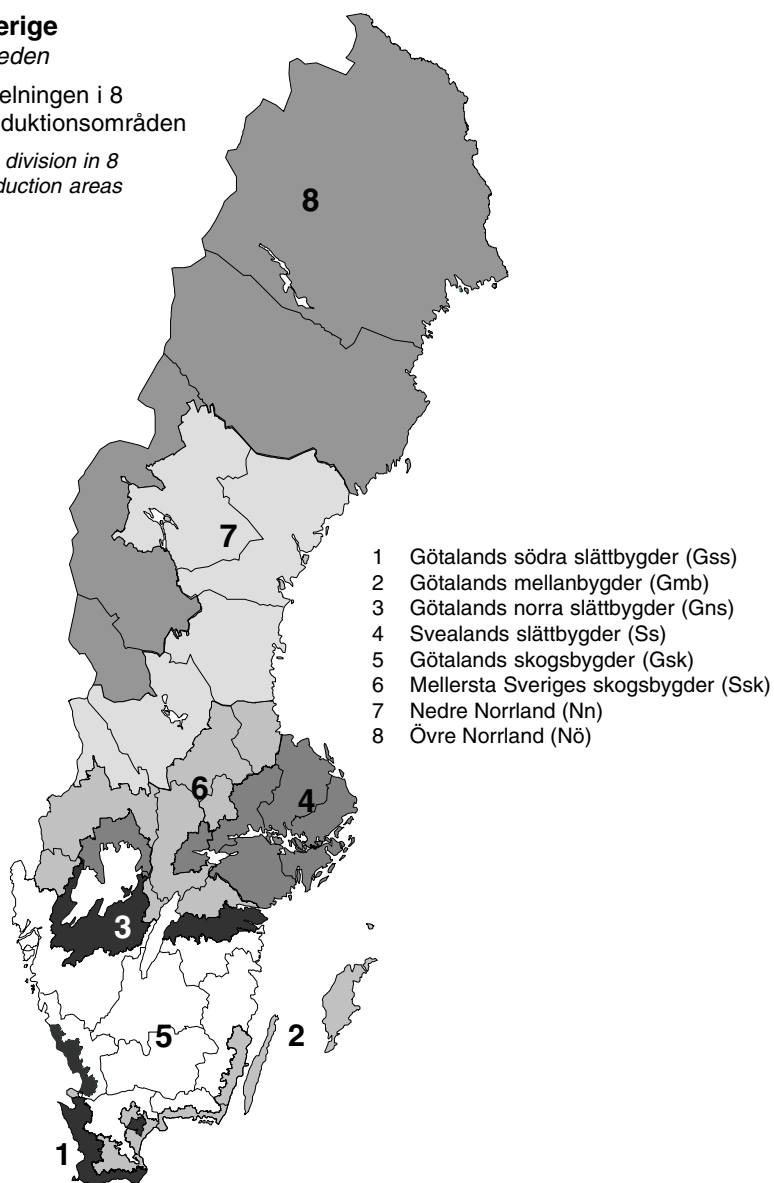
Uppgifter om lantbruksstyrelsens speciella regionindelning återfinns i styrelsens meddelandeserie.

Sverige

Sweden

Indelningen i 8
produktionsområden

The division in 8
production areas

Lantbruksstatistikens kvalitet och organisation

I detta avsnitt redovisas olika kvalitetsaspekter på boken enligt SCB:s ”Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklarationer i officiell statistik”, MIS 2001:1. Redovisningen har begränsats till den lantbruksstatistik som utnyttjats för framställningen. När det gäller annan statistik än lantbruksstatistik som använts i redovisningen lämnas som regel vissa uppgifter om kvalitet i anslutning till respektive kapitel. I det följande ges också en översikt över lantbruksstatistikens organisation.

Innehåll

Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att presentera en lättillgänglig sammanfattning av befintlig statistik inom jordbruks- och livsmedelsområdet.

Huvuddelen av tabellerna sammanfattar statistik som tas fram av SCB och Jordbruksverket. Ett flertal andra källor bidrar också med underlag till boken. Uppgifter till de internationella avsnitten hämtas från Eurostat och FAO.

För engelskspråkiga läsare finns en sammanfattning i början av boken, engelska tabellrubriker samt i slutet av boken en ordlista.

Text och tabeller

Boken består av närmare 200 sammanställningar i tabeller och diagram. Av dessa härrör ett 70-tal från undersökningar i anslutning till Lantbruksregistret och Skördeuppskattningarna.

I anslutning till tabellerna i boken finns förklarande text. Texten innehåller information om undersökningarnas uppläggning där information som påverkar statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tiden betonas. Vidare lyfter texten som regel fram viktiga resultat i tabellerna och förklarar termer och uttryck som är nödvändiga att förstå för att kunna tolka tabellerna.

Boken framställs i Page Maker. Underlag levereras som regel i Excel eller Word.

Källhänvisningar

Under varje tabell och diagram finns en källhänvisning. I anslutning till varje avsnitt finns också rubriken Annan publicering där källan till det material som finns i tabellerna anges.

Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas bl.a. efter olika storleksgrupper för areal åkermark samt efter olika regionala indelningar, lägst länsnivå.

Tid

I tabellrubrikerna finns information om vilket år som uppgifterna i tabellen avser. De flesta tabellerna avser år 2001 eller produktionsåret 2000/2001. Där så är möjligt redovisas tidsserier för hela riket fem år bakåt i tiden. En viss del äldre material förekommer också i boken.

Punktlighet

Publiceringstidpunkten är enligt SCB:s och Jordbruksverkets publiceringsplan och för 2002 års publikation ligger publicerings-tidpunkten i september.

Framställningstid

Framställningstiden för Jordbruksstatistisk årsbok 2002 har varit ungefär sju månader.

Frekvens

Boken ges ut årligen.

Jämförbarhet över tiden

I den text som finns i anslutning till tabellerna redovisas viktigare faktorer som påverkar jämförbarheten över tiden. För en grundligare genomgång hänvisas till angivna källor.

Jämförbarheten över tiden för de tabeller som baseras på statistik från Lantbruksregistret är god. Från och med 1996 slopades dock det tidigare kravet på att minst 0,3 hektar av den redovisade arealen skulle vara brukad. Antalet företag som tillkom 1996 genom denna för-

ändring beräknas till ca 3 800 och deras åkerareal till ca 27 000 hektar. Endast ett fåtal av dessa företag hade djur. Osäkerheten i statistiken är från och med 1996 generellt större än tidigare eftersom en del av uppgifterna från Lantbruksregistret numera är urvalsbaserade vissa år. Fr.o.m. år 2000 samlas också uppgifter till det nya Lantbruksregistret in enligt en ny modell som kan påverka jämförbarheten över tiden.

Statistikens tillförlitlighet

I den text som finns i anslutning till tabellerna redovisas viktigare faktorer som påverkar statistikens tillförlitlighet. För en mera grundlig genomgång hänvisas till angivna källor.

För den statistik som är framtagen vid SCB, finns i de angivna källorna en kvalitetsdeklaration enligt SCB:s *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklarationer i officiell statistik*.

Osäkerheten i tabeller som bygger på resultat från Lantbruksregistret härrör främst från urvalsfelen när det gäller grödor och husdjur (1996–1998). De relativa medelfelen ligger vanligen under tre procent på riksnivå för olika grödor och djurslag. På länsnivå kan medelfelen ibland vara betydligt större. För den totalräknade statistiken över företag, företagare och ägoslag finns bl.a. brister i täckning, bortfall och mätfel. Dessa fel anses dock inte vara av sådan storlek att några justeringar av resultaten behöver göras. Medelfelen i resultaten från Skördeuppskattningarna är omkring tre procent på riksnivå, men kan på länsnivå vara betydligt större.

Den statistik som hämtas från Jordbruksverket härrör dels från olika statistiska undersökningar som genomförs av verket och dels från uppgifter i det administrativa register IAKS som förs av Jordbruksverket.

De tabeller som hämtas från Eurostat byggs på uppgifter som samlats in i EU:s medlemsländer och vidarebefordrats till Eurostat. Uppgifterna från FAO byggs förutom på insamlade uppgifter också på FAO:s egna uppskattningar.

Tillgänglighet

Spridningsformer

Förutom i denna publikation publiceras jordbruksstatistiken i Statistiska meddelanden och i statistiska databaser. Jordbruksstatistisk Årsbok publiceras också på SCB:s och Jordbruksverkets webbplatser, www.scb.se samt www.sjv.se.

Dokumentation

Vad gäller dokumentation av de undersökningar som ingår i Jordbruksstatistisk årsbok 2001 hänvisas till angivna källor.

Primärmaterial

Flertalet av de uppgifter som återfinns i boken finns publicerade i andra källor. Vad gäller möjligheterna att utnyttja primärmaterial för särskilda bearbetningar hänvisas till angivna källor.

Upplysningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om lantbruksstatistik i övrigt kan i första hand göras till Daniel Persson, Gunnar Larsson, Lars Persson och Rolf Selander vid SCB:s avdelning för miljö- och regionalstatistik i Örebro. De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är: SCB, 701 89 Örebro.

Lantbruksstatistikens organisation

Statistikansvaret

Under det senaste decenniet har ett antal utredningar genomförts rörande den statliga statistiken. Detta ledde 1994 till att ett nytt system för den statliga statistiken infördes och begreppet *Sveriges officiella statistik (SOS)* fick en vidare innebörd. Syftet med den nya organisationen av den statliga statistiken var bland annat att öka effektiviteten i systemet genom att användarna gavs större inflytande.

I det nya statistiksystemet har ansvaret inklusive finansieringen för lantbruksstatistiken decentraliserats. Ansvaret för ungefär hälften av den officiella statistik, som SCB vid orga-

nisationsförändringen hade ansvar för, fördelades på 24 myndigheter. Den statistik som SCB har kvar statistikansvaret för är i huvudsak sådan statistik som är efterfrågad av ett stort antal användare och inte entydigt kan hänföras till en enskild sektor. Exempel på sådan statistik är befolkningsstatistik och ekonomisk statistik, t.ex. konsumentprisindex.

SCB har vid sidan av nämnda statistikansvar getts ett övergripande ansvar för Sveriges officiella statistik. SCB har för detta ändamål tilldelats ett förvaltningsanslag, som skall finansiera samordning och bevakning av SOS, information och statistikservice, nationell statistiksamordning, internationellt statistiksamarbete, grundläggande metodutveckling samt ansvar för centrala databaser

Statistikansvarig myndighet för huvuddelen av jordbruksstatistiken har varit Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) vars roll fr.o.m. 1999 övertogs av Jordbruksverket. För en mindre del (animalistatistiken) var Jordbruksverket även tidigare ansvarig. På skogsområdet delar Skogsstyrelsen (SKS) och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) på statistikansvaret.

EU-medlemskapet

Under en lång följd av år har Sverige aktivt tagit del i det internationella samarbetet på det statistiska området i bl.a. ECE, OECD och det Nordiska statistiksamarbetet. I början av 1990-talet flyttades tyngdpunkten i de svenska insatserna till det statistiska samarbetet med den Europeiska unionen (EU).

När Sverige fr.o.m. 1995 blev medlem av EU, kunde de flesta av EU:s statistikkrav uppfyllas. EU-krav påverkar i hög grad utvecklingsarbetet inom den svenska statistiken. Femårsplanerna för utvecklingen av EU-statistiken fyller här en viktig roll, liksom det växande antalet EU-förordningar och standarder inom statistikområdet. Jordbruk och utrikeshandel är exempel på områden där EU-medlemskapet lett till omläggningar i den svenska statistiken.

Statistik från SCB

Lantbruksregistret (LBR) har en dubbel roll inom jordbruksstatistiken. LBR utgör basen för strukturstatistiken och har även en viktig funktion som urvalsram för en lång rad stickprovsundersökningar. Omfattande förändringar i uppläggningsen av LBR har skett under senare år, vilket närmare beskrivs i bilaga 1 Lantbruksregistret.

Uppgifter om skördens storlek av spannmål, ärter och oljeväxter samlas in via intervjuer med ett urval lantbrukare. Undersökningen om skörd av potatis baseras på en postenkät. Undersökningarnas uppläggning, som undergått omfattande ändringar under senare år, beskrivs närmare i kapitel 4 Skördar.

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är en årlig bokföringsundersökning. Under en treårsperiod genomfördes en utökning av urval och datainnehåll i JEU för att EU-kraven skall uppfyllas. Vissa år genomförs registerbearbetningar av LBR och taxeringsuppgifter för att belysa jordbrukarhushållens inkomster. Ytterligare information om de lantbruksekonomiska undersökningarna återfinns i kapitel 10 Ekonomi.

Statistik från Jordbruksverket

Jordbruksverket sammanställer statistik över bl.a. priser, vidareförädling av olika jordbruksprodukter, konsumtion av livsmedel och utbetalade jordbruksstöd.

Verket upprättar kalkyler över jordbrukets inkomster och utgifter. Dessa kalkyler har sammanfattats i EAA-kalkylen (Economic Accounts for Agriculture) för jordbruket.

Några jordbruksstatistiska publikationer

Jordbruksstatistiken publiceras främst i Statistiska meddelanden (SM). Jordbruksstatistik återfinns huvudsakligen i serie JO (t.o.m. 1999 serie J).

I publikationen "När mat kommer på tal, Tabeller om livsmedel" har fram t.o.m. år 2000 presenterats statistik för livsmedelsområdet

med uppgifter om primärproduktion fram till slutlig konsumtion. Delar av denna statistik har fr.o.m. 2001 infogats i Jordbruksstatistisk årsbok.

Huvuddelen av Jordbruksverkets statistik har under en lång följd av år redovisats varje månad i Jordbruksekonomiska meddelanden, JEM. Utgivningen av JEM är nu nedlagd och istället publicerar verket statistik i separata rapporter och i månadspublikationen Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet samt på sin webbplats www.sjv.se. Månadsstatistiken är fr.o.m. 2000 enbart publicerad på verkets webbplats.

Viss basstatistik för jordbruket publiceras i Sveriges statistiska databaser som kan nås via SCB:s webbplats www.scb.se. En vägvisare till jordbruksstatistiken kan nås på adressen www.jordbruk.scb.se.

Tentativ avgränsning av livsmedelssektorn

I merparten av den näringsgrensindelade statistiken i Sverige används Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI) för klassificering av arbetsställen. Den baseras på den av FN utarbetade standarden ISIC (International Standard Industrial Classification). Den nuvarande standarden – SNI 92 – har tillämpats sedan början av 1990-talet då den ersatte den tidigare standarden SNI 69.

De fyra första nivåerna i SNI 92 är identiska med EU:s näringsgrensstandard NACE, Rev.1. För specifikt svenska behov har gjorts en utbyggnad med en femte nivå.

SNI 92 är en hierarkisk indelning med fem nivåer. Den första nivån anges av bokstäver, som i avdelning C och D även har en underavdelning utan att bilda en separat nivå. Den andra nivån (Huvudgruppen) anges med två

siffror med efterföljande punkt. De därpå följande nivåerna (Grupp, Undergrupp och Detaljgrupp) anges med vardera en siffra. En näringsgren kan entydigt identifieras utan angivande av avdelning/underavdelning.

Nedan redovisas de branscher enligt SNI 92 (Avdelning/Underavdelning/Detaljgrupp) som har intresse för livsmedelsstatistiken. Redovisningen innebär inget slutligt ställningstagande till vilka branscher som skall anses konstituera "livsmedelssektorn".

I en särskild avdelning nedan redovisas branscher inom vilka verksamheter med anknytning till livsmedel kan förekomma utan att man därmed kan hänföra branschen till sektorn "livsmedel", t.ex. transportverksamhet och förpackningstillverkning.

"Livsmedelsbranscher" enligt SNI 92

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
A	Jordbruk, jakt och skogsbruk
01.111	Spannmålsodling m.m.
01.112	Vallodling
01.113	Potatisodling
01.114	Socketbetsodling
01.115	Odling av jordbruksväxter, blandat
01.117	Odling av växter, blandat, mest jordbruksväxter
01.119	Övrig odling av jordbruksväxter
01.121	Odling av köksväxter på friland
01.123	Odling av köksväxter i växthus
01.125	Odling av köks-, prydnads- och plantskoleväxter, blandat
01.127	Odling av växter, blandat, mest köks-, prydnads- och plantskoleväxter
01.129	Svampodling m.m.

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
01.131	Frukt- och bärodling
01.137	Odling av växter, blandat, mest frukt och bär
01.139	Odling av kryddväxter m.m., bärplockning (vilda bär till försäljning)
01.211	Mjolkproduktion
01.212	Nötköttsproduktion
01.213	Produktion av mjölk och nötkött, blandat
01.217	Husdjurskötsel, blandat, mest nötkreatur
01.221	Fåruppfödning
01.222	Getuppfödning
01.223	Uppfödning av får och getter, blandat
01.227	Husdjurskötsel, blandat, mest får och getter
01.231	Smågrisuppfödning,
01.232	Slaktsvinsuppfödning
01.233	Uppfödning av smågrisar och slaktsvin, blandat
01.237	Husdjursuppfödning, blandat, mest svin
01.241	Äggproduktion
01.242	Slaktkycklingsuppfödning
01.243	Fjäderfäskötsel, blandat
01.247	Husdjursuppfödning, blandat, mest fjäderfä
01.249	Övrig fjäderfäskötsel (gäss, kalkoner, ankor)
01.251	Renskötsel
01.253	Bi-, mask- och annan smådjursuppfödning
01.300	Blandat jordbruk (växtodling i kombination med djurskötsel)
01.410	Service till växtodling
01.420	Service till djurskötsel utom veterinärverksamhet
01.500	Jakt och viltvård samt service i anslutning härtill
52.112	Småbruk
52.113	
B	Fiske
05.011	Trålfiske i saltvatten
05.012	Övrigt saltvattenfiske
05.013	Sötvattenfiske
05.021	Matfiskodling
05.022	Såttfiskodling
05.023	Kräftdjursodling
05.024	Blötdjursodling
DA	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning
15.111	Kreatursslakt
15.112	Styckning av kött
15.120	Fjäderfäslakt, beredning och hållbarhetsbehandling av fjäderfäkött
15.130	Charkuteri- och annan köttvarutillverkning
15.200	Beredning och hållbarhetsbehandling av fisk och fiskprodukter

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
15.310	Beredning och hållbarhetsbehandling av potatis
15.320	Juice- och safttillverkning
15.330	Annan beredning och hållbarhetsbehandling av frukt, bär och grönsaker
15.410	Utvinning av råa vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.420	Framställning av raffinerade vegetabiliska och animaliska oljor och fetter
15.430	Matfettstillverkning
15.511	Ostillverkning
15.512	Annan mejerivarutillverkning (utom ost)
15.520	Glasstillverkning
15.611	Mjötillverkning (ej potatismjöl)
15.612	Tillverkning av frukostflingor, mixer och andra beredningar av kvarnprodukter
15.620	Stärkelsestillverkning
15.810	Tillverkning av mjukt matbröd och färska bakverk (ej pastaprodukter)
15.821	Knäckebrödstillverkning
15.822	Tillverkning av kex och konserverade bakverk
15.830	Sockertillverkning
15.841	Tillverkning av sockerkonfektyrer (även tuggummi, kanderade frukter m.m.)
15.842	Tillverkning av choklad och chokladkonfektyrer
15.850	Tillverkning av pastaprodukter
15.860	Tillverkning av te och kaffe
15.870	Tillverkning av senap, ketchup, kryddor och andra smaksättningsmedel
15.880	Framställning av homogeniserade livsmedelspreparat inkl. dietmat
15.890	Framställning av andra livsmedel
15.910	Framställning av destillerade alkoholhaltiga drycker
15.920	Framställning av råsprit ur jästa råvaror
15.930	Framställning av vin
15.940	Framställning av cider och andra fruktviner
15.950	Framställning av andra icke-destillerade jästa drycker
15.960	Framställning av öl
15.970	Framställning av malt
52.112	Framställning av mineralvatten och läskedrycker
G	Agentur- och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m.
51.110	Agenturhandel med jordbruksråvaror, levande djur, textilråvaror och textilhalvfabrikat
51.170	Agenturhandel med livsmedel, drycker och tobak
51.210	Partihandel med spannmål, utsäde och djurfoder
51.230	Partihandel med levande djur
51.310	Partihandel med frukt och grönsaker
51.320	Partihandel med kött och köttvaror
51.330	Partihandel med mejeriprodukter, ägg, matolja och matfett
51.340	Partihandel med alkoholhaltiga och andra drycker

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
51.360	Partihandel med socker, choklad och sockerkonfektyrer
51.370	Partihandel med kaffe, te, kakao och kryddor
51.380	Partihandel med andra livsmedel, bl.a. fisk, skal- och blötdjur
51.390	Icke specialiserad partihandel med livsmedel, drycker och tobak
52.111	Varuhus och stormarknadshandel, mest livsmedel, drycker och tobak
52.112	Livsmedelshandel med brett sortiment, ej varuhus eller stormarknad
52.210	Butikshandel med frukt och grönsaker
52.220	Butikshandel med kött och charkuterier
52.230	Butikshandel med fisk, skal- och blötdjur
52.241	Butikshandel med bröd och konditorivaror
52.242	Butikshandel med konfektyrer
52.250	Butikshandel med alkoholhaltiga och andra drycker
52.271	Butikshandel med hälsokost
52.279	Övrig specialicerad butikshandel med livsmedel
H	Hotell- och restaurangverksamhet
55.111	Hotellverksamhet med restaurang utom konferensanläggningar (även motell och liknande)
55.300	Restaurangverksamhet
55.400	Barverksamhet
55.510	Drift av personalmatsalar
55.521	Catering för transportsektorn
55.522	Centralköksverksamhet för sjukhus
55.523	Centralköksverksamhet för skolor, omsorgs- och andra institutioner
55.529	Övrig catering (t.ex. för privathushåll och fester)

Branscher inom vilka verksamhet med anknytning till livsmedel förekommer

Avdelning/ Underavdelning/ Detaljgrupp	Beskrivning (förkortad i vissa fall)
DA 15.710	Livsmedels-, dryckesvaru- och tobaksframställning Framställning av beredda fodermedel
DG 24.150 24.200	Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter Industri för gödselmedel och kväveprodukter Industri för bekämpningsmedel och andra lantbrukskemiska produkter
DH 25.220	Tillverkning av gummi- och plastvaror Plastförpackningsindustri
DI 26.131 26.132	Tillverkning av icke metalliska mineraliska produkter Tillverkning av buteljer och glasförpackningar Tillverkning av hushålls- och prydnadsglas
DK 29.310 29.320	Tillverkning av maskiner som ej ingår i annan underavdelning Tillverkning av traktorer Tillverkning av andra jord- och skogsbruksmaskiner
G 51.660	Agenturhandel och detaljhandel, reparation av motorfordon, hushållsartiklar m.m. Partihandel med maskiner och verktyg för jordbruket, inkl. traktorer
I 60.100 60.240 61.102 61.200 62.100 62.200 63.110 63.120 63.400	Transport, magasinering och kommunikation Järnvägstransport Vägtransport av gods Annan havs- och kustsjöfart än färjetrafik Sjöfart på inre vattenvägar Reguljär lufttransport Icke reguljär lufttransport Godshantering Varulagring och magasinering Annan transportförmedling (speditörsverksamhet, skeppsmäklari m.m.)

Varuklassificering enligt SITC/KN

Avgränsningen av varugruppen jordbruksvaror och livsmedel i redovisningen av industrins varuproduktion och utrikeshandeln (kapitel 15 respektive 16) baseras på de redovisningar för utrikeshandeln med sådana varor, som Jordbruksverket publicerat sedan 1995. Uppdelningen på varor och varugrupper bygger på den av FN rekommenderade varugrupperingen SITC rev. 3 (Standard International Trade Classification) i kombination med den inom EU tillämpade varunomenklaturen KN (Combined Nomenclature). Fram t.o.m. 1994 tillämpades i den svenska utrikeshandelsstatistiken den internationellt överenskomna nomenklaturen HS (Harmonized Commodity Description and Coding System). I produktionsstatistiken har KN använts sedan 1996. KN och HS är jämförbara på KN:s sexsifvernivå.

KN-nomenklaturen bygger på Tulltaxan, i

vilken tidvis kan ske ändringar som får till följd att samma KN-kod för en vara ej är tillämplig för samtliga år som ingår i tidsserierna. I redovisningarna i kapitel 15 och 16 har dock, för att ge tidsmässig jämförbarhet, de ”gamla” koderna tagits med för de år (i huvudsak 1995) dessa var tillämpliga.

Indelningen på huvudgrupper utgår från produktgrupper enligt tvåsiffrig SITC medan underindelningarna följer KN.

Varubeskrivningarna är av utrymmesskal starkt förkortade och därmed oftast ofullständiga.

I det följande sker också en specificering av varukoderna för förädlade livsmedel i tabell 16.6. Varugrupperingen ansluter till Food From Swedens avgränsning av varuområdet. Jordbruksverket har vissa år publicerat statistik över exporten av förädlade livsmedel.

Jordbruksvaror och livsmedel. Specificering på SITC-/KN-nummer

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
00 Levande djur	01	
01 Kött o köttvaror		
Nöt- o. kalvkött	02.01	Nöt- o. kalvkött, färskt el. kylt
	02.02	Nöt- o. kalvkött, fryst
	02.06.10-29	Delar av nöt, kalv o. andra oxdjur
	02.10.20	Nöt- o. kalvkött, saltat, torkat el. rökt
Griskött	02.03	Griskött, färskt, kylt el. fryst
	02.06.30-49	Delar av svin
	02.10.11-19	Griskött, saltat, torkat el. rökt
Får-, lamm- o. getkött	02.04	
Fjäderfåkött	02.07	
Övrigt kött inkl. vilt	02.05	Kött av häst o. åsna
	02.06.80-90	Delar av andra djur än nöt o. gris
	02.08	Kött av andra djur
	02.10.90	Kött av ren, fjäderfå o. andra djur, saltat, torkat el. rökt
	03.07.60	Sniglar, andra än havssniglar

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Beredda köttprodukter	16.01 16.02.20-90 16.03	Korv o. liknande beredningar Köttkonserver o. liknande beredningar Extrakter o. saft av kött, fisk, kräft- o. blötdjur
02 Mejeriprodukter o. ägg		
Mjöl, grädde, yoghurt m.m.	04.01 04.02 04.03 04.04	Mjölk o. grädde, ej söttad Mjölk o. grädde, söttad Fil, yoghurt, kefir m.m. Vassle
Smör o. andra smörfettsprodukter	04.05	
Glassvaror	21.05	
Ost o. ostmassa	04.06	
Ägg o. äggalbuminer	04.07 04.08 35.02.10-19	Ägg med skal Ägg utan skal Äggalbumin, ej tjänligt till människoföda
03 Fisk-, kräft o. blötdjur		
Fisk, kräft- o. blötdjur	03.01 03.02 03.03 03.04 03.05 03.06 03.07.10-59 03.07.91-99	Levande fisk Fisk, ej filéer, färska el. kyllda Fisk, ej filéer, frysta Fiskfiléer, färska, kyllda el. frysta Fisk m.m., saltad, torkad el. rökt Kräftdjur Blötdjur, ej sniglar, pelletter m.m. Pelletter, mjöl m.m. av vissa blötdjur
Beredningar av fisk, kräft- o. blötdjur	16.04 16.05	Fisk, beredd el. konserverad, kaviar Kräftdjur, blötdjur, beredda el. konserverade
04 Spannmål mm		
Spannmål (exkl. ris)	10.01 10.02 10.03 10.04 10.05 10.07 10.08	Vete inkl. blandningar med råg Råg Korn Havre Majs Sorghum Bovete, hirs, kanariefrö, annan spannmål
Mjöl, gryn, malt m.m.	11.01 11.02 11.03 11.04 11.07	Finmalet mjöl av vete el. vete blandat med råg Finmalet mjöl av annan spannmål Krossgryn, grovt mjöl, pelletter av spannmål Spannmål, bearbetad på annat sätt (ej ris) Malt, även rostat
Ris	10.06	
Bakverk o. bröd m.m.	19.05	
Okokt pasta	19.02.11-19	

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
Övr. beredningar av spannmål o. mjöl	19.01.20 19.04	Mixer o. degar för beredning av bakverk Livsmedelsberedn. erhållna genom svällning, t.ex. majsflingor
05 Frukt o. grönsaker		
Färska o. kyllda grönsaker	07.01 07.02 07.03 07.04 07.05 07.06 07.07 07.08 07.09 12.10 12.12.10 12.12.91-99	Potatis, färsk el. kyld Tomater, färska el. kyllda Lök, färsk el. kyld Kål, färsk el. kyld Trädgårdssallat, färsk el. kyld Morötter, rödbetor m.m., färska el. kyllda Gurkor, färska el. kyllda Baljfrukter m.m., färska el. kyllda Andra köksväxter, färska el. kyllda Humle Johannesbröd Sockerbetor, sockerrör m.m.
Frysta grönsaker	07.10	
Torkade grönsaker m.m.	07.11 07.12 07.13	Tillfälligt konserverade köksväxter Torkade köksväxter, hela el. i bitar m.m. Torkade o. spritade baljväxtfrön, även skalade el. delade
Beredda potatisprodukter	07.14 11.05 19.03 20.04.10 20.05.20	Maniokrot, batater o. liknande rötter el. rotknölar Mjöl m.m. av potatis Flingor, gryn o.d. framställda av stärkelse Potatis, beredd el. fryst Produkter av potatis el. potatismjöl
Övriga beredningar av grönsaker	11.06 20.01.10-20 20.01.9020-9085 20.02 20.03 20.04.90 20.05.30-90	Sagomjöl m.m. Ättiksgurka o. -lök Ättiksinläggningar av andra köksväxter Tomater, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra Svampar o. tryffel, beredda el. konserverade på annat sätt än med ättika el. ättikssyra Andra beredda grönsaker o. grönsaksblandningar, frysta Andra beredda grönsaker o. grönsaksblandningar, ej frysta
Färsk, kyld, torkad frukt o. bär o. nötter	08.01 08.02 08.03 08.04 08.05 08.06 08.07 08.08	Kokos-, para- o. casjunötter Andra nötter Bananer Dadlar, fikon, ananas, mango m.fl. frukter Citrusfrukter Vindruvor Meloner o. papayafrukt Äpplen, päron o. kvittenfrukter

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	08.09	Aprikoser, körsbär, persikor, plommon o. slånbär
	08.10	Annan frukt o. andra bär
	08.12	Frukt, bär o. nötter, tillfälligt konserverade
	08.13	Frukt o. bär, torkade (ej 0803-0806)
	08.14	Skal av citrusfrukter el. meloner
	12.12.30	Aprikos-, persiko- o. plommonkärnor
Frost frukt o. bär	08.11	
Saft, sylt o. marmelad	20.07.91-99	Sylter, safter, marmelader m.m., andra än homogeniserade
	20.09	Frukt- o. bärsaft, köksväxtsaft, ojäst
Övriga beredningar av frukt o. bär	20.01.9010	Frukt, bär o. nötter, beredningar med ättika, mango chutney
	20.01.9091-9096	Frukt, bär o. nötter, beredningar med ättika, tropiska frukter o. nötter m.m.
	20.08	Frukt, bär o. nötter, beredda på annat sätt
06 Socker, sockervaror m.m.		
Socker, melass o. honung	04.09	Naturlig honung
	17.01	Socker från betor o. rör
	17.02	Mjölksocker, druvsocker, fruktos m.m.
	17.03	Melass
Sockerkonfektyrer	17.04	Sockerkonfektyrer, ej innehållande kakao
	20.06	Frukt, bär o. nötter, kanderade
07 Kaffe, te, kakao, kryddor m.m.		
Kaffe o. kaffeersättningar	09.01	Kaffe
	21.01.10-12	Extrakter m.m. av kaffe
	21.01.30	Andra kaffesurrugat o. extrakter m.m. av sådana produkter
Choklad- o. kakaoberedningar	18.06	
Te, kakao o. kryddor	09.02	Te
	09.03	Matte
	09.04	Peppar m.m.
	09.05	Vanilj
	09.06	Kanel o. kanelknopp
	09.07	Kryddnejlikor m.m.
	09.08	Muskot, kardemumma m.m.
	09.09.	Anis, kummin m.m.
	09.10	Ingefära, saffran, gurkmeja, timjan m.m.
	18.01	Kakaoböner
	18.02	Kakaoskal o. annat kakaoavfall
	18.03	Kakaomassa
	18.04	Kakaosmör
	18.05	Kakaopulver utan sockertillsats
	21.01.20	Extrakter m.m. av te el. matte

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
08 Djurfoder	12.13	Halm m.m. av spannmål
	12.14	Kålrötter, foderbetor, hö m.m.
	23.01	Mjöl o. pelletar av kött, fisk el. kräft- o. blötdjur
	23.02	Kli, fodermjöl o. andra återstoder erhållna vid bearbetning av spannmål m.m.
	23.03	Återstoder från stärkelseframställning m.m.
	23.04	Oljekakor o. andra återstoder från sojabönlja
	23.05	Oljekakor o. andra återstoder från jordnötsolja
	23.06	Oljekakor o. andra återstoder från veg. fetter o. oljor
	23.07	Vindruv, rå vinsten
	23.08	Vegetabiliska ämnen, avfall o. återstoder, andra
	23.09	Beredningar för utfodring av djur
09 Diverse livsmedelsprodukter		
Soppor, såser o. buljonger	21.03	Såser o. beredningar för framställning av såser, senapspulver o. senap
	21.04.10	Soppor o. buljonger samt beredningar för framställning av sådana produkter
Margarin o. annat matfett	15.17	
Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	19.01.10	Barnmat
	19.01.90	Maltextrakt o. beredningar av mjölk o. mjölkprodukter m.m.
	19.02.20-40	Pastaprodukter, kokta
Övriga livsmedel	04.10	Andra ätbara produkter av animaliskt ursprung
	16.02.10	Beredningar av kött m.m., homogeniserade
	20.05.10	Beredningar av vissa köksväxter, homogeniserade
	20.07.10	Sylter, frukt- o. bärgeléer o. andra beredningar, homogeniserade
	21.02	Jäst, beredda bakpulver m.m.
	21.04.20	Homogeniserade sammansatta livsmedelsberedningar
	21.06.10	Proteinkoncentrat o. texturerade proteiner
	21.06.9010	Ostfonduer
	21.06.9030-9098	Andra livsmedelsberedningar
	22.09	Ättika
11 Drycker		
Starksprit	21.06.9020	Sammansatta beredningar för framställning av alkoholdrycker
	22.08	Starksprit
Vin	22.04	"Lättvin"
	22.05	"Starkvin"
Övriga drycker med alkohol	22.03	Maltdrycker
	22.06	Cider o. mjöd
Drycker utan alkohol	22.01.10	Mineralvatten o. kolsyrat vatten

SITC Huvudgrupper/undergrupper	KN	Innehåll
	22.02	Läskedrycker
12 Tobak o. tobaksvaror	24	
22 Oljefrön o. oljehaltiga nötter		
	12.01	Sojaböner
	12.02	Jordnötter
	12.03	Kopra
	12.04	Linfrön
	12.05	Raps- o. rybsfrön
	12.06	Solrosfrön
	12.07	Andra oljeväxtfrön
	12.08	Mjöl av oljeväxtfrön m.m.
4 Oljor o. fetter		
	02.09	Svin- o. fjäderfä fett
	15.01	Ister m.m.
	15.02	Fetter av nöt, får el. getter
	15.03	Solstearin, isterolja, talgolja m.m.
	15.04	Fetter o. oljor av fisk m.m.
	15.05	Fetter o. oljor av ull.
	15.06	Fetter o. oljor av andra djur
	15.07	Sojabönlja
	15.08	Jordnötsolja
	15.09	Olivolja, ej kemiskt modifierad
	15.10	Andra oljor från oliver
	15.11	Palmolja
	15.12	Solrosolja
	15.13	Kokosolja
	15.14	Raps-, rybs- o. senapsolja
	15.15	Andra fasta vegetabiliska oljor o. fetter, ej kemiskt modifierade
	15.16	Animaliska el. vegetabiliska fetter o. oljor, inte vidare bearbetade
	15.18	Animaliska el. vegetabiliska fetter o. oljor, andra
	15.21	Vegetabiliska o. andra vaxer
	15.22	Restprodukter vid beredning av vegetabiliska o. animaliska vaxer
	38.23.11-19	Sura oljor och vissa fettsyror från raffinering

Varuklassificering i tabell 16.5 (Förädlade livsmedel)

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
1 Styckat kött och köttvaror	
1a Styckat griskött	02.03.12,19,22,29, 02.10.11,12,19
1b Styckat kött av nöt, får, lamm	02.01.2090,30 02.02.2090,30, 02.04.22,23,42,43,50, 02.10.20
1c Kött av fjäderfä, färskt o fryst	02.07
1d Övrigt kött inkl. vilt	02.08.10,90, 02.10.90
1e Beredningar av kött	16.01, 16.02
2 Ost och ostmassa	04.06
3 Andra mejerivaror och fett	
3a Yoghurt	04.03.10,
3b Glassvaror	21.05
3c Fast margarin	15.17.10
3d Flytande margarin och matfett	15.17.90
3e Hydrerade vegetabiliska fetter och oljor	15.16.20
4 Fisk och skaldjur; beredn. o. konserv.	
4a Rökt fisk	03.05.41,42,49
4b Sill o. strömming beredd o. konserverad	16.04.12
4c Övrig fisk och skaldjur; beredd o. konserverad	16.04.11,13,14,15,16,19,20,30, 16.05
5 Beredningar av spannmål, mjöl m.m.	
5a Knäckebröd	19.05.10
5b Skorpor	19.05.40
5c Övriga bakverk och bröd	19.05.20,30,90
5d Pasta	19.02
5e Övrig beredningar av spannmål och mjöl	19.01, 19.03, 1904.10, 2091,2095,2099,90
6 Grönsaker, frukt o. bär; färska, frysta m.m.	
6a Frysta grönsaker	07.10
6b Övriga grönsaker; färska, torkade m.m.	07.01, 07.02, 07.03, 07.04, 07.05, 07.06, 07.07, 07.08, 07.09, 07.11, 07.12, 07.13, 07.14
6c Blåbär	08.10.4030,5000, 08.11.9050
6d Annan frukt och bär	08.08, 08.09.20,40, 08.10.1005,1010,1020,1030,1080, 1090,20,30,4010,4050,4090, 08.11.10,20,9011,9019,9031,9039,9075,9080, 9085,9095

Redovisningsgrupper	Innehåll enligt KN
7 Beredningar av grönsaker, frukt, bär m.m.	
7a Saft	20.09
7b Sylt och marmelad	20.07
7c Beredda potatisprodukter	20.04.10 20.05.20
7d Andra beredningar av grönsaker	20.01.10,20,9010,9020,9030,9040,9050,9060,9065,9070,9075,9085 20.02, 20.03, 20.04.90, 20.05.10,30,40,51,59,60,70,80,90,20.05.10,30,40,51,59,60,70,80,90
7e Andra beredningar av frukt, bär m.m.	20.01.9091, 9096, 20.06, 20.08, 19.04.2010
8 Sockerkonfektyr, choklad m.m.	
8a Sockerkonfektyr	17.04
8b Choklad m.m.	18.06
9 Diverse livsmedel	
9a Rostat kaffe	09.01.21,22
9b Essenser och koncentrat av kaffe m.m.	21.01.1011,1019,1092,1098,1111,1119,1292,1298
9c Såser och beredningar av grönsaker	21.03
9d Soppor och buljonger	21.04
9e Övrigt (bl.a. smörblandningar)	21.01.20,30 21.02, 21.06 (exkl. 21.06.9020), 04.05.2010,2030 33.02.1021,1029
10 Drycker	
10a Vodka	22.08.6011,6019, 6091,6099,9031,9035
10b Övriga drycker med alkohol	21.06.9020,22.03, 22.04, 22.05, 22.06, 22.07, 22.08.10,20,30,40,50,22.08.10,20,30,40,50,7010,7090,9011,9019,9033,9038,9041,9048,9052,9057, 9058,9065,9069,9071,9073,9074,9078,9079,9091,9099,33.02.1010
10c Drycker utan alkohol	22.01.10, 22.02
10d Ättika	22.09

Swedish-English vocabulary

Letter Åå, Ää and Öö at the end of the list

The English translations are not always word by word

A

Administrativa områden	Administrative areas
Agronom	Agronomist; M. Sc. in Agriculture
Aktiebolag	Limited company
Aktiv substans	Active substance
Aktuell	Current; present
Alkoholfria drycker	Nonalcoholic beverages
Alkoholhaltiga drycker	Alcoholic beverages
Allmän	General; common
Am- och diko bidrag	Suckler cow premium
Amkor	Suckler cows
Andel	Proportion; share
Andra	Other
Andra orsaker	Other reasons
Anhöriga	Relatives
Animalier	Animal products
Animalisk	Animal
Anläggning	Plant; works
Anläggningsstöd	Grant for afforestation and foundation of wetlands
Anmälan	Application
Annan	Other
Annan djurskötsel	Other kind of animal husbandry
Annan mark	Other ground
Annan sallat	Other kind of lettuce
Ansluten till	Connected with; associated with
Anställd	Employee
Antal	Number
Användning	Use
Användning inom	Used in
Apelsiner	Oranges
Arbete	Work
Arbetskraft	Labour force
Arbetskraftsundersökningen	The labour force survey
Arbetsmarknad	Labour market
Arbetsställe	Establishment
Arbetstagare	Employee
Arbetstid	Working hours
Arbetstimmar	Working hours
Areal	Area; acreage
Arealbidrag	Area-based income support
Arealstöd	Area-based support
Arrendator	Tenant
Arrende	Tenancy
Arrendepriser	Rental prices
Arrenderad	Held on lease
Avbrutna	Discontinued
Avdrag	Deduction
Avelssvin	Breeding pig
Avgångna	Departed
Avkastning	Yield
Avkastningsnivå	Yield level
Avreglerad (marknad)	Deregulated (market)
Avrinningsområden	Drainage areas
Avräknad	Discounted

Avräkningsprisindex	Producer price index
Avse	Concern; refer to
Avsevärd	Considerable
Avskrivning	Depreciation
Avslutad	Completed
Avstånd	Distance
Avsändningsland	Country of dispatch
B	
Bagge	Ram
Baljväxt	Leguminous plant
Baspriser	Basic prices
Bearbetning	Processing
Bebyggd	Built up
Befolkning	Population
Behandlad	Processed
Bekämpningsmedel	Pesticides
Belopp	Amount
Ben	Leg
Beredd fisk	Processed fish
Beräknad	Calculated; estimated
Beräknad	Calculated; estimated
Besiktigad	Inspected
Beslut	Decision
Bestämmelseland	Country of destination
Besädd areal	Area sown
Besättning	Stock; herd
Besättningsstorlek	Size of stock
Bete	Pasture
Betesmark	Grazing land
Betesvall	Pasture
Betmassa	Beetpulp
Betningsmedel	Seed disinfectant
Betor	Beet
Bevarande	Preservation
Bevattning	Irrigation
Beviljad	Allowed
Bidrag	Grant
Bidrag till	Contribution to
Binäring	Subsidiary enterprise
Biodling	Apiculture
Biodynamisk odling	Biodynamic farming
Biologisk	Biological
Biologisk mångfald och kulturmiljövärden	Biodiversity and cultural values
Bisamhälle	Bee colony
Bisyssla	Side-line occupation
Blandad	Mixed
Blandsäd	Mixed grain
Blomkål	Cauliflower
Blommor	Flowers
Bokföringsuppgifter	Accounts
Bortfall	Non-response
Bostad	Dwelling
Bostadsbyggnadsvärde	House building value
Bostadshus	Dwelling house
Branschindelning	Division in branches
Brukare	Holder; farmer
Bruna bönor	Brown beans
Brutto	Gross
Bruttonationalprodukt	Gross domestic product
Bruttoton	Gross tonnage

Buffel	Buffalo
Byggnad	Building
Byggnadsinventarier	Inventories (building)
Byggnadsverksamhet	Construction activity
Byte	Exchange
Bänkgård	Frame; hotbed
Bär	Berries
Bärbuske	Berry-bush
Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Böcker	Books
Bönor	Beans
C	
Charkuterivaror	Cured meat and provision
Choklad- och chokladvaror	Chocolate and chocolate goods
Choklad- och konfektyrvaror	Sweets
Cirka; ca	About; around
Cistern	Cistern
Container	Container
D	
Dagar	Days
Dagsverke	Day's work
Definition	Definition
Definitiva uppgifter	Definite results
Deklaration	Declaration for income tax purposes
Del av	Part of
Delad	Separated
Delbranscher	Subbranches
Deltagare	Participant
Delvis (ägd, arrenderad)	Partly (owned, held on lease)
Detaljhandel	Retail trade
Dikor	Suckler cows
Direktstöd	Direct support
Direktutbetalning	Direct payment
Diskmedel	Dishwashing detergent
Diverse	Other; miscellaneous
Djur	Animal
Djurbesättning	Animal stock
Djurbidrag	Headage support, animal premium
Djurhållning	Animal husbandry
Djurhälsovård	Animal health service
Djurslag	Type of animal
Djurstallar	Building for livestock
Dos	Dose
Driftsinriktning	Type of farming
Driftsöverskott	Operating surplus
Driv- och smörjmedel	(Consumption of) motor fuel and lubricants
Drivmedel	Motor fuel
Drycker	Beverages
Dryckesvaror	Beverages
Dräktig	Pregnant
Dvs.	That is; i.e.
Därav	Of which
Därunder	Less
Däröver	More
Däröver	More
Dödsbo	Estate of a deceased person
E	
Efterlikvid	Final price adjustment
Egenföretagare	Self-employed person
Egentlig	Real; actual

Eget	Own
Eget kapital	Own capital
Ē	Not
Ej angivet	Not reported
Ekologisk djurhållning	Organic farming with animals
Ekologisk odling	Organic farming
Ekonomi, ekonomisk	Economy, economic
Ekonomibyggnad	Farm building
Ekonomibyggnadsvärde	Farm building value
Elektricitet	Electricity
Emballage	Packing
Energiskog	Energy forest
Enhet	Unit
Enkelt bolag	Partnership
Enkla	Simple
Enligt	According to
Ensilageväxter	Plants for silage
Ensilering	Ensilage
Enskild	Private
Ersättning; ersättningsbelopp	Compensation
Exekutiv	Executive
Exklusive	Excluding
Exportör	Exporter
Extensifieringsbidrag	Aid for extensification
Extrapriser	Bargain prices
F	
Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Faktorinkomst	Factor income
Faktorpris	Factor price
Fakultet	Faculty
Familjemedlem	Member of the family
Fasta priser	Constant prices
Fastighet	Real estate
Fastighetsinnehav	Possession of real estates
Fastighetsreglering	Real allotment
Fastighetstaxering	Assessment of real estate
Felaktigt	Incorrect
Fett	Fat
Fetthalt	Fat content
Fisk	Fish
Fiskare	Fisherman
Fiske	Fishing
Fiskmjöl	Fish meal
Fiskprodukter	Fish products
Fjäderfä	Poultry
Fjäderfäkött	Poultry meat
Fjällsamebyar	Mountain sami villages
Fleråriga	Perennial
Fläsk	Pork
Foder	Feed
Foderblandning	Feed mixture
Foderförbrukning	Feed consumption
Fodermedel	Feedstuffs; feeds
Fodersäd	Coarse grain
Foderväxt	Forage plant
Foderärter	Fodder peas
Fosfor	Phosphorus
Frakter	Freights
Frilandsareal	Area for cultivation on open ground
Frilandsodling	Out doors cultivation

Fritidshästar	Spare-time horses
Frivillig	Voluntary
Frukt	Fruit
Frukträd	Fruit tree
Frånvaro	Absence
Främjande	For the promotion of
Frö	Seed
Fröburen	Seed born
Fröslag	Kind of seed
Frövall	Seed ley
Fysisk person	Natural person
Fång	Acquisition
Fånggröda	Laminitis
Fångst	Catch
Fångstmängd	Quantity
Får	Sheep
Fårkött	Mutton
Fältodlade köksväxter	Field grown vegetables
Färskt, kylt och djupfrost	Fresh, chilled and frozen
Född	Born
Föl	Foal
Fördelad	Distributed
Fördelning	Distribution
Före	Before
Föregående	Previous
Förekomma	Occur
Förening	Society; association
Företag	Holding; enterprise
Företagare	Employer; holder
Företagsinkomst, netto	Entrepreneurial income
Företagsnivå	Level of enterprises
Företagsstruktur	Structure of enterprises
Företagstyp	Type of holding
Förlust	Loss
Förmalning	Milling
Förnödenheter	Requisites
Förpröva	Pre test
Församling	Parish
Första	First
Försålda mängder	Sold quantities
Försäljning	Sale
Försäljningsställe	Point of sale; outlet
Försörjningsbalans	Balance sheet of resources
Förvärv	Purchase
Förvärvsarbete (befolkning)	Economically active (population)
Förvärvsarbete	Gainful employment
Förvärvskälla	Source of income
Förädlad	Processed; refined
Förädling	Improvement; processing
Förädlingsvärde	Value added
Förändringar i djurkapitalet	Changes in livestock capital
G	
Galt	Boar
Generell	General
Genomsnittlig	Average
Get	Goat
Getkött	Goat's meat
Gifter	Poisons
Glas	Glass
Godis	Sweets

Godkänd	Approved
Gram	Gram
Griskött	Pork
Grossist	Wholesale dealer; wholesaler
Grovfoder	Coarse fodder
Grupp(er)	Group(s)
Gryn	Hulled grain
Grädde	Cream
Gränsskydd	Marginal protection
Gräs	Grass
Gröda	Crop
Grödgrupp	Crop group
Grön	Green
Gröna växter	Green plants
Grönfoder	Green fodder
Grönsaker	Vegetables
Gurka	Cucumber; gherkin
Gylta	Gilt
Gåva	Gift, bequest
Gödkalv	Fattened calf
Gödsel	Fertilizer; manure
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättbygder	Plain district in northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plain districts in southern Götaland
H	
Hallon	Raspberries
Halm	Straw
Handelsgödsel	Fertilizer
Handelsmarginaler	Margins by trade
Handjur	Male animal
Handjursbidrag	Male animal premiums
Hare	Hare
Havre	Oats
Hektar	Hectare
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	Whole of Sweden
Hela världen	Whole of the world
Helt ägd, arrenderad	Totally owned, held on lease
Helträda	Bare fallow
Helårs	Annual
Hemmaförbrukning	Household use
Hemmatillverkat	Home produced
Hemslakt	Home slaughter
Hjordjur	Deer
Hondjur	Female animal
Honung	Honey
Hortonom	Horticulturist
Husdjur	Livestock
Husdjurskötsel	Animal husbandry
Hushåll	Household
Hushållssvinn	Household waste
Huvudsaklig händelse	Main incident
Huvudsyssla	Main occupation
Huvudtyp	Main type
Hygienartiklar	Sanitary articles
Hälften av	Half the
Hälsovådlig	Insanitary
Hästar	Horses
Hästkött	Horse meat

Hö	Hay
Högst	At most
Höns	Fowls
Höst	Autumn
Höst- eller vinterbevuxen åkermark	Autumn- or wintergrown arable land
Höstkorn	Winter barley
Höstoljeväxter	Autumnsown oleiferous plants
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höststråsäd	Autumnsown cereals
Höstsådd	Autumn sown
Höstsäd	Winter grain
Höstvete	Winter wheat
I	
Icke	Not
Ilandföringar	Landings
Import	Imports
Importör	Importer
Indelning	Division
Industri	Industry
Industriell användning	Industrial use
Industristatistik	Industrial statistics
Industriändamål	Industrial purposes
Ingående lager	Balance brought forward
Inhemsk	Domestic
Inklusive	Including
Inkommen	Received
Inkomst	Income
Inkomststöd	Income support
Inköp	Purchase
Inofficiell	Unofficial
Inre	Internal
Inrikeshandelsstatistiken	The domestic trade statistics
Inräknad	Included
Insektmedel	Insecticides
Insjö	Lake
Inte	Not
Integrerad svinproduktion	Integrated pig production
Internationell	International
Intäkter	Receipts; income; return
Intäktsfördelning	Breakdown of turnover
Inventarier (levande)	Livestock
Inventarier (döda)	Farm equipment
Inventering	Survey
Investering	Investment
Investeringstyp	Type of investment
Invånare	Inhabitant
Invägd mjölk	Weight of delivered milk
Invägning	Weighing in
Isbergssallat	Iceberg lettuce
J	
Jakt och viltvård	Hunting and wild-life preservation
Jordbearbetningsredskap	Implements for tillage
Jordbruk	Agriculture; farming
Jordbrukare	Farmer
Jordbruksaktiviteter	Agricultural activities
Jordbruksfastighet	Agricultural real estate; farm property
Jordbruksinventering	Agricultural survey
Jordbrukslinje	Agricultural courses

Jordbruksmark	Agricultural area
Jordbrukspolitik, jordbrukspolitisk	Agricultural policy
Jordbruksreglerade livsmedel	Price regulated agricultural products
Jordbruksverket	Swedish Board of Agriculture
Jordbruksvärde	Agriculture value
Jordbruksväxter	Agricultural plants
Jordgubbar	Strawberries
Julstjärna	Christmas-flower (Poinsettia)
Juridisk person	Juridical person
Jämförbar	Comparable
Jämförbarhet	Compareability
K	
Kadmiumhalt	Cadmium content
Kaffe	Coffee
Kaffeersättningar	Coffee substitute
Kakao	Cacao
Kalenderår	Calendar year
Kalium	Potassium
Kalk	Lime
Kalkammonsalpeter	Ammonium nitrate
Kalksalpeter	Calcium nitrate
Kalkylerad	Calculated
Kallblodig	Cold-blooded
Kalv; kalvar	Calf; calves
Kalvkött	Veal
Kameler	Camels
Kapitalkostnad	Cost of capital
Karens	Qualifying period
Kategori	Category
Kedjeindex	Chain index
Kemiskt	Chemically
Kemisk-tekniska artiklar	Chemico-technical articles
K-mjölk; konsumtionsmjölk	Fluid milk
Knölar	Tubers
Kokos	Coconut
Kokärter	Field peas for cooking
Kollektiva avgifter	Social taxes
Kommersiell verksamhet	Commercial activity
Kommun	Municipality; commune
Kompensationsbidrag	Support for less favoured area
Koncessionssamebyar	Concession samivillages
Kondensmjölk	Condensed milk
Konfektyrvaror	Sweets
Konserv	Preserved food; tinned food
Konservärter	Processing peas
Konsumentprisindex	Consumer price index
Konsumtion	Consumption
Konsumtionsmjölk	Fluid milk
Kontroll	Control
Kontrolluppgift	Salary statement
Kontrollverksamhet	Official control activity
Kor	Cows
Korn	Barley
Korrigerig	Correction
Korttidsindex	Short term index
Kostnad	Cost
Kraftuttag	Power take-off
Kreatur	Livestock
Kronor	Swedish Kronor (SEK)
Krukväxter	Pot-plants

Kryddor	Spices
Kräft- och blötdjur	Crustaceans and molluscs
Kull	Litter
Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures
Kurser	Training courses
Kurstimmar	Teaching-hours
Kvadratmeter	Square metre
Kvalitet	Quality
Kvantitet	Quantity
Kvarbliven efterbörd	Retention of foetal membranes
Kvarn	Mill
Kvartal	Quarter of a year
Kviga	Heifer
Kviga	Heifer
Kvinna(or)	Woman(men)
Kvinnlig	Female
Kväve	Nitrogen
Kyckling(ar)	Chicken(s)
Kålrötter	Swedish turnips
Källa (ursprung)	Source
Kärnmjök	Buttermilk
Köksväxter	Vegetables
Kön	Sex
Köp	Purchase
Köpeskilling	Market price
Köpeskillingskoefficient	Market price coefficient
Köpfodermedel	Purchase feeding stuff
Köpkraftsparitet	Purchasing power parity
Körsbär	Cherries
Kött	Meat
Kött och köttvaror	Meat and products of meat
Köttfodermjöl	Meat meal
Köttkonserver	Canned meat
Kötträs	Beef cattle
L	
Lager	Stock
Lagerändring	Change of stock
Lagfarna köp	Registered purchases
Laktationer	Lactation
Lamm	Lamb
Lammkött	Lamb
Land	Country
Landareal	Area of land
Landskapsvård	Landscape preservation
Lantbrukets företagsregister	Register of enterprises in agriculture and forestry
Lantbruksnämnd	County agricultural board
Lantbruksregistret	The Farm Register
Lantbruksräkning	Census of agriculture
Lantbruksstatistik	Agricultural statistics
Lantras (svin)	Indigenous breed (pigs)
Lejd	Hired
Lejt arbete	Hired labour
Levande	Alive
Levande djur	Live animals
Leverans	Delivery
Leverantör	Supplier
Livsmedel	Food; foodstuffs; groceries
Livsmedelskvalitet	Food quality
Livsmedelssektor	Food sector
Livsmedelsändamål	Food purposes

Låg avkastning	Low yield
Låginkomstsatsning	Subsidies to holders with low income
Lån	Loan
Lånegaranti	Loan guarantee
Långtidsindex	Long term index
Län	County
Länsgrupper	County groups
Lök	Onions
Lökblommor	Bulbous flowers
Löner	Wages
Löpande priser	Current prices
M	
Magert	Low-fat
Majs	Maize
Maka/make	Spouse
Malt- och läskedrycker	Malt liquors and soft drinks
Manlig	Male
Margarin	Margarine
Mark	Ground
Markanläggningar	Land improvements
Markinventarier	Inventories (ground)
Maskin	Machine
Maskinlegor	Machine hiring
Material	Material
Matfett	Edible fats
Matkorg	Food basket
Matlök	Onions
Matpotatis	Table potatoes
Max värde	Maximum value
Med	With
Medelfetthalt	Average fat content
Medelinvägning	Average weighing in
Medelkoantal	Average number of cows
Medelslaktvikter	Average weight of carcasses
Medelstärkelsehalt	Average content of starch
Medeltal	Average
Medelvikt	Average weight
Medhjälpande familjemedlem	Assistant member of the family
Medhjälpare	Assistant
Medlem	Member
Mejeri	Dairy
Mejerihantering	Dairy husbandry
Mejerimjök	Dairy milk
Mejeriprodukter, mejerivaror	Dairy products
Mejerismör	Creamery butter
Melass	Molasses
Mellan	Between
Mellankalv	Fattened calf
Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in central Sweden
Melon	Melon
Mer än	More than
Mervärdeskatt	Value-added tax (VAT)
Micronäringsämnen	Micro nutritive substance
Milj. Kr	Millions of Swedish kronor (SEK)
Miljarder	Milliard, one thousand million
Miljö- och regionalstatistik	Environment- and Regional Statistics
Miljöavgift	Duty for the environment
Miljö kvalitet	Environmental quality
Miljöprogram	Programme for the environment
Miljöstöd	Aid schemes for the environment

Millimeter	Millimetre
Min värde	Minimum value
Mineral	Mineral
Mineralfodermedel	Mineral food; mineral supplement
Mink	Mink
Minskning	Decrease
Mjöl	Flour
Mjök	Milk
Mjölkvastning	Yield of milk
Mjölkboskapsbesättning	Dairy cattle
Mjölkkö	Dairy cow
Mjölkleverantörer	Suppliers to dairies
Mjölksproducenter	Milk producers
Mjölproduktion	Milk production
Mjölkpulver	Milk powder
Mjölkraskorsning	Dairy cross breed
Mjölprodukter	Products of flour
Modersugga	Breeding sow
Moms (mervärdeskatt)	Value-added tax (VAT)
Morötter	Carrots
Motoreffekt	Horse-power at crank-shaft
Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Månad	Month
Män	Men
Mängd	Quantity
Mödrar	Mothers
N	
Nationalräkenskaperna	National accounts
Nationellt	National
Naturligt jordbruksområde	Natural agricultural area
Nedre Norrland	Lower parts of Norrland
Nedsatt fruktsamhet	Reduced fertility
Netto	Net
Nettointäkt	Net receipt
NOLA	Environmental support
Normskörd	Standard yield
Norra	Northern
Näringsgren	Branch of business
Näringskvalitet	Nutrition quality
Näringsämne	Nutritive substance
Närvarande	Present
Nöt	Cattle
Nötkreatur	Cattle
Nötkreatursskötsel	Livestock farming
Nötkött	Beef
O	
Obearbetad	Raw
Objektiv skördeuppskattning	Objective crop yield surveys
Obrukad åker	Untilled arable land
Och	And
Odlad	Grown; cultivated
Odling	Cultivation
Offentligt ägda	Publicly owned
Officiell	Official
Ogräsbekämpade arealer	Area treated with herbicides
Ogräsmedel	Herbicides
Okänd	Unknown
Olika	Different
Oliver	Olives
Oljehalt	Oil content

Oljelin	Lin seed
Oljevaxter	Oil seed; oil seed crops
Oljevaxtfon	Seeds from oleiferous plants
Oljor och fetter	Oil and grease
Omalet	Ungrounded
Omfattning	Size; scope
Omrade	Region
Omstallning	Conversion
Omstallningsstod	Conversion grant
Omstallningsatgarder	Conversion measures
Omsattning	Turnover
Organisation	Organization
Orsaker	Causes
Ost	Cheese
Ostmassa	Curd
Osaker	Uncertain
Outnyttjad aker	Unused arable land
Oxdjur	Bullock
P	
Partihandel	Wholesale trade
Partihandelns invagning	Amount delivered to wholesaler
Per	By
Personer	Persons
Plantor for vidare kultur	Plants for further cultivation
Plantskola	Nursery
Plantskolealster	Nursery plants
Plast	Plastic
Plommon	Plums
Postenkat	Postal inquiry
Potatis	Potatoes
Potatis for starkelse	Potatoes for processing
Potatis- och rotfruktsredskap	Tools for potatoes and root-crops
Potatisodling	Potato-cultivation
Preliminara uppgifter	Preliminary results
Pris	Price
Pris- och marknadspolitik	Price- and market politics
Prisindex	Price index
Prisniva	Price level
Prisregleringsavgift	Price regulation charge
Prisregleringsprisindex	Price regulation index
Prisstod	Price support
Prisutveckling	Price development
Privat agda	Privately owned
Procent	Per cent
Procentuell	Expressed as a percentage
Producentbidrag	Producer subsidy
Producentprisindex	Producer price index
Producerande	Producing
Produktion	Production
Produktionsgren	Branch of production
Produktionsinriktning	Branch of production
Produktionsmedel	Means of production
Produktionsmedelsprisindex	Cost price index
Produktionsomrade	Production area
Produktionsvolymindex	Volume index of industrial production
Produktionsvarde	Gross output
Prognostiserad	Prognosticated
Protein	Protein
Proteinfodermedel	Protein food
Proteinhalt	Protein content

Provtäthet	test frequency
Provyteskörd	Sample plot yield
Prydnadsväxter	Ornamental plant
Publicering	Publishing, publication
Purjolök	Leek
Pälsdjursskötsel	Fur farming
Päron	Pears
R	
Rabatter	Trade-discounts
Raps	Rape
Ras	Breed, stock
Rationalisering	Rationalization
Rationaliseringsinsatser	Rationalization measures
Redskap	Tools; implements
Reducerad	Reduced
Regionala stöd	Regional grants
Registrerad	Registered
Rekryteringsdjur	Replacement animals
Relativ	Relative
Renar	Reindeer
Rennäring	Reindeer industry
Renasig	Purebred
Renskötsel	Reindeer husbandry
Representativ	Representative
Respektive	Respectively
Resultat	Result
Riksgenomsnitt	National average
Riksområde	Major region
Ris	Rice
Rosor	Roses
Rovdjursrivna	Torned by beast of prey
Rybs	Turnip rape
Rymd	Capacity
Rådgivning	Counselling
Råg	Rye
Rågvete	Triticale
Råsprit	Crude alcohol
Råvara	Raw material
Räntenetto	Interest net
Rättad	Corrected
Räv	Fox
Rödbetor	Red beet
Rökt	Smoked
Rörelseidkare	Employer; owner of a firm
Rörelseintäkt	Operating income
Rörelsekostnad	Operating expense
Rötskadade	Decay damaged
S	
Saknas	Not available
Sallat	Lettuce
Salt	Salt
Saltvattenfiske	Sea fishing
Saluvärde	Seleable value; market value
Sambo	Cohabiting man or woman
Sameby	Sami village
Sammanfatta	Summarize
Sammanräknad	Total
Sammansättning	Composition
Samtliga	Total
Sektorer	Sectors

Sektorprodukt	Sector product
Separat	Separately
Självförsörjningsgrad	Degree of self-sufficiency
Sjötransport	Sea transport; carriage by sea
Skadad	Injured
Skattad; uppskattad	Estimated
Skatteadministration	Income-tax administration
Skogförråd	Forest supply
Skogsbruket	Forestry
Skogsbärande mark	Forested ground
Skogsimpediment	Barren land
Skogsmark	Forest; woodland
Skogsplanter	Tree plants
Skogsägare	Forest owner
Skola	School
Skuld	Debt; liability
Skummjök	Skim milk
Skyddsgödor	Barrier crop
Skydds zoner	Barrier zone
Skörd	Harvest; yield
Skördeskadeersättning och bidrag	Crop insurance compensation
Skördetröska	Combine
Slag	Kind; variety
Slakt	Slaughter; slaughtering
Slaktdjur	Slaughter animal
Slaktkropp	Carcass
Slaktkyckling	Slaughter chicken
Slaktsvin	Fattening pigs
Slumpmässigt urval	Random sample
Slåttervall	Grass on arable land for hay or silage
Slåtteräng	Meadow
Släktköp	Purchase by relatives
Små	Small
Småbruk	Small-sized holdings
Smågrisproduktion	Production of piglets
Smör	Butter
Smörjolja	Lubricating oil
Snittblommor	Cut flowers
Snittgrönt	Cut green
Socialförsäkring	Social insurance
Socket	Sugar
Socketbetor	Sugar beet
Socketbruken	Sugar mills
Sockethalt	Sugar content
Socketmajs	Sweet corn
Socketprodukter, socketvaror	Sugar products, sugar goods
Solrosfrö	Sunflower seed
Sort	Kind; variety
Spannmål	Cereals
Specialkurser	Special courses
Spridning	Spreading
Spritdrycker	Spirits
Spånadsväxter	Fibre plants
Spädgris	Sucking-pig
Spädkalv	Sucking-calf
Stadigvarande	Permanent
Stallgödsel	Manure
Standardtimmar	Standard man-hours
Starköl	Strong beer
Startstöd	Support to new establishments

Staten	Government; state
Statistiksystem	Statistic system
Statlig lånegaranti	Government loan security
Statlig stöd	Government support
Statsbidrag	Government subsidy
Sticklingar	Cuttings
Stickprovsundersökning	Sample survey
Storboskap	Cattle
Storkök	Catering
Storlek	Size
Storleksgrupp	Proportion size
Struktur	Structure; structural
Struktur- och regionalpolitik	Structural and regional support
Strålning	Radiation
Stråsäd	Cereal
Stubb	Stubble
Studerande	Student
Stutar	Steers
Stärkelse	Starch
Stärkelsehalt	Content of starch
Stärkelsestillverkning	Starch production
Stöd	Support
Stöd till norra Sverige	Economic support to the north of Sweden
Stöd till smågrisproduktion	Economic support to the production of piglets
Stödnivå	Level of support
Stödåtgärder	Support
Större	Bigger
Subvention	Subsidy
Sugga	Sow
Suggbesättning	Stock of sows
Summa	Total
Superfosfat	Superphosphate
Svampmedel	Fungus poison
Svarta vinbär	Black currants
Svealands slättbygder	Plain districts in Svealand
Svin	Pig
Svinn	Waste; loss
Sysselsatt	Employed; occupied
Sådd	Sowing
Såld direkt till konsument	Sold from farm to consumer
Säd	Grain
Säljare	Seller
Sämre	Worse
Särskild	Special
Sötade	Sweetened
T	
Tackbidrag	Ewe premium
Tackor	Ewes
Taxerad	Assessed
Taxeringsenheter	Assessment units
Taxeringsuppgift	Income-tax statement
Taxeringsvärde	Assessed value
Te	Tea
Tidigare	Earlier
Tidpunkt	Time; date
Tillfällig	Temporary
Tillförsel	Supply
Tillgångar	Assets
Tillgänglig	Available
Tillverkare	Manufacturer

Tillverkning	Production
Tillväxt	Growth
Tjock grädde	Cream containing 40 per cent fat
Tjur	Bull
Tjänster (inom jordbruk)	Services (in agriculture)
Tobak	Tobacco
Tomater	Tomatoes
Ton	(Metric) ton
Torkad	Dried
Torkningskostnad	Cost of drying
Torrsubstans	Dry matter
Total	Total
Totalräknade uppgifter	Data from a census
Totalskörd	Total crop production
Totalundersökning	Total survey
Traktor	Tractor
Transport	Transport; conveyance
Transportredskap	Transport equipment
Träd	Tree
Träda	Fallow
Trädgård	Garden
Trädgårdsföretag	Horticultural enterprise
Trädgårdsodling	Horticulture; gardening
Trädgårdsprodukter	Garden produce
Trädgårdsräkning/-inventering	Census of horticulture
Trädgårdsväxter	Horticultural plants
Tröskning	Threshing
Tulpaner	Tulips
Tunn grädde	Cream containing 12 per cent fat
Tvål	Soap
Typ	Type
Typklassificering	Typology
Typologidata	Typology data
U	
Ull och fårskin	Wool and sheepskin
Underhåll	Maintenance
Undersökning	Survey
Ungdjur	Young cattle
Unghästar	Colts
Ungnöt	Young cattle
Uppfödning av kalvar	Breeding of calves
Uppfödning förlust	Raising losses
Uppgift	Information; figure
Uppskattad	Estimated
Uppvärmning	Heating
Ursprung	Origin
Ursprungsland	Country of origin
Urval	Sample
Urvalsbaserade uppgifter	Data from a sample survey
Urvalsundersökning	Sample survey
Utan	Without
Utanför	Outside
Utbetalning	Disbursement
Utbildning	Education; training
Utgifter	Expenditures
Utgående lager	Balance carried forward
Utlandet	Foreign countries
Utnyttja	Utilize
Utplanteringsväxter	Bedding-plants
Utrikeshandel	Foreign trade

Utrotningshotad	Endangered
Utrustning	Equipment
Utsäde	Seed
Utsädesmängd	Quantity of seed
Uttagen areal	set aside land
Utträde	Withdrawal
V	
Vagnar	Carriages
Vall	Grass land on arable land for hay or silage
Vall för fröskörd	Grass land for seed production
Vallbaljväxter	Leguminous plants on grass land
Vallfrö	Clover and grass seed
Vallgräs	Grass
Vallhö	Hay
Vallskörd	Yield from ley
Vallväxter	Herbage plants
Vallålder	Age of ley
Valuta	Currency
Varav	Of which
Varuhus	Department store
Varukod	Commodity code
Varuslag	Type of goods
Vattenareal	Water area
Vattenhalt	Water content; moisture content
Vax	Bees wax
Vecka	Week
Vegetabilisk	Vegetable
Verksam substans	Active substance
Verksamhet	Activity
Vete	Wheat
Vetegryn	Hulled wheat
Vetekli	Wheat bran
Vetemjöl	Wheat flour
Veterinär	Veterinary
Veterinärbehandlad	Veterinary treated
Vicker	Vetches
Vidareförädling	Processing
Vikt	Weight
Vilt	Game
Vilthägn	Game brackets
Vin	Wine
Vindruvor	Grapes
Vinter	Winter
Vitkål	White cabbage
Vuxna	Adults
Vårkorn	Spring barley
Vårraps	Spring rape
Vårrybs	Spring turnip rape
Vårstråsäd	Spring-sown cereals
Vårsådd	Spring-sown
Vårvete	Spring wheat
Våtmarker och småvatten	Wetlands
Vägd	Weighted
Värde	Value
Värdeändring	Change of value
Världsdel	Continent
Världsmarknadsprisindex	World market price index
Värphöns	Laying hens
Värpras	Laying hen
Växelkurs	Exchange rate

Växthus	Greenhouse
Växtnäringsämne	Plant nutrient
Växtodling	Crop husbandry
Växtperiod	Growing time
Växtprodukt	Vegetable product
Växtsjukdom	Plant disease
Växtskyddsmedel	Pesticides
Växtslag	Plant type
Växtsort	Variety
Y	
Yrkesmässig	Professional
Yrkesverksam	Economically active
Yta	Area
Å	
Åker	Arable land
Åkerareal	Area of arable land
Åkerbruk och boskapsskötsel	Crop and livestock farming
Åkerbönor	Beans
Åkermark	Arable land
Ålder	Age
Åldersfördelning	Age structure
År	Year
Årskurs	Form
Återväxt	Second harvest (Harvest after first cut)
Åtgärd	Measure; act
Ä	
Ägare	Owner
Ägd	Owned
Ägg	Egg
Ägoslag	Type of land
Äldre	Older
Äpplen	Apples
Ärter	Peas
Ö	
Ökning	Increase
Överstiga	Exceed
Översyn	Inspection
Övre Norrland	Upper parts of Norrland